

Anton Tomažič
Drugi kraj rojstva: Nevis

*To knjigo posvečam svoji ženi Mirjam,
za njeno neomajno zaupanje in podporo*

*Ali ti nisem ukazal, krepak in odločen bodi?
Ne boj se in se ne plaši; kjer koli boš hodil,
bo s teboj GOSPOD, tvoj Bog.*

Joz 1,9

O avtorju

Kakšen je smisel življenja? V filozofiji in religiji je bilo doslej podano že nešteto odgovorov, toda mnogi ljudje si tega vprašanja v takšni obliki niti izrecno ne postavljajo. Živijo pač svoje vsakdanje življenje, imajo konkretne skrbi, upanja, bojazni, načrte, opravke, težave, užitke in medsebojne odnose. Če pa bi jim vprašanje postavili preprosteje in niti ne bi pričakovali pretirano poglobljenega premišljevanja, bi verjetno dobili podobne odgovore. Če izvzamemo kak odstotek duševno neuravnovešenih, zagrenjenih, zakompleksanih ali kako drugače neprilagojenih ljudi, bi glede osnovnih vprašanj o »smislu življenja« dobili kar podobne odgovore.

Ali si želite biti srečni? Na vsak način. Ali si želite zdravja? Jasno! Bi radi živeli v prijetni družini? Seveda! Bi imeli radi dobre prijatelje? Logično! Bi bili radi v svoji okolici (ali celo v širši javnosti) ugledni in spoštovani? Zakaj pa ne! Si želite poklicnega uspeha? To pa, to! Bi imeli radi veliko denarja? Ne bi se ga branil. Radi potujete in počitnikujete? Uživam. Ali se bolje počutite na delu ali na dopustu? Na dopustu ...

Če so bili odgovori na prva vprašanja še zelo enotni in prepričljivi, pa bi pri zadnjih dobili že večjo disperzijo. Našlo bi se že veliko ljudi, ki imajo radi svoje delo in ki se na dopustu kar dolgočasijo. Pa vendar: zakaj se dolgočasijo? Ker njihove počitnice niso nič posebnega, ker si idealnih ne morejo privoščiti? Kaj pa če bi jim kot alternativo njihovemu delovnemu mestu ponudili sanjske (po njihovih merilih) počitnice? Potem ... potem bi pa tudi na vprašanje: »Ali se bolje počutite na delu ali na dopustu?« dobili precej enotne odgovore: Na počitku. Verjetno je v nas, tako kot v drugih živih bitjih (recimo sesalcih, vretenčarjih in kar je še višje razvitih), kar nekakšen biološki zakon, ki nam nalaga počivanje in ga tudi bogato nagrajuje z ugodnimi občutki. Ali so (velike in male) mačke videti zadovoljnejše, ko so na preži ali v te-

ku, ali potem ko se usedejo ali uležijo? Tudi človek je že od pamtiveka hodil, lovil, nabiral, delal, jedel, pil ... zato da se je potem zadovoljen zleknil in užival.

In če rajši počivamo, zakaj potem tudi delamo? Jasno – zato, da bi si preskrbeli možnosti za uživanje. Tu pa se je človeštvo v nekaj zadnjih tisočletjih zelo razdelilo. Obstajajo še plemena, ki ne potrebujejo obleke, hiš in zapletenega orodja in ki si potem, ko se do sitega najedo, lahko kar takoj privoščijo obsežen počitek. Srednje razviti, predvsem v toplejših (vročih) predelih naše zemlje, imajo že zahtevnejšo opremo, vendar z delom ne pretiravajo in si vsaj med najhujšo vročino privoščijo dolgotrajen počitek. Najbolj razviti, predvsem v hladnejših predelih, pa s(m)o si življenje že tako zakomplicirali, da delo zahteva veliko več razpoložljivega časa in je počitek (dopust) bolj skopo odmerjen.

Če bi torej povprašali posameznika iz zadnje skupine po njegovih vrednostnih kriterijih, bi verjetno zopet dobili dokaj poenotene odgovore. Zakaj delate? Zato, da lahko živim. Ali bi radi živeli tudi brez dela? O, bi – če bi si lahko privoščil življenje po svojem okusu. Ali mislite, da boste kdaj tako živeli? Upam, da bom – če ne prej, ko se bom upokojil. Pa ne bi radi brez dela živeli že prej? Ne bi se branil. Če ste vezani le ne plačo, verjetno ne bo šlo? Ja, brez dela ni plače ... Kaj pa podjetništvo? To je ta pravo: če bom imel uspešno podjetje, mi ne bo več treba delati. Kdaj pa bo podjetje dovolj uspešno, da vam ne bo treba delati? Ko bo imelo dovolj prometa, strank, dobička, zaposlenih, poslovnega ugleda, nepremičnin, raznih oblik zavarovanja, predvsem pa bo dobro vodeno. Kaj pa če podjetje propade? Dobro bi bilo imeti še nekaj drugega premoženja. Koliko? Toliko, da bi lahko živel in preživljal svojo družino od obresti oziroma od drugih prihodkov iz premoženja (najemnine, dividende). Za to bi bilo potrebno pa že veliko premoženje – koliko imajo le milijonarji? Nič ne bi imel proti, če bi bil milijonar ... Razočarali ste me, takšni ste kot vsi drugi: radi bi le lepo živeli, v brezdelju in na račun dela drugih ljudi? Ne, niste me razumeli, jaz bi bil drugačen. Če bi bil milijonar, bi dal veliko denarja tudi v dobrodelne namene, saj veste: za lačne, za bolnišnice, misijonarje, za dobra dela ... jaz ne bi vse sam porabil, ne, jaz že ne ...

Tale uvod se mi je zdel potreben, da bi »upravičil« svoj izlet na Nevis. Ko so slovenski mediji objavili novico o mojem izginotju, so nekateri v pomanjkanju informacij takoj dodali še razne svoje izmišljene špekulacije. Menda je v ozadju pranje denarja ... Med branjem novic o mojem izginotju so na slovenski komercialni televiziji v ozadju prikazovali tiskanje denarja ... Žalostno je, da celo človekovo nesrečo nekateri brezvestni novinarji izkoristijo za namigovanja, ki so brez kakršne koli podlage. Takšen avtor bi se globoke nemoralnosti svojega poročanja zavedal šele v primeru, da bi se mu pripetilo naslednje: N. N.-ju bi na poti domov avto zaneslo v jarek ob cesti. Laže poškodovanega bi odpeljali v bolnišnico. Naslednje jutro bi v časopisu našel članek z opisom dogodka. Ker pa bi bila novica bolj skopa, bi avtor članka dodal še besede: »Po nekaterih podatkih naj bi imel N. N. že več let pedofilska nagnjenja.« Kasneje bi to prizadeti seveda demantiral, dokazal, da je trditev stoočstotna izmišljotina, toda v nekaterih bralcih bi ostal sled dvoma (posebno v tistih, ki demantija ne bi prebrali). Slovenski pregovor pač pravi: kjer je dim, je tudi ogenj.

Čas in pa dogodki ter informacije po moji rešitvi so sicer javnosti dokazali, da je šlo pri tistih namigovanjih za stoočstotne izmišljotine, toda gotovo se bo še našel kakšen bralec te knjige, ki bi si želel potrditev iz prve roke, čeprav bi z logičnim sklepanjem že sam lahko prišel do takšnih zaključkov. Bi nekdo, ki bi šel na Karibe pral denar, vzel s seboj družino z dvema majhnima otrokoma? Bi lezel v divjo džunglo in visoke strmine, ali bi se rajši s kompanjoni dobil v kakšnem barčku? Predvsem pa je denar treba oprati, če je pridobljen z nezakonitim delovanjem, s čimer se jaz nisem nikoli ukvarjal in zato tega niti namigoval ni nihče. Če bi ob-

stajal vsaj najmanjši indic o mojem kakršnem koli nedovoljenem početju, potem bi to novinarji tudi prav hitro izbrskali, saj konec koncev v slovenski javnosti nikakor nisem nepoznana oseba. Zaradi kratkega, a zelo intenzivnega obdobja političnega delovanja tudi nisem povsem brez (političnih) nasprotnikov, ki bi jih moja diskreditacija gotovo razveselila.

Ali potemtakem lahko neki Slovenec dandanes na povsem zakonit in pošten način zasluži dovolj denarja, da gre s celotno družino letovat na Karibe, in to v nadpovprečno dragi lastni rezi-ji? Ja, hvala bogu je to mogoče! In tule je moj neskromni opis ene od takih malih zgodb o uspehu ...

Rodil sem se (prvič) 13. junija 1950 v Jugoslaviji, kjer je tedaj vladala komunistična diktatura oziroma uradno: diktatura proletariata, ljudska oblast, socialistična samoupravna družba ... V šoli sem že tedaj nekako težko razumel, kako je lahko katera koli diktatura dobra, ampak so nas že nekako prepričali, da je bolj prav, če delavski razred pride na oblast na nasilen način kot pa z demokratičnimi volitvami. Vsakodnevna indoktrinacija nas je uspešno prepričevala, da je bila naša domovina ob koncu druge svetovne vojne osvobodena, saj smo šele desetletja kasneje izvedeli, da so se največji poboji (na desettisoče komunistom nevarnih političnih nasprotnikov in njihovih družinskih članov) dogajali poleti 1945 na ukaz (ali vsaj z odobritvijo) kasnejšega ljubljence svetovnih politikov maršala Tita in celo v sodelovanju z angleškimi vojaškimi oblastmi. V resnici pa si je komunistična elita v imenu delavskega razreda za dolgih 45 let uzurpirala oblast, ukinila demokracijo, cele generacije prikrajšala za osnovne človekove svoboščine ter bistveno zavrla možen gospodarski in družbeni razvoj. Pod krinko samoupravljanja in neuvrščene-nosti je sicer Jugoslavija navzven dajala nekoliko milejši videz, toda načeloma je šlo za isto kot v vseh drugih komunističnih režimih.

Starši lahko tudi v okupiranih in diktatorskih sistemih zagotovijo svojim otrokom lepo otroštvo, polno igre in sonca, le da jim morajo prikrivati resnico in jim vgraditi ustrezne obrambne samocenzurne mehanizme. Zato sem sicer lahko hodil v cerkev, le da tega nisem nikdar smel omeniti v šoli. Lahko sem barval velikonočne pisanice, vendar naslednji dan v šoli nisem smel imeti na prstih sledov barve. Mama mi je sicer omenila svojega dobrega brata Franceta, vendar mi ni upala povedati, da so ga partizani ubili dva meseca po koncu vojne. Lahko sem upal na uspešno poklicno kariero, vendar le do nivoja »pravnega svetovalca« generalnega direktorja Litostroja (kar sem kasneje tudi dosegel), več pa ne, razen če bi se vpisal v zvezo komunistov, kar pa se nikoli nisem.

Sicer pa se za študij prava nisem odločil zaradi kakšne posebne afinitete do tega poklica, temveč zato, ker so se na to fakulteto vpisali moji tedanji najboljši prijatelji. Tako ni čudno, da sem se takoj po diplomi oglasil pri profesorju Šturmu in ga povprašal, v kateri službi bi jaz kot pravnik lahko imel stik z računalniki. Leta 1974 takšnih možnosti pač še ni bilo veliko, pa vendar mi je dal dobro priporočilo: Biro za organizacijo in metode, kjer se ukvarjajo z uvajanjem računalništva v javno upravo. Tam sem šel takoj v tečaj Cobola in užival v delu systemskega analitika. Že tedaj sem se seznanil s projekti pravnih informacijskih sistemov in tudi takoj ugotovil, da noben takšen sistem nima niti najmanjše možnosti za uspeh, ker so bili vsi po vrsti administrativno načrtovani in vodeni. Seveda so požrli velike količine denarja, vendar mi je bilo jasno, da je kvalitetna informacijska storitev le tista, ki temelji na komercialnih principih. Za to pa tedaj v Sloveniji ni bilo niti najmanjših možnosti, kot jih tudi ni bilo za druge oblike podjetniške iniciative. To je bil tudi eden od razlogov,

da sem tisto službo pustil in se kar za precej časa poslovil tudi od računalništva.

Ko je proti koncu osemdesetih let začel svetovni komunizem propadati navznoter (zaradi svoje ekonomske neučinkovitosti je razpadel sam po sebi), sem se bližal svojemu 40. letu in začutil sem, da je polnovredno življenje mogoče začeti šele tedaj. Kako žal mi je številnih dobrih ljudi, pravih svobodoljubov, ki svobode niso dočakali! Svoboda je namreč v Sloveniji nastopila leta 1990 z zmago oporečniške politične zveze Demos na prvih svobodnih volitvah. Brez svetovnega procesa razpada komunizma, perestrojke, berlinskega zidu, Poljske, Češke ... seveda tudi Slovenija ne bi bila (sama) danes svobodna, vendar je tudi nihče drug ne bi mogel osvoboditi kot njeni lastni državljani. Tudi sam sem v osemdesetih letih začutil, da je čas pasivnosti mimo, da moramo začeti delovati, vsak v svojem okolju in po svojih močeh. Začel sem pisati časopisne članke, vedno bolj na meji uveljavljene avtocenzure. Motila me je predvsem centralistična težnja Beograda, da si še bolj podredi in po srbskem okusu obdela druge republike (spremembe

ustave, skupna jedra). V trdnjavi delavstva – 3500-članski tovarni turbin Titovi zavodi Litoštroj – sem se uveljavil kot kulturni animator, izdajal sem poseben bilten in propagiral obiske raznih disidentskih gledaliških predstav, sumljivih filmov, branje svobodnjaške literature itd. Ko sem leta 1985 organiziral predavanje disidentskega profesorja Franceta Bučarja na (prepo-vedano) temo »sprave«, mi politična nomenklatura Litoštroja tega dogodka ni mogla preprečiti drugače, kot da so si izmislili vajo civilne zaščite in nam fizično preprečili vstop v tovarno. V pravniškem društvu sem bil del notranje opozicije, ki je vodstvu parala živce s preveč demokratičnimi stališči in doslednim zavzemanjem za enakopravnost jezikov. Moj nastop, ko sem na vsejugoslovanskem srečanju pravnikov v Opatiji vztrajal s podajanjem v slovenskem jeziku (in so prvič morali uporabiti simultano prevajanje), je bil kot senzacija zabeležen na prvih straneh časopisov.

Ko so se pojavili osebni računalniki, je bila sproščena ustvarjalnost tudi za tiste ljudi, ki niso imeli dostopa do velikih sistemov ali so celo živeli v državah, kjer ni svobodnega podjetništva. Tako je bilo tudi v mojem primeru: Sinclair, Atari, XT, AT, Macintosh ... Najprej igračkanje, kmalu pa tudi prvi pravi koristni

programi. Skupaj s prijateljem Markom Krečičem sva v »najinih garažah« izdelala prve komercialne programe, med njimi tudi zelo kompleksnega PRAKSA-PC – Pravne, kadrovske in splošne aplikacije na PC-ju. Poleg urejevalnika besedil je vseboval še tako (v Dosu) napredne funkcionalnosti, kot so delo v oknih, prilagodljive datoteke in serijska pisma, ter celo razvedrilno igrico. V takrat edinem softwarskem »podjetju« MikroAdi so prevzeli distribucijo programa, najina kontaktna oseba pa je bil Janez Janša.

In ko sva leta 1988 (točen datum bodo poučeni bralci sami uganili) z Markom prišla na dogovorjeni sestanek v MikroAdo, Janeza ni bilo. Še dobro pa se spominjam zariplega Igorja Bavčarja, ki je po telefonu »pizdil« in že snoval svoj »Odbor za izpustitev Janeza Janše«. Nisem še slutil, da sem priča zgodovinskim dogodkom, vendar pa sem se v delovanje takoj aktivno vključil. Na svojem skromnem računalniku sem hitro sprogramiral velik banner »Free Janez Jansa« in ga nesel Bavčarju, da ga je obesil na vrata odbora. Sledile so demonstracije, javni protesti, internacionalizacija ... slovenska pomlad. Začel se je majati slovenski berlinski zid, in s tem ko je javnost dosegla, da so Janeza Janšo v nekaj mesecih izpustili, so bila vrata kletke odprta. Bilo je samo še vprašanje časa, kdaj bo resnično nastopila svoboda. Meni je bilo tedaj že kristalno jasno, da sta potrebni dve osvoboditvi: izpod komunizma in izpod Jugoslavije! Da ne bi izgubljali časa, sem takoj po osvoboditvi Janeza Janše v *Novi reviji* (št. 77/1988) objavil članek z naslovom Kaj potem. Predlagal sem takojšnjo ustanovitev (do tedaj še proti-

zakonite, vendar po mojem mnenju povsem legitimne) politične stranke Slovenska demokratska stranka (SDS). Vsako od teh treh besed sem tudi še posebej utemeljil. Ker so tudi drugi disidenti razmišljali podobno, je jeseni 1988 res prišlo do iniciative in januarja 1989 tudi do ustanovnega sestanka Slovenske demokratične zveze. Beseda stranka je bila tedaj za nekatere še premočna, in če sedaj dobro razmislim, ugotavljam, da bi bilo bolje, če bi bili tedaj pogumnejši in bi namesto SDZ ustanovili SDS, saj bi se tako verjetno teže vanjo že od samega začetka implantirali tudi zaviralni elementi. Ko je v Sloveniji potekala široka akcija zbiranja podpisov za majniško deklaracijo, sem čutil za povsem legitimno, da izkoristim tudi Planinski tabor, in sem skušal podpise zbirati na Kamniškem sedlu. Organizatorji, politikom servilni funkcionarji PZS, so mi to izrecno prepovedali (»Ne moremo mešati planinstva s politiko!«), vendar se nisem dal in sem stojnico improviziral niže ob razpadajoči planšarski koči, kjer sem med odhajajočimi planinci nabral okrog sto podpisov.

Moji in Krečičevi posli z MikroAdo so počasi usahnil, tudi zato, ker sem se v naslednjih treh letih povsem osredotočil na politično delovanje in na uresničitev svojih dveh ciljev (osvoboditev). V tej prvi slovenski pravi politični stranki po pol stoletja sem bil od samega začetka v najvišjih organih. Na velikem ustanovnem sestanku v Cankarjevem domu sem se sam javil za kandidata v svet stranke, kar mi je kasneje Dimitrij Rupel očital in to označil kot samoljubje, sam pa sem na to potezo ponosen, saj je bil to edini način, da na demokratičen način skušam uveljaviti tudi vpliv slovenskih kristjanov na vodenje te stranke (nekateri bi to skupino imeli radi le za članstvo). To sem v svojem nastopu tudi odkrito povedal in dobil enoglasno podporo. Kmalu sem bil izvoljen tudi v izvršilni odbor Slovenske demokratične zveze, kjer pa sem že kmalu opazil, da za slovenske kristjane med vodstvom v stranki ni dovolj posluha. Takoj sem ugotovil, da bo potrebna nova stranka. V svoji naivnosti sem napisal odkrito pismo, naslovljeno na tiste vodilne v stranki, za katere sem vedel, da so krščansko usmerjeni, predvsem pa na dr. Franceta Bučarja in Ivana Omana. Da bi ne bilo potrebno ustanavljati še ene stranke (krščanskodemokratske) in s tem drobiti moči, sem predlagal, da bi se v SDZ uvedla legitimna frakcija, ki bi uveljavljala vpliv slovenskih kristjanov na politiko stranke. Dr. Bučar, ki sem ga kot svojega nekdanjega profesorja cenil kot nesporno avtoriteto, je takšno mojo iniciativo gladko zavrnil in tako nisem imel nobene možnosti za njeno uveljavitev. Trdim, da v primeru njene uveljavitve ne bi bilo nobenih posebnih potreb po ustanovitvi stranke Krščanskih demokratov, saj bi se njihove vrednote lahko uveljavljale v eni sami močni resnično demokratski SDZ (še bolje: SDS). Seveda nisem niti slutil, da sem s to pobudo posegel v sršenje gnezdo in da po volji tistih iz ozadja prav do tega ni smelo priti ...

Moje izrazito politično delovanje za opozicijsko stranko bi mi seveda povzročalo še dodatne probleme v Litostroju, kjer sem se zaradi tistega predavanja o spravi komaj še obdržal. Zato sem leta 1988 dal odpoved in se podal na povsem novo in negotovo pot samostojnega podjetnika, sprva še s statusom obrtnika, ko pa je nastopila možnost ustanovitve gospodarske družbe, sem takoj ustanovil družbo IUS SOFTWARE, d. o. o., skupaj s kolegico ekonomistko Zlato Tavčar. Spomnim se, kako me je mama rotila, naj ga ne lomim in ne puščam »varne službe« pravnega svetovalca, saj nimam nobenih zagotovil, da bom zaslužil za svojo eksistenco. S kolegico sva se tveganja sicer zavedala, obenem pa sva tudi vedela za prednosti zgodnjega pojava na trgu, kar se je kasneje pokazalo kot resnično uspešno. Tedaj namreč tako rekoč ni bilo še nobenih potreb po storitvah družbe IUS SOFTWARE – pravnih informacijah v elektronski obliki. Midva pa sva vedela, da lahko računalniško obvladovanje velikih količin informacij (kar pa je vsakodnevna potreba pravnikov) prihrani veliko časa in denarja. Toda najprej je bilo treba pravnike računalniško (komu-

nikacijsko) izobraziti in jim prikazati prednosti uporabe pravnih informacij v elektronski obliki. Organizirali smo veliko tečajev in seminarjev í la »Pravnik in računalnik«, tedaj že v sodelovanju z Gospodarskim vestnikom, našim kasnejšim strateškim partnerjem.

Bližalo pa se je že razburljivo leto 1990 in s tem možnost novih demokratičnih slovenskih strank za »mehki« prevzem oblasti. Pametno smo se povezali v Demos (Demokratično opozicijo Slovenije), ki je imel odslej tudi pri meni prioriteto. Nekaj časa sem bil celo vodja volilnega štaba, kasneje pa sem imel operativne naloge na drugem nivoju. Med drugim sem narisal veliko tabelo, v katero smo vpisovali ustanavljanje novih lokalnih podružnic vseh petih povezanih strank. Prav z veseljem sem uporabljal barvne flomastre in postopoma izpopolnjeval politični zemljevid Slovenije. Če v kakšni občini še ni bilo podružnice katere od strank, smo ji druge stranke pomagale zbrati vsaj nekaj prostovoljcev, toliko da so lahko sestavili kandidatne liste za volitve. Ker so bile svobodne volitve in politično delovanje za večino od nas (posebno mlajših) nekaj povsem novega, je bila zelo dobrodošla tudi pomoč zahodnoevropskih političnih strank. Nam je še posebno veliko pomagala Evropska demokratična unija in v njenem okviru avstrijska ljudska stranka. Na Dunaju smo aktivisti novih političnih strank obiskovali praktične tečaje političnega delovanja in osnov demokracije. Zanimivo je, da so tam širokogrudno gostili tudi člane tedanje ZSMS (Zveze socialistične mladine), ki jim sicer ideološko ni bila prav blizu, vendar so jo šteli kot dobrodošlo alternativo vladajoči uradni garnituri. Resnici na ljubo je treba priznati, da je bila ta organizacija, čeprav še vpeta v prejšnji sistem, tudi sokreatorica novih odnosov in ponekod tudi formalno v koaliciji z Demosom. Tako smo v mojem volilnem okrožju skupaj delovali Demos in ZSMS kot Združena domžalska opozicija. Tudi v okviru Demosa vse stranke niso imele enako radikalnih in jasnih stališč o prihodnosti Slovenije, saj smo bili še vedno v Jugoslaviji in so še vedno veljali njeni zakoni, predvsem kazenski. Kar se mene tiče, pa sem bil že tedaj (kot so nas kasneje označevali v parlamentu) med jastrebi: dvomim, da je še kdo drug v Sloveniji na predvolilnem letaku tako precizno in poudarjeno zahteval samostojnost, kot sem to storil jaz. Čez ves letak (s fotografijami in biografijami nas kandidatov) so bile natisnjene besede: »ZA SAMOSTOJNO SLOVENIJO« (spomladi 1990 je bilo to v izrecnem nasprotju z jugoslovansko zakonodajo), besedilo pod mojo sliko pa je bilo: »V skupščini se bom zavzemal za to, da Slovenija z odcepitvijo od Jugoslavije doseže popolno samostojnost, vključno z lastnim denarjem in lastno slovensko vojsko. Predlagal bom spremembo Zakona o političnem združevanju, tako da se bo skrajšal rok, do katerega morajo politične organizacije (Zveza komunistov) umakniti svoje organizacije iz podjetij, na 8 dni po spremembi zakona.« To tudi v vednost socialistom, ki so si veliko kasneje izmislili, da so oni dali pobudo za osamosvojitve ...

Potem ko sem od jutra do večera garal za uspeh volitev, sem se dan pred volitvami, ko velja predvolilni molk, odpravil na celodnevni izlet visoko v gore – v Karavanke. Ko sem dosegel vrh, sem že vedel, da bomo zmagali. Na glas sem govoril v dolino: »Slovenija, draga moja! Domovinica ti moja ljuba, še en dan in – jutri boš svobodna! Končana bo polstoletna tiranija ... Kako lepo!« In res, na volitvah je zmagal Demos. Končalo se je obdobje komunizma, hkrati pa je oblast prevzela skupina odločnih politikov, ki so znali Slovenijo popeljati tudi iz nevarnega objema Jugoslavije in bližajoče se balkanske vojne katastrofe. V parlament sem bil izvoljen tudi jaz, tam pa sem postal predsednik tedaj najvažnejše zakonodajnopravne komisije (morali smo zgraditi povsem nov normativni sistem samostojne države, hkrati pa še »odklapljati« zvezne predpise). Naslednji dve leti za računalništvo ni bilo kaj dosti časa, čeprav me je kot delovni pripomoček vedno spremljal prenosnik, kar je bilo med poslanci tedaj še nekaj povsem novega. Po svojih najboljših močeh sem se trudil, da bi uspešno izpeljali odcepitev od

Jugoslavije, odpravili krivice prejšnjega režima (denacionalizacija, privatizacija) in se vključili v družino svobodne Evrope.

Tudi nastopanje v politiki je eden od načinov samopotrjevanja in samodokazovanja. Marsikateri uspešen poslovnež bi dal bogastvo, da bi se dokazal tudi kot politik, toda brez ustreznih lastnosti mu to ne bo nikoli uspelo. Sam sem na svojo dvoipolletno poslansko (poklicno) karioero kar ponosen. Brez večjih spodrseljavev sem vodil več kot 80 sej komisije, ki je bila sestavljena iz predstavnikov vseh poslanskih klubov in je morala obdelati vse tiste zakone, ki so jih sicer obdelovale druge komisije in odbori vsak na svojem področju. Bil sem tudi predsednik pomembne komisije za poslovnik. Pred poslanskim zborom sem moral o tem poročati, včasih tudi pojasnjevati, hkrati pa sem bil nekaj časa še vodja poslanske skupine naše stranke (tedaj že Narodnih demokratov).

Današnji mladi politiki si kar težko predstavljajo, kakšen napor je za zmagoviti Demos predstavljal že samo prevzem oblasti. Prejšnja komunistična struktura, ki je tedaj nenadoma postala opozicija, je imela dovolj časa, da nam je pripravila nešteto pasti in ovir, med njimi tudi enkratno strukturo parlamenta v obliki TREH domov (in vsak zakon je moral biti sprejet v vseh treh!). Tista tretjina (nam) opozicijskih poslancev je bila neprimerno bolj izkušena v politiki (mnogi tudi s formalno politično izobrazbo, večina od njih je bila že vse življenje v politiki) in je dobro poznala (ter kar dolgo tudi še obvladovala) strokovne sodelavce »Skupščine Republike Slovenije«. Jaz in večina mojih kolegov, na novo izvoljenih poslancev Demosa, pa smo PRVIČ vstopili v tisto stavbo na Šubičevi na dan, ko smo jo morali začeti voditi! Upam, da bo o tistih nekaj prvih dneh (in nočeh!) prevzemanja oblasti tudi kdo še napisal knjigo in v njej prikazal tudi pokvarjeno vlogo (tedaj še povsem starorežimskih) medijev, ki so uživali v norčevanju iz neizkušenih novih politikov.

Naj tule opozorim le na komično anekdoto, ki se danes sliši že povsem neverjetno. V (na videz) egalitarističnem (po ruskem vzorcu urejenem) prejšnjem režimu so ukinili celo po vsem svetu normalno naslavljanje ljudi z »gospod« in »gospa« ter uvedli »tovariše« in »tovarišice«. V slovenski opoziciji smo že najmanj vse leto 1989 med seboj začeli spet uporabljati normalno naslavljanje, kar se je vse bolj uveljavljalo tudi v vsakodnevem življenju. Ko smo prišli v parlament, smo seveda z »gospod« naslavljali vsakogar, ne samo svojih političnih kolegov. Pa se je takoj prvi dan pojavil za govorniškimi odrom predstavnik nove opozicije (danes etabliran politik in zato njegovega imena rajši ne omenjam) in dejal, da naj se mi demosovci kar lepo ogovarjamo z »gospod«, njih pa naj še naprej naslavljam s »tovariš« (kot so se še nekaj časa oni med sabo). Dogodek ilustrira, kako počasi in s težavo so se trgali od prejšnjega režima in miselnosti. Nekdo od nas mu je seveda pojasnil, da drugih ne kličemo »gospod« zaradi njih samih, temveč zaradi nas in naše vljudnosti. Prenovitelji (kot so se začeli odslej imenovati komunisti) in socialisti so se v parlamentu še nekaj časa med seboj ogovarjali s tovariši, vendar so kmalu odnehali. V vmesnem obdobju so si pomagali z besedo »kolega«, ko pa se je kasneje prvemu zareklo in je svojega strankarskega kolega prvič javno imenoval »gospod«, smo se demosovci na glas zasmejali ...

Po neizprosnih notranjih frakcijskih in dejanskih bojih, lobiranjih in retoriki sem v stranki napredoval ter bil na strankinem kongresu na tajnih volitvah izvoljen za podpredsednika. Na parlamentarnih volitvah leta 1992 sicer volivci stranke Narodnih demokratov (ki je nastopala z geslom »Pošteni in zanesljivi«) niso nagradili in je stranka postala neparlamentarna, kar me je zelo razočaralo, toda na koncu sem se potolažil z mislijo: Toliko slabše za volivce ... Šte-

vilni volivci so namreč nasledili na populistične nacionalistične parole in dali glas tistemu, ki ga je odnesel v povsem nasprotni politični tabor.

Za ilustracijo, kako zahtevnih nalog sem se včasih moral lotiti, naj opišem, kako sem šel novembra 1990 v Beograd zagovarjat odločitev slovenskega parlamenta o samostojnosti Slovenije. Potem ko smo kar hitro uresničili Demosove predvolilne napovedi in sprejeli deklaracijo o suverenosti države Republike Slovenije, je nanjo takoj reagirala centralna jugoslovanska oblast, in to tako politično kot tudi pravno. Že iz naslova tega akta je razvidno, kako izzivajoč je bil za (tedaj še močno) državo in kaj je napovedoval. Pred zveznim ustavnim sodiščem je bila deklaracija napadana kot protiustavna in ji je pretila razveljavitev (kar je bilo za nas tedaj sicer že irelevantno). Ko je predsednik našega parlamenta dobil obtožnico in poziv na glavno obravnavo, se je takoj odločil, da v Beograd ne bo šel sam, ampak bo tja poslal dovolj nižjega predstavnika – predsednika zakonodajnopravne komisije. In tako sem se moral kar dobro pripraviti, saj sem vedel, da me bo »zasliševalo« dvanajst ustavnih sodnikov, po stroki večinoma uglednih profesorjev. Moral bom kar dobro obvladati pravno teorijo pravice narodov do samoodločbe. Zanesel sem se, da me bo pri tem podpiral vsaj slovenski sodnik dr. Kristan, kar se je dejansko tudi zgodilo. Dogodku so se beograjske oblasti namenile dati tudi velik medijski

poudarek, in velikanska ovalna dvorana je bila kar nabita s televizijskimi in filmskimi kamerami. Zgodilo pa se je, da je imel moj avion iz Ljubljane več kot enourno zamudo. Nič hudega, so pač vsi skupaj počakali ... Ko me je uradni avtomobil pripeljal do ustavnega sodišča v Novem Beogradu, sem že vedel, da je moralna zmaga naša, saj so me pričakali, kot verjetno dotlej niso še nobenega slovenskega predstavnika: z uradno prevajalko. Predsednikov pozdrav »Dobar dan« je v sprejemni avli takoj prevedla z »Dober dan«. Od kod nenadoma takšna subtilnost do slovenskega jezika, ko pa so že desetletja slovenski politiki v Beogradu hlapčevsko tolkli »srbohrvaščino«? V Beogradu so bili realisti in so vedeli, da je v Sloveniji sedaj na oblasti Demos, in morda tudi to, da jaz v njem sodim bolj v »trdo« jedro, s še posebno občutljivostjo do jezika in nacionalnosti (o čemer jih je morda poučil kar dr. Kristan?). Ker niso hoteli narediti še kakšne nepotrebne proceduralne napake, so prebrali vse številne določbe o enakopravnosti jezikov jugoslovanskih narodov in aktivirali prevajalne naprave, ki so bile dotlej tam v glavnem neuporabljene. Priznam, da sem si slušalke pred vsemi uperjenimi kamerami nadel predvsem iz načelnih razlogov in da me je sprotni prevod bolj motil kot mi koristil (saj sem vse razumel), vendar sem se (tudi jaz) zavedal pomembnejšega načelnega učinka, predvsem pa tega, da dosledno uporabljam slovenski jezik. Ocenjujem, da sem ustno obrambo slovenske samostojnosti dobro izvedel, čeprav je bil rezultat seveda že vnaprej znan: vsi sodniki, razen slovenskega, so glasovali za ugotovitev neustavnosti naše deklaracije. Poudarjam, da je šlo vsaj z naše strani za povsem formalen dogodek, ki ni in ne bi mogel (več) preprečiti naše usmeritve. Temu ustrezen je bil tudi medijski odmev, saj so bili naslednji dan članki v slovenskih časopisih dokaj kratki (sicer na prvih straneh), v beograjskih pa veliko obsežnejši.

Resnično sem ponosen, da sem lahko sodeloval pri najuspešnejšem projektu v slovenski zgodovini: pri vzpostavitvi samostojne, neodvisne in demokratične države Republike Slovenije. Jasno je, da si danes zaradi izredno pozitivnih posledic za vse njene prebivalce in za deželo kot celoto zasluge za to lastijo celo tisti, ki so bili zraven s figo v žepu. Tako uradni ideologi in ideologinja (za njimi pa to predvsem ob obletnicah do onemoglosti ponavljajo razni »neodvisni« kolumnisti) že deset let skušajo indoktrinirati malce prirejeno resnico o ključnem dogodku – plebiscitu. Zaradi mene lahko to delajo še deset let, pa se ne bo niti za milimeter spremenilo moje stališče, do katerega sem prišel kot aktivni član tedanje poslanske skupine Demos.

Po porazu na prvih svobodnih volitvah si večina nekdanjih politikov (sedaj kot opozicija razdeljenih v nekaj manjših strank) ni prav nič iskreno želela iz Jugoslavije. Po eni strani so bili na Beograd čustveno navezani, saj so tja vodile vse njihove niti preteklih desetletij in so imeli tam tudi veliko prijateljev, po drugi strani pa so instinktivno čutili, da bi tam lahko še dosti več časa imeli močno zaslonbo za svoja politična (socialistična, komunistična) stališča, kot pa bo to v novi demokratični Sloveniji. Ker pa je bilo prevladujoče javno mnenje v Sloveniji že izrazito v smeri samostojnosti, si proti temu niso upali več javno nastopati. Ker so bili v parlamentu v manjšini, je bila njihova zadnja (skrita želja) prilika prav referendum, če bi »propadel«, kar pomeni, da za samostojnost ne bi bilo dovolj glasov.

Pri vsakem referendumu pa je bistveno vprašanje kvoruma – pravila o tem, kdaj je odločitev sprejeta in kdaj ne. In prav zato so se tako zagrizeno zavzemali za uveljavitev tako imenovane »kvalificirane večine«, kar pomeni, da mora »za« glasovati večina vseh volilnih upravičencev, ne glede na to, koliko se jih volitev udeleži. To pa v praksi lahko pomeni, da odločitev ni sprejeta, če se volitev udeleži na primer 70 odstotkov volilnih upravičencev in »za« glasuje 70 odstotkov glasovalcev (0,70 krat 0,70 je 0,49 – manj kot 50 odstotkov). Nekateri so računali na to, da bodo marsikateri prebivalci Slovenije, ki so bili priseljenci iz drugih republik, glasovali »proti«, in če bi v zimskem času na dan volitev nenadoma zapadel globok sneg, ki bi otežil dostop do volišč, bi s tem dobili vsaj nekaj priložnosti, da plebiscit propade. To pa bi seveda pomenilo, da s samostojno Slovenijo ne bo nič in da bo ostala v Jugoslaviji.

Meni in še mnogim drugim Demosovim poslancem se je ta slednja možnost seveda zdela povsem nesprejemljiva in tudi krivična: večina prebivalstva (okrog 70 odstotkov) bi bila za samostojnost, manjšina (okrog 30 odstotkov) za Jugoslavijo in sprejeta bi bila volja slednjih. Zato smo se zavzemali za navadno večino, po kateri bi se Slovenija odcepila v vsakem primeru, ko bi bilo več glasov »za« kot »proti« (v skrajnem primeru na primer tudi, če bi jih 51 odstotkov glasovalo »za« ob 51-odstotni udeležbi). Zakaj bi dopuščali možnost, da bi manjšinska volja prevladala nad večinsko?

Nihče mi še ni pojasnil, zakaj so se naši politični nasprotniki tako krčevito zavzemali za prvo možnost, če je bila njihova volja po odcepitvi (v primeru večinske volje prebivalstva) Slovenije od Jugoslavije iskrena. Saj je bila tudi v našem primeru zaobsežena njihova varianta. Saj bi tudi v primeru 88 odstotkov glasov »za« plebiscit uspel. Tudi ne vem, zakaj naj bi v primeru našega pravila ljudje kaj manj glasovali »za«, kot so sicer. Ideologi sedaj trdijo, da se je s tem kompromisom (na katerega so pristala tudi vodstva Demosovih strank) izrazila nacionalna enotnost in je plebiscit uspel prav zato. Toda saj bi se nacionalna enotnost lahko izrazila tudi v primeru našega (po mojem mnenju bolj demokratičnega) pravila. Opozicijske stranke bi prav tako lahko pozivale h glasovanju »za«, kot so (ene bolj, druge manj) tudi sicer. Kdo ve, morda bi pa dobili celo 90 odstotkov glasov »za«, če se ne bi pred tem v parlamentu prepirali o kvorumu in bi namesto o grožnjah, da bomo v samostojni državi »jedli travo«, rajši vsi skupaj povedali še kaj spodbudnejših besed?

Sem pa kot član Demosovega poslanskega kluba že tedaj začutil, kako močni so bili zunanji vplivi »z leve« na nekatere najbolj ključne funkcionarje strank te široke koalicije. To se je najbolj potrdilo pri nenadnem razpustu Demosa, saj smo bili glede tega »navadni« poslanci kar postavljeni pred dejstvo, ne da bi nas o tem kdo kaj vprašal. Da to nikakor ni bilo v skladu z našo večinsko voljo, kaže tudi dejstvo, da samega poslanskega kluba enostavno nismo hoteli

razpustiti in je še naprej deloval, vendar seveda zelo težko in neučinkovito, če so bila strankarska vodstva že zadosti razcepljena.

Resnici na ljubo naj tu omenim še vprašanje, ki pa je name vrglo marsikatero senco, čeprav sem prepričan, da si jih nisem zaslužil. Gre za tedaj zelo razvpito vprašanje poslanskih privilegijev. Poslanci, ki se jim je iztekal mandat, so namreč sprejeli še zakon, po katerem so lahko na zelo privilegiran način prišli do pokojnin.

Rešitev je bila dejansko neokusna in pretirana, in nasprotovanje javnosti je bilo povsem upravičeno. Kdor je namreč dokupil zavarovanje delovne dobe med časom študija in vojske, bi se kot nekdanji poslanec lahko upokojil že z dopolnjenimi 43 leti. Sam dotlej na upokojitev nisem niti pomislil, toda ko je bil zakon že sprejet, me je kolega poslanec (ki je zadevo imel že preštudirano) opozoril, da bi se pod določenimi pogoji lahko upokojil tudi jaz. Sprva sem bil presenečen, potem pa sem pomislil: Zakaj pa ne? Če mi to omogoča zakon, se tega pač ne bom branil. Prepričan sem, da bi tako ravnal prav vsakdo, vključno s tistimi novinarji, ki so nas potem najbolj blatili: če bi jim zakon dal možnost, da se z današnjim dnem upokojijo, bi to tudi storili, prav vsi po vrsti. Saj potem bi se lahko še vedno ukvarjali s tistim, kar jih veseli, lahko bi se ponovno zaposlili, le da bi imeli zagotovljeno eno obliko socialne varnosti. Praksa je pokazala, da imam prav in da so kakršne koli takšne možnosti izkoristili prav vsi poslanci katere koli stranke in katerega koli mandata, če so le za to imeli možnost. Še vedno trdim: če kdo pravi, da se ne bi upokojil – če bi mu to omogočal zakon –, je hinavec. Mene pa je najbolj prizadelo to, da so mi nekateri (verjetno so bili v ozadju tudi politični nasprotniki) skušali podtakniti, da sem bil med pobudniki takšne rešitve in da sem skušal zakon napisati po svoji meri. Pozabljajo, da je zakonski predlog nastal v krogih (večinskih in opozicijskih) KVIAZ-a (komisije za kadrovske zadeve) in da je šel skozi zakonodajno komisijo le po formalni plati. Če mi kdo še ne verjame, naj opozorim, da je bila rešitev zame najneugodnejša med vsemi poslanci. Bil sem najstarejši od tistih, ki se niso upokojili že v prvem krogu, in bi moral uveljavljati druge dokaj zahtevnejše pogoje (podaljšanje posebnega statusa), če bi se hotel upokojiti. Če bi že jaz zasnova zakonski predlog, potem bi ga tako, da bi se sam zagotovo upokojil že v prvem krogu, ne pa da sem prav jaz izpadel. Poslanskih privilegijev se je takrat lotilo tudi ustavno sodišče, ki pa ni bilo ravno dosledno, saj se je zadovoljilo s kvantitativnimi kriteriji: poslanski privilegiji le ne smejo biti preveliki, sami kot taki pa NISO protustavni. Spretni poslanci naslednjega mandata so namreč med možne privilegirance uvrstili še ustavne sodnike same ...

Sam sem pravočasno umaknil svojo vlogo za predčasno upokojitev in z današnje perspektive se mi seveda to zdi daleč najboljša rešitev. Morda bi pokojnina pri 43 letih celo zavrila moje ambicije na poslovnem področju in bi danes vegetiral z mesečnimi prejemki, ki si jih danes lahko privoščim kot žepnino. Slovenci bomo imeli res dober parlament šele tedaj, ko se bo večina izvoljenih poslancev pripravljena odpovedati vsakršni plači in drugim prejemkom, saj bodo pred izvolitvijo svojo sposobnost dokazali sami tako, da si bodo ustvarili zadostno osebno materialno podlago oziroma premoženje za preživljanje sebe in svoje družine. Če bodo to napovedali že v predvolilni tekmi, jim bodo ljudje neprimerno bolj zaupali, v praktičnem delovanju pa bodo nepodkupljivi in bodo resnično delali v javno dobro. Nedvomno si je takšno premoženje v desetih letih mogoče ustvariti, in to na pošten in zakonit način, tako kot je to uspelo tudi meni.

Potem ko sem leta 1993 pustil politiko (po neizvolitvi in mojem velikem razočaranju nad slovenskimi volivci), sem se lahko veliko bolj posvetil svoji družbi IUS SOFTWARE. Z razširitvijo osebnih računalnikov so se nesluteno (kakor za koga ...) povečale tudi potrebe po prav-

nih informacijah v elektronski obliki in število naročnikov na naše zbirke ne disketah se je nenehno povečevalo. Najboljša odločitev pa je bila tista, da skupaj z Gospodarskim vestnikom razvijemo Pravni in poslovni informacijski sistem IUS--INFO, posebno še, ker se je ob tem pojavil še idealen medij – internet. Kot prvi v Sloveniji smo zasnovali register vseh veljavnih predpisov in ga povezali s polnimi besedili (čistopisi) zakonov in podzakonskih aktov. Dodali smo jim še kvalitetne povezave do sodnih judikatov in strokovnih člankov, vse skupaj pa ponudili v prijazni obliki in z mnogimi zanimivimi in koristnimi (tudi brezplačnimi) dodatki. V Sloveniji smo postali standard za zanesljiv vir pravnih informacij, in to na tako visokem informacijskem nivoju, da se lahko kosamo s tovrstnimi ponudniki v najbolj razvitih zahodnih državah. Ker deset let delujemo v isti smeri in se specializiramo na ozkem strokovnem področju, smo uvedli takšne inovacije in razvili tako dobro programsko opremo, da jo danes lahko prodajamo v države Evropske unije. Prvi smo v praksi uresničili obvladovanje vsebine v časovni komponenti, tako da uporabnik lahko dobi informacijo takšno, kot je bila aktualna (veljavna) v določenem preteklem trenutku, in da lahko tudi primerja razlike v verzijah iz različnih obdobj. Družba, ki smo jo pred dvanajstimi leti ustvarili iz nič, ima danes okrog 25 redno zaposlenih, večinoma visoko izobraženih in usposobljenih informatikov in pravnikov, svoje lastne poslovne prostore, locirane v dveh nadstropjih stolpnice v centru Ljubljane, uveljavljen tržni delež v Sloveniji, z več kot 3000 stalnimi uporabniki (naročniki) ter projekti za ustanavljanje lastnih (ali mešanih) družb v tujini. V letu 1999, ko sva bila z direktorico še edina solastnika, je bila družba IUS SOFTWARE uvrščena na lestvici slovenskih gazel (300 najhitreje rastočih podjetij) na drugo mesto po donosnosti (dobičku). Vse to smo dosegli na normalen način, s poštenim delovanjem in poslovanjem, brez kakršne koli potrebe po morebitnih podkupovanjih (v poslovanju z državnimi organi) ali kaj podobnega, v času, ko se marsikateri podjetniki pritožujejo, da je javna naročila težko dobiti brez kuvert pod mizo. Ne morem si kaj, da ne bi sklepal, da je v Sloveniji pretirano govoriti o kakšnem večjem obsegu korupcije.

Če bi z direktorico kot solastnika gledala le na lasten interes, posebno kratkoročni, nama pri tako uspešnem poslovanju niti na misel ne bi padlo, da bi se odrekala polovičnemu deležu. Toda spoznala sva, da je za družbo dolgoročno koristnejše, če prisluhneva predlogom našega partnerja GV-ja in njegovega tujega strateškega partnerja iz Švedske, da postanejo solastniki družbe IUS SOFTWARE. Tako bomo imeli močnejšo zaslombo v odnosu do (neizogibnega) srečanja s tujimi (multinacionalnimi) konkurenti, Švedi pa nam lahko prek svojih podružnic v številnih tretjih državah odpirajo vrata za hitrejši poslovni prodor na tuje trge. Tako bomo boljše usposobljeni za izzive globalizacije in nove ekonomije. Da bi nagradili najbolj lojalne in najustvarjalnejše zaposlene ter (p)ostali privlačni za nove mlade strokovnjake, smo uvedli tudi program uvajanja solastništva zaposlenih. Za začetek sva z direktorico del lastništva odstopila štirim zaposlenim. Ko sem o svojih podjetniških izkušnjah govoril na okrogli mizi absolventov MBA v Portorožu, me je animator Peter Frankl vprašal, v delnice katere družbe (na svetu) bi tedaj vložil denar, če bi bil prisiljen prodati delež v svoji firmi. Brez odlašanja sem odgovoril: Spet bi odkupil deleže družbe IUS SOFTWARE. Nisem se mogel spomniti nobene druge družbe, za katero bi bil tako prepričan o njeni svetli prihodnosti, kot sem bil za svojo. Tako bi odgovoril tudi še danes!

O Nevisu

Začelo se je pred približno milijon leti, ko je iz burnega morja na robu Atlantskega oceana bruhnil vulkan in nanizal nov otok v verigi otočja, katero so mnogo kasneje poimenovali Karibsko otočje. Ker je bil ta vulkan dovolj stabilen, je iz njega nastala visoka gora, ob katero se je bolj kot ob nižje sosednje otoke zapletal topel in vlažen zrak z oceana, se tam kondenziral in vedno znova spočeval bele oblake, ki so se nekaj časa zadrževali ob vrhu gore, nato pa se izlili na vse rodovitnejša tla. Ko so mnogo kasneje divja južnoameriška indijanska plemena poseljevala otočje, so izbrala tudi ta otok, hkrati pa tudi sosednjega, nekoliko večjega.

Dve glavni plemeni sta se izmenjevali kot gospodarji otoka: Karibi in Arawaki. Prevladali so prvi, tudi zaradi svoje znamenite napadalnosti in bojevnih veščin. Svojo premoč so uveljavljali tudi tako, da so premagane sovražnike ritualno zauživali, in so zato kasneje po vsem planetu po njih poimenovali ljudi, ki jedo druge ljudi – kanibali. Kdo ve kako so svoj lepi otok imenovali ti naravni ljudožerci?

Otok pa je svoje novo in končno ime Nevis dobil leta 1493 od pomorščaka Krištofa Kolumba (po njem se imenuje sosednji St. Kitts – Sv. Krištof), ki je otok odkril na svojem drugem potovanju v Novi svet. Uporabil je špansko besedo za sneg – »nieves«, ker je bila z belimi oblaki obdana gora videti kot zasnežena.

Španci, Britanci, Francozi, Nizozemci in Portugalci so stare prebivalce kar hitro premagali in jih skoraj iztrebili, nato pa so se začeli za bogate otoke sami med seboj bojevati. To je bil čas, ko so odločale vojaške ladje, njihovo število, hitrost in oborožitev. Šlo je za velika bogastva in tudi za velika tveganja. Država, ki si je upala svoje ladjevje na to območje poslati med jesenskim deževnim obdobjem, je zlahka in brez spodobne obrambe osvojila kar nekaj otokov. Če pa jim je ladjevje zalotil stalen obiskovalec teh krajev – hurikan, je bilo lahko naenkrat uničeno celotno ladjevje, kot se je to zgodilo Francozom, ki so naenkrat izgubili 17 vojaških ladij in 2000 mornarjev na njih.

Na koncu so vojaške uspehe imperialne sile uskladile in požegnale ob raznih premirjih in mirovnih konferencah in tako so nastale njihove kolonije. Če je sosednji St. Kitts še za daljša obdobja pripadal tudi Francozom, pa je bil Nevis v glavnem kar pod oblastjo Angležev. Ker pa so ti imeli toliko opraviti z obrambo, trgovanjem in gospodarjenjem, jim je seveda zmanjkalo časa in energije za (fizično) delo. Znašli so se tako, da so začeli na veliko dovažati (tretjo konstitutivno raso) afriške sužnje. Na Nevisu so jih uporabljali predvsem za delo na plantažah sladkornega trsta.

Tako kot je bilo sčasoma vedno manj potomcev prvotnih prebivalcev Karibov (se je pa njihova kri zmešala z novoprišleki), pa je bilo sužnjevedno več, tako da so kmalu sestavljali kar 90 odstotkov prebivalstva (od skupno okrog 10 000 ljudi). Čeprav so bili izkoriščani, pa se nad svojo usodo niti niso preveč pritoževali, saj so v primerjavi s prebivalci drugih otokov ugotovili, da bi lahko živeli še veliko slabše, na primer pod Francozi. In ko so slednji napadli Nevis, da bi ga odvzeli Angležem, ki trenutno niso imeli v bližini tako potrebnega zaščitnega ladjevja, so se sužnji zabarikadirali v neko trdnjavo in jo branili tudi še potem, ko so bili njihovi gospodarji že poraženi. S svojim srčnim bojem so onemogočili Francozom, da bi se na Nevisu utrdili, in tako so Angleži s pomočjo svojega slavnega ladjevja Nevis spet dobili nazaj. Svojim sužnjem so se sicer zahvalili, ker so jim rešili otok, hkrati pa so jim diskretno namignili, da bi bilo sedaj treba orožje vrniti in stvari postaviti na pravo (staro) mesto. Tako se je tudi zgodilo, vendar so sužnji od Angležev dobili še nove ugodnosti (več počitka in boljše hrano), tako da so bili oboji zadovoljni.

Ko so zaradi gospodarskih kriz in raznih gospodarskih prestrukturiranj propadla številna podjetja (predvsem zato, ker je v Evropi sladkorna pesa zamenjala sladkorni trst), so se Angleži začeli tudi izseljevati, tudi v Združene države Amerike. Dvajseto stoletje je zato Nevis dočkal že z zelo malo belcev, in temnopolti prebivalci so počasi prevzemali vse več pomembnih družbenih funkcij. V času razpada kolonij je zato prišlo do samostojnosti, in otoka od leta 1983 sestavljata državo – članico Združenih narodov St. Kitts and Nevis, povezano tudi v Commonwealth.

Če so Nevis obiskovalci poimenovali za »kraljico Karibov« že pred stoletji, pa bi ta oznaka lahko obveljala tudi še danes. Po eni strani je turizem glavna gospodarska dejavnost, po drugi pa otok še zdaleč ni preobremenjen in domačini ne »pokvarjeni«, kot se to rado zgodi v najbolj priljubljenih izletniških točkah sveta.

Če so nekateri drugi Karibski otoki v zadnjih letih postali že kar sinonim za (tudi slovenski) množični turizem, pa je Nevis še vedno ohranil prvobitno »nedolžnost«. Seveda butični turizem ni ravno za vsak žep in tudi prevoz v lastni režiji je dosti dražji kot v okviru turističnih paketov in agencij, zato pa so užitki za sladokusce prostega časa toliko večji. Ni slučaj, da so si v raznih odmaknjenih delih otoka postavili (čudovite) hiše marsikateri upokojeni ameriški milijonarji in da je med gosti prelepo urejenih hotelskih naselij sorazmerno največ mladoporočencev, za katere imajo seveda tudi posebne programe, vključno z romantičnimi večerjami na peščenih plažah. Ob vseh naravnih lepotah pa (tudi tu) spoznamo, da so glavni faktor v turizmu ljudje.

Domačini so samozavestni in ponosni (ne marajo, da jih po nepotrebnem slikate), hkrati pa prijazni do vsakega obiskovalca. Angleška kolonialna tradicija se tukaj čuti v pozitivnem civilizacijskem smislu in se precej razlikuje od kolonialne tradicije nekaterih sosednjih otokov, ki so jih obvladovale druge države. Če vas tam nadlegujejo z beračenjem ali celo ogrožajo s kriminalom, pa vas tukaj lepo oblečene (v enake oblekice z belimi dokolenkami) šolarke in šolarji še vedno lepo pozdravijo. Če se vam na večini potovanj že kar sanja o iztegnjenih rokah, pa vam na Nevisu vsakdo dosledno vrne drobiž. Če se iz kakršnega koli razloga znajdete peš ob robu ceste, vam bo prav kmalu ustavil prijazen voznik, pa če spada med številne taksiste ali pa ne, in vas popeljal do prvega naselja.

Velika oddaljenost od celine ter pomanjkanje kakšne druge močne gospodarske veje sta sicer vzrok, da navzven Nevis vzbuja vse prej kot vtis o bogati deželi. Ceste sicer povezujejo vse

dele otoka okrog osrednje prevladujoče gore Nevis Peak, vendar so praviloma v precej slabem stanju, z luknjami, udrtinami, ponekod tudi s prahom. Vzrok za slabo stanje asfalta in cementa je tudi v tem, da zaradi mlajšega vulkanskega izvora sploh ni zelo trdih kamenin, niti za izdelavo kvalitetnih gradbenih materialov ne.

Tradicionalne hišice so na Nevisu res hišice, saj so zelo majhne, z le malo prostora, včasih še z značilnim prvim nadstropjem. Če ste nekoliko nevljudni, lahko ob večernem (ali zgodnjepjutranjem) sprehodu zlahka celo pokukate v notranjost, bodisi skozi odprta vrata ali okna brez stekla (tropsko podnebje).

Sicer pa je zunanost še zanimivejša. Ves otok je namreč naseljen z ogromno (vrstami) domačih živali. Povsod se vam bodo pod nogami motale ovce in koze (sumljivo podobne ločimo predvsem po repu). Za vsakim večjim grmovjem se pasejo oslički. V solidni senci je privezana kakšna debela svinja, okrog nje pa se podijo simpatični pujski. Med različno vreščeco perjadjo so še najmarkantnejši petelini, brez katerih petja se ne začne prav noben dan na Nevisu. Dvomim, da bi kdo živel samo od živinoreje, po drugi strani pa je gotovo le malokdo, ki ne bi imel vsaj ene ovce, koze ali kokoške. Zakaj bi se odrekli izvrstnim obaricam in pečenim specialitetam?

Človek bi na otoku pričakoval več ribištva, vendar to gotovo ni razvito toliko, da bi še kaj izvažali, potem ko se z morskimi specialitetami nasitijo domačini in turisti. Vzrokov za to je gotovo več, zadostna pa sta že dva. Po nekaj sto metrov od obale so na številnih mestih koralni grebeni, kjer hrumijo veliki valovi, ki bi majhne čolničke kar hitro lahko prevrnili. Večje ladje pa bi med deževno sezono prav težko zavarovali pred hurikani in drugimi hudimi nevihtami. Za ladijski potniški promet z bratskim otokom St. Kitts je za domačine že poskrbljeno, razvajeni turisti pa si po navadi privoščijo petminutni letalski prevoz s slikovitimi majhnimi letali Nevis Express. Vse pogosteje se v glavni turistični sezoni (pozimi in spomladi) ob Nevisu usidrajajo tudi velike turistične križarke in na določena območja spustijo po več sto dnevnih obiskovalcev.

Za en dan je odločitev res težka. Se podati s fotoaparatom v slikovito glavno mesto Charlestown in obiskati kakšen zanimiv muzej (na primer tistega o lordu Nelsonu), ali pa uživati na kateri od tipičnih karibskih plaž? Največja prednost slednjih je na Nevisu ta, da so vse prej kot preobljudene. Komur ni odveč nekaj več hoje (po prijetni mokri mivki), se lahko tudi ure sprehaja po povsem praznih obalah ter jih raziskuje navzven in navznoter. Tu je raj za nabiranje školjk, saj jih valovi vržejo kar na obalo, in to tudi po 20 cm velike. Opazujete lahko zanimive pare: pelikan in galeb krožita nad morjem in iščeta dobro ribo. Pelikan nanjo pikira, jo zajame v kljun in splava na površino, da bi jo pogoltnil. V tistem trenutku pa se mu na hrbet usede galeb in čaka, da bi mu plen ukradel. Včasih se gresta psihološko vojno po nekaj minut: pelikan bi rad ribo utajil in se dela, kot da nima nič, galeb pa čaka, da se kljun le malo odpre (kar je potrebno že zato, da bi odtekla voda), in skuša ribo izmakniti ...

Najrazličnejše palme, od katerih se nekatere nagibajo nad samo gladino morja, so lahko le hvaležen objekt za slikanje, bolj iznajdljivim pa nudijo tudi kakšno poslastico. Komur uspe splezati na drevo, tega čaka za nagrado ogromen kokosov oreh. Potem ko ga uspešno odtrga (kar niti ni tako lahko), ima več možnosti, kako priti do slastne vsebine (sadja in mleka). Z navadnim nožem je kokosov oreh sicer mogoče »zaklati«, vendar dosti težje kot z mačeto.

Takšne in podobne pustolovščine sodobni nomadi vsekakor lahko dosti bolj sproščeno uživajo zato, ker na Nevisu ni nobenih divjih zveri, strupenih kač in drugih nevarnih bitij. V divjini so sicer tudi opice, ki pa so nenavadno plašne in jih je prav težko videti ali celo slikati. V preteklosti so bila pač obdobja, ko jih je človek lovil tudi zaradi prehrane, in kaže, da je ta strah ostal močan tudi še do današnjih (opičjih) generacij.

Le kdo se danes ne počuti rad varen? Ko se odločamo za potovanje, se po navadi tudi vprašamo: Kaj pa kriminal? Ali ga je tam veliko? Se lahko obiskovalec tudi sam sprehaja, morda celo zvečer? Občutek varnosti in domačnosti je gotovo rdeča nit, ki povezuje vse tiste, ki se na Nevis vračajo leto za letom. Po prvih lastnih izkušnjah, predvsem pa po priporočilih izkušenejših turistov odkriješ, da se po Nevisu pač lahko sprehajaš sam, srečuješ zanimive ljudi (in živali), raziskuješ, poležavaš, plavaš, se potapljaš, ponočuješ, popivaš ...

Skratka, idealno varen otok, kjer se ti ne more zgoditi prav nič hudega. No, ja ...?

Prejšnji dan

Bile so res sanjske počitnice. To sva z ženo Mirjam ugotavljala ob večerji na terasi restavracije The Great House, ki je ponos turističnega naselja Nisbet Plantation Beach Club, kjer smo bili na osemdnevnem letovanju. Restavracijo sem si zapomnil že pred enim letom zaradi simpatičnega nesporazuma, ko si njene notranjosti nisem mogel ogledati.

Že več let zapored si podjetništvo popestrim s po eno strokovno ekskurzijo na leto, tako da si med stotinami možnih izobraževalnih dogodkov izberem enega v kakšnem zanimivem kraju. Na ta način združim prijetno s koristnim. Z branjem strokovnih revij in sedaj vse bolj tudi internetom mi sicer kar lepo uspeva, da sem na tekočem s stanjem informacijske podzvrsti – pravne informatike, pa vendar je vsaj nekaj živega kontakta z najbolj razvitim svetom nadvse potrebno. Prejšnja leta sem bil tako na raznih sejnih v Hannoveru, Münchnu, Londonu, San Diegu, Seattlu, Atlanti, Chicagu, Honoluluju, za leto 2000 pa sem izbral konferenco Lex Cybernatoria, kjer s(m)o udeleženci obravnavali stična področja med pravom in vrhunskimi informacijskimi tehnologijami – prav to, kar mene profesionalno najbolj zanima. Dejstvo, da je bila konferenca organizirana na dotlej meni še neznanem Karibskem otočku Nevis, me seveda od udeležbe ni prav nič odvrčalo – nasprotno, za tisti teden v letu, ki si ga vzamem za lastno izobraževanje, mi prav ustreza, da sem v prijetnem okolju in da spoznavam nove kraje. Izkazalo se je, da je bila konferenca na Nevisu sicer zelo skromna po številu udeležencev, vendar ena najplodovitejših in najkoristnejših, kar sem se jih kdaj koli udeležil. Prisotni so bili namreč razni profesorji, poslovneži, »trend makerji«, »venture kapitalisti«, predvsem iz ZDA, izkušnje pa smo si izmenjevali od prvega do zadnjega trenutka, ne samo na predavanjih (na odprti terasi hotela Mount Nevis), temveč tudi ob bazenu, pri zajtrku, kosilu in večerji, pa še na kakšnem manjšem izletu v okolico.

Pa smo se nekega lepega dne zmenili, da bi večerjali v restavraciji Nisbet, ki so nam jo priporočili kot najboljšo na Nevisu. Kakšnih osem se nas je z dvema taksijema odpravilo na gurmansko pustolovščino. Ko smo zavili na teren Nisbet Plantation, kjer so včasih sužnji obdelovali polja sladkornega trsta, smo zagledali čudovito urejeno okolje, na rahli vzpetinici pa starinsko restavracijo – The Great House. Skozi vrata smo hitro videli, da je večina miz praznih, in že so se nam pocedile sline ob misli na karibske poslastice ter hladne koktejle. Toda sledilo je razočaranje: pri vratih nas je sprejel prijazen upravnik in z žalostnim glasom oznanil: »Sorry, gentlemen – no shorts allowed!« (»Žal, gospodje, kratke hlače niso dovoljene!«) Nič niso pomagale naše prošnje in pojasnila, da smo sicer skupina uglednih poslovnežev in da »denar ni problem«, upravnik – sedaj že vem, da je bil to gospod Don Johnson – se je rajši odpovedal dobremu zaslužku kot pa prelomil dolgoletno, še od Angležev negovano tradicijo, da je za vstop v ugledno restavracijo potrebno, da imajo moški oblečene dolge hlače. Kakor me

je tedaj to spravilo v slabo voljo (odpeljali smo se nekam daleč stran, kjer smo na nezaščiteni verandi, ob nadlegovanju komarjev žvečili nekakšne pice), pa se mi je ta dogodek usedel v spomin kot nekaj zelo pozitivnega: kot ohranjevanje vrednot! Morda je prav ta spomin prevladal, ko sem se kasneje odločal, ali popeljati družino prav na Nevis.

Sedaj sva z Mirjam sedela v tej lepi restavraciji, z gostimi mrežami varno zavarovana pred morebitnimi komarji (katerih pa v Nisbetu tokrat skoraj nisem zaznal), v hladu pod velikimi, pod stropom vrtečimi se kolonialnimi ventilatorji in s postrežbo (»od spredaj in zadaj«) prijaznega hotelskega osebja. Hotelskega res ni prava beseda. Nisbet Plantation je naselje, ki se spušča od vhoda na dvignjenem hriščku, s to klasično (samo za večerje) restavracijo, klubskimi prostori, recepcijo in trgovinico, nato pa so med negovanimi travniki, rožami in palmami nanizane hišice, kjer so nastanjeni gosti, do obale, kjer so fantastična zajtrkovalnica (dvignjen, pokrit, a odprt prostor), kuhinja in dnevna restavracija z barčkom (»Coconut Restaurant«), bazen ter čudovita peščena plaža. Kot se za takšno restavracijo spodobi, je večerja v Veliki hiši pravi ritual in dogodek, na katerega se res ne pride v kratkih hlačah, temveč nasprotno: oblečeš najboljše, kar imaš.

Za družine z otroki se ritual začne že nekaj ur prej. Če se slučajno ne udeležite čajanke ob 5^h (kar pa bi bilo glede na bogato izbiro čajev, sendvičkov in sladic pravi greh), vas bo kdo od osebja poiskal v vaši hišici ali celo na plaži samo zato, da vas bo povprašal: »Kaj bosta pa otroka danes jedla?« Saj veste, kako težko lačni otroci čakajo, da jim natakdar prinese naročene dobrote. Toni in Marjanca sta angleščino najprej obvladala na prehranbenem področju in po nekaj dneh sta že kar sama povedala: »Fish and smashed potatoes,« ali pa: »Chicken and french fries« (tako da sta se enako spozabila tudi prvo nedeljo po našem povratku v domovino, ko smo si po obisku Brezij privoščili kosilo na Bledu ...). Takšna želja je šla potem v kuhinjo, in ko sva otroka pripeljala k večerji ob 18. uri, sta naročeno hrano tudi takoj dobila, tako kot tudi drugi otroci, katerih starši so se odločili za tako ločeno večerjo. Potem ko so se otroci najedli in napili, je ponje prišla prijazna hotelska uslužbenka (Toni in Marjanca še sedaj ne moreta pozabiti smejoče se Rozlyn) in jih odpeljala v posebne prostore, kjer so bile velika televizija (sicer v nobeni od hišic ni televizije, kar je tu znamenje najvišje kategorije, saj sicer na Nevisu običajne hotelske sobe seveda imajo televizijo) in veliko družabnih iger. Otroci se tam z veseljem zamotijo, medtem ko njihovi starši lahko zares uživajo v počasni in (vsak dan!) svečani večerji, ki se prične ob 18.30. Na prvi pogled za koga morda malo nenavadno, da bi starši in otroci ne večerjali skupaj, toda v resnici idealna rešitev. Konec koncev smo na počitnicah tako ali tako ves dan skupaj, se veliko pogovarjamo in zabavamo, tako da je večerna ločitev kar zaželena z obeh strani, predvsem pa tudi pri številnem osebju, ki tako laže skrbi, da je vsak del pribora vedno na pravem mestu, vsak krožnik prav obrnjen, vsak kozarec vedno nalit ...

Ob takšnih trenutkih tudi po osmih letih zakona kar roka roko najde in z Mirjam sva se strinjala, da nam lepše res ne bi moglo biti. Na prvem mestu je seveda zdravje. Otroka sta se tu znebila vsakega smrkanja in drugih ostankov zoprne kontinentalne zime. Midva, v srednjih letih, imava sem ter tja že kakšne težave, ampak nič hudega, torej – Hvala Bogu! Potem denar: očitno ga imamo dovolj, da smo si lahko omislili zimske počitnice s tridnevnim postankom v Miamiju, osemdnevnim bivanjem na Nevisu in nato še tridnevno zabavo v Orlandu (Disneyland). Ker sva novo družino zasnovala relativno pozno, že v zrelih letih, sva imela pred tem dovolj možnosti, da spoznava občutke osamljenih, razočaranja, hrepenenje po otrocih, skrite želje staršev. Imela sva srečo, da sva se našla, karakternost se zelo ujemava, imava zelo podob-

ne vrednote, predvsem pa veselje nad »srečno družino« (kot nas je definirala Marjanca) in odločnost, da naju zlepa ne bo kaj ločilo.

Že doslej je bilo na tem dopustu vse čudovito, pred nami pa so bili še trije dnevi Nevisa, nato pa še otrokoma tako zaželeni Orlando. Da bi šel naslednji dan na vrh gore Nevis Peak, sem razmišljal že nekaj dni in pri tejle mizi sem celo povprašal vodjo strežbe Dava, ali s te strani otoka do tja vodi kakšna pot. Odločno mi je odsvetoval, da bi sam hodil na goro, in navedel grozeč primer, ko je pred nekaj leti neki turist tam zašel in je prebil kar tri dni v gori, preden so ga našli. Zahvalil sem se mu za mnenje, pri tem pa si mislil svoje: tisti turist gotovo ni bil izkušen planinec, kot sem jaz. Mirjam bi seveda rajši videla, da ne bi šel, vendar mi je po drugi strani privoščila dodatni užitek, da bi videl celotni otok z enega mesta. Predvsem pa je vedela za moje nagnjenje do gora in tudi to, da sem kaj podobnega naredil že večkrat, tudi na zadnjem letnem dopustu, ko sem se iz Bola napotil na Vidovo goro in se tudi pravočasno vrnil. Potem bom imel pa še vedno dva dneva za počitek v tem našem rajskem naselju Nisbet.

Bila sva prav zaljubljena tisti večer. Začutil pa sem kanček grenkobe. Tako lepo nam je, da nam lepše pač ne bi moglo biti. Lahko je samo še slabše. Nisem pa niti najmanj slutil, da se bodo naši nebeški občutki tako korenito spremenili že naslednji dan.

Prvi dan

Tistega lepega dne, 28. februarja 2001, sem vstal dovolj zgodaj, da sem Nisbet zapustil že pred svitom. Žena mi je še pomagala do konca pripraviti nahrbtnik, kamor sva dala rezervno perilo, digitalni fotoaparater, dve pollitrski plastenki z vodo, nekaj koščkov kruha in zavoj piškotov. Nisem nasprotoval, ko mi je Mirjam »podtaknila« še sredstvo proti komarjem.

Čeprav sem dobro vedel, da je tako skromno pripravljen nahrbtnik zelo neuporaben v primeru težav, sem bil hkrati tudi prepričan, da se mi kaj hudega tako ne more pripetiti. Pred enim letom sem namreč prav tako zgodaj zjutraj peš odšel iz bližnjega hotela Mount Nevis in se v nekaj urah povzpel na čudovito, približno 300 metrov visoko vzpetino Round Hill. Zavedlo me je predvsem dejstvo, da sem do vrha te precej nižje vzpetine našel prav lepo uhojeno pot, in sklepal sem, da jo bom tudi do 970 metrov visokega vrha Nevis Peaka. Ker sem zagotovo vedel, da obstaja pot z druge strani gore, od naselja Golden Rock (ki smo ga nekaj dni prej tudi obiskali in kjer sem se zanimal tudi za vzpon s tiste strani), sem sklepal takole: od edinega naselja s te strani gore bom gotovo našel kakšno pot, in drugam kot na vrh tudi ne more voditi, saj je otok Nevis pravzaprav eno samo pobočje dominirajoče gore z istim imenom (razen predela Round Hill, ki je od Nevis Peaka ločen s položnim sedlom, čez katero se bom tokrat povzpел na drugo (levo) stran, kot sem se pred letom dni). Vzpenjal se bom največ do 12. ure, in če mi dotlej ne bo uspelo priti na vrh, se bom obrnil in se po isti poti zlahka vrnil nazaj do hotela, ali pa se spustil po drugi strani do ceste (ki obkroža ves otok) in tam najel taksi do Nisbeta.

Dobil sem še ljubeč poljub od skrbne žene in ji ponovno zagotovil: »Nič ne skrbi! Obljubim, da bom pravočasno nazaj, najkasneje pa do večerje ob 18. uri.« Potem sem se še pošalil: »Če pa me tedaj še ne bo, potem pa kar začnite reševalno akcijo.« Seveda nisem niti pomislil, da bi v kakšne negotovosti spravljal tudi otroke in ženo. Vedel sem, da bodo še malo poležali, nato uživali v bogatem zajtrku, se kopali in sončili, popoldne pa me že nestrpno pričakovali, da jim opišem svoje lepe doživljaje in se skupaj pripravimo na (vsakodnevno) slavnostno večerjo.

Ko se je ob 6. uri začelo daniti (in kmalu zatem se je prikazalo tudi sonce, kar je v teh krajih časovno dosti bližje kot v Evropi), sem že veselo korakal, oblečen v kratke hlače in majico s kratkimi rokavi ter obut v športne copate. Na položni poti Upper Round Road proti sedlu (med Nevis Peakom in Round Hillom) sem bil sprva še v naselju in sem se muzal, ko sem skozi okna (brez stekel) slišal še kakšno smrčanje, nato pa sem korak pospešil na nenaseljenem delu, kjer sem pred enim letom prvič v naravi videl plašne opice. Tokrat jih nisem opazil. Ko sem prečkal zadnje naselje (na sedlu), so še skoraj vsi spali, jaz pa sem se optimistično spustil v džunglo, levo ob zadnjem naselju Fountain.

Tako kot alpinisti in prosti plezalci hkrati hrepenijo po čim težji (više kategorizirani) plezalni steni, pa vendar z veseljem uporabijo vsako stopinjo ali oprimek, tako sem tudi jaz upal, da bom v džungli našel kakšno stezo ali vsaj stezico. Kmalu sem namreč spoznal, da bo hoja sicer zelo naporna in ne tako hitra, kot sem si predstavljal. Tropska džungla je namreč zelo gosta. Sestavljajo jo najrazličnejše rastline, od nizkih gostih trav in praproti do zelo velikih dreves, palm, ovijalk, kaktusov in drugih bodečih rastlin. Predvsem pa ne gre samo za žive rastline, ampak tudi za veliko ostankov odmrlih rastlin. Značilnost pragozda je pač ta, da ga človek ne izkorišča in ne čisti.

Napredovanje po takšnem terenu je zato naporno in počasno, posebno še, če nimaš oblečene zaščitne obleke (dolgih hlač in rokavov) in si brez nujne mačete. Na prvem delu poti sem še odkril nekakšne ostanke izsekane poti, kjer se je dalo hoditi dosti hitreje. Naletel sem celo na ostanke nekakšne markacije, in sicer v obliki (že zelo preperelih) raznobarnih vrvic, privezanih na veje. Takšne oznake so tudi psihološko zelo spodbudne, saj človeka navdajajo z optimizmom: na pravi poti sem, nekdo je tu že hodil. Žal pa so se za preoptimistične izkazali moji načrti, da se bom le držal sledi, češ da ne morejo voditi nikamor drugam kot na vrh, in tako ne bom mogel zaiti. Kdor je kdaj hodil po urejenih markiranih poteh, se bo spomnil, da je celo tam lahko kar hitro zaiti. Ko sem svoje čase kot markacist risal okrogla (rdeča in bela) znamenja, sem moral biti še posebno pozoren, da sem znak postavil tam, kjer bi zaradi ovinka planinec lahko izgubil sled. Tule pa je bilo vse že zelo zaraslo in zato sem moral kar nekajkrat iskati tiste preperele vrvice. Na koncu sem že obupal in z mojim načrtom ni bilo nič.

Ker se je začela dvigovati tudi strmina, sem postajal utrujen in žejen. Prva steklenička vode se je kar hitro praznila. Že sem zaslutil, da bom na koncu še žejen, vendar sem upal, da bo to že na poti navzdol in da se bom zadnjih nekaj ur lahko že tolažil z mislijo na kakšno hladno pivo v prvem naselju, ki ga bom dosegel. Vse bolj pa sem spoznaval, da tole ne bo tako nedolžen izlet, kot je bil preteklo leto na Round Hill. Lahke superge so bile vse prej kot primerna obutev, saj bi si nogo lahko zvil na vsakem koraku. Enkrat pa sem celo padel v nekakšno luknjo, ki je verjetno nastala iz preperelih korenin kakšnega velikega drevesa. Z rokami sem se ujel v višini ramen, noge pa so mi zabigljale v prazno. Tedaj sem prvič pomislil na možnost, da bi se mi na tem izletu lahko kaj hudega zgodilo in da bi se sam težko reševal. Ker je bila ura že več kot deset, sem se tudi že sprijaznil, da morda na vrh Nevis Peaka s te strani gore ne bom prišel. Ampak želel sem priti vsaj tako visoko, da se bo gozd razredčil, tako da bom imel nekaj razgleda na obalo.

Svoje ime je Nevis dobil po španski besedi za sneg, saj je njegova osrednja gora bila skoraj ves čas obdana z belimi oblaki, ki nastanejo zaradi kondenzacije toplega atlantskega zraka, ki se ohladi ob stiku z naravo. Ti oblaki potem tudi večkrat prinesejo dež in zato so Karibski otoki z visokimi vrhovi tudi dosti bolj poraščeni in dosti rodovitnejši kot tisti z nizkimi. Nevis Peak pa ima kapo oblakov skoraj vedno na glavi in zato so redkejše slike otoka brez belih dodatkov. Oblak od daleč pa pomeni meglo od blizu. To sem vzel v zakup že vnaprej in nisem pričakoval, da bom imel v vsakem primeru lep pogled prav z vrha.

Približno ob 11. uri se je pragozd razredčil in počasi se mi je odprl pogled proti vrhu gore. Znašel sem se na grebenu, ki me je spominjal na Mali Triglav, kar pomeni, da sem bil na sosednjem vrhu Nevis Peaka. Najprej se bo treba malo spustiti, potem pa se po golem pobočju povzpeli na sam vrh, ki je bil prav na robu oblakov. Zmotil pa sem se v oceni, kaj je »golo« pobočje, saj sem sklepal po evropsko: če je zeleno in ni dreves ali grmičevja, potem je lahko le trava, po travi pa ne bi smelo biti problema ... Toda že po nekaj korakih sem odkril, da je

zeleno lahko še vse kaj drugega kot le trava, grmičevje ali drevesje. Tule je bila nekakšna »živa trava«, zelo gosto zelenje, močno prepleteno in v povprečju visoko meter do meter in pol. Po njem sem moral kar nekako »plavati«, kar pa je bilo zelo naporno. Nogo je bilo treba najprej potegniti ven, jo čim višje dvigniti, premestiti kak meter naprej, se s celotnim telesom vreči naprej, potem pa potegniti za sabo še drugo nogo in vse skupaj podkrepiti še s plavalnimi zamahi rok. Tistih nekaj sto metrov, kolikor me je ločilo od oblaka (in po moji oceni tudi vrha), je bila pot tudi zelo strma, zato sem napredoval (plaval) zelo počasi, za nameček pa sem se še pošteno opraskal.

Ko se je ura približala poldnevu, sem že vedel, da z vrhom ne bo nič. Morda bi ga v eni uri še dosegel, toda potem bi bil ogrožen moj prvotni načrt, da se dvigam samo do 12. ure, nato pa se le še spuščam. Kar sem rekel, sem rekel. Gremo nazaj!

Ker pa mi prehojena pot ni prav nič prirasla k srcu in ker sem vedel, da je po zemljevidu obala na drugi strani grebena bliže, sem se odločil, da bom izlet popestril s tem, da se bom spustil na drugo stran. S tem se bom sicer oddaljil od hotela in ga nikakor ne bom mogel doseči peš, toda to ne bi smel biti problem, saj se na vsaki cesti Nevisa najde kakšen taksi ali vsaj prijazen voznik. Do Nisbeta me bodo že pripeljali, potem pa ... Najprej se bom oprhal. Ne, najprej bom šel na plažo in v morje, da si razkužim številne praske. Ja, ampak še prej si bom privoščil eno veliiko pivo ... Ali pa rajši katerega od slastnih karibskih koktejllov? Potem pa z družino na večerjo ...

V planinarjenju (in še posebej v alpinizmu) je res nekaj mazohističnega: trudimo se, da bi prišli na goro po čim težji poti in bi bili čim bolj utrujeni. Hkrati pa se razveselimo vsake bližnjice, dobre stopinje, lahkega spusta, najbolj pa planinske kočice, kamor se zatečemo, da bi si odpočili.

Tako se je tudi meni zdelo še čisto normalno, da mi je Nevis Peak povzročal toliko napora in nevšečnosti, toda resnično sem užival v hoji morda le prvo uro, preden sem vstopil v gosto džunglo. To je pač del planinstva. Sedaj sem imel le še en cilj: da se čim prej vrnem v dolino in nazaj v razkošno hotelsko naselje Nisbet.

Ali je zato kaj čudnega, da sem se kaj kmalu znašel v (osušenem) rečnem koritu? Enkrat na leto, v deževnem obdobju, se tako kot na druge Karibske otoke tudi nad Nevis pripodijo hude nevihte in izlijejo se ogromne količine dežja. Tedaj se voda začne stekati v potočke, ti se združujejo v kanjonih in njihova voda ruši vse pod seboj. Zato tukaj in samo tukaj ni nobenega trajnejšega rastlinja. Po koncu deževnega obdobja v teh strugah, med velikimi in majhnimi kamni, poženejo le mah, trave, praproti (sicer lahko zelo visoke) in druge enoletnice. To pa pomeni, da je po takšnih strugah lažje napredovati, ker ni treba toliko energije porabiti za odstranjevanje vej in ovijalk ter se izogibati (najbolje pod njimi) padlim drevesom ...

Na začetku sem mislil, da mi bo tale rečna struga resnično olajšala spust v dolino ter mi prahrnila veliko naporov in prask. Izkazalo pa se je, da je bilo prav takšno sklepanje napačno, in to bi rad položil na dušo tudi bralcem te knjige.

Kanjoni se namreč vse bolj poglobljajo in postajajo vse bolj strmi! Slapki postajajo slapovi, tolmunčki postajajo ogromne kotanje, kjer se ob največjih vodah premetavajo ogromne skale in debla podrtih dreves. Če sem na začetku še prosto skakljal po skalah, sem se moral zdaj vse pogosteje sklanjati in si pomagati z rokami. Potrebno je bilo že plezanje.

Popil sem še zadnji požirek iz druge (zadnje) steklenice in pojedel nekaj koščkov kruha, saj sem poleg žeje začutil tudi lakoto. Do doline mi manjka še kakšna dobra ura, zdržal bom tudi brez vode in hrane ...

In potem se je zgodil korak, ki je za vedno zaznamoval moje življenje. Ko sem kakšnih pet metrov pod seboj zagledal novo globel, sem se zavedal, da stojim tam, kjer je v deževnem obdobju vrh srednje velikega slapa. Podlaga slapa je na vrhu tudi najbolj izglajena, tu pa je bila sedaj še porasla z mahom. Ko sem se mislil približati robu, da bi ocenil, kako bom to oviro preplezal, mi je nenadoma na mahu spodrsnilo in zgrmel sem v globel. Med padcem sem začutil več hudih bolečin, posebno še na desni nogi, potem pa sem se znašel na dnu, ležeč med velikimi skalami in preperelimi hlodi. Rana na stegnu je bila kakšnih 15 cm dolga in je krvavela. Kri mi je tekla tudi iz obeh komolcev, dobil pa sem še nekaj dodatnih prask.

Padec me je močno pretresel. Prva misel je bila skrb, da si nisem kaj polomil. Zato sem kar takoj s težavo vstal in se takoj zahvalil Bogu, da sem imel vse kosti cele. Sem se pa tresel po vsem telesu. Takoj sem ugotovil, da sem v prav bednem stanju. Že prej sem bil zelo utrujen, žejen in lačen, sedaj pa še tale šok! Rana na nogi mi je takoj zelo otekla in bal sem se, da se mi ne bi kaj zagnojilo, saj sem bil po vsem telesu tudi zelo umazan in preznojen, dodatno pa še obložen z blatom ter koščki trave in mahu. Ker nisem imel nobene tekočine več, se tudi nisem trudil s čiščenjem rane, ampak sem se zadovoljil s tem, da bo kri prenehala teči, saj očitno ni bila prerezana nobena večja žila. Rana sploh ni bila nedolžna, saj se mi je kasneje zelo dolgo celila, in če se na tem mestu potipam sedajle, ko to pišem (tri mesece pozneje), me še vedno zaboli.

Kaj sem hotel? Jasno, situacija terja analizo in trezen premislek. Zato sem se usedel, najprej zmolil očenaš, zdravamarijo in sveti angel (ta trojica molitev me je potem spremljala še vse dni) in se s tem precej pomiril. Dobri Stvarnik mi je očitno naklonjen, saj bi se pri takem padcu kaj lahko ubil, morda le ob nekoliko drugačnem kotu pristanka na trdih skalah. Upam, da je šlo le za svarilo, morda pred še nadaljnjo prevzetnostjo ob tako lepem življenju? Kakor koli: svarilo sprejemam in se bom nad svojim življenjem (kasneje) temeljito zamislil. Ampak sedaj je treba videti, kako iz te kaše.

Pa pogledjmo: za mano je petmeterska stena, po kateri sem pravkar padel, in tja se gotovo ne nameravam nikoli več vračati. Pa pogledjmo naprej. Kljub bolečinam v nogi sem prehodil usodno globel (velikosti dveh dnevnih sob) in na svojo veliko grozo odkril, da se na spodnji strani izteka v nov slap, ki je vsaj trikrat globlji in povsem neprehoden! Na obeh straneh pa so visoke (deloma gosto obrasle) stene, visoke kakšnih 20 do 30 metrov, ena povsem navpična, druga pa deloma celo nagnjena navznoter. Sklep: od tukaj sam nikakor ne morem priti! Že vidim, da me ob 18. uri ne bo v Nisbetu. Uboga Mirjam, to jo bo skrbelo! Prav sram me je, saj bo morala očitno obvestiti reševalce, da me pridejo iskat. Ampak druge rešitve ni! Sploh pa ne danes. Ura je že več kot 17., ob 18. uri pa se zmrača, in to prav na hitro, kot je navada v teh tropskih krajih. Torej bo treba tule zasilno bivakirati.

Kakšne posebne evidence vsebine nahrbtnika mi ni bilo treba delati, saj sem na pamet vedel, kako malo stvari sem vzel s seboj. Šele sedaj sem se zavedal svoje lahkomišelnosti, da nisem vzel vsaj noža, baterije ali celo telefona. Mislim, da je šlo prav za »sindrom vodnikov«, ki vedno in vsakogar opozarjajo, kako se je treba opremiti za v gore, kadar pa gredo tja sami, niso vedno tako dosledni, saj so prepričani, da se njim tako ali tako ne bo nič zgodilo, če pa se jim bo, se bodo že znašli ...

Ker sem zaslutil, da me bo ponoči zeblo, sem se takoj lotil izdelave nekakšnega gnezdeca. Natrgal sem precej raznih delov zelenih rastlin in si postlal pod eno od sten, kjer sem mislil, da bo še največ zavetja. Ker sem imel spodnje perilo povsem premočeno, sem se slekel in oblekel rezervne kratke hlače in dve rezervni majici s kratkimi rokavi. Mokro belo perilo sem razprostrl po temnih skalah, da bi me morda laže našli iz zraka. Kar takoj sem videl, da bo le od tu možna rešitev. Zanimivo je, da se potem to perilo vseh pet dni ni posušilo in sem ga zato ves čas pustil na tem mestu.

Sedaj sem se posvetil svojemu največjemu problemu: pomanjkanju tekočine. Opazil sem namreč, da se mi pojavljajo kar izraziti znaki dehidracije, predvsem zaradi velikih naporov, pa tudi ran in bolečin ter stresa, ki sem ga očitno že doživel. Usta sem imel popolnoma suha in vse bolj lepljiva, v vratu sem čutil utripanje žile, pojavile so se srčne bolečine. Ko sem pogledal okrog sebe, pri najboljši volji nisem mogel odkriti nič pitnega, čeprav je bila povsem na dnu kotanje kak centimeter globoka lužica, toda bila je povsem prekrita z zelenim sluzom, v njej pa so bili nekakšni polži in še več drugih drobnih bitij. Moja plastična steklenička je bila že prazna. Še dobro, da sem jo sploh imel, saj sem prvo spotoma nataknil na neko palico, da bi morda kasnejšim izletnikom dal spodbudo, kot jo je meni tisti, ki je privezal pisane vrvice. Začutil sem, da brez tekočine ne bom več dolgo vzdržal. Spomnil sem se, da je v takšnih primerih lahko koristen tudi lasten urin. Ne da bi bil že prepričan, da ga bom res tudi popil, sem se polulal v stekleničko, jo zaprl in dal hladit. Prvo konzumacijo je za nekaj časa preložilo moje odkritje: ko sem še enkrat prebrskal vse žepe nahrbtnika, sem namreč odkril še mini stekleničko jagermeistra. Ah, kako mi je teknila! Morda se je moje razpoloženje ker precej izboljšalo tudi zato, ker je v tej tekočini nekaj alkohola.

A le za kratek čas, kajti na svojo veliko grozo sem odkril, da imam v svoji luknji veliko družbe. Ko sem namreč premaknil neko preperelo deblo, se je v zrak dvignil pravi roj komarjev. Bilo jih je na stotine. No, še tega mi je manjkalo, da me bodo ponoči vsi skupaj naskočili! Kako hvaležen sem bil ženi, da mi je v zadnjem trenutku v nahrbtnik potaknila tekočino proti mrčesu! Najprej sem se mislil namazati po rokah, vendar me je to zelo peklo (roke sem imel že vse popraskane in porezane), zato sem se namazal samo po oblačilu, predvsem pa po kapi (s ščitnikom), da bi komarje vonj odvrčal vsaj od mojega obraza. Kasneje se je izkazalo, da ponoči sploh niso bili preveč vsiljivi, letali so okrog mene, slišal sem njihovo brenčanje, a pičil me je le redko kateri.

Ker se je ravno zmračilo, sem se moral odpraviti kar »spat«, saj bi se kasneje po temi težko znašel med veliki skalami, luknjami in nanesenimi debli (da ne bi kdo mislil, da je moja globel razen po obsegu še kakor koli spominjala na dnevno sobo). Sklenil sem, da se bom urina lotil kar takoj, dokler se je še kaj videlo.

Stvar me ni prav nič mikala, nasprotno, prav do skrajnosti se mi je gabila in zato sem se bal, da bom takoj bruhal. Potem je vprašanje, ali bi lahko tako potrebno tekočino sploh še spravil vase. Sklenil sem, da si bom pomagal s psihološkim trikom. Skušal si bom zamisliti, da sem v razposajeni pivnici nekje na Škotskem, kjer pivo teče v potokih, ga zlil po grlu in si mislil, da pijem najboljše pivo na svetu. Približno tako je tudi bilo. Na vsak način je bilo dobro, da se je urin medtem že ohladil (to sem prakticiral tudi pozneje). Odprl sem stekleničko, ki je bila skoraj polna (pol litra), se zamislil, nagnil in brez prestanka vlil celotno vsebino direktno v grlo. Agghrrr. Fuj in fej! Ogabno! Ampak nisem bruhal! In glej: že v nekaj minutah sem začutil blagodejni vpliv tako potrebne tekočine.

Usedel sem se v svoje gnezdo, dal noge v nahrbtnik, se nekoliko pokril z velikimi listi in se umiril. Takoj sem začutil, da imam sedaj pa res veliko časa za razna premišljevanja. Če dobro pomislim, ne vem, ali sem že kdaj prej lahko toliko premišljeval.

Za začetek sem zmolil cel rožni venec (50 zdravamarij, 5 očenašev), kar tudi ne vem, ali sem že kdaj molil sam (drugo je, da sem ga molil skupaj z drugimi v cerkvi). Vedel sem: moje življenje je v Tvojih rokah in Tvoja volja je, kako se bo tole končalo. Nikakor pa še nisem pomislil na smrt oziroma na to, da se ne bi rešil. Bolj sem premišljeval o tem, da ne bi Mirjam povzročil preveč problemov in da bi ujel še kak dan počitka v Nisbetu, pred našim poletom proti Orlandu. Vedel in tudi čutil pa sem, da prav sedaj moja družinica moli zame in za mojo srečno vrnitev: Sveti angel moj, bodi vedno ti z menoj ...

Noč se je potem vlekla tako, kot so se še vse naslednje. Pravega spanca je bilo zelo malo. Sedaj sem se tresel tudi od mraza. Bolečine so se povečevale. Pod seboj sem čutil vsak kamen in nekaj vlažne zemlje. Kot produkt zahodne civilizacije sem se povsem odvadil spati v naravi in tale vlaga mi bo gotovo pustila za posledico dolgotrajno revmo. Ampak kaj hočemo, trenutno nimam nobenih alternativ.

Noč se vleče in vleče. Zebe me, tresem se ...

Zelo temno je in moje premikanje je skrajno omejeno. Lahko se delno obrnem, na tiste dele telesa, ki niso ranjeni, v okviru mojega gnezda, kjer se lahko še delno pokrijem in držim noge v nahrbtniku. Če bi se oddaljeval, bi lahko kaj hitro stopil v kakšno razpoko, padel in se še bolj poškodoval. Imam pa v bližini pripravljeno stekleničko s svetlim zamaškom, tako da jo lahko nekako otipam in dosežem ob menjavi tekočine.

Mraz se mi zaleze do obisti in morda me samo še tresenje nekoliko »pogreje«. Kdo ve ali bi sicer (če bi bilo topleje) lahko trdneje zaspal? Tako pa imam časa na pretek in ne morem si kaj, da ne bi veliko premišljeval. Na vsa mogoča časovna obdobja in krajevna območja zaidejo moje misli, predvsem pa seveda globoko v mene samega. Izmenično vodim dialog s samim seboj in monolog z Njim, ki me obdaja. Še nikoli v življenju nisem toliko filozofiral in videl življenja iz tako drugačnega zornega kota.

Kaj je bilo zame še včeraj najvažnejše? Če bi se tedaj o tem spraševal, bi verjetno začel naštevati že dokaj kompleksna družbena razmerja. Da imam dober zakon in čudovita otroka! Da sem materialno tako dobro preskrbljen, da si lahko vsi skupaj enkrat letno privoščimo tako lepe počitnice. No, gotovo bi omenil tudi zdravje. To je najvažnejše, po navadi rečemo. Saj to je vse res, vendar se je že danes lestvica mojih vrednot kar precej spremenila, se približala tisti, ki so jo imeli moji predniki sto generacij nazaj.

Važna je hrana! Še bolj pa voda! In zaščita pred mrazom – oblačila in zatočišče. Če dobro pomislim in se skušam vživeti v usode drugih ponesrečencev (kar mi še nikoli ni bilo tako lahko kot danes), obstaja nekaj, kar je še važnejše od vode: zrak. Jaz bi tudi brez vode lahko živel več ur, kakšni zasuti rudarji (ali ljudje, ki se znajdejo pod vodo) pa imajo še večji problem s pomanjkanjem zraka. Brez tega lahko živijo le nekaj minut.

Te osnovne potrebe so bile gonilo civilizacije. Ker pa so bile razmere na različnih koncih sveta zelo različne, je bil različno hiter tudi razvoj posameznih ljudstev. Če so hoteli ljudje preži-

veti v kontinentalnih razmerah s hudimi zimami, so si morali ustvariti veliko več kot tisti, ki jih ni nikoli zeblo in niso potrebovali niti obleke. Ko pa so bile enkrat zadovoljene osnovne potrebe, ko se je človek najedel, napil in spočil, potem je šele začel razmišljati o drugih stvareh. Tako kot se že pri otroku pojavita besedi »zakaj« in »kako«, tako sta se tudi od samega zametka človeštva pojavili filozofija in religija. In brez tega ni obstajala še nobena družba!

Po navadi se nam zdijo mnoge stvari takšne, kot so, običajne in nezanimive, ter mimo njih hitimo morda vsak dan, ne da bi jim sploh posvetili kakšno misel. V drugačni situaciji pa lahko te iste stvari postanejo povsem drugačne in veliko važnejše.

Na primer takšna petmeterska stena (skala), na kateri mi je danes spodrsnilo in ki mi preprečuje, da bi se vrnil k svoji družini. Težnostni zakon neizprosno deluje in mi grozi, da bom ponovno padel nekaj metrov globoko, kar je lahko silno boleče ali celo usodno. Če bi bila stena le za nekaj stopinj manj strma, bi iz tele luknje zlahka splezal, odšel in nanjo pozabil. Tako pa se grozeče bohoti nad mano in ima neznansko pomembno vlogo. Če mi še jutri ne bo uspelo, da se izvlečem, ali me ne bodo rešili drugi, bom res v škripcih. Verjetno bi kaj kmalu zamenjal svoj volvo za 20 metrov dobre alpinistične vrvi?

Morda pa je takšna lekcija, kot sem jo doživel včeraj, tudi za kaj dobra? Če dobro pomislim, je gotovo TUDI koristna! Če ne drugega, doživljam tako intenziven stik z naravo, kot ga že dolgo nisem, in vprašanje je, ali bi ga na primer letos sploh kdaj. Saj grem včasih z otrokoma tudi v gozd (čeprav je pri nas v Sloveniji to zaradi klopotov zadnje čase dosti težja odločitev), vendar je hoja le hoja, in to po navadi po uhojenih poteh. Tule pa raziskujem vsak decimeter skal, preperelih hlodov in predvsem rastlinic, katere jemljem že kar nekako personificirano.

Na nov način se spoznavam tudi s svojim telesom. Takšnih ran, kot sem jih skupil danes, doslej še nisem imel. Tudi občutka dehidriranosti še nisem nikoli doživel. In kako zanemarljiva se mi zdi hrana! Po naravi sem prej bonvivant kot kak asket in ne pomnim, kdaj sem šel zadnjič spat brez večerje. Jutri bomo videli, kako mi bo krulilo po želodcu.

Bolj kot fiziološke posebnosti pa me bo tale dogodek zaznamoval duševno. Občutek minljivosti imam zelo poudarjen, kar sem si cer tudi kdaj prej že doživljal, vendar vedno bolj teoretično. Tule pa sem že včeraj (danes? – saj ne morem niti pogledati na uro) doživel smrtno nevarnost, saj bi se ob padcu lahko tudi ubil, in marsikaj zanimivega (in morda tudi nevarnega) me čaka še jutri.

Minljivost je povezana s časom in prav čas bo tule očitno zame postal bolj domača kategorija, kot je bil doslej. V civilizaciji se s časom nenehno poigravamo in ga tudi goljufamo. Nešteto predmetov in kemikalij imamo, s katerimi skušamo pospešiti ali zavreti občutek časa. Tule pa nimam nič od tega – nobene bližnjice. Tole noč bom moral prebiti do zadnje sekunde, in če se me bo spanec še naprej tako izogibal, bo to kar dolga doba.

Ali nisem občasno že kar slutil, da se mi lahko kaj hudega zgodi? Tako kot marsikdo, ki mu je lepo, sem si včasih, predvsem v zadnjih nekaj letih, dejal: Kako lepo mi je! Ali to sploh lahko dolgo traja? Imam sploh pravico do takšne sreče, posebno še, ker je toliko drugih ljudi nesrečnih? Morda je sedaj prišel trenutek, ko je dolgega obdobja srečnega življenja konec.

Vprašanja, vprašanja. Kaj če mi je tule sedaj namenjeno nekaj zelo hudega? Bom zmogel? Kakšno neumno vprašanje – bom zmogel? Jasno je, da se bom potrudil narediti vse, kar je v mojih močeh, da bi se rešil s čim manj slabimi posledicami. Sta pa seveda le dve možnosti: da se bom rešil ali da se ne bom.

Najhujše pri drugi možnosti se mi zdi, ker bom izgubil najdražje in še njih onesrečil. Morda se mi le zdi, ampak če bi ne imel otrok, žene in matere, bi mi bilo lažje umreti. Spomnim se, da sem v parlamentu enkrat izrekel besede, zaradi katerih so se potem norčevali iz mene, saj jih res nisem dobro premislil, ampak so privrele iz mene naenkrat in spontano, ko sem bil za govorniškimi odrom med eno od napetih in čustvenih debat glede osamosvajanja Slovenije. Rekel sem namreč: »Tudi življenje bi dal za Slovenijo!« Sedaj vem, da se o umiranju ne govori, niti v tako pomembnih in zgodovinskih trenutkih, kot so bili tedaj za mojo domovino, temveč se ukrepa, morda tudi zares žrtvuje življenje. Vem pa tudi, da tistega nisem izrekel kar tja v en dan in da sem to, kar sem rekel, tudi mislil: tedaj bi BIL pripravljen dati tudi življenje, da bi moja draga Slovenija po mnogih stoletjih končno zaživela svobodno in enakopravno v družbi z drugimi, predvsem sosednjimi in evropskimi narodi (šlo je za nevarnost komunizma in jugoslovanske okupacije). Je pa res, in to je bistveno, da tedaj nisem bil poročen in nisem imel otrok! Danes pač ne bi bil pripravljen umreti za domovino, kot tudi večina drugih staršev ne. Zdaj sta mi na prvem mestu otroka in šele nato je domovina, to priznam.

Ni pa vseeno, kako človek umre. Ne morem si kaj, da ne bi pomislil, kaj se mi tule lahko zgodi, in v najslabši možnosti je to gotovo smrt. Strah me je načina, kako bi lahko umiral. Ali bo to zelo dolgo trajalo? Bom imel hude bolečine? Se mi bo bledlo, ali bom pri polni zavesti? Se bo to zgodilo med spanjem, da ne bom niti vedel, ali pa (se) bom pri tem opazoval do zadnjega zdihljaja? Doslej sem v življenju imel srečo in prav hudih dolgotrajnih bolečin nikoli nisem imel (razen omejeno, lokalno pri kakšnem zvinu gležnja). Kako bom to prenesel? Spet neumno vprašanje – kako bom to prenesel? Bom prenesel (preživel) ali pa ne bom. Ne nameravam sicer kričati od bolečin, če pa bom kričal, bom pač kričal. To prepustim telesu, svoje odločitve omejujem na bistvene – tiste, ki me lahko pripeljejo iz te situacije, vse drugo je ta trenutek nebistveno.

Že sedaj pa vem, da je tale naš izlet na Nevis prinesel v moje življenje nekaj povsem novega. Na vsak način bo tole veliko doživetje (izogibam se besede avantura). Skušal si bom zapomniti kar največ podrobnosti, da jih bom lahko posredoval drugim, predvsem pa zato, da jih bom ohranil v svojem spominu. Čaka me veliko (hudega?) zanimivega in morda bom moral o tem kdaj tudi še pričati.

Vsaka misel se vrne k Bogu: tole pač ni bilo slučajno! Želel si prekiniti tek mojega življenja, takšnega, kot je, in mi nekaj sporočiti! Bom znal razumeti? Bom zmogel uresničiti Tvoje namige?

* * *

Za Mirjam bi bil ta dan lahko prav prijeten in miren, čeprav je Tone odšel na »solo« izlet. V hotelskem naselju Nisbet Plantation Beach Club je bilo poskrbljeno za vse možno udobje, vključno z dodatki za otroke. Po razkošnem zajtrku bi lahko odpeljala Tonija in Marjanco k čistemu in varnemu bazenu, kjer sta se tako rada kopala (skoraj rajši kot na čudoviti naravni peščeni plaži, oddaljeni le nekaj metrov), jima dala prosto, sama pa poležavala na udobnih ležalnikih pod palmino senco in listala po revijah. Kosilo je bilo na voljo nekaj metrov stran,

napol na plaži, z mizami na pesku pod velikimi lesenimi dežniki in s prvovrstno in prijazno postrežbo. Popoldne bi šli lahko malo počivat v (sedaj že »našo«) hišico, ki je imela namesto številke ime Indian Castle. Obdana je bila z eksotičnim grmovjem, palmami in rožami, tako da je omogočala miren počitek (predvsem upokoјencem in mladoporocencem ...). Tako bi za drugi del kopanja ostalo le še malo časa, kajti »ob petih« je bil po stoletni angleški tradiciji čas za čaj. Med otroki bi ta ritual ne bil tako popularen, če bi šlo res le za čaj. Ko se namreč gostje zberejo ob mizah v senci pred Veliko restavracijo, jim ne postrežejo le z več kot 20 vrstami čaja, temveč tudi s prikupnimi sendvički vseh mogočih okusov, svežimi piškoti in drugim pe-civom, ledenimi pijačami ... Toliko, da bodo zdržali do večerje ... ko se bo tako in tako že vr-nil ati in bomo spet vsi skupaj ...

Vendar za Mirjam to ni bil tak dan. Občutek negotovosti jo je spremljal že od samega odhoda Toneta pred šesto uro zjutraj. Že prejšnji večer, preden sta šla spat, mu je pomagala pripraviti skromno opremo za nahrbtnik (saj se je branil vzeti še kaj več). Vendar vso noč ni dobro spa-la, slišala ga je, kako se je večkrat prebudil in pogledoval na uro, ali je že čas za odhod. Ko sta se zjutraj poslovila in je odšel, se je sicer vrnila v posteljo, vendar zaspala ni več. Čutila je ne-kakšen nemir in željo, da bi se ura premaknila kar na četrto ali peto popoldne, ko bodo spet vsi skupaj.

Otrokoma je takšen zdrav način življenja (sredi zime) – veliko gibanja, kopanja, svežega zra-ka, dobre hrane in pijače – seveda zelo dobro del in sta tudi spala dobro in dolgo. Tako se k zajtrku niso odpravili prej kot ob devetih.

Ko so šli od hišice po palmovem nasadu proti zajtrkovalnici, so na poti srečali natakario Vio-letto, ki je hitela proti Veliki restavraciji. Seveda je takoj vprašala Mirjam: »Kje pa je vaš mož?« Ko ji je ta povedala, na kakšen izlet je odšel Tone, je presenečena Violeta takoj vpraša-la: »Saj je šel z vodnikom, kajne?« Ko je Mirjam to zanimala, se je Violetin obraz nenadoma zresnil in na njem je zasijal nekakšen (pra)strah pred goro: »Kaj, kar sam je šel na goro? To pa ni pametno! Gora je nevarna.« Mirjam je seveda takšna reakcija samo še povečala skrbi in ne-mir.

Toni in Marjanca sta zajtrkovalnico sedaj že popolnoma obvladala. Zabavala sta se že ob pri-hodu, ko so jima s poudarjenimi ritualnimi gestami razgrnili (slikovito zložene) prtičke in ji-ma z njimi pokrili naročje. Tako seveda ni ostalo prav dolgo, kajti medtem ko je mami naro-čala glavne jedi, sta se že zapodila v poseben kot s sadjem. Tu je bilo sicer na izbiro veliko najrazličnejših, znanih in neznanih sadežev, lepo olupljenih in okrašenih z zastavicami, toda Toni si je nabral samo zvrhan krožnik jagod, Marjanca pa le nekaj kosov lubenice. Večje dile-me sta imela glede koruznih kosmičev, kajti tu je bila izbira še dosti večja kot doma. Med ne-kaj vrstami sveže iztisnjenih sokov sta si kot po navadi izbrala kar preverjeni »apple juice«. Vedno nasmejane natakario so jima ravno ob pravem času prinesle polno košarico sveže za-pečenega dišečega tosta, na katerega jima je mami namazala razne marmeladke iz privlačnih majhnih kozarčkov. Mirjam je tako šele proti koncu enournega obeda ostalo malo časa še za njen pogreti in lepo okrašeni krožnik in za pogled na morske ptice, ki so nekaj lučajev stran pikirale v morje. Prijeten vetrič je na odprti terasi skrbel tudi za nenehno glasbeno spremljavo posebnih izrezljanih tolkal, obešenih pod strop, kar je pričaralo razpoloženje, ki ga človek nikoli ne pozabi ...

V takšnem okolju čas tako hitro mineva in nikakor ni zaveznik, če imaš na razpolago le osem dni. Preden so se Mirjam in otroka vrnili v hišico, da bi si umili zobe, se preoblekli, namazali in vzeli vso potrebno opremo za kopanje, je bila ura že bliže enajsti kot deseti.

Ko sta otroka poskakala v bazen, so se spomnili na atija, ki bi mu sedajle gotovo zelo prijala takšna ohladitev, saj gotovo »grize kolena« proti vrhu gore, ki jo tako lepo vidijo tudi iz bazena. K sreči pa bo imel gotovo lep razgled, saj je danes okrog Nevis Peaka prav malo oblakov.

Tudi Mirjam si je danes izbrala takšen ležalnik, da je bila obrnjena proti gori. Na branje knjige sploh ni pomislila, saj je bila vse prej kot zbrana. Revijo je imela v naročju le iz navade, pogled pa ji je nenehno uhajal tja, kamor so hitele tudi misli in skrbi. Imela je občutek, da Tone ni odšel z največjim veseljem. Kot da bi odšel bolj zato, ker se je že prej odločil in zagovoril, da bo osvojil vrh, ki ga je že dolgo privlačil. Kmalu po prihodu na Nevis je bil nekoliko bolan, imel je vročino in si še ni čisto opomogel. Da se mu le ne bi kaj zgodilo! Ima sicer veliko planinskih izkušenj, vendar v džungli ni bil še nikoli. Še dobro, da na Nevisu ni strupenih kač! No, toliko je pa že pameten, da se potem v džunglo ne bi odpravil, sploh pa ne takole v kratkih hlačah in športnih copatih. Kolikor ga poznam, nas gotovo ne bo puščal v skrbeh in negotovosti vse do šeste ure, saj je po navadi točen in tudi ve, da bi nas zelo skrbelo, če bi zamudil. Ampak zakaj neki mi je moral reči tisto: »Če me pa do šestih ne bo nazaj, potem pa kar obvestite reševalce!« Seveda, ker se je šalil, pa tudi zato, ker se je trdno odločil, da ne bo tvegala in si bo za povratek vzel vsaj toliko časa kot za vzpon. Še dobro, da so takšni dnevi na naših počitnicah izjemni. Ponavadi smo ves čas vsi skupaj in Tone si le redko zaželi kaj takega, kar ga za nekaj ur oddalji od nas. Tako kot lansko poletje na otoku Braču, ko je prav tako že ob svitu odšel na Vidovo goro, tudi peš iz hotela in ne da bi točno vedel, kje se bo vzpenjal. Nazaj je prišel že zgodaj dopoldne, še preden smo se odpravili na plažo, ves utrujen in prepoten, vendar zelo dobre volje, z veliko novic ter vtisov in dobrih fotografskih posnetkov. No, upajmo, da bo danes prav tako!

Kako voda izlačni! Komaj se otroka naveličata nenehnega skakanja v vodo in potapljanja (Toni) ter čofotanja (Marjanca), že mora imeti mami pripravljene piškote za prvo silo, da bosta zdržala do kosila. Za pijačo ni problem, saj za to poskrbi številno hotelsko osebje. Nekdo vedno »patruljira« po plaži in nevsiljivo sprašuje goste, ali so kaj žejni. Takoj nato jim prinese izbrane osvežilne pijače, seveda z veliko ledu.

Da bi se vsaj malo razvedrila, se nato Mirjam pridruži otrokoma v bazenu. To ju seveda navduši in povzroči celo vrsto novih podvigov, ki jih je takoj treba pokazati ljubi mami. Tonijev izbor skokov v bazen je že prav bogat. Kako lepo ga je videti, takole ogorelega in zdravega, medtem ko imajo morda v domovini mrzlo in pusto vreme. Neverjetno, kako dobro deneta morski zrak in voda tudi otroškemu telescu. Ne samo, da se je Toni povsem znebil ostankov nenehnih prehladov in smrkanja, temveč se mu je celo zelo popravilo stanje kože. Po navadi ima namreč izredno suho kožo, po vsem telesu. Doma ga mora ati vsak večer namazati z olivnim oljem, pa je drugo jutro koža spet suha. Tukaj pa ni niti sledu več o tej nadlogi. Prvič ima kožo po vsem telesu povsem gladko in tudi vlažno ter seveda tudi lepo ogorelo.

Ker danes ni atija, bodo imeli kosilo na najbolj enostaven način, kar tule na plaži. Toni se takoj po maminem dovoljenju zapodi med palme in poišče svojo najljubšo okroglo mizo, seveda takšno z zadosti sence. Ko se mu pridružita tudi mami in Marjanca, ju takoj veselo pozdravi popularna Glendina. Pri Nisbetu te natakarji ne samo postrežejo, temveč se radi tudi kaj pogovorijo in pošalijo, posebno še, če so v družini otroci. Karta z menujem ostane kar na mizi,

saj ima sedaj že vsakdo izbrano svojo najljubšo jed. Tudi v angleščini sta sedaj otroka že toliko napredovala, da naročita kar sama: Toni »chicken and french fries« in Marjanca »fish and smashed potatoes«. Pa seveda: Toni »apple juice« in Marjanca »coke please«.

Odslej Mirjamini pogledi niso več namenjeni le gori, temveč že kar okolici depandanse Indian Castle. V popoldanskem delu kopanja večkrat povpraša Tonija: »Poglej no proti naši hišici, ali ni morda ati že prišel!« Toni ima sicer zelo dober vid, toda atija nikakor ne zagleda.

Saj je pa tudi še prezgodaj! Pa vendar – morda pa je izlet le predčasno zaključil, tako da se bo lahko pred večerjo še skopal v morju. Gotovo bo ves preznojen in umazan. Pripravila mu bom vse, da se bo lahko oprhal in preoblekel. Potem mu bo gotovo teknilo mrzlo pivo ...

Pričakovanje, nikakor pa ne tudi kakšna posebna skrb se preseli tudi na otroka. »Kdaj bo prišel ati?« se vsi trije sprašujejo kar vsevprek in si tudi sami odgovarjajo: »Ja, do petih bo gotovo nazaj, da ne bo zamudil čajanke!« Na vsak način pa pred šesto, da se bo lahko še oprhal in za večerjo lepo oblekel, kot je tukaj navada.

Zaradi vse večjega nemira in da bi lahko pripravila vse za tako težko pričakovano Tonetovo vrnitev, Mirjam otrokoma naznani kar predčasni povratek v hišico. Ker bi Toni in Marjanca tudi sama že rada pozdravila atija in mu pripovedovala o današnjem napredku v bazenu, takoj ubogata in z Mirjam vso kramo počasi odnesejo tja gor proti hišici.

Potem se počasi oprhajo in oblečejo za večerjo. Marjanca si sama izbere oblekico, Toni pa obleče, kar mu pripravi mami. Mirjam postaja vedno bolj nemirna, živčno pogleduje skozi okna, kdaj bo zagledala moža. Njega pa ni in ni od nikoder.

Nekaj pred šesto uro se Mirjam odloči, da bo o svojih skrbeh obvestila hotelsko osebje. Ker blizu hišice ravno sreča natararico Roslyn, ji takoj zaupa svoje skrbi. Sumničave reakcije vsakogar, komur pove, kam se je Tone sam odpravil, jo pripravijo do tega, da tvega moževo nejevoljo, če se vrne pred šesto uro in izve, da je po nepotrebnem zganjala paniko. Toda Mirjam ve, da se na Nevisu nepreklicno stemni takoj po šesti uri, in tudi to, da Tone nima s seboj nobene baterije ali vsaj vžigalic. Zato bo tvegala in poskrbela, da se morebitno iskanje začne čim prej.

Roslyn takoj obvesti Nolana, ki je v naselju Nisbet šef varnostne službe. Ta visoki temnopolti gospod ima za takšno funkcijo pač dobro podlago. Rojen je bil na Nevisu in se je po končani gimnaziji zaposlil pri policiji – The Royal St. Christopher – Nevis Police Force –, kjer je ostal sedem let. Leta 1972 se je preselil v Kanado in se vključil v tamkajšnjo policijo – the Royal Canadian Mounted Police Force – ter se po 25 letih službe upokojil in vrnil na Nevis. Toda za pokojninski staž je bil še premlad, predvsem pa preveč vitalen. Odprl je trgovino Noles Boutique in delavnico za uokvirjanje slik Noles Framing Services. Za nameček pa je postal še kolumnist v lokalnem časopisu The Leeward Times. Februarja 2001 je prevzel še funkcijo direktorja varnostne službe v Nisbetu. Vsako jutro vodi skupino deklet, ki bi rada shujšala, na zahteven tek, nato pa večino dneva preživi v naselju Nisbet in po potrebi spremlja goste tudi po drugih delih Nevisa.

Nolan takoj zelo resno sprejme informacijo o pogrešanem hotelskem gostu in se odloči, da bo takoj po šesti uri stekla operacija iskanja, če Mirjaminega moža še ne bo nazaj. Dobro ve, da se je že nekajkrat v preteklih letih zgodilo, da se je kak turist izgubil ob poskusu vzpona na

goro in da je vsakič prišlo do prav zaskrbljujočih posledic. Enkrat so nekoga morali po džungli iskati kar tri dni.

Ko se Mirjam vrne k otrokoma, sicer ni nič mirnejša, vendar ima za spoznanje boljši občutek, da je storila vse, kar je mogla za takojšnje reševanje, če se je Tonetu na gori res kaj zgodilo. Sedijo pri večerji za mizo, nad katero visi starinska ura. Kazalci se z neznansko hitrostjo pomikajo proti sedmi uri. Noč je, Toneta pa od nikoder ...

»Kje je ati?« sledi pričakovano vprašanje. »Ni ga še, vendar bo kmalu prišel,« je odgovor, ki ga bo morala v naslednjih dneh v raznih izpeljankah nešteto krat ponavljati vse bolj resnima obrazkoma z vse bolj odprtimi usteci in na široko razprtimi očmi ...

V Veliki restavraciji je ta večer le malo kateri gost vedel, da bo serviran en obrok manj. Med osebjem se je sicer hitro razširila vest, da tistega gospoda z očali in dvema ljubkima otrokoma ni z gore, vendar so profesionalno opravljali vsak svoj posel, nepričakovane nove aktivnosti pa prepustili tistim, ki so za to pristojni.

To sta bila v prvi vrsti Don in Kathie Johnson. Simpatični par – podjetni Kanadčan in Američanka – je pred nekaj leti prevzel upravljanje Nisbeta in se danes lahko pohvali s povsem renoviranim in na najvišjem nivoju vzdrževanim hotelskim naseljem. Verjetno si sedaj, ko vse teče kakor po maslu, tudi sama privoščita nekaj luksuza, ki ga za soliden denar nudita najzahtevnejšim gostom. Kljub temu imata od jutra do poznega večera veliko službenih obveznosti. Če ne drugega, skrbita (posebno Kathie) tudi za družabno življenje. Med otroškim obedom tako včasih Don staršem osebno ponudi kakšno specialiteto (na primer s slanino ovite in ocvrte koščke banane), Kathie pa občasno prisede h kakšni mizi, če začuti, da bi se gostje radi kaj več pogovorili o Nisbetu ali Nevisu. Veliko gostov redno vsako leto obiše ta hotel in so že stari znanci.

Nolan je upravnika hotela takoj obvestil, da se eden od njihovih gostov, ki je zjutraj odšel na goro, do sedaj še ni vrnil. Takoj so se odločili, da pokličejo osebo, ki bi jim glede na vrsto dogodka najbolje svetovala – specializiranega vodnika za goro Nevis Peak, Jima Johnsona.

Ko je Jim zvedel za problem, ga je takoj ocenil za zelo resnega in se je z džipom takoj pripeljal v Nisbet.

Ker se je most blizu vhoda v naselje Nisbet med zadnjim deževnim obdobjem zelo poškodoval, so sedaj gradili novega in je bila glavna cesta prekinjena le kakšnih sto metrov od naselja. Da ne bi bilo treba zaradi teh sto metrov voziti po dolgi obvoznici, je večina vozil ustavila (obrnila) kar pred mostom. Zato je Mirjam pričakovala, da bo morda taksist Toneta pripeljal do tja. Med večerjo je velikokrat sama odšla pred hotel in v temi opazovala mesto, kjer je lahko videla začasno parkirišče. Na žalost je ob tej večerni uri prispelo prav malo vozil in še manj je izstopilo potnikov. Ko je v temi končno zagledala izstopajočo postavo, je bila razočarana, saj je oseba nosila dolge hlače, takih pa njen mož ni imel. Tone, le kje se zadržuješ? Da se ti ni kaj zgodilo?

Tudi Marjanca je kdaj hotela ven z mamico, da bosta skupaj videli, ali ati že prihaja. Ponovno sta stali v temi in čakali ... Nič, nič ... Komarji so ju začeli pikati, posebno še Marjanco, zato sta se obrnili proti hotelu. S privoza je ravno takrat pripeljal džip. Voznik je odprl okno. Mirjam je spoznala gospoda Nolana in vodnika Jima. Šli so iskat Toneta, Mirjam pa so vprašali, kako naj ga kličejo (imenujejo) po megafonu. »Tone, Anton ...«

Živčna napetost je bila na vrhuncu, zato je Mirjam nenehno poslušala glasove s parkirišča. Okna restavracije nimajo stekel, zato se je lahko slišal vsak avto, ki je ustavil. Ravno tisti večer je bila v preddverju manjša prodajna razstava poldragih kamnov. Gospa, ki jih je prodajala, je z Mirjam delila skrbi in jo hkrati tolažila. Naenkrat je Mirjam od zunaj zaslišala zvok zapiranja avtomobilskih vrat in glasove izstopajočih, med njimi tudi enega, ki je bil zelo podoben Tonetovemu. Kar skočila je: »To je pa Tone!« A ko je pogledala ven, je takoj ugotovila, da se je žal zmotila ...

Po večerji se je z otrokoma vrnila v hišico in ju pripravila za spanje. Seveda ni bilo nobenemu do spanja, vendar je Mirjam vztrajala pri običajnih večernih aktivnostih že zaradi tega, da se je zamotila, pa tudi sama ni mogla kaj drugega storiti. Ko sta bila otroka umita in v pižamah, so se usedli na posteljo in prav zbrano molili za atija. Običajno molitvico sveti angel, varuh moj, ki so jo včasih doživljali bolj, drugič manj, sta tokrat tudi Toni in Marjanca različno izgovarjala, besedo za besedo, in jo tudi razumela. Izjemoma so molitev še dvakrat ponovili, in to ju je tudi tako pomirilo, da sta kmalu zaspala. Mami ju je še pokrižala, nato pa čakala pri odprtih okenskih roletah in gledala v noč ... Da se ni Tonetu kaj zgodilo? Da si ni zlomil noge? In predstavljala si je še na desetine drugih možnih nesreč ...

Tone, le kje se zadržuješ? Da se ti ni kaj zgodilo?

Nekaj pred polnočjo je potrkalo na vrata. Mirjam je kar skočila pokonci in odprla. Zagledala pa je le gospoda Nolana, ki ji je prišel z obžalovanjem, vendar pomirjeno povedat, da žal niso našli nobene sledi o Tonetu. Jutri ob svitu se bodo ponovno odpravili na iskanje.

Drugi dan

Če bi začel z opisom drugega dne ob šesti uri, bi preskočil kar nekaj dolgih ur trpljenja. Ta in vse naslednje noči so se namreč zame zelo vlekle. Podremal sem morda nekajkrat po kakšnih 15 minut, ves ostali čas pa sem se tresel, razmišljal, gledal v nebo, se obračal (ampak samo malo) in čakal, čakal, čakal – tako zaželeni naslednji dan. S svetlobo je namreč prišla tudi višja temperatura in v meni se je prebudilo novo upanje na rešitev.

Glavni problem je bil mraz. Na Nevisu, tako kot drugod po Karibih, je v tem letnem času (tako kot tudi sicer večino leta) dnevna temperatura 27 ali 28 stopinj Celzija. Ko pa se znoči in še posebno, če zapiha veter ali se morda ulije dež, je celo ob obali potrebno zvečer obleči sracco z dolgimi rokavi, če že ne kar jopice. Ne vem, kolikšna temperatura je bila v moji luknji, ki je bila morda kakšnih 700 m visoko, vendar je morala biti precej nižja kot ob obali, saj se je nemalokrat pojavila megla iz oblaka, da o močnem vetru niti ne govorim.

Ker okoli mene ni bilo dovolj ravnega terena, sem si gnezdo naredil v manjši luknji, ki pa je bila prekrita s kamenjem. Z nekaj zelenja sem si postlal, da sem imel vsaj nekaj podlage, več pa sem ga porabil za »odejo«. Vedno sem ležal skrčen in le na hrbtu, saj ni bilo prostora, da bi se stegnil po trebuhu. Občasno sem se lahko obrnil na levo stran, na desno pa nikakor ne, saj me je noga na boku še zelo bolela. Ob vsakem obratu je zelenje padlo z mene in kar precej časa je trajalo, da sem ga spet naložil nase. Še najbolj sta me pred mrazom varovala nahrbtnik, v katerega sem vtaknil stopala, in pa majica, s katero sem si obložil kolena. Dvakrat do trikrat ponoči sem moral vstati in »zamenjati tekočino«. Že prej sem si povsem v bližino pripravil (polno) stekleničko, jo najprej izpraznil (sedaj ni bilo z okusom že nobenega problema več) in potem vanjo spet uriniral ter jo zamašil in dal na običajno mesto.

Ko se je po tej prvi noči ob šesti uri zdanilo, sem si najprej malo pretegnil svoje boleče roke in noge, nato pa si malo sistematičneje ogledal svoje novo domovanje. Kotanja je bila zelo razvejana in »razmetana«. Ravnega terena ni bilo niti toliko, da bi postavil stol, če bi ga imel. Voda je sem nanesla veliko zlizanih skal, nekaj celo ogromnih, po nekaj metrov velikih. Pod in med njimi so trohnela debla dreves, vmes pa je na hitro poganjalo najrazličnejše rastlinje, od mahu in drobne trave do nekajmetrskih nekakšnih palm (kasneje sem zvedel, da se imenujejo »traveller's tree«). Za posteljo je bila še najuporabnejša praprot, povsem enaka, kot raste tudi v Sloveniji. Konfiguracija tal je bila zelo divja, tako da sem se podnevi lahko premikal le po vseh štirih, ponoči pa bi bilo nemogoče (nevarno) kakršno koli oddaljevanje od mojega gnezda, postlanega tik ob eni od obeh stranskih sten.

Ponovno sem se prepričal, da je bil prepad, ki je vodil do naslednje kotanje, brez vrvi povsem nepreghoden. Že stati na njegovem robu je bilo nevarno, saj je bil, tako kot gornji in zame usodni, zelo zlizan in porasel z mahom. Stranski steni sta bili sicer delno poraščeni, vendar tako strmi (delno celo previsni), da se ju nikakor nisem mogel lotiti brez kakršnih koli varovalnih pripomočkov. Bil pa je kanjon na tem mestu tako ozek, da se je nad mano visoko gori kazalo deblo drevesa, ki se je zrušilo na eni strani in ujelo na drugi. Pomislil sem, da bi tisto brv morda lahko uporabili pri mojem reševanju, tako da bi z nje spustili vrv. Ne, bolje bi bilo, da bi se k meni s pomočjo vrvi spustili tam, kjer sem padel, in mi pomagali splezati nazaj gor. Takoj sem podvomil, da bi me lahko rešili direktno s pomočjo helikopterja, ker je bil kanjon preozek in bi morebitno nihanje vrvi lahko povzročilo, da bi se ta zataknila in ogrozila celo posadko helikopterja.

Pač pa ni bilo niti najmanjšega dvoma, da bi me lahko s pomočjo helikopterja odkrili iz zraka, vsaj takrat, ko je bilo relativno svetlo in brez oblakov. Na temnih skalah sem imel ves čas izobešeno belo (mokro) perilo, na veliko palico pa sem navezal belo plastično vrečko, da bi z njo lahko mahal. Za eno uro, od dvanajstih do trinajstih, je k meni posijalo celo sonce in za takrat sem si hitro pripravil tudi nekaj svetlikajočih se predmetov, da bi še s sončnimi odsevi opozoril nase. Upal sem, da me bodo iz zraka iskali in našli že ta dan. Malo mi je bilo žal, da sem tako verjetno zamudil še en dan za plavanje in uživanje Nisbeta, ampak glavno, da ne bomo zamudili rezerviranega poleta do Orlanda ...

Bolj kot iz same lakote sem si zaradi potrebne energije mislil privoščiti majhen zajtrk. S seboj sem imel še vrečko piškotov in mislil sem jih nekaj pojesti. Toda ob tem poskusu se me je (prvič in zadnjič) skoraj polotila panika. Ko sem namreč v svoja izsušena usta dal suh piškot in ga začel gristi, je pecivo skušalo vpiti še kaj vlage, katere pa ni bilo ... Vse skupaj se mi je zataknilo v ustih, in ko sem skušal požreti, še v požiralniku. Zadeve nisem mogel niti izpljuniti, povrh vsega pa so mi suhe drobtinice prišle še v sapnik, tako da nisem mogel niti dihati. Tega cmoka sem se moral prav na hitro znebiti! Hitro sem vzel še en piškot, ga namočil z urinom in posesal. Ko sem si očistil grlo in sapnik, me je želja po hrani čisto minila in nekaj piškotov je ostalo v vrečki vse do mojega odhoda iz jame (morda so tam še sedaj?).

Spoznal sem, da hrana ni bistvena. S svojimi 78 kg sem imel še dovolj rezerv. Pred leti mi je poslanski kolega Lojze Peterle pripovedoval o svojih, tudi do 10 dni trajajočih prostovoljnih postih. Tedaj sem si kar težko predstavljal, da bi en dan nič ne jedel, kaj šele več dni (predstavljal sem si peklenske bolečine v praznem trebuhu). Mislil sem, da bi me kar pobralo. Spomnil pa sem se tudi pomembnega Lojzetovega poudarka, da takšen post lahko poteka brez škodljivih posledic le ob pitju velikih količin vode in drugih napitkov.

Medtem ko sem čakal na prvi zvok reševalcev, sem razmislil o tem, kako bi prišel do še kakšne druge tekočine, kot je bila moja lastna. Ker sem se očitno nahajal na robu deževnega pragozda (oblaki okrog vrha so se občasno spustili tudi na ta del gore), bom gotovo kmalu dočakal tudi dež, zato sem kar takoj pohitel, da bi nastavlil ustrezne podlage, ki bi mi preskrbele kak dodatni deciliter vode. Za tak namen sem našel prav primerne široke in skoraj meter dolge rastlinske liste. Nekaj sem jih nastavlil tako, da so se zlivali v dve plastični vrečki, nekaj pa tako, da bi v njih samih ostalo kaj vode.

Zvok sem prav kmalu dočakal, toda ne tudi reševalcev. V daljavi sem zaslišal letalo, in sicer po vsej verjetnosti motorno, takšno, kot jih na Nevisu uporabljajo za prevoz potnikov z bližnjega večjega letališča v Bassteru na sosednjem otoku St. Kitts na letališče v Newportu na Ne-

visu. Že ob mojem prvem obisku sem se čudil, ko sem na seznamu poletov videl, da polet traja le pet minut. Nevis Express so prav simpatična posebnost tega malega otoka, saj potnikom prihranijo vsaj kakšno uro, kot bi trajal prevoz z ladjo. Po moji oceni sodijo že v razred športnih letal, s samo osmimi potniškimi sedeži. Ko sem tedaj v tisti luknji dokaj egocentrično premišljeval, se mi je zdelo kar logično, da bi me iskali prav s temi Expressi. Zvoki so se sicer nadaljevali, vendar se nikoli niso dovolj približali, da bi vzel v roke pripravljeno palico in mahal z improvizirano zastavo. Ker so se ponavljali v dokaj enakomernih presledkih, se mi je takoj po začetnem upanju pojavila tudi že senca dvoma: morda pa slišim le avione na njihovih rednih dnevnih poletih? Ker sem bil ves dan najbolj pozoren prav na zvoke z neba, sem ugotovil, da se včasih pojavi tudi kakšen močnejši zvok, vendar ne tak, kot bi ga imel helikopter, na katerega sem najbolj upal. Morda pa slišim tudi večje potniške avione, ki letijo na St. Martin ter Nevis le preletavajo, da bi se približali letališču v Bassterru?

Ali imam sploh pravico pričakovati, da me bodo iskali kar z avioni, od katerih vsak služi za druge redne dejavnosti? Je moja neprevidnost zadosten vzrok, da se z reševanjem ukvarjajo ljudje, ki imajo vsak svoja druga opravila? Odgovor, ki se mi je sam po sebi vsiljeval, je bil: Mirjam bo to gotovo prosila in tudi izprosila. Grozno jo mora že skrbeti in naredila bo vse, da me najdejo. Da, na svojo ženo se prav gotovo lahko zanesem, in če je potrebno najeti helikopter, ga bo zagotovo tudi najela. Lepa tolažba, če imaš v takšni situaciji nekje zunaj svojega človeka, na katerega se lahko tako zaneseš!

Ker ta dan kakšnih drugih aktivnosti za svojo rešitev niti nisem imel, mi časa ni primanjkovalo in odločil sem se, da bom tole svojo (dotlej še vedno samo) pustolovščino tudi malo dokumentiral. S seboj sem imel odličen digitalni fotoaparata kodak 290, ki je omogočal tudi snemanje zvočnih sporočil (ki so, zanimivo, porabila precej manj spomina kot slike). Preizkusil sem ga že pred letom dni, ko sem z Nevisa odnesel veliko lepih fotografij. Imel sem tudi tri spominske kartice, od tega dve kar po 32 MB. Ena je bila že polna, druga polovično zasedena, tretja pa še prazna. Vedel sem, da obstoječe baterije ne bodo omogočale, da bi izrabil vse spominske kapacitete, gotovo pa bom lahko naredil nekaj deset slik in prav toliko zvočnih zapisov. In sem kar začel: najprej sem fotografiral svojo ranjeno nogo, ki je bila videti prav grozljivo, še dosti bolj, kot me je res bolela: oteklina na desnem stegnu je bila debela vsaj pet centimetrov, k sreči pa se ni nič gnojilo. Potem sem se s pomočjo samosprožilca fotografiral v svojem gnezdecu, ki ga sploh nisem pospravil, saj sem se imel namen še ta dan posloviti od tega »apartmaja«. Seveda pa sem tudi dobro dokumentiral usodno steno, po kateri sem zgrmel v jamo, da bi jo kasneje lahko vsakomur pokazal. Ker je optimizem še vedno prevladoval, tudi še nisem čutil potrebe po tem, da bi kaj narekoval, saj bom reševalcem tako lahko kmalu sam povedal, kaj se mi je zgodilo.

Saj res: reševalci ... Poldne bo že, njih pa od nikoder? Če bodo tako pozni, kot se zdi, da bodo, se bo reševanje samo lahko zavleklo pozno v noč. Ali sploh ne bom imel nič več od našega Nisbeta? Naslednji dan že odletimo v Orlando. To bi bilo prav škoda ...

Upam, da Mirjam o tejle moji nezgodi ni že kaj povedala moji mami, ki nas doma sama čaka. Dan pred mojim nameranim izletom sem z njo še govoril po telefonu in ji omenil, da je naslednji dan ne bom poklical, pač pa naslednji, to je današnji dan. Mirjam jo bo gotovo poklicala, ampak upam, da ji ne povedala za tole. Ji bomo že vse razložili kasneje, ko bo vsakršna nevarnost za nami.

Čas teče. Nimam kaj početi, torej rajši kar ležim in hranim energijo. Opazujem tudi redke živalske sstanovance. Še najpogostejši obiskovalci so kolibriji, ki mimo prifrčijo s takšno hitrostjo, da povzročijo nenavaden zvok, podoben smrčanju. Ponoči sem zato sklepal, da so v bližini kakšne večje živali, sedaj pa vidim, da so povzročitelji povsem nedolžni. V bližnji (gornji) džungli seveda kar mrgoli raznih drugih ptic, ki pa jih toliko ne vidim kot slišim. Po tleh in med rastlinjem se najde tudi marsikatera žuželka, vendar nič nevarnega. Na redke trenutke opazim tudi prej tako zaželene opice, vendar so tudi tukaj zelo plašne. Občutek imam, da so one mene opazile že precej prej kot jaz njih in da se me bojijo. Zelo pa se razigrajo proti večeru, ko marsikaj tudi prifrči iz njihovih rok, med drugim nekajkrat tudi v moje stanovanje.

Večer. Pa ne, da me danes še ne bodo našli in bom moral ponoviti prisilno bivakiranje? Bom v temle gnezdu prešklepetal še eno noč? Čas to vse bolj potrjuje. Ne kaže mi drugega, kot da natrgam še malo zelenja in si posteljem še malo bolje, kot sem si prvič.

Tole pa sploh ni tako nedolžna zadeva! Prebiti dva dneva brez vode in hrane v divjini! Ljubi Bog, rešil si me smrti ob padcu, toda Tvoja volja je očitno, da si tale dogodek zapomnim za vedno. Je v tem še kakšno globlje sporočilo? Svarilo? Molim. Tako zbrano že dolgo nisem molil. Pravzaprav tako močno že dolgo nisem čutil Tvoje vsemogočnosti. Ti me lahko rešiš in Ti me lahko pogubiš. Ponižen sem.

Veliko časa za premišljevanje prinese tudi dokaj nenavadne ideje in razne bolj ali manj koristne asociacije. Ko sem takole znova in znova premleval svojo usodo, sem nehote večkrat iskal tudi kakšno lastno krivdo za nesrečo, ki me je doletela.

Že od malega sem spoštoval misel, da se kakšna beseda lahko »zareče«, kar pomeni, da se lahko zgodi prav tisto, za kar izjaviš, da se gotovo ne bo.

Ali je bilo tako tudi zaradi mojih šaljivih besed: »I hope not to see you again!«? (»Upam, da se ne bova nikoli več videla!«)

Dva dneva pred nesrečnim dogodkom so se Toniju vnele oči in prav nesrečno je jokal, tako so ga pekle. Ker si je začel ob tem še mencati oči, je bilo še huje, saj so mu solze kar tekle po obrazu. Sprva sva starša mislila, da mu je za veke prišla kakšna smetka, vendar je bilo vse bolj jasno, da gre za vnetje zaradi dolgotrajnega potapljanja v sladkovodnem bazenu.

Kar pri (otroški) večerji smo poslali po hotelskega zdravnika, ki pa ga je bilo treba malo čakati, saj se je moral pripeljati iz oddaljenega Charlestowna. Dr. Jacob Chandy je bil prijazen in izkušen zdravnik, ki je kar s seboj prinesel ustrezna zdravila (kapljice, mazivo in še tabletko). Nekaj od tega smo Toniju dali takoj, drugo pa spravili, da bi mu dozirali kasneje v skladu z natančnimi navodili. Plačilo sto dolarjev se mi niti ni zdelo visoko glede na to, da se je moral zdravnik pripeljati zvečer in da so bila všteta še zdravila.

Ko smo se prijazno poslavljali, pa mi je nekaj na jezik položilo šaljive besede (resnici na ljubo sem mu celo dejal, da se bom malo pošalil): »Doktor, upam, da vas ne bom nikoli več videl!« Seveda sem ob tem namignil na Tonija in razumel je, da sem si pač zaželel, da ga zaradi otrok ne bi bilo več treba klicati.

Pa vendar – kako neprimerne besede: »I hope not to see you again!«
So se mi maščevale prav te besede?

Kako prav bi mi sedajle prišel zdravnik!

Kar zakričal sem iz te grozne jame: »Doctor, I hope to see you again!«

Edino razkošje, ki si ga lahko privoščim, ko ležim v tejle kotanji, je na duhovnem nivoju. Moje misli lahko poletijo, kamor koli si zaželim, in razmišljam lahko o čemer koli. Stavim, da so se tako tolažili tudi milijoni sužnjev in zapornikov, ko so se okrog njih potikali gospodarji ali pazniki, ki so jim lahko vzeli vse, tudi življenje, le svobodne misli ne.

Da bi pozabil na mraz, se zavestno odločim razmišljati o kakšnem takšnem področju, ki me res zanima in ki je pomembno tudi za mojo domovino. Takoj ugotovim, da je to gotovo tudi politika, ki pa ima v tranzicijski državi še povsem druge značilnosti kot v kakšni normalni demokratični družbi.

Paradoks politike je v tem, da jo po eni strani večina ljudi ignorira, da je nepopularna ali celo zaničevana, po drugi strani pa je v osrčju dogajanja vsake družbe in brez nje ne more obstajati niti najmanjša lokalna skupnost, kaj šele država. O politiki na splošno vedo ljudje povedati vse najslabše in politike nenehno kritizirajo, po drugi strani pa jih (radi) gledajo vsak dan v ključnih TV-oddajah ter se za vsako prosto funkcijo kar tare kandidatov.

Dejstvo je, da je za organizirano življenje potrebno odločanje in da je demokracija, ki so jo izumili že stari Grki, najprimernejši okvir (najmanj slab) za sprejemanje odločitev in zagotavljanje kar najboljše vloge posameznika v družbi.

Kar mene zanima in bi se s tem lahko sedajle malo miselno poigral, je razmerje med desnimi in levimi v politiki. Čeprav je moderno takšno delitev zanikati in jo zamenjevati s povsem novimi modernimi paradigmami (in v marsikateri državi stvari res niso tako enostavne, da bi stranke lahko na hitro opredelili na eno ali drugo stran), pa sem prepričan, da gre za enako in neizbežno »nujno zlo« kot za demokracijo samo. Pravzaprav gre kar za naravni zakon: katero koli skupino ljudi razdelimo na dve skupini, je vedno ena bolj levo in druga bolj desno.

V pogojih svobodnega pretoka informacij in sproščenih družbenih odnosov (če se omejim na normalne razmere) se bodo ljudje sami opredelili za eno od dveh smeri: morda le v mislih, na svobodnih volitvah, ali celo (bolj zavzeti) s članstvom v ustreznih strankah. Seveda se lahko tako volivci kot stranke opredelijo za sredinsko smer, vendar imajo neizbežno svoj levi in desni del ter jih v času nujno tudi zanaša, zdaj malo bolj na levo, zdaj malo bolj na desno.

Nobenega dvoma ni, da sta obe strani v pravi demokraciji enako in popolnoma legitimni. Idealno je, če v neki družbi obstaja že tako visoka stopnja demokratične kulture, da poteka normalen dialog med obema političnima stranema strpno in v okviru formalno točno določenih pravil (parlamentarne) demokracije. Sogovorniki so si nasprotniki, ne pa sovražniki.

Najhujša nevarnost za takšne demokratične ureditve pa je revolucija, ko argumente zamenja sila. Že tedaj se mi je zdelo malo čudno (nisem pa tega smel povedati, ko sem bil vprašan), danes pa se ne morem načuditi, kako je bilo to mogoče, ampak spominjam se (in o tem obstajajo še učbeniki na marsikaterem podstrešju), da so nas še v gimnaziji (!) učili o logičnosti in »zgodovinski nujnosti« diktature proletariata. Spomnim se, da sem šel izrecno gledat v razne slovarje, kaj pomeni beseda »diktatura«, pa sem povsod odkril nekakšno negativno oznako, predvsem zaradi zanikanja demokracije. Ampak – proletariat ima do tega pravico.

V moji domovini si jo je tudi vzel, tako kot pri sosednjih, predvsem vzhodnejših sosedih. Točneje: v njegovem imenu si jo je vzela elita – komunisti, ki so tako na zvijačen način prišli do oblasti, bogastva in slave. Proletariat je še naprej garal po tovarnah in na poljih, njegovi predstavniki pa so uživali v nakradenem bogastvu ter se naokrog vozili v jahtah (kot je še danes na Kubi, v Severni Koreji in morda še kje).

Ta ugrabitev demokracije je za Slovenijo imela strahotne posledice! Za nekaj desetletij (od leta 1945 do leta 1990) je omejila osnovne državljanske svoboščine, zavrla svobodno iniciativo, onemogočila normalen gospodarski razvoj, zatirala versko življenje, uničevala tradicionalne slovenske vrednote ter pohabila normalno vzgojo in izobrazbo. Cele generacije ljudi so se rodile, živele in umrle v nesvobodi!

Jasno je, da je vladajoča garnitura v vseh teh desetletjih s pomočjo šolskega aparata in s popolnim monopolom medijev lahko povsem spremenila in izkrivila razne miselne vzorce (vrednote pa je v glavnem le odpravljala), med drugim tudi o razmerju med levico in desnico. Vse, kar je naprednega, je bilo levo, vse, kar je nazadnjaškega in slabega, je bilo desno. Kdor je bil levičar, je bil strokovnjak, kdor je bil desničar, je bil diletant (takšne označbe smo najbolj čutili tisti, ki smo bili kot opozicija izvoljeni v prvi slovenski svobodni parlament in smo se znašli med izkušenimi in preverjenimi »strokovnjaki«). Še danes, po desetih letih od osvoboditve, je moč čutiti sprevrženo idejo o superiornosti levice. Komaj pred kakšnima dvema letoma se je kak del politike upal prvič izrecno deklarirati kot desna opcija.

Jaz sem bil, sem in bom (upam, da še dolgo) izrazit desničar – ne pa seveda skrajn. To slednje je seveda enako nevarno kot skrajna levica. Ko sem bil leta 1989 na odličnem seminarju, ki ga je za porajajoče se nove politične stranke v Sloveniji organizirala (desna) Evropska demokratična unija na Dunaju, so imeli za nas izrecna predavanja o nevarnosti skrajne desnice. Tedaj so mi predočili dejstvo, ki sem si ga za vedno zapomnil: črta, ki označuje levo in desno v politiki, ni ravna, temveč v obliki kroga – če začnemo zgoraj in gremo po črti levo in desno, se srečamo spodaj pri skrajni levici in skrajni desnici («Komunisti in fašisti – vsi ste isti,» kot je v gledališki predstavi *Pod Prešernovo glavo* še v socializmu zadovoljni in v varni temi ploskajoči publiko zabrusil igralec ...).

Ali sedajle, ko se v temle mrazu pogovarjam sam s sabo, lahko kot prepričan desničar objektivno ugotovim, kaj je bistvo levice in kaj desnice? Za tak poskus je seveda treba izločiti vpliv konkretnih politik in strank v raznih državah, kjer se zaradi določenih zgodovinskih okoliščin ter nacionalnega vpliva seveda lahko kakšne leve stranke obnašajo kot desne in desne kot leve. Za odgovor se je treba spustiti na osnovni nivo vrednot in človekovih značajskih lastnosti – da ugotovimo, kaj družijo levo in kaj desno orientirane ljudi.

Čeprav bi se na prvi pogled (po političnih programih) morda zdelo, da so desničarji večji individualisti kot levičarji, pa mislim, da je na osebnem nivoju ravno obratno. Levičar je kot oseba večji individualist, ki sta mu v prvi vrsti važni njegova samostojnost in svoboda in ki poudarja liberalne vrednote. Če je Bog avtoritaren, je zanj manj dostopen ali ga celo odbija (omejuje). Če niso nujni religiozni zadržki in je družba (narod) v drugem planu, ima levičar več svobode tudi v osebnem ravnanju in opredeljevanju, je svobodnejši glede raznih moralnih dilem (družina, spolnost).

Kdor je kot oseba bolj povezan z drugimi, ima občutek tudi za obvezujoča pravila, ki so potrebna v človeški skupnosti, in se je pripravljen tudi bolj odpovedati svojim pravicam posameznika, da bi lahko skupaj bolje funkcionirali. Religija je za desničarja bolj sprejemljiva ali celo nujna, saj vsebuje tudi številna pravila obnašanja v družbi. Do Boga je zato lahko ponižen, ne da bi bil prizadet njegov ponos. Na račun družbe (naroda) in Boga je potrebna dosledna načelnost, ki pa se mu vrača (maščuje) tudi v obliki močnejših moralnih zavor in občutka greha.

Skratka, upal bi si uganiti, kako se bosta (če bosta imela popolno svobodo) v življenju kasneje politično odločala bratca, ki sta že sedaj nekoliko različna. Tisti fantič, ki je živahnejši in jo večkrat

popiha na potepanje, uživa, če kaj ušpiči, in rajši kaj zapoje, kot tuhta, bo verjetno levičar, tisti, ki je mirnejši in bolj zadržan, odrasle spoštljivo pozdravi in se rad zadržuje ob knjigi, pa bo desničar. Bistvo pa je seveda, da sta oba enako vredna in enkratna fanta!

Seveda razdelitev med levo in desno usmerjene ljudi zelo zamegli dejstvo, da so velikokrat bolj kot posameznikove osebne lastnosti pomembnejši drugi faktorji – predvsem vzgoja. Starši, ki imajo izrazito politično prepričanje, po navadi svoje otroke vzgojijo v enako misleče, saj jim vrednote lahko vcepijo zelo globoko, tako da se celo po najstniških zaletavostih po navadi vrnejo v miselne vzorce staršev, ne glede na svoje značajske lastnosti. Priznam, da bi tudi sam rad svoja otroka speljal v tisto smer, za katero mislim, da je prava. Ob tem bom celo malo gojlfal, ko bom Tonija opozoril na dejstvo, da je (njegova) desnica nekoliko spretnejša in uporabnejša od levice, in bom s tem ponazoril večjo perspektivo desnice tudi v politiki in predvsem v gospodarstvu.

Je pa res že čas, da se tudi v Sloveniji končno enkrat po toliko desetletjih tudi desnica postavi na takšno (enakopravno) mesto, kot ji gre! Je mar normalno, da imamo (po 45 letih leve diktature) na čelu države v svobodi same levičarje (z nekaj zelo kratkotrajnimi izjemami na vladnem nivoju)? Na koliko naslednjih svobodnih volitvah bodo Slovenci ponovno za predsednika države izvolili levičarja? Sedaj bi moral že zaradi politične kulture biti na vrsti desničar! Saj se bo naša barka še prevrnila, če jo bomo nenehno obremenjevali le na eni strani.

Razlogi za takšno deformacijo, kot smo je v Sloveniji deležni, so seveda kristalno jasni in zelo podobni stanju v drugih tranzicijskih državah. V vseh teh desetletjih diktature si je vladajoča garnitura lahko podredila večino sposobnih mladih ljudi, jih indoktrinirala, mirno vzgojila cele generacije svojih spretnih (levih) ideologov, nastavila na vsa pomembnejša mesta v medijih svoje ljudi, in ko so se zgodile demokratične spremembe, so vsi ti ljudje ostali na svojih položajih (drugih takoj tudi ni bilo) in zdaj javnost nenehno zasipajo z novimi (dez)informacijami. Tisti redki sposobni ljudje, ki so se uspeli v prejšnjem režimu ubraniti pred vabljenimi ali zastrašujočimi namigi oblasti in so se odrekli normalnim karieram, ustreznim njihovim sposobnostim, so takoj postali tarče zasmehujočih medijev, spretno nastavljenih političnih pasti ali zgolj medijske ignorance. Predvsem pa je prebarvani garnituri uspelo vtihotapiti v nastajajoče nove politične sile (v Sloveniji predvsem v Demos) svoje podaljšane roke in z njihovo pomočjo vnesti v vrste novih (v Sloveniji pomladnih) političnih strank razprtije in osebno rivalstvo.

Če se v Sloveniji že strankarskemu delu pomladne politike ne bo uspelo združiti za skupen nastop pri parlamentarnih volitvah in volivcem niti še pri naslednjih volitvah ne bodo uspeli ponuditi resne desne alternative, pa bi lahko vsaj pri predsedniških volitvah, kjer so kandidati

dosti bolj transparentni, ljudje vzpostavili minimalno politično ravnovesje in (končno) izvolili desnega politika! To bi prav lepo sovpadalo z našim skorajšnjim vstopom v Evropsko unijo, kar bo tudi predstavljalo pravo transformacijo v normalno državo, konec tranzicije in začetek nekega povsem novega, prepričan sem, lepega obdobja.

To bi pa res rad doživel, kot še toliko drugih lepih in zanimivih stvari, ki jih prinaša življenje!

* * *

Ko je Mirjam ob prvem jutranjem svitu odprla oči, se je takoj zavedela, da se je njihov »sanjski« dopust dramatično spremenil v svoje pravo nasprotje. Tonetu se je nekaj zgodilo! Kje je prebil celo dolgo hladno noč? Če bi prišel do kakšnega naselja ali srečal kakšnega človeka, bi gotovo takoj telefoniral, da nas ne bi tako skrbelo. Ker tega ni storil, je imel gotovo resnejšo nesrečo, morda poškodbo noge ali kaj podobnega ...

Čeprav vse prej kot naspana, je takoj vstala in se uredila, saj je pričakovala, da bo reševalna akcija stekla čim prej. In res – ob 6.40 se je v hišici že oglasil gospod Nolan in povedal, da je imel že ob 6.00 sestanek s Stevom Tysonom in Leonom Lescottom in da so si že porazdelili prve naloge. Tyson in Lescott sta se že odpravila proti (edini) državni jetnišnici Prison Farm, ker jim je upravitelj gospod Liburd po telefonu obljubil pomoč pri iskanju.

Ob 6.15 je Nolan tudi poklical lokalno policijsko postajo New Castle Police Station ter policista Glasforda obvestil o neuspelem iskanju prejšnji večer in o načrtih za ta dan.

Nolan je sedaj želel od Mirjam dobiti kar najnatančnejšo informacijo o tem, kje se je njen mož nameraval podati na Nevis Peak, da bi na tem mestu skoncentrirali iskanje. Mirjam mu kaj natančnega pač ni mogla povedati, saj ji Tone niti ni kaj preveč razlagal svojih načrtov, niti na to sama ni bila pozorna. Spomnila se je le, da so bili pred nekaj dnevi skupaj na izletu v najvišjem naselju Golden Rock, kjer se je Tone zanimal za poti, ki vodijo na goro. Toda do tja so šli s taksijem, saj je to na drugi strani otoka, predaleč za pešačenje. Zagotovo pa je Tone dejal, da se bo na goro Nevis odpravil tako, da bo pešačil od tukajšnjega Nisbeta mimo hotela Mount Nevis, kjer je bil gost pred letom dni in od koder se je takrat neko jutro tudi odpravil na krajši izlet do manjše vzpetine z anteno na vrhu.

Nolan je takoj ugotovil, da je bil ta hrib lahko samo Round Hill, ki pa sploh ni sestavni del Nevis Peaka, temveč je dosti manjša, pravzaprav edina druga »gora« na otoku, ki ne spada v centralni del vulkanske gore. Če se je izletnik napotil od Nisbeta peš mimo hotela Mount Nevis, je izbral smer Upper Round Road, ki vodi sprva po naselju, potem pa po nenaseljenem terenu na sedlo, ki se razteza med Nevis Peakom na levi in Round Hillom na desni. Če bi se v naselju Fountain Village, ki se nahaja na sedlu, obrnil na levo, bi se podal v smer Nevis Peaka, če pa bi se obrnil na desno, bi se podal v smer Round Hilla, kot se je očitno tudi na krajšem jutranjem izletu pred letom dni.

Nolan je prosil Mirjam, naj preveri, katere dokumente je Tone pustil v hotelu. Potreboval je njegov potni list, zaradi fotografije ter osebnih podatkov, da bi reševalci vedeli, kakšno osebo naj iščejo, pa tudi za morebitno izdelavo letaka o pogrešani osebi. Zaprošil jo je tudi za nekaj Tonetovih oblačil, predvsem neopranih, da bi sledni psi iz zapora Prison Farm imeli izhodiščni vonj. Mirjam mu je vse zahtevano takoj izročila.

Na vprašanje, ali bi se Tone odločil za vzpon po uhojeni poti ali po brezpotju, je Mirjam odgovorila, da bi kot racionalen človek gotovo izbral uhojeno in označeno pot. Če bi se odpravil po brezpotju, bi si gotovo najel vodnika, saj je vedel, da jih je nekaj tudi na Nevisu. Nolanu se je to vprašanje zdelo tako pomembno, da ga je v nekoliko spremenjeni obliki še večkrat ponovil. Ker Mirjam sama ni imela točne predstave o razporeditvi krajev in o oddaljenosti Golden Rocka in ker je še nekajkrat omenila, kako je tam Tone spraševal po najugodnejši varianti za vzpon, je Nolan na koncu pogovora odšel z vtisom, da bi bilo iskanje najbolje začeti na območju Golden Rocka, saj s te strani na goro niso vodile označene poti.

Tako je o tem obvestil tudi Steva in Leona, ki sta takoj nato s skupino jetnikov prostovoljcev (Sammualom Jamesom, Trevorjem Hectorjem, Jamesom Allenom, Philmorom Seatonom) in z desetimi slednimi psi odšla na območje Golden Rock, kjer so začeli z iskanjem.

Ko pa se je Nolan vračal proti recepciji, ga je prestregel eden od uslužbencev Nisbeta, Leroy Nisbett, in mu povedal, da je okrog šeste ure prejšnji dan srečal osebo, ki je ustrezala opisu gospoda Tomazica, in sicer na Upper Round Roadu v smeri proti naselju Fountain Village. Ta informacija je Nolanu spet omajala verjetnost, da je Tomazic za vzpon izbral Golden Rock.

Ker so tovrstni dogodki na tako majhnem otoku, kot je Nevis, zelo redki, se je Nolan odločil, da bo takoj, ob sedmi uri o vsem obvestil tudi predsednika vlade, gospoda Vanca Amoryja. Oglasila pa se je njegova žena in povedala, da predsednika ni na otoku, saj se udeležuje zasedanja parlamenta na sosednjem otoku St. Kitts. Povedala pa je, da pričakuje njegov telefonski klic, in obljubila, da ga bo o vsem takoj obvestila.

Nolan je kot izkušen varnostnik vedel, da je za takšne primere pristojna uradna oseba – Llewellyn F. A. Newton, koordinator pripravljenosti na (naravne) nesreče (Disaster Preparedness Co-ordinator). Razumljivo je, da so na Nevisu pod tem pojmom mišljene predvsem hude ujme – hurikani – med deževnim obdobjem, vendar je služba zadolžena tudi za druge izjemne situacije. Potem ko je Nolan Newtona o vsem obvestil ob 7.10, je ta že čez eno uro sporočil, da je ukrenil vse potrebno, da se začne uradna reševalna akcija, ki jo bo sam tudi vodil, seveda ob tesnem sodelovanju vseh udeleženi, predvsem pa osebja Nisbeta ter policijskih postaj v New Castlu in Gingerlandu.

Ob 9.15 je Newton že osebno prišel v Nisbet, kjer so takoj organizirali prvi sestanek v restavraciji Coconut Restaurant. Poleg Nolana so se ga udeležili tudi vodnik Jim Johnson ter inšpektor Austin Lescott s še tremi policijskimi uslužbenci. Hitro so se dogovorili o vsem potrebnem, tako da so za ta dan organizirali iskanje (poleg okolice Golden Rocka) tudi okrog sedla – naselja Fountain Village –, in sicer v obeh smereh: levo proti Hog Valley in desno proti Spring Hill.

Medtem se je za Mirjam že začel dan, ki se ni dosti razlikoval od naslednjih sedmih. Po eni strani si je najbolj od vseh želela čim intenzivnejšega iskanja, po drugi pa je bila vezana na otroka. Predlagala je, da bi se tudi sama pridružila reševalcem, pa so ji svetovali, da je v tej situaciji bolje, da sama skrbi za otroka, kot da ju prepusti drugim, pa tudi za iskanje po nevarnem terenu ni izkušena. Po eni strani je komaj čakala odrešilne novice, po drugi pa jo je zmrazilo ob vsakem (pogostem) zvonjenju telefona: kaj če bo prišla najhujša novica? Pri tem je morala svojo veliko zaskrbljenost še skrivati pred otrokoma, saj bi drugače vsi skupaj še težje vzdržali. Tako sta bila otroka še naprej neobremenjena. Mirjam jima je skušala nuditi čim več od tistega, na kar sta bila prejšnje dni navajena.

Ko sta se to jutro Toni in Marjanca zbudila, je bilo seveda prvo vprašanje: »Zakaj atija še ni?« »Ne vem, ljubčka moja, ne vem, ampak gotovo je z njim vse v redu. Morda si je zvil nogo in bo moral počakati, da bodo ponj prišli reševalci in ga na nosilih prinesli nazaj k nam ...« »A bo to že danes?« »Ja, gotovo bo to že danes!«

Zanimivo je, da je na podoben način tudi Nolan v naslednjih dneh tolažil Mirjam. »Seveda so še vse možnosti, da je vaš soprog živ! Zgodilo se je že, da koga ni bilo tudi po več dni, pa so ga potem našli živega.« Po nekaj dneh je svojo napoved še preciziral: »Tudi po cel teden je kdo že prebil v džungli, pa je bil potem rešen.« Nelagodno pa se je počutil, ko se je končeval teden in ko bi Mirjam lahko sklepala, da človek v takšni džungli lahko preživi le en teden ...

Pri zajtrku so bili ta dan natararji in natararice do družine Tomazic še posebej prijazni, saj se je med njimi (ne pa še tudi med gosti) že razširila novica o pogrešanem gostu. Toni in Marjanca sta se zato smejala še več kot po navadi, Mirjam pa je vase spravila le kak grižljaj, saj je nenehno strmela v silhueto mogočne gore, ki se je razprostirala prav pred njimi. Tone je tam nekje, ampak kje? Mu je hudo? Je lačen in žejen? Ranjen? Še hujše misli je kar odrivala od sebe ...

Zaradi otrok je bilo najbolje, da se dopoldne zadržujejo kar ob bazenu. Vsem je povedala, da jo lahko kadar koli dobijo le tukaj ali pa v njihovi hišici. Tako je tudi bilo tega in naslednje dni. Ob vsakem pomembnejšem klicu so jo prišli iskat ali ji pogovor prevezali na najbližji telefonski aparat. Kadar otroka nista bila v vodi, sta se igrala na pesku bližnje plaže ali pa prosila mamico, naj jima bere. K sreči so že prejšnje dni skupaj z atijem načeli obsežno drugo knjigo Harryja Potterja, ki je posebno Tonija zelo pritegoval k poslušanju.

Mirjam je postala še posebno nervozna, ker se je bližala 14. ura, ko je bil čas za klic v domovino – k Tonetovi mami. Ker je stara in se težko giblje, se je bilo kar težko odločiti, da jo pustimo samo doma, vendar smo se organizirali tako, da je redno dobivala hrano in tudi drugo potrebno pomoč. Že od prejšnjih dopustov pa se je navadila (in to ji je največ pomenilo), da smo jo poklicali vsak dan ob 19. uri po slovenskem času. Ker slabo sliši, smo na ta način zagotovili, da ni preslišala kakšnega našega klica. Po drugi strani pa smo bili tudi mi potem mirni, saj smo se prepričali, da je z njo vse v redu. Tudi na tem potovanju smo jo klicali vsak dan, zaradi časovne razlike seveda ob 14. uri po lokalnem času. Le ta torek ji je Tone ob slovesu dejal, da je naslednji dan ne bomo poklicali, ker da bo šel na izlet in jo bomo zato poklicali v četrtek. Mama bo torej danes čakala, Tone je ne more poklicati, Mirjam pa tega ne zmore. Zlagati se ne more, še manj pa povedati, da se je njen sin izgubil ... Saj bi jo lahko zadela kap ... Zato bo raje tvegala in počakala do jutri, ko ne bo več treba tajiti slabe novice ...

Čeprav je bila njena mama dosti mlajša in krepkejša, pa se Mirjam tudi njej še ni upala povedati slabe novice, zato se je odločila, da danes še ne bo klicala v Slovenijo. Pomagati tako nič ne morejo, lahko pa jim prihrani veliko skrbi ...

Takšna odločitev je sicer Mirjam prihranila marsikatero besedo pojasnjevanja, po drugi strani pa se je teža »na njenih plečih« še povečevala. Če bi se zaupala svoji mami, bi se verjetno zjokala, vendar bi ji bilo morda laže ...

Osebje Nisbeta zelo skrbi za svoje goste, med drugim tudi za njihov prihod in odhod, zato se je ta dan pri Mirjam oglasil tudi uslužbenec Steve ter jo opozoril, da je naslednji dan ogrožen njihov polet v Orlando. Odločitev, da odpovedo to potovanje, ni bila težka, saj tudi če bi se

Tone takoj pojavil, ne bi mogli kar spakirati in naslednji dan zjutraj odpotovati. Zato je Stevu dala letalske vozovnice, da jih je lahko preklical.

Uprava Nisbeta, posebno še Kathie Johnson, se je zelo potrudila, da bi Mirjam čim bolj pomagali vzdržati težko psihično breme, in so v ta namen povabili k sodelovanju tudi profesorico dr. Judy Sonnenberg iz bližnje ameriške medicinske univerze, ki je bila prav letos na novo odprta na Nevisu. Kathie jo je kot svojo znanko in ameriško rojakinjo predstavila Mirjam pri popoldanskem čaju. Psihologinja Judy je svojo vlogo opravila tako dobro, da se Mirjam do zadnjih dni bivanja na Nevisu ni zavedala, da gre za nujno terapevtsko pomoč, in je simpatično Judy sprejela kot razumevajočo žensko, ki se ji na nevsiljiv način približuje tako, da se ji lahko zaupa in dobi od nje tako potrebne tolažilne in spodbudne besede. Seveda pa je bilo to mogoče zato, ker je imela Judy predvsem topel, neposreden človeški pristop, ki tudi terjaja celega človeka, in ji ni bilo težko bedeti pri Mirjam dolgo v noč in ji tudi pomagati pri spravljaju otrok v posteljo ali kasneje pri kakšnem nujnem opravljanju.

Medtem se je iskanje pogrešanega nadaljevalo tako, da so policisti in razni prostovoljci, predvsem tudi osebje Nisbeta, hodili po spodnjih predelih obeh gora (Nevis Peaka in Round Hilla) ter klicali in spraševali domačine po kakšnih dodatnih informacijah. Začasni koordinacijski organ na čelu z Newtonom pa je že tuhtal, kako bi prišli do učinkovitejšega načina, predvsem iz zraka. Toda na Nevisu ni bilo nobenega helikopterja, letala pa za nizke polete niso primerne, pa še nenehno so zasedena z rednimi poleti. Newton je poklical šefa službe za reševanje na St. Kittsu, gospoda Edmeada, in ga prosil, ali bi lahko dobili zračno pomoč od najmočnejše tovrstne organizacije, ameriške US Coast Guard. S St. Kittsa so takšno prošnjo res odposlali, vendar so dobili odgovor, da ameriška obalna straža ni pristojna za reševanje na kopnem. Pomoč so odklonile tudi francoske oblasti na otoku Martinique. Newton in Nolan sta se dogovorila, da bodo naslednji dan skušali dobiti helikopter od ameriških oblasti.

Ker v Nisbetu ob četrtkih po tradiciji formalno večerjo v Veliki restavraciji zamenja piknik (barbeque) na plaži, so bili Mirjam, Toni in Marjanca prisiljeni udeležiti se dogodka, ki ni bil prav nič v skladu z njihovim razpoloženjem. Judy je delala družbo Mirjam in otrokoma že ob popoldanskem čaju, potem pa je ostala z njimi še na pikniku. Uvidni strežniki in strežnice, posebno še otrokoma vse bolj priljubljena in vedno nasmejana Roslyn, so jim prinašali prigrizke k mizi v kotu, kjer so se namestili in od časa do časa sprejemali novice, vse po vrsti neugodne. Tega večera je bilo ob obali neobičajno veliko komarjev, ki so se še najbolj spravili na malo Marjanco, tako da je bilo že zaradi nje potrebno kar kmalu oditi v varnejše zavetje začasnega doma.

Pred spanjem so za atija skupaj molili z rožnim vencem v roki, ki jim ga je prav za to potovanja dala Tonetova mama, seveda z željo, da ga redno molijo za srečno vrnitev.

Ko sta otroka ob 21.30 zaspala, je Mirjam vse okenske rolete obrnila tako, da se je videlo ven, saj je vedela, da bo velik del noči prebedela in strmela skozi okna tja, od koder bi lahko prišel njen Tone.

Srce ji je vztrepetal, ko je po 23. uri potrkalo na vratih, vendar je bila le Roslyn, ki je zaključevala svoje delo na pikniški večerji in je želela Mirjam le malo potolažiti. Povedala ji je, da njenega moža išče že zelo veliko ljudi in da je tudi sama dopoldne hodila v bližini svoje vasi Buttlers in klicala: »Anton! Anton!«

»Hvala, dobra Roslyn, hvala dobri ljudje ...«

»Lahko noč, upam, da bodo jutri Toneta našli ...«

Tretji dan

Tudi ta dan se je začel že veliko pred svitom. Ker sem največ časa ležal na hrbtu, se mi je lahko močno vtisnil v spomin pogled na del neba, obkrožen s silhuetami obeh sten kanjona. Ker so bile te, posebno proti vrhu, močno poraščene in se je rastlinje deloma celo stikalo, so nastale zelo zanimive grafične podobe. Od samega začetka in potem vse bolj pa se mi je celotna slika zdela kot portret mladega fanta. Včasih se je bolj stemnilo, posebno če so se mimo prikradli oblaki, včasih pa je bilo zelo svetlo, posebno od lune, ki je tedaj naraščala. Kadar so bile opice najbolj razposajene (in glasne), sem lahko za trenutek videl celo kakšno gibajočo se postavo. Ker so bili glasovi zelo močni in blizu, bi bilo koga lahko tudi strah. Ker pa sem ohranil racionalno razmišljanje in sem vedel, da večjih živali ali celo zveri na otoku ni, se sploh nisem dal spraviti v skušnjava, da bi razmišljal, kdaj in zakaj je kak zvok tako blizu in tako skrivnosten.

Rajši sem se osredotočil na čudovito petje ptic in žuželk. Reči je treba, da so nočni glasovi v džungli čudoviti in zelo skrivnostni. Nekateri so mi bili znani s počitnic, ki jih po navadi preživim na obalah Jadrana, predvsem od škržatov in čričkov. Ob teh pa so se dosti drugače oglašale razne ptice, predvsem verjetno tudi papige. Najbolj me je pritegnil neki zvok, za katerega mislim, da je posebnost Nevisa. Sploh ne vem, katero bitje se tako oglašja, je pa zvok presetljivo podoben zvokom, ki jih proizvajajo glasbeniki z Nevisa na pločevinastih bobnih (steel drums). Karibsko otočje je svetovna prestolnica raznolike folk-pop glasbe, in to z zelo različnimi evropskimi, afriškimi in ameriškimi elementi. Na raznih kompilacijskih zgoščenkah zato po navadi Nevis niti ne pride v poštev, vendar po krivici. Meni se zdi njihova glasba nekaj najoriginalnejšega v tem delu sveta. Da ni toliko popularna, je vzrok verjetno tudi v tem, da jo izvajajo predvsem v inštrumentalni obliki in manj s petjem.

Jaz pa sem v tistih nočeh odkril, da je ta glasba gotovo nastala kot oponašanje čudovitega in skrivnostnega nočnega zvoka v gozdovih Nevisa. Sam ga ne znam opisati, vem pa, da mi vzbuja otožne in romantične občutke ter da se monotono nostalgичno ponavlja v nedogled. Deluje zelo mirno in pomirjujoče in v drugačnih razmerah verjetno tudi kot prijetna uspavanka.

Sem pa tolažbo tudi potreboval! Rojeval se je že tretji dan in postajalo mi je jasno, da tole ne bo le manjša nezgoda, ampak kar hud šok, ki bo dodobra zaznamoval moje življenje. Če me danes ne bodo našli, lahko v tej luknji celo umrem, to mi je postajalo vse bolj jasno. Zato sem začel na vso zadevo gledati tudi drugače: se bo treba spraviti z Bogom in se posloviti od tega sveta? Ponovno sem začel dan z molitvijo: Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene!

Kako bi mi zjutraj dobro delo sonce, ki bi me ogrelo! Toda tega ne morem pričakovati pred 12. uro, pa še takrat le, če bom imel srečo in ne bo na tem delu gore oblakov. Nič ne bo, začutil sem že prve kaplje dežja ... Kaj če mi zmoči še edino suho oblačilo, ki ga imam – dve majici in kratke hlače. Do večera oblačil gotovo ne bom posušil, in če bom ponovno bivakiral, bom v mokrih cunjah ponoči kar zmrznil. Logično mišljenje mi je narekovalo eno samo rešitev: hitro sem se do golega slekel, zavil oblačila v nahrbtnik in ga stlačil pod skalo. Tako – takrat ko se po navadi bolj oblečemo, se moram jaz sleči in se podvreči dežju in vetru ... Kako se je moj položaj na tem svetu v nekaj dneh spremenil! Kako sem se približal občutkom in načinu življenja, ki so ga imeli moji predniki pred stotinami generacij! Naj tule na dežju nag stojim, ležim ali čepim? Predvsem moram iztegniti jezik in v usta ujeti kakšno dobrodošlo kapljico. Ulije se kakor iz škafa! Vidim, da se voda nabira tudi v nekaj mojih pasteh. Končno bom prišel tudi do nekaj požirkov prave vode!

Že kar sproti se previdno priplazim do plastične vrečke in iz nje naredim nekaj požirkov. Ah, kako to prija! To pa je nekaj drugega kot tista rjava tekočina, ki jo vsakih nekaj ur »menjam«. Toda takoj sem tudi postal pozoren na to, da zbrana voda ni bila povsem čista. Na dnu se je takoj nabrala nekakšna gošča iz raznih drobnih rastlinskih delcev. Seveda, tule je kanjon tako ozek, da dež ne pada le direktno, ampak se kaplje tudi odbijajo od visokih vej ter listov tam gori nad obema stenama. Ko tako tečejo z listov, jim mati narava vtihotapi še kakšne dodatke, predvsem semena, ki se morajo razširjati na vse mogoče načine. Upam, da med temi delci ni tudi živalskih »podtahnjencev«, ki bi mi verjetno povzročili težave v črevesju. Za vsak primer zbrano tekočino začnem filtrirati vsaj čez belo spodnjo majico. Po vsakem takšnem filtriranju je majica na tem delu povsem temna, toliko delcev se izloči. Nekaj mi takoj pravi, da tole ne bo v redu.

In res, ko dež po kakšnih 15 minutah preneha in ko se malo posušim ter oblečem, se moram že tudi slačiti. Začutim močno zvijanje po trebuhu in zavem sem, da sem dobil še hudo drisko. Še tega mi je bilo treba, da bi še na ta način izgubljal življenjsko tekočino! In sem jo res – kar takoj sem si moral omisliti še stranišče. Naj ga določim v najbolj oddaljenem delu mojega apartmaja? Ne, bil sem že tako previden, da sem pomislil na možnost daljšega bivanja in na nočne potrebe. V temi bi nikakor ne mogel priti daleč od svojega gnezdeca. Zato sem se izpraznil le nekaj metrov proč, v nekakšno špranjo med dvema skalama. In sem se res izpraznil! Kar »špricalo« je od mene! Videl sem, da sem izgubil nekajkrat toliko tekočine, kot sem jo dobil z zbiranjem. Odločil sem se, da s to prakso takoj preneham.

Moja pozornost je ta dan veljala predvsem nebu in oddaljenim zvokom, ki pa so bili sumljivo podobni včerajšnjim, kar mi je dalo misliti, da gre verjetno res le za običajne letalske proge in da očitno zračnih reševalcev še ni. Bodo morda prišli peš? Za vsak primer sem večkrat vpil na ves glas: »Help!« »Heelp!« »He-elp!« »Na pomoč!« »Hello!« Prisluhnil sem, ali bi kdo klical mene, vendar sem zaslišal le odmev svojih klicev. Kako to, da jih še ni? Saj Nevis ni tako velik? Mirjam jih gotovo priganja. Morda pa športna letala niso primerna za nizke polete in izogibanje grebenom in oblakom? Morda na otoku sploh nimajo helikopterja? Potem ga bodo pa morda pripeljali s kakšnega sosednjega otoka ...

Kaj če bi medtem še enkrat pogledal, ali se res ne bi mogel sam izvleči iz tele pasti? Navzdol? Niti slučajno – zelo je globoko in gladko. Stranske stene? Navpično neprehodno. Morda kvečjemu tam, kjer sem padel? Skušam se malo povzpeti, pa takoj odneham: če ne bom padel po dveh metrih, bom pa gotovo po treh ali štirih. Kar počakajmo, me bodo že našli.

Medtem se je zvedrilo in opoldne me je obsijalo nekaj tako zaželenih sončnih žarkov. Pričakal sem jih na eni strani kotanje in jih potem spremljal proti drugi, kjer smo se po eni uri morali posloviti. Videl sem, da je na tem delu gore še dokaj jasno in da bi me z zraka lahko našli, če bi le prileteli tod mimo. Ušesa sem imel na preži, tudi če sem malo zakinkal. Ker ponoči nisem skoraj nič spal, sem bil podnevi vse prej kot čil in spočit in sem občasno tudi malo zadremal.

Kako sem bil razburjen, ko sem okrog 14. ure končno zaslišal oddaljen zvok – povsem drugačen kot od avionov. Takoj sem vedel, da gre za helikopter. Iščejo me! Rešitev prihaja! Skočil sem pokonci, zagrabil dolgo palico s privezано belo vrečko, se prepričal, da je razobešeno tudi še vse drugo in čakal, čakal ... Da, zvok se približuje! Zelo je močan. To mora biti res velik helikopter! Kaj pa je to? Zvok se oddaljuje? A le za nekaj časa – nato postaja spet vse glasnejši. Seveda, saj prečesavajo teren. Ga lahko že vidim skozi ozki pas kanjona? Ne še. Zelo glasen je, nizko leti ... ga že vidim. Yessss! Vidim ga iz profila. Je okrogle oblike z dolgim repom. Maham in hkrati vpijem, čeprav me slišati gotovo ne morejo, saj je glas motorja dosti glasnejši. Me lahko vidijo? Če so obrnjeni sem, me gotovo lahko, saj tudi jaz razločim okna. Ga že ni ... Letel je naprej. Gotovo pa se bo spet vrnil, tokrat še bliže. Moje razburjenje je na višku. Malo si odpočijem, da bom potem lahko spet mahal in vpil. Kaj bo potem, ko me bodo odkrili? Dvomim, da bi se lahko spustili semle ali da bi me lahko reševali direktno s pomočjo vrvi. Verjetno mi bodo najprej dali znak, da so me videli, in mi morda celo kaj vrgli? Morda imajo pripravljene celo zavoje s pitno vodo, da se bom najprej napil. Da, to bi bilo res najbolje! Potem pa bodo morda obvestili reševalce, da bodo do mene prišli peš, z vrvmi in mi pomagali, da zlezem ven. To pa ne bo tako hitro. No ja, bom že počakal. Samo da bom vedel, da so me odkrili! Samo da so me odkrili!

Ampak saj me še niso. Helikopter se nekam dolgo mudi ... Kdaj se bo spet vrnil?

Nič. Nič. Nobenega spodbudnega zvoka več. Čas pa teče. Jim je zmanjkalo bencina in so ga šli natočit? Kmalu vidim, da danes še ne bo nič. Bliža se 18. ura in s tem mrak. Pa jutri ...

Moje razočaranje je bilo precejšnje, vendar je bilo upanje še močnejše. Če so danes prišli tako blizu, bodo lahko tudi jutri. Ampak z našim izletom v Orlando ne bo nič. Bomo morali spremeniti načrt, da bomo lahko ujeli vsaj končni čezatlantski polet iz Miamijsa. Ali res? Ali sam sebe hecam? Tedaj sem se šele zavedel, da si ne smem delati prav nobenih utvar. Gre za zelo resno nesrečo in za zelo nevarno situacijo! Morda sploh ne bom preživel?

Kot bi hotel demonstrirati to svojo streznitev, sem vzel oster kamen in v steno začel praskati besede »Day 3«. Če me bodo našli šele po moji smrti, naj vsaj vedo, da nisem bil kar takoj mrt, da sem preživel vsaj tri dni in da bi me morda lahko rešili, če bi prišli prej. Pred večerom sem dogodke in stanje opisal tudi v digitalni fotoaparati, ki je imel možnost zvočnih posnetkov. Za nameček sem se še slikal s samosprožilcem, in to tako, da sem kazal tri prste.

Ko sem videl, kako uporaben kamen sem našel, sem se približal še svoji usodni steni in začel z nje odstranjevati mah, bolj iz nekakšnega maščevanja, kot da bi že resno nameraval spet plezati na tem nevarnem delu. Ker sem se moral takoj povzpeti, če sem hotel »delati« kaj više, sem za vsak primer ob vznožje zavalil nekaj preperelih hlodov, ki bi ublažili morebiten padec.

Ko sem si pripravljajal posteljo, sem najprej vse povprek natrgal še več zelenja, potem pa sem se zavedel, da ga bo kmalu zmanjkalo, če bom tako nadaljeval. V meni se je prebudil celo osnovni ekološki instinkt: ali ne bi bilo bolje rastlinam obrati le po nekaj listov, namesto da jih kar pulim, in bi mi tako v naslednjih dneh (če bo potrebno) lahko dale še kaj novih listov?

Tik pred mrakom sem doživel še eno majhno radost. Odkril sem, da imam v najbolj divjem delu svojega prebivališča nekaj primerkov tiste uporabne, nekaj metrov visoke rastline, ki sem jo poimenoval »domžalčanka«. Malo bolje sem si jo ogledal in videl, da je koren sestavljen iz posebnih prekatkov, v katerih je shranjena voda za suhe dni. Eno sem si pripravil in jo potem lepo v miru žvečil, ko sem bil že v svoji nočni poziciji. Še vedno (in tudi še naslednji dan) pa sem moral večkrat na veliko potrebo, tako da se mi je črevesje dodobra izpraznilo.

Ta noč se mi je vlekla še bolj kot druge. Uro sem imel ves čas na roki, vendar sem le včasih lahko razločil njene kazalce, vmes pa sem le ugibal, koliko mi še preostane do tako zaželenega dne. Malo sem pomolil, malo razmišljal, malo zakinkal, malo sanjal, malo se premaknil, vstal in opravil »menjavo tekočine«, se nekako pokrtil, spet zakinkal, gledal v nebo, zadremal, se pokrtil ... Glej: jasni se, morda bo kmalu dovolj svetlo, da bom videl, koliko je ura? Koliko pa bi že lahko bila? Gotovo je že dve zjutraj, morda pa celo že tri? Pojavi se luna, pa pogledajmo ... Saj to ne more biti res! Ura je šele tri četrt na devet zvečer! Kako dolga bo še noč! Zebete me. Ne zadržujem tresenja, temveč ga še pospešujem. Morda se s tresenjem celo nekoliko ogrejem?

Ko se ponovno zbudim, mi je prav žal, da sem se zbudil. V tehle petnajstih minutah sem imel tako čudovite sanje. Prikazujejo se mi domači in prijatelji, v tako lepih okoljih in vsi so tako prijazni ter dobri. Kot bi bil v nebesih ... Verjamem, da je že marsikdo umrl v izjemnih okoliščinah (na primer v zasneženih gorah ali v arktičnem okolju) z nasmeškom na licu, tako kot deklica z vžigalicami ...

Rad bi spet zaspal in naprej sanjal lepe sanje, vendar ne gre več, ni ne spanja ne lepih sanj ...

In če ni spanja, je premišljevanje, premišljevanje ...

Tale luknja, v kateri sem proti svoji volji, mi je sicer do skrajnosti neprijetna in odveč, vendar je po obliki naravna in paradoksalno nedolžna ter polna življenja sredi cvetoče in dehteče narave. Smrti še ne čutim, pa tudi (če) ko jo bom, ne bo tako grozljiva, kot je lahko v okoliščinah, v katerih ima vmes prste človek.

Kako neprimerno bolj grozljivo in v nebo vpijoče krivično je moralo biti v tistih brezni, kjer je PO drugi svetovni vojni bilo usmrčenih na desetisoče nedolžnih Slovencev! In to ne od kakšnih tujih okupatorjev, temveč od rojakov! Seveda se ne morem izogniti misli na ubogega strica – brata moje mame, Franceta Vodlana, za katerega še vedno ne vemo, v katerem breznu gnijejo njegove kosti.

Mama mi je njegovo zgodbo skrivala tja do mojega petnajstega leta, kot je podobne zgodbe skrivalo še na tisoče drugih slovenskih staršev. Če bi otroci nevede kaj od tega povedali v šoli ali med prijatelji, bi lahko ostali zaznamovani in dodatno onemogočeni za vse življenje. Poznam žensko mojih let, ki ji mama do svoje smrti (pred nekaj leti) ni povedala nič o tem, kdaj, kako in zakaj je bila ubita njena sestra. Vso bolečino je nosila v sebi in logično je, da jo je hčerka velikokrat zalotila, kako na samem joka ...

Franceta je imela moja mama najrajši od vseh šestih bratov. Bil je še najrahločutnejši in najbolj pokroviteljski do sestrice, ki se je morala boriti za svoje mesto kot edina v moški družbi. Izučil se je za čevljarja, se ukvarjal s telovadbo, se nekajkrat nesmrtno zaljubil in bil na vrhuncu svoje mladosti, ko je napočila (druga svetovna) vojna. Ta del Slovenije so okupirali Nemci in kmalu se je rodil tudi odpor. Kakšen od bratov je bil mobiliziran v nemško vojsko, drugi deportiran v Avstrijo, France pa je leta 1943 prostovoljno in zavestno odšel v partizane. Ves čas je bil v Drugi četi Šlandrove brigade. Ker se je zadrževal v okolici doma, ga je sestra večkrat obiskala (mu nosila hrano in obleko) in sta se tudi iskreno pogovarjala, tako da je lahko zasledovala tako razvoj odporniškega gibanja kot tudi bratovo razpoloženje in mišljenje.

Kmalu se je pokazalo, kako zlorabljeni so »navadni« partizani, saj so imeli vse vajeti v rokah dobro organizirani komunisti, katerim še zdaleč ni bila prvenstvena osvoboditev od okupatorjev, temveč izvedba revolucije in prevzem oblasti. Tako so se že zelo kmalu začeli obnašati zelo oholo in nasilno ter niso dovoljevali nobene druge oblike odpora proti tujim okupatorjem in so jo celo izrecno prepovedali. Tiste rojake, ki se jim niso podredili, so enostavno likvidirali.

Če so na začetku partizani še vsi spali in jedli v enakih razmerah, pa je kmalu prišlo do diferenciacije in lonci vodilnih so bili dosti bolj polni mesa kot lonci ostalih. Franceta je to vse bolj begalo, posebno še, ker je bil tako naiven, da komunistične zarote dolgo niti ni spregledal. Zelo so me pretresle njegove besede, kot jih je dobessedno izrekel svoji sestri (moji mami): »Veš, Micka, čutim, da bo Slovenija še svobodna! Samo jaz te svobode ne bom užival. Čutim, da bom prej umrl.«

Pa je doživel konec vojne! A ne tudi svobode, temveč kruto smrt! Zgodaj spomladi 1945 mu je bilo končno jasno, kaj imajo za bregom komunisti, in je zato partizane zapustil. Tega niti ni storil na kakšen posebno aktiven način, temveč se je le prepustil domobrancem, ko je zbolel za malarijo. Ni sicer imel posebne želje, da bi se pridružil nasprotni vojaški formaciji domobrancev, saj so bili ti tedaj v ne preveč zavidljivi situaciji, vendar se je moral zaradi zaščite lastnega življenja (partizani bi ga sicer ubili) povezati tudi z njimi. Gotovo pa je, da ni v teh zadnjih dneh vojne (kot tudi ne prej) nikomur naredil nič slabega, kaj šele da bi koga ubil (mama je prepričana, da se je tega izognil tudi v prejšnjih dveh letih).

In ko je v začetku maja prišla »svoboda«, je bil takoj aretiran in odpeljan v Šentvid pri Ljubljani, v taborišče, ki je bilo zbiralnica za množične poboje. Ob oddaljenih burnih zvokih zmago slavja se je tam v nečloveških razmerah nahajalo na tisoče žrtev državljanske vojne, ki je potekala v Sloveniji znotraj svetovne vihere. Sestra je bila z njim v stikih še ves mesec maj in do polovice junija. Po uslužnih znancih mu je pošiljala pozdrave. Od njega je dobila le pozdrave, kaj več si tudi ni upal povedati.

In potem se je začela velika morija, brez primere v zgodovini našega naroda! Med vsemi štirimi leti vojne ni bilo takšnih pobojev kot po vojni, ko je šlo le še za politični obračun z drugače mislečimi (komunisti so se tako odkrižali večine tistih, ki bi lahko ogrozili njihov prevzem oblasti)! Brez kakršnega koli sojenja ali ugotavljanja krivde so (tedaj že) oblastniki pobili več deset tisoč domobrancev in drugih političnih nasprotnikov ter njihovih družinskih članov, med njimi tudi veliko otrok.

Tragično in ironično je, da se je največji skupini že uspelo rešiti in se čez mejni predor prebiti do Avstrije ter se tam vdati (prepustiti) zmagovitim (zahodnim) zaveznikom, nakar so jih angleške vojaške oblasti zvijačno (z obljubo, da bodo šli v Italijo) spravile v živinske vagone in jih transportirale nazaj v Jugoslavijo, kjer so jih prevzeli partizani. Mojemu stricu je bil prihranjen ta izlet v Avstrijo, likvidiran pa je bil tako kot drugi, gotovo na enem od (sedaj že znanih) množičnih morišč.

In kako nečloveško surovo so opijanjeni likvidatorji ravnali z obupanci, kot je bil gotovo tudi stric France! Potem ko je bila sprejeta odločitev – na vsak način na najvišjem vrhu –, je operacija predstavljala le še velik logistični problem. Kam s tisoči trupel? Spomnili so se, da v nekaterih delih Slovenije zaradi geografskih posebnosti obstajajo globoke vrtače, jame, kamor jih lahko pomečejo. Ker bi bil prevoz trupel dosti težji od prevoza živih teles, so jih s posebnimi transporti, vlaki in kamioni na desettisoče in v točno razporejenih terminih vozili na morišče.

Da bodo tam dočakali smrt, je moralo biti vsakomur povsem jasno, saj so jih pred vkrcanjem do golega slekli in po dva in dva zvezali z ostrimi žicami. Marsikomu so tudi še izbili kak zlat zob, da o drugih malenkostih, ki so jim jih pobrali, in o poniževanjih niti ne govorimo.

V gozdovih Kočevskega Roga so svoje sonarodnjake nagnali iz kamionov, jih postavili v vrsto pred nekaj deset metrov globokimi jamami in jih pokosili s strojnicami, tako da so se mrtvi ali ranjeni zvrčali v globino. Padali so drug na drugega, marsikdo še živ. Hlastali so po zraku, pili in pljuvali kri ter se z odrivanjem trupel skušali držati pri vrhu gomile in pri zraku. Njihovi rablji so si vsakih nekaj ur vzeli malo časa za počitek in obnovo municije in takrat so se nekateri v strahu in smrtni tišini med seboj tudi šepetaje pogovarjali.

Kako vse to vemo? Ker se jih je nekaj kljub zelo strogim »varnostnim ukrepom« le uspelo rešiti, pobegniti v tujino in pričevati o strahotnem zločinu.

Tisti z največ sreče in spretnosti so se namreč prikopali na vrh stotin trupel, se potuhnili, zaščitili s tujimi udi in celo uspeli preživeti zaključna večerna miniranja, s katerimi so hoteli izvršitelji zasuti trupla in za vedno skriti dokaze. Po nekaj dneh, ko se je na poletni vročini že razširil neznosen smrad gnijočega mesa in krvi in se je pozornost stražarjev nekoliko zmanjšala, je trojici ali četverici uspelo iz brezna ponoči splezati s pomočjo naslonjenega debela podrtega drevesa in se golim in ranjenim odplaziti v noč.

Kako neprimerno bolj od narave je lahko hudoben in krut človek in kako neprimerno bolj grozno ter od vseh zapuščeni in pozabljeni so se morali med stotinami sotrpinov počutiti tisti nesrečniki takrat v osrčju domovine Slovenije, kot pa se sedajle jaz sam tule na majhnem tujem karibskem otoku. Tule gre za splet nesrečnih okoliščin, tam je šlo za eno samo sovraštvo in hudobijo!

Sedanji oblastniki v Sloveniji niso mogli povsem prikriti informacij o teh velikih madežih v slovenski zgodovini, čeprav se zelo trudijo, da bi bili ti dogodki čim bolj minimizirani in relativizirani. To vem iz lastnih izkušenj, ko sem bil nekaj let vodja posebne komisije za raziskavo poveljnih pobojev v moji lastni občini Domžale. Predstavniki strank kontinuitete so si nenehno prizadevali kaj prikriti ali vsaj delati nekakšne posmrtno klasifikacije: ta je vreden spomina, ta pa je bil »narodni izdajalec«. Le stežka smo naredili seznam okrog 280 imen lokalnih žrtev, pri čemer sem spoznal veliko prav tragičnih usod.

Zanimiv je primer, ki ilustrira, kako neusmiljeni so bili oblastniki celo do običajne posmrtné pietete, ki se v vsaki družbi upošteva že tisočletja. Partizani so (mislim, da leta 1944) ubili nekoga narodno (desno) usmerjenega fanta iz sosednjega naselja ter njegovo truplo zagrebli na travniku v bližini gozda. Ko je nastopila »svoboda«, so starši in bratje želeli kosti prenesti na pokopališče v Dob, vendar jim oblasti še več let tega nikakor niso dovolile. Pet let po koncu vojne so se bratje končno toliko opogumili, da so neke noči sami odkopali kosti in jih skrili v domači kleti. Ko je čez nekaj let umrl oče ubitega, so izkoristili fizično okoliščino, da je bil oče brez ene noge, in so k truplu na tisto mesto, kjer bi bila sicer noga, podtaknili bratove kosti ter oba skupaj končno pokopali. Zaupali so mi, da so na sedmini prav zadovoljno spili še kak dodaten kozarček, ker so tako uspešno prelisičili oblast, ki jim ni dovolila niti najosnovnejših civilizacijskih dejanj. Odslej so ob prazniku vseh svetih (tudi ta oznaka tradicionalnega slovenskega praznika je bila odpravljena in nadomeščena z izrazom dan mrtvih) imeli dosti boljši občutek, ko so stali ob grobu, kjer je bilo sicer napisano le očetovo ime, a oni so vedeli, da so tukaj shranjeni tudi ostanki mrtvega brata.

Ti strahotni dogodki, ki so nastali v pijani evforiji slučajnih zmagovalcev, so po krivici v svetu še premalo znani, tudi zaradi slabega občutka (sokrivde) angleških oblasti, ki (še) ne priznajo, da so tudi oni naredili usodno napako. Gotovo je tudi njih že tedaj preslepil zvijačni Tito, ki je nato še desetletja igral spretno vlogo nekakšnega (simpatičnega) prosvetljenega diktatorja in je na svoj pogreb zbral ves cvet svetovne politike.

Dejstvo pa je, da je maja in junija Tito imel v celotni Jugoslaviji oblast trdno v svojih rokah in da je bila organizacija tako vojaških kot civilnih struktur povsem centralistična. Nemogoče si je zamisliti, da bi (drago) operacijo likvidacije desetisočev (vojnih) ujetnikov izvedli brez njegovega izrecnega soglasja in ukaza. Seveda je prav tako gotovo, da je o slovenskem delu pobojev bilo seznanjeno (in se je s tem strinjalo) tudi celotno slovensko komunistično vodstvo na čelu z Edvardom Kardeljem. Pri sistematičnem nasilju in teptanju človekovih pravic pa ni šlo le za burno kratko obdobje po vojni, temveč za večletni proces. Tito je še dolgo v petdeseta leta vzdrževal najzahodnejše koncentracijsko taborišče v Evropi za svoje politične nasprotnike – na Golem otoku, ki je bil, tudi paradoksalno, pravi pekel sredi prelepega Jadrana.

Žalostno je, da še danes v velikih slovenskih mestih obstajajo ulice in trgi s Titovim imenom in da se v prestolnici Ljubljane še vedno košati Kardeljev spomenik.

Žalostno je, da slovenska država s svojim represivnim aparatom (sodišča, tožilstva, policija) še vedno ni našla dovolj moči, da bi (vsaj simbolično) sprožila ustrezne preiskovalne sodne postopke proti tistim (glavnim) še živečim pripadnikom (funkcionarjem) prejšnjega režima, ki so sami med vojno in predvsem po njej zagrešili številne uboje ali drugim ukazali množične poboje, ob tem pa brez posebnih pravnih zadržkov uspešno sodno preganja enega pripadnika domobrancev zaradi očitanega enega uboja! Če ga bo sodišče obsodilo (in ne bo obsodilo tudi katerega od še živečih komunističnih funkcionarjev, ki so zagrešili množične medvojne in povojne poboje), bo to v nebo vpijoča manifestacija zlorabe pravosodja v politične namene.

Sicer pa bo zgodovina še vse postavila na svoje mesto, če ne takoj, pa malo pozneje. Tito bo takrat imel v šolskih učbenikih svoje zasluženó mesto le še v družbi Hitlerja, Mussolinija in Stalina.

Prepričan sem, da bo v Sloveniji povsem očiščeno tudi še domobranstvo, za katero mislim, da je bilo eno največjih in najplemenitejših gibanj v naši zgodovini (tak pa je seveda tudi Demos). Jasno je, da se v vsaki vojni formaciji znajdejo tudi posamezniki, ki brezpravno okolje vojnega časa izkoristijo za izživiljanje nizkotnih čustev, in takšni posamični zločini so se dogajali tako pri domobrancih kot pri partizanih. Povojna propaganda je nekaj takšnih primerov uspela odlično izkoristiti za posplošeno pravilo sprevrženosti nasprotnih političnih opcij, kar se skuša ohranjati še v današnje dni. Resnica o bistvenih vprašanjih pa sicer počasi, vendar neizprosno prihaja na dan.

Kakšno gibanje oziroma ideja je lahko bolj legitimno in hvalevredno kot domobranstvo? Vsakdo ima pravico braniti svoj dom, svoje imetje, svoje najbližje in svojo domovino! In prav to in samo to so imeli za svoje poslanstvo slovenski domobranci! Nobene tuje, fašistične, nacistične, večrasne ali kakršne koli druge ideologije, razen obrambe Slovenije in njenih tradicionalnih vrednot. Seveda so že od samega začetka imeli kot glavne nasprotnike komuniste, ki (ker) so Slovenijo hoteli povsem spremeniti in jo zapeljati pod tuje vode komunistične internacionale. Saj so komunisti tudi bili – že pred drugo svetovno vojno – glavna nevarnost za Slovenijo. To so daljnovidno ugotovili mnogi slovenski politiki, a žal niso uspeli sonarodnjakov o tem dovolj prepričati in jih animirati v močno politično delovanje proti tej vzhodni nevarnosti.

Saj je bilo potem zgodovinsko dokazano, da je bil komunizem največja nevarnost za slovensko družbo! Nobena druga tiranija ni v zadnjih primerljivih stoletjih tako zaslužila našo domovino in ji povzročila toliko duhovne in materialne škode kot komunizem. Če bi bila ideja domobranstva uresničena (za kar pa domobranci niso bili dovolj močni), bi leta 1945 v Sloveniji, tako kot v Zahodni Evropi, zares napočila svoboda (jasno je, da bi desna politična opcija omogočila demokracijo), ne pa štirideset let diktature.

Danes domobrancem najbolj očitajo tako imenovano kolaboracijo z okupatorjem, kot da je bilo to bistvo gibanja. Glavni motiv velike večine prostovoljcev v tem gibanju je bil gotovo globoko patriotičen, pri mnogih pa enostavno praktičen – da bi se z orožjem ubranili pred naraščajočim nasiljem komunistov (in prek njih partizanov). Dokaz za to so besedila v lepih domobranskih pesmih, ki bi jih vsak iskren (in veren) domoljub lahko še danes z veseljem zapel. Verjetno so njihovi politični in vojaški voditelji naredili tudi kakšno taktično napako, vendar to ne spremeni in ne bo spremenilo bistva domobranstva, ki je in ostaja eden (tragičnih) vrhuncev slovenske samobitnosti. Prepričan sem, da bo nastopil tudi še čas, ko se bo tej veliki ideji odvzela večdesetletna krivično negativna oznaka, kar se bo moralo manifestirati tudi navzven, na primer s kakšno (uradno) svečano akademijo, v prisotnosti najvišjih predstavnikov slovenske državnosti.

Morda sem zaradi osebne družinske prizadetosti – nepotrebne smrti strica Franceta – neobjektiven, vendar si ne morem kaj, da ne bi ugotavljal, kako krivično je komunistično (sedaj pa levičarsko) očitavanje domobrancem, da so kolaborirali z okupatorjem, ko pa je prav pri komunistih šlo za eno samo kolaborantstvo. Že pred vojno so delovali izključno po navodilih in nalogah mednarodne komunistične internacionale, med vso vojno pa so predvsem izvajali direktive in ukaze iz Beograda in Moskve. Tradicionalno hlapčevski odnos do srbskega vodstva se je potem pri slovenskih politikih nadaljeval še vse do devetdesetih let, ko smo jih tako grdo odrezali od njihovih patronov. »Nomen est omen« – ni slučaj, da je celo v imenu dokaz, da pri partizanstvu ni šlo v prvi vrsti za boj proti okupatorju, temveč za revolucijo: beseda pomeni »pripadnik stranke«. Če bi temu ne bilo tako, potem bi se lahko borili kar pod tradicionalno

slovensko trobojnico, ne pa pod rdečo rusko revolucionarno zvezdo! Pri tem seveda izrekam veliko spoštovanje in občudovanje do vseh tistih poštenih partizanov, ki so se tako kot moj stric temu gibanju pridružili v sveti veri, da se borijo za svoj narod.

O tem stvareh že dolgo nisem razmišljal ...

Morda pa je tale moja nezgoda tudi malo koristna, da sam pri sebi obudim spomine in se odločim, da jih bom še kdaj osveži. Svojih otrok sedaj še ne bom obremenjeval s takšnimi grozotami, toda ko bosta dovolj stara, da bosta razumela, jima bom vse povedal. Naslednje generacije to dogajanje morajo poznati, pa če je še tako kruto ...

To so ugotovili v Nemčiji in je bilo za razvoj družbe zelo koristno.

To bo morala prebaviti tudi Slovenija!

* * *

Ko je napočil tretji dan Tonetovega izginotja, je Mirjam vedela, da bo treba poklicati v Slovenijo in o nesreči obvestiti najbližje, razen morda Tonetove mame, ki pomagati gotovo ne more, ji pa lahko nesrečna novica najbolj škodi. Odločila se je, da najprej obvesti Zlato Tavčar, direktorico družbe IUS SOFTWARE, ki je bila Tonetu kot soustanoviteljica podjetja najbližja in tudi najbolj usposobljena za potrebno pomoč. Prav pred enim tednom je na svečani prireditvi (za katero je bilo Tonetu tako žal, da jo je zamudil) sprejela nagrado Gospodarske zbornice Slovenije za najboljše gospodarske dosežke v letu 2000, nakar so skupaj z družino odšli na zaslužene počitnice – smučanje v Italijo. Vrnili naj bi se ravno tisti večer, zato je Mirjam sklenila, da Zlati telefonira ob 14. uri po tukajšnjem času.

Osebje Nisbeta se je tudi ta dan trudilo, da bi zaskrbljeni družini kar najbolj pomagalo preživljati težke trenutke, vir informacij pa je bil predvsem Nolan in tega dne tudi koordinator Newton, ki se je dopoldne oglasil pri Mirjam. Povedal ji je, da tega dne teče poleg ostalih načinov iskanja tudi najpomembnejši, to je s helikopterjem. S tem ji je dal veliko novega upanja, da bo tokrat iskanje uspešno. Dodal je še: »Uredil sem tudi vse potrebno v glavni bolnišnici v Charlestownu, da bodo pripravljene, ko pripeljejo vašega moža, saj bo verjetno potreboval zdravniško pomoč.«

Oh, da bi le bilo tako! Mirjam je nato čakala uro za uro, kdaj ji bodo sporočili, da so Toneta našli ... Pa ni in ni bilo nobenega sporočila ...

Ker se je vest o izginulem turistu že razširila po vsem otoku, se je javilo kar nekaj ljudi, ki naj bi dva dneva prej – v sredo – videli Antona Tomazica. Nekaj takšnih izjav se je kar lepo ujemale s prejšnjimi ugotovitvami, da se je okrog šeste ure vzpenjal proti sedlu – naselju Fountain Village. Nekateri so ga srečali na cesti, drugi pa so ga videli iz svojih hiš (Leonard Skeete, Joseph Liburd), vendar nihče ni mogel povedati, ali se je na sedlu izletnik obrnil na levo ali na desno.

Informacija, ki je bistveno vplivala na ves nadaljnji potek iskanja, saj je pokazala za povsem nerelavantne vesti o jutranjem gibanju Tomazica, pa je prišla z območja vasi Westbury Village. Tam naj bi Tomazica videl oče policista Wigleyja, in sicer v sredo POPOLDNE okrog 16.30 ure. Vse to je dokončno potrdila še temnopolta gospa srednjih let – Winnefred Herbert iz vasi Westbury Village. Povedala je namreč, da je v sredo popoldne pred svojo hišo srečala

belopoltega gospoda, ki se je vračal z gore v smeri obale. Njen nadaljnji opis je bil tako prepričljiv, da je v osebni pogovor prepričala tudi Mirjam, da je šlo brez dvoma za Toneta. S tujcem srednjih let, z brado in očali, oblečenim v kratke hlače in majico s kratkimi rokavi (ustreznih barv) in ki je na rami imel nahrbtnik, v roki pa torbico, ki bi bila lahko fotografska, sta se namreč zapletla celo v daljši pogovor. V šali naj bi ga Winny vprašala, ali bi se z njo poročil. Odgovoril ji je, da ne pride v poštev, ker je poročen in ima ženo ter dva majhna otroka, ki ga vsi čakajo v hotelu, da se vrne z enodnevnega izleta. Ko je Mirjam gospo spraševala po podrobnostih, ji je ta opisala, da je njen sogovornik imel med temnejšo brado tudi kar precej posameznih sivih dlak, kar je bilo pri Tonetu povsem res.

In ker se Westbury nahaja DESNO od sedla pri Fountain Village, je logično, da so se vsa nadaljnja iskanja osredotočila na območje hriba Round Hill, ki je od osrednje gore Nevis Peaka povsem ločen, s cestami in naselji. Ta in naslednjih nekaj dni je še vse več ljudi prečesavalo vse gozdove, grmičevja in celo obalno območje (plaže Cades Bay) na tem nižjem delu otoka, da bi našli kakšno sled za izginulim turistom. Kdo bi se ob tako preciznih in od več ljudi potrjenih informacijah še ukvarjal z visokim centralnim delom gore Nevis, saj je bilo očitno, da se je Tomazic z nje uspešno vrnil in se proti koncu dneva vračal navzdol proti obali.

Tako se celo helikopter, ki ga je uprava hotelskega naselja Nisbet končno le uspela naročiti z otoka Antigve (za tri ure), ni kaj dosti zadrževal okrog nevarno zamegljenega vrha otoka. Tam okrog je naredil le nekaj krogov, med drugim tudi okrog ugaslega vulkanskega kraterja, kolikor so mu to dopuščali oblaki, ki so se držali gore, nato pa je podrobneje preiskoval območje sosednjega Round Hilla. V helikopterju je bila kot ogledovalka soproga vodnika Jima Johnsona, tudi sama vodnica, Nikki Johnson.

Kathie in Don Johnson sta pripravila za družino Tomažič to popoldne v Nisbetu še en obisk, ki naj bi jim pomagal vzdrževati vsaj zasilno psihično stabilnost. Prišla sta namreč dva katoliška duhovnika, in sicer lokalni oče George in njegov kolega, ki je vodil župnijo na sosednjem St. Kittsu. Na Nevisu je sicer samo tri odstotke prebivalcev katolikov, vendar je med njimi večina belcev in je zato uprava logično sklepala, da bo tudi za goste iz Evrope ta duhovnik najprimernejši. In res je »father George« nudi takšno tolažbo, da bi je nihče ne mogel bolje. Simpatični Irec se je najprej na zelo nevsiljiv način zapletel v pogovor z Mirjam, hkrati pa je osvojil tudi oba otroka. Namesto kakšne teoretične pridige je rajši postavljaval prava vprašanja in jim tudi pozorno prisluhnil ter po potrebi dogodke stvarno komentiral. Seveda ga je zanimalo tudi, ali je Tone veren, kar mu je Mirjam odločno potrdila. Tako so hitro našli skupni jezik, za slovo pa jih je oče George blagoslovil in seveda skupaj z njimi zmolil za Tonetovo srečno rešitev. Povedal je tudi, da bodo v njegovi župnijski skupnosti še naprej prosili Boga za ugodno rešitev, in obljubil, da se bo še oglasil, kar je naslednje dni tudi res storil.

Sedaj se je Mirjam čutila zadosti močno, da pokliče v Slovenijo. Sklenila je, da bo najprej poskusila dobiti Zlato. Poklicala je na družbo IUS SOFTWARE, da bi ji izkušena in vedno prijazna poslovna sekretarka Mojca Pintarič pomagala dobiti direktorico, za katero je sicer vedela, da je še na dopustu. Izkazalo se je, da bo to malo težje, ker je bila na dopustu tudi Mojca. V Sloveniji je bil pač teden zimskih šolskih počitnic in zato ni mogla dobiti niti direktorja partnerske družbe Gospodarski vestnik Slobodana Sibirčiča, ki je bil na smučanju v Kranjski Gori. Po večkratnih poskusih je Mirjam končno le dobila številko Mojčinega prenosnega telefona

in Mojca ji je povedala, da se bo Zlata s svojo družino vrnila domov okrog 19. ure po lokalnem času. Mirjam se je odločila, da jo bo takrat tudi poklicala.

Medtem pa se je lahko lotila drugega razburljivega klica. Poklicala je svojo mamo Slavo Kranjac na Rakek in ji takoj tudi povedala, da Toneta že tretji dan pogrešajo. Mama je bila seveda šokirana in obe sta si zastavili vprašanje, kdaj in kako to povedati tudi Tonetovi mami, ki bo danes zvečer doma ob 19. uri še bolj napeto kot sicer čakala na telefonski klic, saj je včeraj prvič čakala zaman, polna skrbi za vse štiri popotnike. Mirjam je svoji mami predlagala, naj Tonetovo mamo pokliče ona in naj ji reče, da jim z Nevisa ni uspelo dobiti zveze do Vira, da pa je sicer vse v redu in da jo bodo poklicali naslednji dan. Tudi njena sogovornica se je morala strinjati, da je tako bolje, kot pa da bi ubogo 85-letno oslabelo in osamljeno ženico pretresli z novico, da se je njenemu edinemu sinu nekaj hudega zgodilo in da ga že tri dni iščejo po zaraščeni džungli. Mirjamina mama je kasneje tak klic tudi opravila in tako nase prevzela tudi del hudega bremena, ki ga je doslej nosila le njena hčerka. Za Tonetovo mamo pa sta še dva dneva več minevala tako, kot je bilo to v preteklih dveh tednih – v pričakovanju, da bo kmalu lahko objela svoja dva vnuka in si oddahnila od običajnih skrbi, ki so spremljale vsako potovanje njenih najbližjih. Globoko verna ženica je seveda zaspala z molitvijo na ustih ...

Ko je Mirjam končno nekaj po 14. uri dobila na telefon prijateljico Zlato, se je iz nje utrgal jok in povedala ji je, da se je Tonetu zgodilo nekaj hudega, saj ga pogrešajo in iščejo že tretji dan. Prvič se je lahko nekomu zjokala in izlila iz sebe vso grozo, ki se je v njej nabirala. Tudi za Zlato je bila ta novica enako šokantna, kot če bi šlo za kakega njenega sorodnika, saj sta bila s poslovnim partnerjem Tonetom v preteklih 12 letih zelo povezana in v dnevnikih kontaktih v službi, pri kosilu in velikokrat tudi na prijateljskih srečanjih obeh družin. S soprogom Dejanom Stančičem, tudi zaposlenim v družbi IUS SOFTWARE, in obema hčerkicama so se pravkar vrnili z enotedenskega smučanja in še niso niti pospravili prtljage, zdaj pa takšnale novica. Zlata je Mirjam takoj vprašala, kakšna je gora, na katero se je Tone podal, kdo ga išče in na kakšen način. Vedela je, da potrebuje nekaj minut, da se zbere in posvetuje z Dejanom, zato je dejala Mirjam, da jo bosta kmalu poklicala nazaj. Za vsak primer je, praktična, kot je, še vprašala Mirjam, ali ima dovolj denarja, in ji svetovala, naj glede stroškov reševanja ne okleva in naj si po potrebi sposodi, saj ji bodo kar najhitreje pomagali in založili denar, ki bo potreben za Tonetovo reševanje. Mirjam se ji je zahvalila in povedala, da denarja res nima skoraj nobene, saj ni mogla vnovčevati potovalnih čekov, ki so imeli Tonetov podpis, vendar doslej to ni bil problem, saj je v okviru Nisbeta za dnevne potrebe enostavno podpisovala v breme skupnega družinskega hotelskega računa. Verjetno pa bo potreben denar za najem helikopterja in za druge potrebe reševanja.

Namesto da bi se lotila prispele pošte in drugih številnih gospodinjskih opravkov, ki so običajni po povratku s potovanja, sta se Zlata in Dejan usedla za mizo in skušala zbrati misli, da bi ugotovila, kaj je treba storiti. Čutila sta, da bosta ona dva tista, ki bosta nosila največje breme težke situacije tukaj v Sloveniji. Kot naslednje kompetentne osebe sta se takoj spomnila tudi Mirjaminega brata Nika Kranjca, s katerim so se pogosto srečevali pri kosilu in se tudi dobro poznali. Takoj sta ga poklicala in videla, da je tudi sam šele pravkar zvedel presenetljivo novico. Dogovorili so se, da bo naslednji dan že zjutraj prišel k njima, da se naprej o vsem dogovorijo.

V Nisbetu pa se je vest o pogrešanem gostu medtem razširila tudi že med vse ostale goste, ki so se vsi po vrsti do Mirjam in obeh otrok obnašali zelo prijazno in uvidevno. Ta dan popoldne je Kathie pripeljala na obisk še dve prijazni gospe iz turističnega društva Nevisa. Vse štiri ženske

so se pogovarjale v predsobi »naše hišice«, medtem ko sta se otroka igrala zunaj na travi. Posebno med Mirjam in Kathie se je medtem ustvarilo že zelo zaupno, skoraj prijateljsko razmerje, saj sta si izmenjali marsikatero izkušnjo in občutke iz njenega družinskega življenja.

Ta večer je Mirjam povedala Kathie tudi o ideji, ki jo je med njunim pogovorom sprožila Zlata. Pri vsej svoji racionalnosti ji je za vsak primer omenila še, ali so že kaj poskusili za pomoč zaprositi kakšnega bajaličarja ali kakšno drugo osebo s podobnimi lastnostmi. Slovenski pregovor pravi, da v nuji hudič še muhe žre, in če bi kakšna spretnost, pa tudi če je »para«, pomagala najti Toneta, je pač vredno poskusiti. Mirjam je obljubila, da se bo o tem takoj pozanimala. Kathie je vedela za dejavnost Ameriškega združenja bajaličarjev (American Society of Dowsers) in da so nekateri njihovi člani še posebej specializirani za iskanje izginulih oseb. Brez odlašanja jih je poklicala v New York in kmalu prišla do imen dveh oseb. Ena od njih je slavna po tem, da naj bi razrešila že marsikatero skrivnost, predvsem v zvezi z ugrabitvami in drugimi kaznivimi dejanji. Ker pa je pred kratkim rodila, je ni bilo mogoče takoj dobiti. Začasno je zadevo prevzel njen kolega, ki je Kathie naročil, naj mu faksira zemljevid Nevisa. Kmalu ji je povedal, da naj bi bil nji-

hov gost izgubljen na območju Eden Brown. Čeprav to ni bilo niti blizu krajem, kamor naj bi se podal Anton, je osebje Nisbeta tam vseeno preverilo teren, vendar niso našli ničesar.

Končno je Kathie po telefonu uspelo dobiti tudi glavno bajaličarko Ginette Matacia-Lucas. Ta je takoj povedala, da se ji zdi primer zelo zanimiv in da bi ga z veseljem prevzela, če bi se le njuni kontakti lahko prilagodili njenim materinskim obveznostim. Dogovorili sta se, da ji Kathie po ekspresni pošti (Fedex) pošlje zemljevid, sliko pogrešane osebe in 400 dolarjev, in če bo naslednji dan pošiljko dobila, se bosta slišali spet v nedeljo ob 12.30.

Eno uro pred večerjo je hišico Indian Castle obiskala priljubljena Roslyn, da bi zvedela, kaj bi otrokoma nocoj najbolj teknilo. Sedaj ko ni bilo atija, so imeli večerjo kar skupaj, v tistem prostoru Velike hiše, kjer so običajno jedli otroci, vendar nekoliko kasneje kot običajno. Zaradi veliko gibanja in svežega zraka sta otroka imela dober tek, Mirjam pa je žalostno pogledovala proti osrednji dvorani restavracije, kjer so sedeli drugi pari in kjer sta še pred nekaj dnevi s Tonetom imela tako lep (poslovilni?) večer ...

Žalostno je bilo tudi, ko so Mirjam in otroka odhajali od večerje, saj se je čutilo, da postajajo takšni osamljeni dnevi že pravilo in da je malo upanja, da bi noč prinesla kakšno veselo novico. Toni in Marjanca sta sedaj ganjenim gostom že prav lepo v angleščini zaželela »Good night!«

Med potjo do njihove hišice so gledali v zvezdno nebo in se spraševali, ali jih opazuje tudi ati ...

V postelji pa še običajni sveti angel, varuh moj ...

Četrty dan

Neprijetno presenečenje, ki pa vsaj popestri neskončno dolgo noč: začutim kaplje dežja. Ponoči si še posebej ne smem privoščiti, da bi mi premočilo oblačila. Kaj mi preostane drugega, kot da se hitro slečem in shranim hlačke in dve majici na suho v nahrbtnik? Ulije se kakor iz škafo. Nastavim ustnice in upam, da ne bom spet kaj dobil v črevesje, ki se mi je medtem že malo umirilo. Malo se celo pošalim sam s sabo in se postavim v pozo, kot da sem pod prho. Konec koncev mi ne bo škodilo, če se še temeljito umijem, seveda previdno, da ne bi odrgnil ravno zaceljenih ran. Ko se takole prham, se še malo bolj potipam in začutim, da sem že precej shujšal. Ampak imam še dovolj rezerve okrog pasu in še marsikje. Dež sam je celo nekoliko toplejši kot zrak (veter). Bolj me zebe potem, ko naliv preneha in se moram posušiti.

Ko se spet oblečem, ne vem, kam naj se dam, saj je popolnoma razmočeno tudi moje gnezdo. Poležano zelenje je začelo tudi že kar gniti, kar priteguje vedno več raznega mrčesa. Odločim se, da si bom zjutraj moral bivališče temeljito prenoviti in prezračiti.

Ko se končno ob šesti uri kar na hitro zdani, se na listih nepoškodovanih rastlin zableščijo kapljice, ki visijo in čakajo, da izpuhtijo ali padejo na tla. Ker se zdijo zelo čiste, si ne morem kaj, da jih ne bi posrkal. Kako dobro dene vsaka posebej mojim izsušenim ustom in razpokanim ustnicam! Spet ugotavljam, da bom moral biti previdnejši pri izkoriščanju svojega skromnega »habitata«. Ne bom smel več kar izruvat cel rastline, ampak odtrgati le po nekaj listov, da si bo rastlina opomogla. Sicer bo zmanjkalo celo listov za takšne poslastice, kot so tele drobne kapljice.

Je pa »obiranje« kapljic, ki visijo z lista, kar zahtevna zadeva. Če se namreč rastline preveč dotakneš, v trenutku odpadejo vse kapljice. Potrebni sta potrpežljivost in nežnost – kot pri ženskah ... In tako sem prisiljen, da vadim nežno poljubljanje kar tule na Nevisu. Najprej ukradem tiste kapljice, ki so nameščene na najdaljših listih oziroma vejicah, potem pa se skušam z glavo pomakniti tudi bliže stebela, tako da se ne dotaknem drugih vejic. Če nisem previden, se vse kapljice naenkrat usujejo na tla.

Z rastlinami se že kar pogovarjam. Nekaterim najmarkantnejšim dam kar imena, lepa ženska imena.

Bom še kdaj objemal svojo ženo Mirjam? Blizu je, nekaj kilometrov stran, pa vendar tako oddaljena. Sedajle pelje otroka na zajtrk. Toni si bo za začetek nabral cel krožnik sadja, predvsem jagod. Marjanca se bo dolgo odločala, katero privlačno vrsto ovsenih kosmičev bo izbrala. Prijazne natararice jim bodo ponudile sveže iztisnjene sokove najrazličnejših okusov.

Mirjam si bo naročila dnevno posebnost. Katera je že ob sobotah? Ker poznajo Tonija in Marjanco, bodo prinesli še celo košarico tovrsta, na katerega jima bo Mirjam mazala maslo in razne marmeladke. Dovolj: bolje, da ne mislim na hrano. Jaz pa se medtem po navadi posvetim branju jutranjika, katerega v Nisbetu iz Londona in New Yorka vsak dan dobijo kar po faksu.

To so sedaj le sanje, jaz pa se moram soočiti z realnim stanjem. Pa pogledajmo. »Day 4«, kar takoj izpraskam na steno. Včeraj so me iskali s helikopterjem, vendar so tu mimo prileteli le enkrat. Danes bodo s takšnim iskanjem gotovo nadaljevali. Ni pa rečeno, da me bodo opazili. Bi se vseeno kar sam poskusil povzpeti ven po tisti steni? Poskusim pač lahko.

Po temeljiti psihološki predpripravi se obujem v copate, si nadenem nahrbtnik in poskusim. Spodnja dva metra nista noben problem, posebno še, ker sem s kamenjem odstranil mah. S skrajnim naporom se dvignem do tretjega metra, toda tam ne najdem nobenega oprijema in nobene zadostne razpoke, kamor bi dal nogo. Po nekaj minutah neudobnega krčevitega stanja v steni se seveda začnem tresti. Nekaj centimetrov pred obrazom vidim le zlizan in z mahom porasel gornji del stene. Z roko odstranim še nekaj mahu, potem pa začutim, da ne morem več. Že padec od tule bi bil lahko zelo nevaren, kljub tistim naloženim preperelim hlodom (ali pa prav zaradi njih). Morda pa znotraj kak hlod sploh ni preperel in se lahko še nataknem na kakšne trske? Takoj dol! Ni govora. Te stene ne bom nikoli preplezal! Pa že rajši še kak dan počakam, da me najdejo, kot pa da se težko poškodujem ali celo ubijem, potem ko sem preživel že tri dni. Previdno se spustim, odložim nahrbtnik ter se sezujem in počivam.

Na podoben način se nato isti dan poskušam povzpeti še dvakrat ali trikrat ...

Kaj pa bi lahko še naredil, da bi pripomogel k svoji rešitvi? Jasno – reševalce bi na mesto, kjer sem, lahko opozoril z dimom. Kako pa bi lahko zakuril ogenj? S pomočjo trenja suhega lesa, s kresilnimi kamni ali z lečo. Tako smo se učili pri skavtih, in tega se bom danes lotil.

Ustreznih kamnov ni bilo. Otok je vulkanskega izvora in kamnine so prej mehke kot trde. Pa poskusimo z lesom, kot sem videl v kakšnem dokumentarnem filmu. Lesa je tule nabranega kar precej, le da ni prav suh. Ko sem razklal (razbil) nekaj večjih hlodov, sem vsaj prišel do lesa, ki ni bil moker. Poiskal sem ustrezno trdo palico in začel s hitrim trenjem. Auu-uuu. Roke imam vse ranjene in razbolele, zato tako ne bo šlo. Iz hlačnega pasu sem vzel močno vrvico in naredil kar soliden lok. Tisto palico sem sedaj ovil z vrvico loka in tega pomikal naprej in nazaj. Kako preprosto je bilo videti v filmu in kako težko je bilo to narediti v resnici! Potreboval bi vsaj še roko ali dve, po možnosti zdravi. Kmalu sem spoznal, da iz te moke ne bo kruha, oziroma iz tega lesa ne ognja ne dima.

Kot običajno vsako uro malo kričim na pomoč. Tudi to mi jemlje precej energije. Sredi dopoldneva sem že zelo utrujen. Kaj če bi poskusil še z lekcijo 3, da morda še ujamem sončne žarke tega dne? Ogenj bom poskusil zanetiti s pomočjo leče.

Ko mi tudi to ni uspelo, je bila moja morala že na precej nizki ravni. Čeprav sem imel že ves dan ušesa napeta kakor zajec, ni bilo zaznati nobenega glasu, ki bi ga lahko povzročal helikopter. Slišati je bilo le tiste občasne oddaljene, vedno enake zvoke očitno rednih letalskih poletov ... Nisem mogel razumeti, kako da s helikopterjem ne pridejo spet mimo tam kot včeraj, in prav možno je, da bi me zagledali. Ali so reševalno akcijo že ustavili? Pa menda ja ne, saj sem tule še povsem živ. Res da sem v bolj slabem stanju, ranjen, utrujen in izčrpan, pa vendar še poln upanja na rešitev. In na življenje!

Vse bolj sem spoznaval, da si bom moral življenje rešiti sam. To pa je seveda vodilo spet k tisti grozni steni. Ker sem imel copate že vse mokre, umazane in zlizane, je bilo plezanje v njih zelo nevarno. Vedel pa sem, da jih bom krvavo potreboval, če se rešim iz jame, saj bom moral potem še sam hoditi po džungli. Zato sem obe copati, eno za drugo, vrgel čez usodno steno. Da je bila res visoka, mi je potrjevalo tudi dejstvo, da sem moral vsako copato kar nekajkrat zagnati, preden mi je uspelo. Tako – tam gori sedaj čakata, za vsak primer, če bi mi le uspelo priti ven.

Ker sem že zjutraj ugotovil, da se da precej lažje kam priplezati, če ni mahu, sem se odločil, da ga bom še naprej intenzivno odstranjeval in hkrati skušal v steno vklesati še kakšno koristno »stopničko«. Rutinsko sem se povzpел na »koto 3 m« in nadaljeval od tam. Delo me je zelo utrujalo in ponovno prebujena vnema je spet začela plahneti. Nisem in nisem si upal narediti naslednjega koraka, proti četrtemu metru. Nagonskemu strahu pred višino se je intenzivno pridruževala še negativna izkušnja z mojim padcem, od katerega so me še vedno bolele kosti.

Kot že nekajkrat prej sem ponovno sklenil, da opustim misel na plezanje in rajši počakam reševalce. In kot prej me je polurni počitek spet spravil k sebi in za kakšnih 15 minut spet na steno. Kot zadnjo aktivnost za ta dan sem poskusil še s tem, da bi k steni prislonil kakšen preperel hlod in si po njem pomagal na prostost, toda ni šlo. Če so bili zelo prepereli, so tudi že razpadali, če pa so bili še dovolj močni, so bili pretežki, še posebno glede na moje vse bolj pojemajoče moči.

Bil sem kar presenečen, koliko urina sem še izločal. Ta je bil vse bolj rjav in neprozoren, toda z njegovim ponovnim uživanjem nisem več čutil direktnih znakov dehidracije. Ves čas pa sem bil zelo žejen, posebno še ob fizičnih aktivnostih. Zato sem si proti večeru privoščil še zadnji dve »domžalčanki«, ki sta preostali v mojem rastlinjaku. Ugotovil sem, da je najpraktičnejše, če si vse pripravim in potem uživam leže na hrbtu. Oskubljeni koren si naslonim na sosednjo steno ali na kakšno vejo, vanj zagrizem, ga obrnem, še bolj zagrizem, delno odtrgam (se pa še drži), žvečim in nato (največji užitek) posrkam tekočino. Verjetno je bila skoraj sama voda, kar mi je seveda tudi najbolj ustrezalo, da ni bilo drugih nepotrebnih okusov in vonjav. Mimogrede sem si ob tem tudi očistil zobe. Sicer jih nisem umazal s hrano, vendar sem imel kljub vsemu občutek velike nečistoče in neprijetnega vonja. Žena mi je kasneje zaupala, da je ob najinem prvem srečanju v bolnišnici opazila, kako so mi porumeneli zobje (kar je kasneje izginilo). Nič čudnega, da se je Toni po najinem prvem objemu potem kar nekako izogibal nadaljnjih dotikov. Če nič drugega, sem moral smrdeti že zaradi zauživanja urina, ki je prišel tudi v stik z mojo brado in majico.

Noč se je kar hitro približala. O, da bi tako hitro tudi minila! V nekoliko prenovljeno gnezdo sem zložil svoje utrujene kosti in se zazrl v znano silhueto. Toda, glej – ko se spušča mrak in se nad mano rišejo obrisi glave mladega fanta, je ta že nekoliko drugačna. Postaja vse bolj podobna lobanji mrtvaka ...

Ta večer sem se prvič sprijaznil tudi z možnostjo, da bom tule dočakal smrt. Kakšnih težkih grehov tako nimam na duši, kar je bilo manjših, sem se jih že sproti izpovedal in pokesal. Imel sem lepo in polno življenje, ne sicer v vseh obdobjih, v celoti pa vendarle. Še najbolje je bilo v zadnjem desetletju. Uspešen politični projekt – samostojna Slovenija. Cvetoče in donosno podjetje s pravimi prijatelji. Predvsem pa – pozen zakon in »mlada« čudovita družina. Boljše žene, kot je Mirjam, zase ne bi mogel najti. Boljšega fantka in boljše punčke, kot sta Toni in

Marjanca, ne bi mogel imeti. Tako radi se imamo in tako se znamo skupaj poveseliti! Pa še uboga 85-letna mama. Ki jo bo pokončala smrt sina edinca.

In vendar – morda je taka Tvoja volja, o Bog, da bom moral vse to zapustiti? Ti že veš, zakaj. Ti si vseveden in vsemogočen. Ti me seveda lahko tudi rešiš. Vem, da Te ne morem pretentati z nobenimi obljubami, lahko Te le prosim, kot Te prosijo moji najljubši in še marsikdo, predvsem tule na Nevisu. Čutim njihovo molitev. Čutim pozitivno energijo, ki mi jo pošiljajo.

Moj Bog, kako Te čutim. Še nikoli prej ni bila moja vera tako trdna in neomajna.

Če bom še živel, si bom to zapomnil. Tudi drugim bom o tem govoril. Če so v dvomih, naj se jih znebijo: Bog je! Bog je tudi neskončno dober in vsemogočen. So pa njegova pota včasih nam nerazumljiva in komu tudi omajajo vero. Meni pa bo smrt, ki se mi morda približuje, le še približala Njegovo luč. Sprejemem, o dobri Bog, sprejemem tudi to, da me ločuješ od moje ljube družinice. Samo Ti veš, zakaj.

Če bom še živel, si bom tale razmišljanja zapomnil in tudi vedel, da me je rešil sam Bog. Če bom še živel, bom tudi še kaj posebnega storil, v zahvalo in v spomin na odrešitev.

Ure tečejo, minute se vlečejo ...

Še dobro, da mraz bolečin ne stopnjuje! Bolijo me namreč ne le glavne rane na nogi, obeh rokah in na hrbtu (ki pa se hvala bogu kar dobro celijo), temveč tudi mišice (kar nekako vse), povrhu pa me pečejo številne praske in odrgnine po koži.

Sedajle ponoči, ko se začnem tresti od mraza, pa ta neprijetnost prevlada, rane se nekako kar »zamrznejo« in preložijo glavne bolečine na naslednji dan.

Zakaj mi je tega treba bilo? Je to kazen, ker nisem ubogal mame, ko mi je odsvetovala tole potovanje? Sedaj si seveda lahko rečem, da mi je žal, ker je nisem ubogal, ampak to je le fraza. Saj mi je odsvetovala že marsikatero potovanje, pa se je kljub temu srečno končalo. Mamo razumem, saj jo skrbi za vse nas in bi najrajši videla, da bi bili vedno kar lepo doma na varnem. Tega pa seveda z ženo ne moreva sprejeti in zato sama sprejmeva svoj del odgovornosti, ko (redkokdaj) kam odpotujemo.

Zato bi bilo neiskreno, predvsem pa popolnoma odveč, če bi si sedajle govoril: »O kako mi je žal, da sem prišel na ta Nevis!« Preteklost moramo sprejeti in jo vzeti takšno, kot je. Obžalovanje (svojih dejanj) je lahko le samotolažba (kar do neke mere niti ni slabo) ali celo samoobtoževanje (kar pa lahko vodi do hudih travm in zakompleksanosti). Koristno je lahko le toliko, kolikor nam pomaga, da se v prihodnje lažje izogibamo delati iste napake.

Razni če-ji za nazaj so povsem neproduktivni, saj so pravzaprav le plod naše (sedanje) domišljije. Lahko jih poljubno zapeljemo v pozitivno smer, lahko pa tudi v negativno, na primer:

DOBRO, da je prišlo do prve svetovne vojne – da je razpadla avstro-ogrsko monarhija – da je nastala Jugoslavija – da je imela skupno vojsko – da je Niko Kranjac prišel iz Dalmacije služiti vojsko v Slovenijo – da je na Rakeku spoznal Slavo Pirc – da sta se poročila – da sta za otroka imela Mirjam – da sem jo lahko spoznal – da sva se lahko poročila – da imam lahko Tonija in Marjanco. Če bi do prve svetovne vojne in do razpada monarhije ne prišlo, bi se zgodovina

obrnila čisto drugače in srečevali ter poročali bi se čisto drugi ljudje. Konec koncev morda še mene ne bi bilo?

Ali pa:

ŠKODA, ker sem se vpisal v gimnazijo – da sem spoznal sošolca Franceta Jamnika – da me je speljal na pravno fakulteto – da sem postal pravnik – da sem sodeloval na pravniški diskusijski listi – da sem tam prebral vabilo za konferenco na Nevisu – da sem se je lansko leto udeležil – da mi je bilo tu tako všeč, da sem letos pripeljal še družino – da me je zamikal Nevis Peak – da sem se znašel v tejle luknji. Če bi se šel učiti za mizarja, bi sedajle lepo doma obrezoval živo mejo ...

Ja, figo bi jo obrezoval! Potem bi me morda razporedili v drug rod vojske in bi je ne služil leta 1975 v Raški, temveč leta 1971 v Slavonskem Brodu, in to ravno v tisti enoti, ki je 22. oktobra 1971 sedela v kamionu, ki je imel prometno nesrečo in so vsi vojaki umrli ...

Ali mi je bila tale nesreča usojena? Ali sploh obstaja kaj takšnega kot usoda? Za kristjane je odgovor jasen in zapisan v svetem pismu. Bog je človeku dal prosto voljo, in to je nezdržljivo s kakršnim koli determinizmom. Ker mi gre tule dejansko vse bolj za življenje in smrt, bolj kot kdaj koli doslej čutim možnost in pomembnost osebne odločanja! Ko se bom jutri zjutraj zazrl v tisto mogočno steno, se bom povsem svobodno in kolikorkrat bom hotel odločil in spet premislil, ali naj tvegam hud, morda usoden padec, ali pa naj bom previdnejši in naj bolj zaupam zunanji pomoči (ob čakanju pa spet izgubljam še preostalo moč in energijo). Organsko čutim, da se lahko sam odločim. To ni nikjer zapisano in vnaprej določeno! Kar uživam v tej absolutni svobodi! Jaz sam se bom odločil, kakor bom hotel. Če celo v temle omejenem prostoru čutim veliko osebne svobode, koliko več je ima šele vsak človek tam zunaj na prostem!

Če je tako, in prepričan sem, da je, potem so seveda povsem brezpredmetne prav vse oblike vedeževanja in vraževernosti. Nikoli nisem verjel v astrologijo, saj se mi je vedno zdelo povsem nelogično (in predvsem v nasprotju s fizikalnimi zakoni), da bi lahko razporeditev zvezd kakor koli vplivala na človeško življenje na zemlji, niti trenutno, kaj šele desetletja kasneje. Nisem še slišal, da bi vsaka od milijonov zvezd pošiljala skozi vesolje in skozi človeške stavbe kakšne nevidne žarke ali sporočila, ki bi vplivali na pravkar rojenega otroka. Če bi bil v prvih trenutkih res tako občutljiv in bi se v njegovem telesu za desetletja zapisali neki vtisi, ki bodo vplivali na njegov značaj, potem bi se mi zdelo bolj kot zvezde pomembno to, kako deluje klimatska naprava v porodniški sobi, kakšni zvoki prihajajo iz sosednje sobe in koliko prenosnih telefonov je aktivnih v bližini.

Zato ne verjamem v nobene horoskope in me tudi ni še nihče prepričal, da je na njih kaj stvarnega. Še najbližji »dokaz« je morda nekaj skupnih značilnosti, ki naj bi jih imeli ljudje, ki so rojeni v istem »znamenju«. Ampak jaz si to razlagam le tako, da je pač logično, da imajo nekaj skupnega otroci, ki so bili nošeni in rojeni v istem letnem času, in še to le v tistih delih planeta, kjer obstajajo vremenske razlike na primer med zimo in poletjem.

Nič nimam proti temu, da številni ljudje berejo razne horoskope, če je to za zabavo in tega ne jemljejo preveč resno. In če ne verjamem v usodo, niti v možnost napovedovanja prihodnosti, potem je logično, da se mi zdi moralno sporno vsakršno vedeževanje. Tisti, ki to delajo za denar, bi se morali še toliko bolj zamisliti, kako škodljivo je lahko njihovo početje: ljudje, ki jim verja-

mejo, lahko na podlagi njihovih »diagnoz« bistveno spremenijo svoje odločitve, in to lahko tudi na slabše. Kako veliko odgovornost sprejemajo nase razni vedeževalci in vedeževalke, če stranki rečejo kar koli glede njene prihodnosti!

In zakaj se je potem astrologija ohranila skozi zgodovino, če nima nobene stvarne podlage? Mislim, da je to le odraz prvobitne in v sedanjem času po navadi podzvestne težnje človeka po neki transcendenci. Tisti, ki ne verjamejo v Boga, morajo pač verjeti v kaj drugega nematerialnega. Verjetno je prav malo čistih ateistov. Neka vera je človeku pač potrebna.

Je pa res, da so vse napovedi astrologov in vedeževalcev ravno toliko splošne, da jih je po navadi mogoče tolmačiti tako ali drugače. Če bi na primer jaz pred našim potovanjem na Nevis šel k »šlogarci« in bi jo povprašal, kaj nam napoveduje, bi se lahko zgodilo nekako takole:

Njena napoved bi bila lahko približno takšna: »Vse bo v redu, pazite pa se strupenega pika, posebno za otroka. Zabredli boste v manjše težave na enem od letališč, povratek domov pa bo srečen.« Če bi bil glede takšnih napovedi bolj skeptičen, bi ocenil, da kaj bistvenega ni zadela, in bi na vse skupaj pozabil. Če pa bi bil za vedeževanje dovzeten, bi se skušal spomniti kakšnega dogodka, ki bi potrdil napoved, in bi o tem komu povedal, a le tako mimogrede, če bi me že vprašal.

Njena napoved bi bila lahko približno takšna: »Začetek bo dober, v nadaljevanju pa bo eden od vas v smrtni nevarnosti. Rešitev bo hitra, posledice pa se bodo vlekle še nekaj mesecev.« Če bi se mi ne zgodila ta nesreča, bi se lahko spomnil, kako zelo smo se vsi skupaj ustrašili, ko je v Miamiu eden od otrok pri semaforju prekmalu skočil na prehod in sem ga v zadnjem trenutku potegnil nazaj. Morda se bo otrok zaradi tega v naslednjih mesecih še kdaj polulal, bi skušal dokazati pravilnost napovedi. Ker pa se mi je res zgodila huda nesreča, bi sedaj seveda vsakomur pripovedoval, kako prav in točno je napovedala vedeževalka.

In prav v tem je bistvo: ljudje o napovedih govorijo le, če so se res (vsaj približno) uresničile, nikakor pa ne o tistih (bolj) številnih, ki se niso. Nisem še slišal kakšne prav ognjevite pripovedi: »Zamislite si, zadnjič sem bila pri šlogarci, ki mi je povedala to in to – in prav nič se ni uresničilo.« Ljudje na napačne horoskope in napovedi enostavno pozabijo. In tako se pri nekaterih ustvari vtis, da so vse napovedi točne. Če pa relativiziramo, da so vsaj nekatere točne, potem priznamo, da gre le za ugibanja, ki pa imajo po definiciji negotov izid in se nanje nikakor ne bi smeli zanesti.

Kako pa je potem s temle mojim občutkom, da prav ta trenutek ljudje tam zunaj iskreno molijo zame? Ali ne bi po isti (hladno racionalni) logiki kot astrologijo odpravil tudi možnost božjega posega v svet ter relevantnost molitve? Seveda ne, to je nekaj povsem drugega! Ker je Bog ta svet ustvaril in je vsemogoten, v naravi ni nobenih omejitev naravnih zakonov za kršen koli izraz njegove volje in vseprisotnosti.

Molim. Sprva zbrano in na glas, potem se me dotakne spanec in le še nekaj zašepetam vsake toliko časa ...

Noč je res dolga. Sem spet malo zaspal? Verjetno ne več kot za četrto ure ...

Kaj sem že premišljeval? Saj res: Zakaj mi je tega treba bilo?

Če ni usoda – ali je morda le božja kazen? Lahko da je, vendar bi bila v mojem primeru neka-ko nesorazmerno huda ... Lahko pa je »prst božji«? Opomin. To pa na vsak način zaslužim tudi jaz. Če ne drugega, zaradi napuha in sebičnosti, ker preveč mislim le nase in na svojo družino?

V redu – sprejemem in ponižno priznam! Si bom zapomnil! Bom upošteval!

Skušam biti čim iskrenejši, tako do Boga kot do sebe. Kaj pa če bom nocojšnje dobre namene čez čas spet pozabil? Znani občutek, ki ga imamo kristjani po spovedi. Radi bi se iskreno ke-sali in se trdno odločili, da ne bomo ponovno grešili, hkrati pa vemo, da smo šli skozi to že stokrat in smo spet (enako) grešili ...

Resnično: teh lepih namenov se moram spomniti tudi še čez leta! Dogodka gotovo ne bom po-zabil, toda ali se bom spomnil nocojšnjega premišljevanja in trdnih sklepov? Postaviti moram kakšen vidni mejnik, dokaz svoje odločnosti.

Sklenem: čez leto dni ob istem času in nato še vsako leto, če mi bo le zdravje dopuščalo, bom izvedel enotedenski post, da se s tem spomnim tega trenutka in si vsake toliko časa vzamem nekaj več časa za tako potrebna premišljevanja.

Že sedaj vem, da bom ob tem (tudi) užival – ker bom imel ob sebi neomejene količine vode!

* * *

Mirjam je že kmalu zjutraj ugotovila, da je bilo to soboto iskanje Toneta na višku, vsaj, kar se tiče števila ljudi, ki so pri tem sodelovali. Ker ni bil delovni dan, se je lahko javnemu pozivu v medijih odzvalo več prostovoljcev. Ti so tudi hodili od hiše do hiše in skušali dobiti še kaj več informacij. Nekateri so pri iskanju po divjini uporabljali tudi pse, ki jih je posodila jetnišnica Prison Farm. Jetniki prostovoljci so ta dan s psi prehodili stezo Hog Valley Trail v času od 8. do 16. ure.

Ko sta se pri hišici že kmalu dopoldne zopet oglasila katoliška duhovnika, je oče George skušal delovati kar najspodbudneje in je takoj povedal, da so se iskalni akciji pridružili tudi vojaki s St. Kittsa (več kot 30 članov St. Kitts Army Reser-ves), in to prav takšni, ki so bili usposobljeni za gibanje in iskanje po džungli. Opremljeni so celo z mačetami, kar je nujen pripomoček za gibanje v gosti divjini. Z Mirjam sta si izmenjevala optimistične misli, da »bodo ti specializirani vo-jaki pa Toneta gotovo našli, in to že danes ...«. Ko je Mirjam opoldne videla te vojake, oblečene v kamuflažne uniforme, kako počivajo v senci pred vhodom v hotel, je videla, da so se res morali namučiti po tej vročini, vendar na goro Nevis Peak gotovo niso šli, sicer se ne bi mogli vmes vračati do Nisbeta. Uprava hotelskega naselja je za utrujene može pripravila send-viče in osvežilne pijače. Glavnina reševanja pa je še vedno potekala v okolici vasi Westbury in na-vzdol proti zalivu Cades Bay.

Že na začetku dopoldneva je iz Slovenije poklicala Zlata in Mirjam povedala, da sta se z Deja-nom sinoči še dolgo v noč pogovarjala in snovala načrt, kako se po svojih močeh vključiti v iskalno akcijo in tudi pomagati preostali družini v težki situaciji, ki se bo morda nadaljevala še v naslednjih dneh. Povedala je tudi, da so se z Nikom že dogovorili, da bo kar najhitreje

odpotoval k sestri in nečakoma na Nevis, ter ob tem pripomnila, da z Dejanom razmišljata, da bi skupaj z Nikom odpotoval tudi on. Mirjam se je takoj strinjala, da bi bilo glede na okoliščine, ko je potrebno veliko kontaktirati z različnimi osebami, pristojnimi za iskanje, res bolje, da prideta oba.

Praktična Zlata je ob tem izrazila dvom, da bi lahko Niko (in morda tudi Dejan) odpotoval(a) kar takoj, saj so ob sobotah potovalne agencije zaprte, letalske karte za kar nekaj zaporednih poletov, ki so potrebni do Nevisa, pa je takole na hitro tudi težko dobiti. Vsekakor se bodo vsi skupaj, posebno pa še s pomočjo iznajdljive Mojce, kar najbolj potrudili, da bi bil odhod možen čim prej. Založili in pripravili bodo tudi denar oziroma ga po potrebi nakazali še pred tem.

Od Zlate je želela še potrditev, da ravna prav, ker o nesreči še ni obvestila Tonetove mame na Viru. Zlata ji je to takoj potrdila in se strinjala, da je tako še najbolje, in ji hkrati zagotovila, da v Sloveniji ni bilo še nobene novice o tem dogodku, torej mama za to ne bo mogla zvedeti po kakšni drugi poti.

Tako kot je Zlata tolažila Mirjam, pa je ob naslednjem telefonskem pogovoru Mirjam tolažila svojo mamo z Rakeka. Zaradi nesreče zeta, s katerim sta se vedno zelo lepo razumela, celo noč ni mogla spati in je bila skrajno razburjena. Mirjam jo je skušala pomiriti: »Mama, pomiri se. Toneta bodo gotovo našli. Veliko ljudi ga išče in od danes naprej ga iščejo tudi posebno usposobljeni vojaki, ki imajo mačete in se znajo hitro gibati po džungli.« »Pa kaj misliš, da se mu je zgodilo?« »Mislim, da si je morda zlomil nogo in ne more naprej ter čaka, da ponj pridejo reševalci. Ali pa je izgubil očala in napreduje zelo počasi?« »Da ga ni kdo napadel in oropal?« »Ne verjamem, na Nevisu skoraj ni kriminala. Poleg tega noči niso tako hladne, da ne bi mogel preživeti, pa tudi zveri in strupenih kač tukaj ni.«

Če se komu zgodi nesreča, tudi smrtna, lokalni časopisi to po navadi objavijo in življenje gre naprej. Če pa se zgodi nesreča, ki še nima jasnega konca, in je negotovost vse večja, je to hvaložna tema za vse vrste medijev. Tako je bilo tudi s Tonetovo nesrečo. Vesti o pogrešanem turistu so se z Nevisa in St. Kittsa širile na druge karibske otoke in kmalu tudi v mednarodne informacijske tokove. To je vse bolj občutila tudi Mirjam, saj so se začeli pojavljati novinarski klici in obiski. Prvi obsežnejši intervju je dala ta dan ob 12. uri, ko jo je obiskala poročevalka Paula Warner. Spraševala jo je o družini, Tonetovih sposobnostih in navadah, obnašanju pred odhodom in o občutkih vseh čakajočih članov družine.

Medtem ko je Mirjam govorila v mikrofona, sta se otroka igrala ob bazenu, tokrat pod nadzorom same upravnice hotela Kathie Johnson. Atija sta seveda pogrešala, vendar otroške glavice k sreči ne morejo čutiti nenehne velike žalosti in skrbi, zato tudi smeha ni manjkalo. Več je bilo tudi že osvojenih spretnosti, saj se je Toni medtem naučil že veliko podvodnega gibanja, Marjanca pa je skoraj že splavala.

Ko so se tega dne po zajtrku odpravljali od hišice proti bazenu, se je zopet oglasilo vprašanje: »Kdaj pride ati? Kdaj ga bodo že našli?« »Jaz mislim, da danes ali pa jutri,« je skušala pomirjujoče odgovoriti Mirjam. »Če ga pa ne bodo, boš pa ti vdova ...« je prostodušno ugotovila Marjanca. Za Mirjam je bilo to, kot da bi jo kdo udaril v obraz ...

V Sloveniji so medtem stekle že prve priprave za čimprejšnjo pomoč. Niko je obiskal Zlato in Dejana in skupaj so se odločili, da gre z njim v Ameriko tudi Dejan, čeprav bo s tem Zlata doma ostala dvojno obremenjena – poleg službe in številnih koordinacij bo morala sama skrbeti

še za obe hčerki. Tudi Niko si je moral že kar med vikendom zagotoviti soglasje za svojo nenadno odsotnost v službi, kjer so ga kar težko pogrešali.

Dejan se je zbiranja informacij o možnih poletih lotil kar po internetu. Spletne rezervacije je opravil še kar hitro, zapletlo pa se je pri konkretni izpeljavi, saj je kmalu spoznal, da brez sodelovanja »klasične« potovalne agencije ne bo šlo. Za to je bila najprimernejša Mojca, ki je tudi imela zanesljivo kolegico pri Kompas. S pomočjo svojih številnih zvez pa se je informirala še o vseh drugih potrebnih ukrepih, predvsem tudi o pravih naslovih na slovenskem zunanjem ministrstvu, ki ga je bilo treba o nesreči kar najhitreje obvestiti, toda žal je bilo to mogoče šele v ponedeljek zjutraj.

Čeprav je bilo formalno vodenje reševalne akcije v rokah koordinatorja Newtona in na nobenem sestanku ni manjkalo predstavnikov policije, je bil po strokovni plati, zaradi svojih dolgoletnih izkušenj iz Kanade, vodilni varnostni šef Nisbeta gospod Nolan. O vsem pomembnem je sproti obveščal tudi svoja delodajalca Dona in Kathie Johnson, kolikor mu je čas dopuščal, pa tudi direktno Mirjam. Ker se je zavedal pomembnosti informacije, ki jo je s takšno gotovostjo podala Winnefred Herbet, jo je ta dan osebno obiskal in se z njo podrobno pogovoril. Tudi on je dobil vtis, da tujec, s katerim se je Winny srečala, ni mogel biti nihče drug kot njihov pogrešani gost Tomazic.

Tudi o tem srečanju je prišel obvestit Mirjam in jo hkrati spraševal še po novih informacijah o Tonetu, kot so se mu pač pojavljale uganke na podlagi logičnega sklepanja. Ali je bil Tone povsem zdrav? Ali je bil nagnjen k infarktu? Ali bi zdržal hitro ohladitev, če bi se vroč odpravil na osvežilno plavanje po napornem celodnevem izletu? Glede na negativne rezultate najnovejših iskanj okoli Westburyja se je njegova pozornost vse bolj osredotočala navzdol proti morski obali. Kljub vsemu pa na koordinacijskem odboru niso povsem zanemarili tudi iskanja v smer centralne gore, posebno ta dan, ko je bilo razpoložljivih ljudi največ.

Mirjam je Nolanu kar zavidala, da se je tudi sam občasno gibal po terenu, in mu je to tudi omenila ter ga vprašala, ali bi lahko sama kaj konkretnije pomagala pri iskanju. Obzirno jo je zavrnil in ji pojasnil, da sama fizično pač ne more nič pripomoči, saj imajo za iskanje na voljo dovolj domačinov, ki poznajo svoj kraj in njegovo okolico. Še največ lahko naredi s tem, da skrbi za otroka in vzdržuje zvezo s Slovenijo, ki se je sedaj začela vse bolj intenzivirati.

Da bi le naredila kaj konkretnega, se je Mirjam takoj obrnila na Kathie, da bi uresničili Zlatin predlog o iskanju s pomočjo bajalice. Kathie ji je povedala, da se je `e dokopala do najperspektivnejšega naslova – ženske iz New Yorka, ki naj bi ob takšnih primerih že velikokrat uspešno pomagala. Dogovorjeno je bilo, da bo za skromen honorar newyorška jasnovidka skušala na zemljevidu označiti Tonetov položaj na otoku ter predvsem oceniti, ali je še živ. Kathie ji je po faksu tudi poslala zemljevid Nevisa.

Novica o sodelovanju bajaličarjev je bila seveda tudi predmet pogovora na večerji, pri kateri se je Mirjam pridružila tudi pomirjujoča Judy. Vsak racionalen in izobražen človek, kakor sta tudi Mirjam in Judy, bi bil skeptičen do možnosti, da bi nekdo s takšne razdalje in s pomočjo malega nihajočega predmeta ugotovil (uganil), kje se nahaja neka oseba, toda žarek upanja, ki ga je newyorška novica prinesla, je bil tako močan in krepčilen, da je končno neprespana Mirjam to noč le imela nekaj več spanja – in lepih sanj o ponovnem snidenju svoje družine ...

Peti dan

Zaradi pomanjkanja kakršnega koli opogumljajočega zvoka ali znaka skozi ves četrti dan sem se proti jutru petega dne že nekako sprijaznil, da me drugi ne bodo našli. Če se sam ne bom rešil, bom tule umrl, to mi je bilo sedaj že jasno. Ni pa rečeno, da v tejle grobnici ne bodo našli mojega trupla kdaj kasneje ...

Kot da bi se mojim »reševalcem« skušal kar malo maščevati zaradi njihove neučinkovitosti, sem sklenil nedvomno opozoriti, da nisem umrl kar takoj in da so imeli še precej časa, da me rešijo, zato sem z ostrim kamenjem v skalo izpraskal nov velik napis: »Day 5« Za nameček sem se še slikal v svojem gnezdecu z iztegnjenimi petimi prsti. In kot da bi to še ne bilo dovolj, sem v fotoaparatus narekoval še kratek opis dosedanjega dogajanja.

Preveč za ta namen nisem hotel izrabljati baterij fotoaparata, saj se mi je zdaleč pomembnejše zdelo moje sporočilo – oporoška, namenjena ženi Mirjam. Upam, da bodo spominske kartice, zavite v polivinil in shranjene v mojem žepu, našli in ji jih izročili. Saj materialnih vprašanj sploh nisem omenjal. Že po zakonu bodo moje premoženje podedovali žena polovico in otroka vsak po četrtino. Sporočil sem ji eno samo zadnjo željo: »Prosim, da vzgojiš otroka tako, da bosta poštena in verna. Da bosta hodila v cerkev.« Vedel sem, da bo otroka dobro vzgojila, po svojih najboljših močeh, vendar tudi to, da ji bo to lažje doseči, če bosta deležna tudi vzgoje, ki jo lahko dobita pri maši, verouku in drugih cerkvenih obredih. Tako sem bil vzgojen jaz, tako številne generacije mojih prednikov (kot rodoslovec sem jih odkril vse do leta 1600) in tako naj bo tudi z mojimi otroki. Civilizacija prinaša veliko tehničnih novosti, vrednote pa ostajajo, in prav je tako.

Ker sem imel še nekaj spominskega prostora na kartici in ker baterije še niso bile izpraznjene, sem narekoval še nekaj stavkov za otroka, vendar mi je bilo ob tem težko zadržati solze: »Toni, Marjanca – ati vaju ima zelo rad. Bodita pridna in poštena! Ubogajta mamico! Bodita dobra in molita k našemu dobremu Bogcu ...« Ker nisem hotel, da bi moje zadnje besede slišala kot jokanje, sem rajši prav na hitro zaključil.

Tako. Tudi to je opravljeno.

Počitek pa se vedno spremeni v premišljevanje.

Sedaj sem nekaj svojih prejšnjih premišljevanj tudi določil v trdne zaobljube. Če se bom rešil, jih bom izpolnil. Če jih bom prelomil, se bom sramoval samega sebe. Tako kot je med Slovenci že stara navada, bom poromal k Mariji na Brezje. Kot sem sklenil sinoči, bom enkrat na

leto imel enotedenski post, vendar ob pitju veliko tekočin. Obiskal bom tiste bolnike, ki sem jih doslej zanemarjal. Zjutraj bom namesto kavice rajši pil bolj zdravo vodo. Storil bom kaj, da bi imel na Nevisu v bodočnosti kak podoben ponesrečenec, kot sem jaz, kaj več možnosti, da ga rešijo.

Jaz pa moram narediti vse, da se rešim sam – z božjo pomočjo!

Ni mi bilo posebno težko ugotoviti, da bi bila edino uporabna leča v mojem fotoaparatu kodak 290, ki je imel tudi optični zoom. Moral sem torej razbiti fotoaparatus, vendar tako, da ne bi razbil leče. Pri tem sem imel en pomislek in nekaj tehničnih težav. Ali ni škoda takšnega lepega aparata, ki mi je služil že več kot eno leto in s katerim sem naredil toliko lepih slik (in celo nekaj zvočnih posnetkov)? Res, da sem dal zanj več kot 900 dolarjev, ampak kaj je to v primerjavi z življenjem, ki si ga sedaj rešujem!

Orodja nisem imel nobenega, da bi fotoaparatus razstavil, torej sem ga moral najprej razbiti. Imel sem kar čudne občutke. Od malih nog nas učijo, da moramo zapletene tehnične naprave paziti, ne pa razbijati. Če sem z njim le malo mahnil po skali, ni bilo še nič, zato sem se moral kar potruditi. Nastavil sem ga na večjo skalo, ga držal z eno roko, v drugo pa vzel večji kamen. Udariti sem moral kar velikokrat, in to res močno, da se je končno prikazala notranjost. Kdo bi si mislil, da so te škatlice tako kompaktno? Zelo sem bil tudi presenečen nad notranjostjo. Kot bi imel pred sabo pravi mini računalnik. Polno čipov, razne plošče, med seboj povezane z večslojnimi kablji, elektromotorčki, večslojni display (tega sem razstavil in namestil po skalah, da bi morda gladke površine dodatno odbile svetlobo in pritegnile oko pilota helikopterja), in optike še najmanj.

Medtem ko sem se ukvarjal s fotoaparatom, sem se spomnil zanimivega dogodka, ki se je zgodil nekaj dni pred mojim odhodom na Nevis Peak. Ozadje ima (kot še marsikaj iz te nesrečne zgodbe) v mojem lanskoletnem prvem obisku Nevisa. S to isto kamero sem takrat naredil nekaj prav lepih slik, ki so še sedaj nameščene na internetu (in nekaj se jih je kasneje znašlo kot Slika dneva na domači strani Kodaka). Ob tem so me vsaj toliko kot lepi zunanji pejzaži zanimali tudi živi objekti. Prebivalci, posebno pa še otroci, so se mi zdeli izredno fotogenični in lahko bi naredil veliko prav posrečenih portretov. Toda kmalu so me opozorili, da Nevižani ne vidijo prav radi, da jih turisti slikajo, posebno če je to brez njihovega privoljenja. Ne vem, ali gre le za razumljivo kaprico teh ponosnih ljudi, ki ne bi radi imeli občutka, da so za objestne prišleke navaden objekt, ali pa gre tudi za ostanke kakšnih religiozних ali drugih etničnih predsodkov (ukradene duše itd.). Konec koncev je takšno stališče tudi povsem legitimno in v skladu s sodobnimi tendencami o poudarjenem varstvu zasebnosti in sem ga v glavnem tudi upošteval. Kot so mi svetovali, sem po navadi, najrajši zaradi kakšnega nekajletnega bonbončka v dokolenkah in z navitimi kitkami v laseh, prej vprašal za dovoljenje, da naredim sliko. Včasih je bil odgovor pristržno pozitiven, drugih hladno odklonilen.

Fotoaparatus sem imel pripravljen »na zdaj« tudi ob tokratnem družinskem obisku glavnega mesta atraktivnega Charlestowna. Ko smo sedeli v senci odprte javne čakalnice na trajekt za St. Kitts in sta se Toni ter Marjanca tolažila s sendviči in sokom, sem kot po navadi pogledoval skozi objektiv, da bi našel kak zanimiv prizor. In sem ga res! V oddaljenosti kakšnih dvajset metrov se je pojavila zanimiva mlajša domačinka v vpadljivo lepi rdeči (oprijeti) obleki, pri čemer ni nobistveno, da je bila dama RES krepka. Da bi si izbrala znano bližnjico, pa je nenadoma prav spretno (kilogrami je niso prav nič ovirali) okobal zlezla čez kar precej visoko ko-

vinsko ograjo. In ker sem jo imel že v vizirju, mi ni bilo težko pritisniti prav v trenutku, ko se ji je dvignila obleka in je pokazala obe bedresi, z obema rokama držeč se ograje, ki jo je zajahala. Tisti trenutek, ko je reklo »škljoc«, sem vedel dvoje: 1. naredil sem zelo zanimivo fotografijo, 2. dama je fotografiranje opazila, saj je ravno tedaj pogledala proti meni. Nič ni pomagalo, da sem fotoaparat hitro spustil in se obrnil proč. Mladenka se je zapodila proti meni in začela na ves glas kričati. In ker ni bila sama, sem bil nenadoma obkrožen z nekaj krepkimi grozeče mahajočimi postavami (edini primer, ko se na Nevisu nisem počutil povsem varnega in dobrodošlega), med katerimi je dominiral razburjeni obraz osramočene dame. Čeprav so imele njene besede osnovo v angleščini, nisem razumel ničesar, zelo nedvoumne pa so bile njene geste. Hotela je kar sama zgrabiti moj dragoceni fotoaparat, zraven pa je z drugo roko delala občečloveški gib obglavljenja. Pa mi ja ne grozi kar s smrtjo? Verjetno zahteva le, naj uničim film? Naj ji začnem razlagati, da digitalni fotoaparati nimajo filmov? Če ji pokažem spominsko kartico, mi jo bo zabrisala v vodo. Očitno sem ga zelo polomil. Bilo mi je resnično žal. Ampak ne bi rad izgubil vseh svojih številnih dosedanjih posnetkov in še manj fotoaparat.

Postajala je vse glasnejša, njena slina je bila vse bliže mojega bledega obraza, množica (zanjo) odobravajočih mimoidočih, ki so naju obkročali, pa vse večja. Ne vem več, kaj vse sem jecljal in kaj vse zanikal ter kako sem uspel kamero ubraniti pred njenimi rokami, vem pa, da mi jo je po kakšnih petih minutah uspelo nekako pomiriti, in to na prav zanimiv način. Nekako sem omenil, da ima lepo obleko, in potem ko sem zaslutil pravo smer, tudi to, da je bil posnetek zelo lep in da bo slika izredno lepa. Ker še ni bila prepričana, ali mislim resno, sem dodal še, da bi bilo dobro, če bi jo še enkrat slikal in ji to sliko tudi poslal. No, to je bila pa že druga pesem ... Povsem se je pomirila in skupaj s še nekaj kolegicami so si že začele urejati lase in ravnati obleko. Razpoloženje se je spremenilo za sto odstotkov: nastavile so se v zelo prijazno pozo in kar nekajkrat sem jih slikal, pri tem pa sem moral ves čas obljubljeni, da ji bom slike tudi poslal. Dala mi je naslov in trdno sem sklenil (tudi sam pri sebi), da ji bom slike res poslal.

In prav te slike so tudi na tehle karticah, ki jih bom sedaj, ločene od fotoaparata, skušal vzeti s seboj v svobodo. Mi bo uspelo, da (sedaj že) simpatičnemu dekletu pošljem spomin na običajen zimski dan?

Kaj pa če sem z nedovoljenim snemanjem storil greh, ki se mi sedaj maščuje? Sem dekletu ukradel dušo in bom sedaj to plačal s svojim življenjem? Misli nisem čisto zavrgel, vendar sem se po drugi strani takoj prepričal, da tako malenkosten pa Stvarnik le ni, da bi me zaradi takšne malenkosti (vsaj zame) tako hudo kaznoval ...

Ura bo že dvanajst, ko se (lahko) prikaže sonce, jaz pa se še vedno nisem dokopal do leč. Potreboval bi kak izvijač, da bi jih dobil iz trdo obdanih ovojev. Kje naj ga vzamem? Jasno – le iz fotoaparata. Nekakšno majhno kovinsko paličico sem uporabil, da sem odvil nekaj majce-nih vijakov. Čeprav je bil že čas za sonce, pa tega ni bilo, ker so bili tik nad kanjonom gosti oblaki. Kljub temu sem se trudil, da bi pred trinajsto uro morda še ujel kak sončni žarek. Imel sem pripravljen že kupček suhega lesa in suhih listov ter drugega drobiža. Če bi mi uspelo narediti ogenj, potem bi imel tudi dima dovolj, saj je bilo v kotanji napol vlažnega lesa še več kot suhega.

Prehitel sem sonce in še pred trinajsto uro imel v roki stekleno lečo, toda lahko sem si jo le ogledoval in jo božal, kajti oblaki so bili vztrajni. Bila je relativno majhna, kakšna dva centi-

metra je imela v premeru, in takšne oblike, kot so bile tiste, s katerimi smo v otroštvu kdaj tudi zanetili ogenj. Spravil sem jo v žep. Morda pa jo bom lahko uporabil jutri.

Vsako vmesno obdobje med eno in drugo akcijo sem izkoristil za počitek. Že sem bil v svojem gnezdu in tuhtal nove možnosti. Logično je, da so mi prišle na um tudi vrvi, s pomočjo katerih bi se gotovo lahko rešil.

Če bi imel prave alpinistične, bi se enostavno spustil navzdol po kanjonu, tam, kjer je bila skala še večjega slapa. Toliko moči bi že še imel, da bi se spuščal po vrvi navzdol. Po slapu navzgor bi tudi šlo, vendar bi težko fiksiral vrvi tako, da bi se lahko nanje brez skrbi naslanjal. Zanimiva rešitev se je ponujala povsem nad mano, kjer je ležalo mogočno drevesno deblo, oprto na obe stranski steni. Verjetno bi lahko čezenj vrgel kamen, privezan na vrvi, in jo tako obesil nanj. Toda čutil sem, da toliko moči pač nisem več imel, da bi splezal po vrvi, ne da bi se ob tem naslanjal na steno.

Brez posebnega upanja na uspeh sem to popoldne podrobno preiskoval rastlinje v svojem rastlinjaku, da bi morda iz nekaterih ovijalk spletel zadosti dolgo in močno vrvi, po kateri bi se lahko spustil navzdol ali pa se povzpел navzgor po kanjonu. Toda primerne materiala enostavno nisem imel dovolj.

Ob tem sem premišljeval, ali se je na tem mestu že kdo ukvarjal s podobnimi težavami. Kdo (Bog) ve ... Po eni strani se je na tem delu otoka človeška noga gotovo prav redko pojavljala (jaz nisem v celotnem kanjonu našel niti najmanjše sledi o prisotnosti človeških bitjih), po drugi strani pa je otok naseljen že stoletja in morda celo tisočletja in v tako dolgem obdobju se tudi marsikaj zgodi. Gotovo je kdaj tudi kakšnega Kariba ali Arawaka zamikalo, da bi se povzpел na mogočno goro, morda tudi iz kakšnih religiozних namenov (na primer zaradi žrtvovanja)? Morda se je kasneje tu skrival kakšen pobegli suženj ali pa preživel član poražene vojske? Gotovo pa so se tudi v zadnjih desetletjih našli kakšni podobni pustolovski turisti, ki so se na Nevis Peak odpravili po tej strani? Če niso imeli smole, ali pa so bili v skupini, je bilo pač mogoče, da so šli tod mimo. Prav dvomim pa, da bi kdo prav v tejle kotanji bival več dni, tako kot sedaj jaz ...

Upam, da se bodo vsaj v bližnji prihodnosti tule pojavili ljudje, morda kakšna zapoznela reševalna odprava, da me bodo (moje truplo) našli vsaj pred jesenskim deževjem, ko bodo velike vode odplavile vse sledi nekega Slovenca, ki ga je usoda zanesla na tale otok, kjer je naredil en sam napačen korak ...

Za moje truplo me sicer ni skrbelo, da bi ga morali kam odnesti in pokopati, saj kristjani verjamemo predvsem v posmrtno življenje duše, toda žal bi mi bilo, če za mojo usodo najbližji ne bi nikdar izvedeli. Kako negotovo bi bilo nadaljnje življenje žene in otrok, če ne bi niti slučajno vedeli, kaj se mi je zgodilo. Ugibali bi lahko vse mogoče, od tega, da sem se ponesrečil v džungli, da me je pičila kakšna kača, oropal kak razbojnik ali celo ugrabil in odpeljal z otoka. Vedel pa sem, da Mirjam ne bi niti za trenutek pomislila na kakšno drugo možnost, na primer, da sem kam odšel prostovoljno, saj si popolnoma zaupava.

Časa sem imel dovolj, posebno še potem, ko se je znočilo, in v nekakšnem samopomilovanju si nisem mogel kaj, da si ne bi predstavljal raznih scenarijev, kako bodo reagirali moji najbližji in drugi znanci v Sloveniji, če me ne bodo našli. Enkrat bodo morali odnehati z iskanjem in me razglasiti za pogrešanega (mrtvega). Takrat bo gotovo tudi neke vrste zadušnica? Le kje bo

to? Verjetno na domačem pokopališču v Dobu? Kdo vse se je bo udeležil? Gotovo vsi moji sodelavci in prijatelji? Nekdo bo gotovo moral tudi kaj spregovoriti, poleg našega priljubljenega župnika Jožeta, ki bo opravljal molitve.

Kaj pa če se je to že zgodilo? Je mogoče, da so akcijo iskanja že zaključili, poslali moje domače domov in se simbolični pogreb morda opravlja prav ta trenutek? Dvomim, da bi se Mirjam sama sprijaznila s prekinitvijo iskanja, toda kaj bi lahko storila sama, če bi bila takšna odločitev pristojnih, ki bi iz kakšnega prepričljivega razloga ugotovili, da iskanje ni več smiselno? Malo verjetno, toda dejstvo je, da že dva dneva ne slišim nobenega sledu o kakšnem iskanju ...

Ko se oblaki sprehajajo okrog vrha Nevis Peaka, se dotaknejo tudi njegovega goščavja in takrat se tudi v moji votlini pojavi megla. Mraz me še bolj zareže do kosti.

Čutim, kako se v meni razlikujeta duša in telo, kako se srečujejo psihični in fizični občutki. In ko mraz še bolj pritisne, telo dodatno zadrhti, kar pa ne vpliva nujno na moje duševno počutje, posebno če molim in se še posebno obračam na Boga. Čutim njegovo toplino, ki je močnejša od mraza.

Neskončno srečen sem, da imam tolažnika, da nisem sam. Nocoj premišlujem o veri.

Kako naravna je človekova misel na Stvarnika nebes in zemlje in kako ošabna ideja, da Boga ni! Zato v zgodovini ni naroda ali obdobja, ko ne bi bilo tudi religije, razen prehodnih nesvobodnih obdobj, kot so jih predstavljale razne diktature, zadnja med njimi komunizem.

Na nivoju posameznika je seveda tudi ateizem povsem legitimen in normalno je, da človek lahko pride tudi do takšnega prepričanja oziroma svetovnega nazora, vendar je vera človeku kot vrsti imanentna in ga bo kot taka spremljala, dokler bo obstajal.

Zelo različna pa je v zgodovini vloga verskih organizacij, katerih osnovna vloga je, da izročilo in vedenje o veri prenašajo iz roda v rod. Obstajale so najrazličnejše organizacijske oblike, od povsem neformalnih in nevsiljivih do skrajno administrativnih in celo avtoritarnih (posebno še, če jih je za svoje namene izkoristila še politika).

Ob predpostavki, da je članstvo v verski organizaciji prostovoljno, pa takšni skupnosti priznam vso pravico, da postavi kakršna koli, tudi zelo stroga pravila ali celo dogme, ker je to pač v njenem poslanstvu. Posameznik – član takšne verske organizacije – se prostovoljno odloča, ali bo upošteval njena pravila in se ravnal po nauku, ki ga razširja, ali jih bo kršil, na lastno odgovornost pred Cerkvijo in pred Bogom.

Takšna je tudi Katoliška cerkev, kateri pripadam, in gotovo spada med najboljše organizirane, glede odnosa do svojih vernikov pa tudi med strožje in zahtevnejše. Drugače tudi ne more biti, saj svoje poslanstvo utemeljuje direktno iz svetega pisma. Papež ima pač pooblastilo, da določa zakramente, s pomočjo katerih Cerkev uresničuje svoje poslanstvo.

Tudi sam sem prekršil enega od cerkvenih zakramentov, ko sva se po osmih letih s prvo ženo (sporazumno, tako rekoč prijateljsko in s svečanim kosilom po sodnem naroku) ločila. Občutek kršitve cerkvenega zakramenta je pač breme, ki sem ga prostovoljno sprejel in ga nosim ter se mu ne izogibam, niti ta trenutek tule ne.

Začutil sem pač, da imam v tistem konkretnem primeru pravi-

co, da se izognem posredniku med menoj in Bogom ter se sam soočim z njegovo (ne)milostjo. Po pravilih Cerkve odslej živim v grehu, po mojem občutku (upanju) pa zato ne bom za večno pogubljen.

Morda bi v kakšni multinacionalni in multireligiozni državi (na primer v ZDA) človek v takšnem primeru enostavno zamenjal veroizpoved, seveda v okviru glavne ideje (v tem primeru krščanstva) ter nadaljeval svoje versko življenje v okviru takšne verske skupnosti, ki ločitev dovoljuje.

Pri meni to seveda ne pride v poštev. Pa ne le zato, ker v mojem okolju protestantske skupnosti ni, ampak iz veliko bolj načelnega razloga.

Tako kot je posameznik imanentno veren, tako je v Sloveniji imanentno katolištvo, ob vsem spoštovanju in simpatijah do vseh drugih manjših cerkvenih skupnosti, posebno še avtentične protestantske. Takšen je bil pač zgodovinski razvoj.

Mene zavezujejo moji predniki, tako po narodni kot po verski plati! Ker sem se precej ukvarjal z rodoslovjem in sem izsledil svojega prapra... (13-krat pra-) ...deda, imam precej močan odnos do preteklosti. Vem (čutim), da so moji predniki, na primer Gregorius Thomashiz (rojen verjetno okrog leta 1600, saj se mu je leta 1625 rodil sin Georgius), umirali z molitvijo očenaš na ustih in da so moje prednice, na primer Margaretha Thomashizouka (malokateri Slovenec danes ve, da so še v 17. stoletju obstajale uradne ženske oblike priimkov, na primer Pircouka, Tavčarca, Petričouka, Pavličeuca), goreče prepevale lepe Marijine pesmi. Zato jaz na svoje otroke ne morem prenašati neke druge, našemu izročilu tuje religije.

Da, tudi zato se moram rešiti! Neskončna bi bila moja žalost, če Toni in Marjanca ne bi sprejela iste vere, kot sta jo globoko vame vsadila moja mama in oče. Tudi če bi me Katoliška cerkev izključila iz svojih vrst, bi poskrbel, da bi otroka hodila k verouku in prejela vse potrebne zakramente, kot jih je prejemale toliko njunih prednikov. Ob tem izobraževanju bosta nenehno vase vsrkavala tudi vse tiste vrednote, ki so preizkušene in v naš narod vrasle.

Sicer pa (Katoliška) Cerkev ni samo organizacija, je tudi občestvo, in to prav lepo občutim tudi v svoji župniji na Viru. Do pred nekaj leti smo tradicionalno spadali pod župnijo Dob, kamor smo tudi hodili v našo farno cerkvico. Ker pa se je sedaj na Viru zelo povečalo število prebivalstva in ker je vse večji problem za dostop (otrok) predstavljala magistralna prometnica, smo dali sami verniki pobudo, da bi dobili lastno župnijo. Verske oblasti so temu takoj prisluhnile in nam dale vso podporo, da idejo tudi realiziramo. Dodeljen nam je bil župnik, ki je bil pred tem kaplan v Dobu, in skupaj z njim smo začeli dobesedno iz nič.

Najprej smo najeli povsem običajno stanovanjsko hišo, ki je bila na Viru slučajno prazna, da se je (sedaj že) župnik Jože Tomšič vanjo vselil in začel z veroukom ter skromnimi cerkvenimi obredi. Takoj smo si za cilj postavili zgraditev lastne cerkve, vendar je bilo treba rešiti tudi vmesno obdobje. Po krajšem oklevanju smo kar na vrtu, tesno med sosednjimi hišami (vendar z dovoljenjem njihovih lastnikov) postavili leseno »kapelo« in vanjo prenesli klopi, kapelo lepo okrasili in sedaj v njej že tretje leto redno potekajo vsi cerkveni obredi. Ob nedeljah imamo tri maše, med tednom pa vsak dan po eno, zjutraj ali zvečer. Ob svečanostih se v prostor stisne tudi več kot tristo oseb.

Župnik je znal animirati veliko, predvsem mladih vernikov za najrazličnejše oblike delovanja in prijateljevanja. Aktivni so že štirje pevski zbori, in to kvalitetni, kar bodo dokazali celo z lastno

zgoščenko (upam, da jo bom še slišal), več rodov skavtov, Karitas, gledališka in svetopisemska skupina, zakonske in mladinske skupine ... Vse pomembne odločitve so pripravljene v okviru župnijskega sveta, glavni napor pa so usmerjeni v zbiranje sredstev za nakup zemlje, dokumentacije in gradnje nove cerkve. Ker sem tudi sam sodeloval že na prenekaterem sestanku, na katerem smo izbirali načrt, mi bo prav žal, če ne bom mogel dočakati tako zaželenega objekta.

Takšna spontana samoorganiziranost je značilna za večino slovenskih cerkvenih skupnosti (župnij) in zato je še toliko krivičnejša gonja, ki jo nenehno uperjajo (nekateri) mediji proti Katoliški cerkvi na Slovenskem in jo prikazujejo zgolj kot klerično organizacijo, povsem pa zanemarjajo (in nas s tem žalijo) pomembno laično občestveno komponento te naše verske skupnosti.

Ne morem razumeti, od kod izvira že prav obsedena, konstantna proticerkvena naravnost (aktivnost) nekaterih slovenskih političnih sil in njihovih medijev. In prav občudujem njihovo (trenutno) najbolj osovraženo tarčo, nadškofa Franceta Rodeta, kako neomajno in vztrajno izvršuje svoje poslanstvo. Jasno je, da bi bil lahko kot verski voditelj bolj dojemljiv in celo priljubljen tudi med nevernimi, toda on kot božji služabnik pač ne more igrati takšne vloge, kot bi ustrezala medijem in kateremu koli delu javnosti. Odgovoren je le pred Bogom in pred papežem in samo njima je pripravljen polagati račune. Ne more na poceni način pridobivati novih vernikov in loviti popularnosti, tako kot to lahko delajo politiki, pri tem pa zanemarjati osnovni verski nauk ali celo kršiti božje zapovedi. Četudi edini in je njegovo ravnanje še tako nepopularno, mora povedati pravo besedo tudi in predvsem, ko gre za osnovna moralna in etična vprašanja varovanja svetosti življenja, in to samo tako, kot mu nalaga njegova vest.

Kam vse mi zaidejo misli! Kamor želim. Mislim, kar hočem. Kako svoboden sem, vsaj na duhovnem nivoju! Te svobode je veliko tudi v okviru Katoliške cerkve, posebno po velikih spremembah iz prejšnjega stoletja.

Če pomislim, da sem kot otrok živel v obdobju, ko so bile maše še obvezno le v latinščini. Župnik nam je kazal hrbet, izgovarjal nam nerazumljive, a že zelo udomačene izraze, verniki pa smo molili in peli lepo po slovensko. Kako neprimerno bolje doživljamo sveto daritev sedaj, ko je župnik obrnjen k nam in razumemo vsako njegovo besedo!

Hvaležen sem Cerkvi tudi za svobodo, ki jo daje vernikom glede tega, ali verjamejo v razne čudeže, ki naj bi se zgodili v našem obdobju (na primer v razna Marijina prikazovanja), ali ne. Sam v to ne verjamem, še posebno ne od takrat, ko sva z mamom nekoč obiskala kraj, ki je v tistih časih zelo vznemirjal slovensko javnost. V bližini Kamnika naj bi se namreč čudežno obnašal neki Marijin kip, in sicer tako, da so se mu (ji) včasih obrnile oči ali je iz njih pritekla solzica. Ker so ljudje tja odhajali množično in ker je marsikdo te dogodke potrdil, sem bil seveda tudi sam radoveden in sem želel to sam preveriti.

Oba z mamom sva se zrinila dovolj v ospredje in tako kot drugi nepremično strmela v Marijin kip. Vmes so ljudje seveda molili in prepevali Marijine pesmi, tako da je že s tem nastalo nekakšno posebno s čustvi nabito vzdušje. In potem sem nenadoma zaslišal klice: »Se že premika!« »Ja, oči se ji obračajo!« Ker sam nisem nič videl, sem zašepetal mami, ali ona kaj vidi.

Zmedeno mi je odkimala. Ker sem vedel, kako verna je in koliko moli k Mariji, si nisem mogel misliti, da bi bila za takšen dogodek lahko prikrajšana, če bi zares obstajal. Ampak že tedaj sem vedel, da gre za avtosugestijo. Tisti ljudje, ki so k temu bolj nagnjeni, so si pač zamislili, da vidijo premikanje Marijinih oči (spodbudo in potrditev za to so sproti dobivali še od vzklikov drugih ljudi), drugi, kot sva bila midva z mamo, pa so pač imeli bolj avtonomno zavest ter avtosugestije niso dosegli.

O pravilnosti svojega sklepanja sem bil kasneje še bolj prepričan, ko sem zvedel, da je bilo v okolici tiste kapelice izmerjeno izredno močno energijsko valovanje, ki verjetno spodbudno deluje na psihološko sprejemljivost nekaterih ljudi. Če se ne motim, je bilo tudi na drugih romarskih (»čudežnih«) mestih izmerjeno nadpovprečno energetsko valovanje. In zakaj so se marsikateri »čudeži« zgodili prav v bližini ali v notranjosti raznih cerkva ali kapelic? Napačno vprašanje! Zakaj so bile razne cerkve in kapelice postavljene ravno na teh mestih? Zato, ker so se tam kdaj v preteklosti dogajale kakšne nenavadne stvari, prikazovanja, uresničene prošnje ali molitve in drugi dogodki, za katere je bilo potrebno sodelovanje človeške psihe.

Če torej ne verjamem v sodobne čudeže (seveda pa verjamem v tiste, ki jih je delal Jezus), potem tudi tule zase ne pričakujem (in zanj ne prosim) čudeža v mističnem pomenu – da bom na primer jutri kar odplaval tja proti Nisbetu. Verjamem pa, da mi bo dobri Bog lahko pomagal (dovolil), da se rešim, ali pa mi tega v svoji modrosti in milosti ne bo omogočil.

Ponižno in iskreno sprejemam njegovo voljo.

* * *

Takoj ko se je zbudila, je Mirjam vstala, se oblekla in neslišno odšla iz hišice. Že vse te dni jo je navdajal neki nerazložljiv občutek, da je Tone nekje blizu, pa vendar tako skrit, da ga ne morejo najti. Ni vedela, kaj naj stori, kam naj gre ... Daleč ni mogla, saj se bosta otroka kmalu zbudila. Tako je obhodila tisti del hotelskega naselja, ki je obdan z ograjo in z gostim tropskim goščavjem. Kolikor je mogla, je pregledovala vsak meter tiste goščave, ki se ji je zdela nekam skrivnostna, kakor da bi v njej lahko našla pogrešanega moža. Ograja je vodila vse do morske obale, po kateri so nekaj dni prej še vsi skupaj nabirali prekrasne velike školjke. Prav pri tem pregledovanju goščave je prišla mimo skupina ljudi, ki so se tisto jutro napotili iskat Toneta. »Ali ta nogavica pripada vašemu možu?« jo je nekdo od njih vprašal. »Ne, to ni njegova nogavica!« je ugotovila Mirjam.

Ko so ji predstavili tudi temnopoltega moža dr. Naserja, predavatelja na ameriški medicinski univerzi (ki je bil tudi kolega dr. Judy Sonnenberg), ga je Mirjam takoj vprašala, kakšne so po njegovem Tonetove možnosti za preživetje po toliko dneh bivanja v divjini. Dr. Naser ji je spodbudno odgovoril, da je realna možnost, da zdrav človek v takih razmerah lahko preživi več dni. Takšna izjava je Mirjam ponovno vlila žarek upanja, da bodo Toneta našli živega. Odpravila se je nazaj v hišico, kjer sta otroka še mirno spala.

Čeprav je to nedeljsko jutro za Mirjam predstavljalo enako razočaranje kot prejšnja tri, je sedaj svojo bolečino lahko delila tudi že z najbližjimi v svoji domovini. Vedela je že, da jo bo kmalu obiskal njen brat in morda tudi iznajdljivi Dejan. Napovedanega obiska sta se zelo razveselila tudi otroka, ki sta se podobno potekajočih se dnevov počasi že malo naveličala in je skorajšnji prihod strica pomenil zanju velik in težko pričakovan dogodek. Kadar je bil kateri od njiju slabe volje, se je prej kot sicer pojavilo kljubovanje ali celo jok in nebogljenost klicanje

tako priljubljenega atija. Mami je zanju sicer skrbela, vendar tako razpoložena spet ni bila, da bi bila otroka deležna takšne pozornosti, iger in zabave kot prej, ko so bili še vsi skupaj.

Doma so šli praviloma ob nedeljah dopoldne k maši in na to sta se otroka spomnila tudi na Nevisu. Mirjam je vedela, da bodo danes v okviru vsake do treh verskih skupin organizirane posebne molitve za varno rešitev njenega moža. Kasneje jo je oče George obvestil, da je bilo samo pri enem obredu tako zbranih okrog 400 vernikov, predvsem otrok, ki so vsi goreče molili za človeka, s katerim jih ni družilo kaj dosti več kot občutek, da je morda v velikih težavah, vendar blizu njih in da je njegova usoda še zelo negotova.

Med zajtrkom so Mirjam poklicali k telefonu, ker jo je klicala slovenska diplomatka Andreja Purkart iz Washingtona. Zvedela je namreč za nesrečo slovenskega državljana, zato je Mirjam poklicala in jo vprašala, na kakšen način bi ji lahko pomagala. Mirjam se ji je za klic zahvalila, vendar se ni mogla spomniti še nič konkretnega, kar bi ji bilo tisti trenutek v pomoč. Zato ji je dejala, da se bo v primeru, če bi potrebovala njeno pomoč, gotovo obrnila na njen naslov.

Don in Kathie Johnson sta to dopoldne z džipom odpeljala Mirjam in oba otroka na teren, da bi po svojih močeh pomagali z iskanjem, predvsem pa tudi zato, da so vsi skupaj dobili pravo sliko o poteku reševalne akcije. Najprej so se peljali po Upper Round Road do Fountain Village na sedlu, nato pa so zavili na desno ter se vozili po brezpotjih Round Hilla. To je gričevnat teren z veliko bodičevja in kamenja.

Vsake toliko časa so se ustavili, izstopili ter nekoliko preiskali okolico. Toni in Marjanca sta kar tekmovala, kateri bo bolj na glas klical: »Ati! Ati! Ati!« Pridružila se jima je tudi Mirjam z vzkliki: »Tone! Tone! Tone!« Vsi trije so iskreno verjeli, da je član njihove družine še živ in da komaj čaka, da ga najdejo.

Na mokrih tleh (malo pred tem je padlo nekaj kapljic dežja) je Kathie opazila slikovit bankovec za 20 karibskih dolarjev in Toni ga je takoj pobral. Kathie je najdbo označila kot zelo dobro znamenje.

Po dveh urah iskanja in kričanja so bili vsi že zelo utrujeni in prepoteni od pripekajoče vročine, zato so se vrnili v Nisbet. Med vožnjo sta Johnsonova omenila, da bi bilo morda dobro razpisati nagrado za tistega, ki bi Toneta našel ali vsaj posredoval informacijo, ki bi pripomogla k njegovi rešitvi. Mirjam je takoj soglašala z razpisom nagrade in je prosila, naj akcijo kar takoj izpeljejo. Vprašala sta jo, kolikšno nagrado naj bi ponudili na letaku, ki bi ga razobesili po vsem otoku, vendar Mirjam glede tega ni imela nobenih izkušenj, zato ju je prosila, naj nagrado določita onadva. Ko sta Johnsonova omenila znesek 10 000 dolarjev, se je to Mirjam zdelo kar precej, vendar je brez oklevanja pristala. Pojasnila sta ji, da bi šlo pri tem za karibske dolarje, ki so vredni približno tretjino ameriških.

Takoj po vrnitvi v hotelsko naselje sta Don in Kathie dala ustrezna navodila in letak je bil naslednji dan že natiskan in razobešen po Nevisu. Imel je naslov: »Pogrešana oseba (Missing Person)«, povečano barvno sliko iz Tonetovega potnega lista in besedilo:

NAGRADA

V višini E. C. \$10 000 za informacije,
ki bi omogočile najti gospoda Antona Tomazica,
ki je na gornji sliki.

Osebe, ki imajo kakšno informacijo,
naj pokličejo najbližjo policijsko postajo
ali številko 911.

Kathie je nestrpno poklicala v New York in kar hitro dobila bajaličarko Ginette. Ta ji je povedala, da se Anton nahaja na območju Barnes Ghauta, in ji dala celo koordinate na zemljevidu Nevisa, ki ga je izdalo ministrstvo za turizem – 6 " E–F. Bil naj bi na višini približno 420 metrov, in to v nekakšni jami. Videla je tudi svetlobo, kar naj bi pomenilo, da bi ga bilo lahko videti iz zraka in da bi tudi on lahko videl reševalni zrakoplov. Videla je tudi visečo vrv, vendar ne prav dolgo. Ko se je dotaknila slike pogrešanca, je začutila vročino in smrad. Kathie si je to razlagala, kot da ima Anton vročino, neprijeten vonj pa zato, ker se ves ta čas ni umival, odganjala pa je drugo možnost, da gre za vonj razpadajočega trupla.*

Na skupnem kosilu na plaži je vladalo prav turobno vzdušje, predvsem seveda zaradi nenehnih neuspehov pri iskanju, utrujenosti in soparnega ozračja. Kathie so dodatno jezila še športna letala, ki so vsakih pet minut vzletala z bližnjega letališča in se hrupno dvigala le nekaj deset metrov nad Nisbetom. Kar na jok ji je šlo tudi ob spominu na dopoldanski prizor, ko sta uboga otroka na ves glas kričala: »Ati! Ati! Ati!« Kako radi bi jima pomagali in kako lepo bi bilo, če bi ga našli ...

Tisto nedeljsko popoldne se je pri Mirjam naenkrat zbralo toliko obiskovalcev, da se uboga slovenska gostja že ni več mogla niti vsem posvetiti. Ko jo je do »hišice« pospremil še oče George in se je prikazal tudi uradni policijski uslužbenec Austin, je zazvonil še telefon iz Evrope.

Poklicala je dobra družinska prijateljica Marija Keilhauer iz Nemčije, kjer je bila že veliko let poročena z nemškim poslovnežem Joem Keilhauerjem. Ko jo je o nezgodi obvestila Mirjamina mama z Rakeka, najprej ni mogla verjeti, da se je kaj takega zgodilo spretnemu Tonetu, potem pa je, praktična, kot je, takoj začela tuhtati, kaj storiti. Po posvetu z možem je sedaj poklicala Mirjam in ji takoj svetovala, da bi bilo potrebno iskanje s posebnim avionom, ki je opremljen z napravami na infrardeče žarke, ki odkrijejo tople objekte (večja živa bitja) na zemlji. Priporočala je, naj za takšen avion zaprosijo ZDA, pripomnila pa je še, da je v primeru, da jim aviona ne bi uspelo izprositi, pripravljena tudi sama pomagati in po svojih znanjih zaprositi za posredovanje njihovih vplivnih znancev v ZDA.

Mirjam se je Mariji zahvalila, saj je že kar pogrešala takšne konkretne nove ideje. Kot nalašč jo je pred hišico potrpežljivo čakal policist Austin, ki ji je (tudi ta dan) prišel povedat, da zaenkrat iskanje še ni dalo nobenega sadu. Mirjam mu je takoj razložila Marijin predlog. Pozorno je poslušal in obljubil, da bodo pristojni na Nevisu z vsemi razpoložljivimi kapacitetami pomagali pri takšnem zračnem iskanju, vendar je priporočal, naj bi po slovenski liniji sami skušali direktno dobiti tak specialen avion, saj je dvomil, da bi ga uspelo dobiti Nevižanom, ki so imeli iz preteklih dni slabe izkušnje že z najemom navadnega helikopterja.

Mirjam ni izgubljala časa, saj je končno imela tudi sama možnost, da izpelje nekaj konkretnega, kar bi v reševanje prineslo nekaj bistveno novega in obetajočega. Nekaj po 17. uri je poklicala Andrejo Purkart, vendar je žal ni bilo v pisarni. Oglasila pa se je avtomatska tajnica (v slovenščini) in Mirjam ji je jedrnato razložila idejo o iskanju z infrardečimi žarki ter jo zaprosila, ali bi slovenska diplomacija lahko pomagala priti do ustrezne opreme v ZDA.

Tega dne je Kathie pripeljala še televizijsko ekipo, ki je za nacionalno TV-postajo pripravljala reportažo o pogrešanem turistu na otoku Nevis. Pred hišico so za silo pospravili ostanke kokosovih orehov, ki jih je obdeloval Toni, in se postavili za snemanje. Uvod je naredila kar Kathie in predstavila nesrečno družino s tolikšnim občutkom, da je večerni prispevek pritegnil vse gledalce in je večerna molitev za srečen zaključek drame na Nevisu tisti večer potekala še v veliko večjem obsegu kot pretekle dni ...

V tem trenutku pa je za Toneta marsikdo molil tudi že na drugem koncu sveta – v njegovi rodni Sloveniji.

Če so še dopoldne za nesrečo na Nevisu vedeli le (nekateri) Tonetovi znanci in sorodniki in če so se Zlata, Dejan, Niko in Mojca dogovorili, da bodo zadevo kar najdlje obdržali v tajnosti (predvsem zaradi skrivanja slabe novice pred Tonetovo mamo in ker drugi pač niso mogli z ničimer pomagati), pa je pozno popoldne po običajnih medijskih kanalih – po Reutersu – novica prišla v Slovenijo in se v hipu po njej tudi razširila. Po eni strani ob nedeljah popoldne tako ali tako ni pravih novic in so dežurni uredniki za kaj novega prav hvaležni, po drugi strani pa je bil Anton Tomažič še vedno precej znana oseba (čeprav je že pred osmimi leti zapustil politiko). In ker so popoldne radijske postaje zadevo že razširile, so imeli tudi uredniki večernih televizijskih oddaj dovolj časa, da so iz arhivov izbrskali slike ali posnetke Tomažiča (ki jih je bilo iz časa njegove parlamentarne kariere gotovo dovolj).

Potem so seveda zapeli tudi telefoni. Niko, ki ga je o radijski novici obvestil kolega, je takoj klical Zlato, vendar je bila ta tedaj ravno na takem mestu, kjer se ni mogla kaj zbrano pogovarjati. Kljub napeti situaciji zadnjih dni, ali pa prav zato, sta se namreč z Dejanom odločila, da to nedeljsko popoldne izpolnita obljubo, ki sta jo bila dala, in hčerki peljeta v cirkus. Konec koncev se je že naslednji dan Dejan odpravljal na dolgo potovanje, in to je bila zadnja priložnost, da se skupaj nekoliko sprostijo. In ko so bili ravno v vrsti za karte, je zazvonil Zlatin prenosnik in Niko ji je povedal, da objavljajo novico o Tonetovem izginotju na vseh nacionalnih medijih. Oba je spreletela ista misel: Tonetova mama.

Toda bilo je že prepozno, da bi preprečili šok, ki ga je uboga ženica doživela ta večer. Potem ko je bil za njo še en samotni dan v skrbi za sina – in še bolj za oba vnučka – na povsem nepotrebem potovanju v oddaljene kraje (kot je že vnaprej opozarjala), je kot običajno gledala večerni dnevnik in vmes tudi že malo zakinkala. In potem je nenadoma na ekranu zagledala sliko svojega sina in potem slišala to grozno novico, da se mu je nekaj hudega zgodilo! Najprej je kar odrevenela, nato se je skušala privleči do telefona. Ni ji uspelo. Samo še naslonila se je lahko na bližnji umivalnik in jokala, jokala ...

V takšnem stanju jo je nato našla najbližja sosedka Elca, ki je tudi sama pravkar izvedela novico. Ker je vedela, da je Tonetova mama sama, se je takoj napotila k njej, da bi ji pomagala in z njo delila bolečino. Tako blede in obupane sosede še ni videla. Pomagala ji je do kavča, kjer se je mama zgrudila v en sam obupen jok. Tone, Tone, zakaj me nisi ubogal? Zakaj si moral riniti na tisti prekleti otok?

Kmalu je na pomoč prišla tudi Jelena Mitkovska iz Domžal, ki je za mamo še najbolj skrbela, medtem ko je bil Tone z družino na dopustu. Tudi nje ni bilo treba klicati, saj je že vsakdo vedel, da se je Tonetu nekaj zgodilo. Še dolgo v noč sta Elca in Jelena mamo zaman tolažili, slednja pa je pri njej tudi prespala in ostajala pri njej še vse naslednje dneve in noči.

* Ko je Kathie na zemljevidu obkrožila območje, ki naj bi bilo na koordinatah 6 " E-F, se je sicer nekoliko zmotila in obkrožila napis Barnes Ghaut, nekoliko bolj na levo, če pa bi se ne zmotila, bi bilo obkroženo območje, kjer se je ponesrečenec dejansko nahajal. Glej zemljevid z opombami, ki si jih je Kathie zapisala ob telefonskih pogovorih z Ginette.

Šesti dan

Še sedaj ne vem, ali sta se položaj in oblika rastlinja na obrobju mojih sten res tako spremenila (malo sta se gotovo tudi ob nevihti), ali pa je bilo moje dožemanje nočne silhuete samo subjektivno. In tako se je sedaj ponoči nad menoj vse bolj zlovešče risala mrtvaška glava. Odslej sem imel oči rajši bolj zaprte. Veliko sem premišljeval, vendar ne več tako jasno kot na začetku. Začeli so se pojavljati tudi že znaki nekakšnih blodenj. Predvsem se mi je čas vse bolj prikazoval kot nekakšen števec sekund ali nečesa podobnega. Vzporedno z mojim zdravim razmišljanjem me je iz podzavesti vse bolj stalno začelo spremljati nekakšno odštevanje. Kar koli sem že počel, vse je bilo spremljano z nekakšnim tiktakanjem nevidne ure v moji glavi.

Kako lepo jutro! Kakšni čudoviti glasovi! Tisti kolibri se me je že povsem navadil in se mi približa že na meter razdalje. Dal bi ti kak piškot, pa vem, da ti je dosti več do sladke tekočine iz lepih cvetov. Jaz se bom danes zajtrku odpovedal ... Tudi v takšnih situacijah se je treba malo pošaliti.

Treba bo vstati. Rane so se že kar lepo zacelile, sem pa že zelo šibak. Vidiijo se mi že vsa rebra. Pred letom bi mi prav imponiralo, da bi bil tako vitek ...

Nobenih izgovorov več: treba bo k steni in delati! Škoda, ker nisem mahu začel odstranjevati že prej, saj potem dež izpere še tisto nekaj zemlje in pokaže se skala, na katero se že da opreti ali celo stopiti s konicami prstov.

Danes je na vrsti četrti meter in morda tudi že peti. Vendar moram prej še poglobiti nižje razpoke, na katerih bom stal, ko bom obdeloval zgornjo polovico stene. Izberem si tudi še nekoliko boljši (in predvsem trši) kamen. Ko tolčem po skali, mi kdaj tudi spodleti in kresnem se po prstih, ki so že tako vsi okrvavljeni od ran in prask. Pri delu ne zdržim več kot petnajst minut, saj se zatem začnem tresti in mi ne manjka dosti do padca.

Rajši večkrat sestopim, si nekoliko odpočijem in spet zlezem v steno. Prav hvaležen sem samemu sebi za svojo planinsko preteklost. Kako mi sedaj to koristi! Najvažnejše je pravilo treh točk: vedno se je treba opirati na tri okončine hkrati. Če sežemo naprej z roko, moramo tedaj stati na obeh nogah in se držati z drugo roko. Če stopimo naprej, se moramo tedaj oprijemati z obema rokama in stati na drugi nogi. Nikakor pa ne smemo spustiti se z eno roko in hkrati prestopiti z nogo! Če pri plezanju vse to upoštevamo, se še vedno lahko ujamemo, če nam na eni točki spodrsne.

Ko za silo obdelam četrti meter, ugotovim, da bo problem z zadnjim delom. Nekaj oprijemljivega je na levi strani, nekaj malega pa na skrajni desni, vmes pa je zelo trda in zlizana izbočena skala. Sem v dilemi, po kateri strani naj napredujem.

Morda bom pa to laže ocenil od spodaj? Vsak izgovor mi je dober, da se hitro spet vrnem na trdna tla. Popijem kakšna dva decilitra ohlajenega urina in se takoj spet polulam v stekleničko. Neverjetno, da ga vsakič spet toliko dobim nazaj! Okus sedaj sploh ni več noben problem, saj sem se ga že povsem navadil. Pač malo drugačno pivo ...

Na zunanje zvoke se skoraj ne oziram več. Niti ne razmišljam več, kako to, da me ne iščejo. Sedaj sem odvisen samo od sebe – in od Njegove pomoči. Molim. Se zahvaljujem in prosim. Ocenjujem, da danes stene nikakor še ne bom mogel dovolj obdelati, da bi že poskusil zlesti iz jame. Bom poskusil jutri zjutraj, ko bom nekoliko bolj spočit. Kateri dan je že danes? Nedelja? Očitno ne bomo izpustili le Orlanda, ampak bomo zamudili tudi že rezerviran končni polet iz Miamija domov ... No, pa saj to sedaj sploh ni več važno ...

Bom imel danes kaj več sreče s soncem, da bi s pomočjo tako težko pridobljene leče zakuril ogenj in z dimom priklical reševalce? Spet razočaranje: med 12. in 13. uro o soncu ni ne duha ne sluha. Nevis Peak je v oblakih ... Škoda ...

Dan mineva neprimerno hitreje kot noč. Popoldne je že in spet sem v steni. Do (približno) četrtega metra se že rutinsko povzpnem in svoboda je oddaljena le še kakšen poldrugi meter. Toda ne morem in ne morem skombinirati zadosti špranjic in izboklin, da bi se lahko dovolj trdno oprl in dvignil kvišku. Odstranim še nekaj mahu, potem s kamnom tolčem na levi. Ali bom lahko desno nogo dvignil do tamle? To lahko poskusim. Šlo bo. In kaj potem? Opreti se bom moral na tale levi rob. Kam bi z levo nogo? Ne morem je pustiti, da binglja, saj je to nevarno in v nasprotju s pravilom treh točk. Tule bi moral narediti še eno »stopničko«. Kaj pa če bi se z levo roko za trenutek oprijel tistele korenine? Je dovolj močna? Pa poskusimo! Zdi se, da bi vzdržala. Ja, potem bi desno nogo lahko dal še više. Zakaj pa ne? Če se nanjo oprem, bi se lahko toliko dvignil, da bi z desnico prijel za tale skalni rob. Se potegnil naprej ... Zavihtel čez nevarni rob ...

Je to mogoče? Rešen sem! VEN sem zlezel! VEN! Pogledam nazaj v jamo in vidim vse razmetano, vključno z nahrbtnikom. Za nič na svetu ga ne bi šel nazaj iskat! V žepu imam tudi spominske kartice z zanimivimi slikami. Še sreča, da sem že prej ven zabrisal copate. Takoj jih najdem in obujem. Zmolim v zahvalo. Čim prej stran od tod!

Kam? Nobene druge možnosti ni kot nazaj gor! Najbolje, da se vrnem po kanjonastem oziroma rečnem koritu nazaj na prelaz in potem po kakšni drugi poti v dolino. Prenevarno je, da bi se spuščal po temle kanjonu. Ampak ali bom zmogel tako visok vzpon? Danes pač ne, jutri se bom pa že moral potruditi.

Bližala se je namreč kritična šesta ura zvečer in s tem mrak. Kakor sem z rešitvijo iz svoje grobnice postal neučakano razburjen, pa sem se moral kar hitro lepo pomiriti in sprijazniti z dejstvom, da bom do svojih najdražjih lahko prišel šele jutri. Sedajle je treba poskrbeti za novo ležišče in po možnosti za kakšna pokrivala, da me ponoči ne bo preveč zeblo.

Sprehodim se po strugi in iščem kakšen prijetnejši kotichek. Ampak čas me priganja. Če se ne odločim takoj, me bo prehitela noč. Tako mi ne uspe najti niti kaj ravnega, kaj šele mehkega.

No, bom moral pa še to noč potrpeti. Posteljem si na goli skali (še vedno bolje kot na ostrem kamenju), z nekaj praproti, ki jo najdem v bližini.

Ob tem me čaka še prijetno presenečenje. Opazil sem namreč nekaj prikupnih »domžalčank«. Pripravim si jih že skoraj v temi, nato pa se zlekнем in jih polno uro uživam, lepo počasi, drugo za drugo ... Nikamor se mi ne mudi ... Sedaj žvečim že prav izkušeno in prav malo vlage ostane v odvrženih vlaknih.

Vesel sem tudi, da me ponoči ne spremlja več tisti zlovešči okostnjak. Tule sta stranski steni kanjona tako porasli, da se drevesa stikajo in neba skoraj ne vidim, zato je tudi zelo temno. Niti enkrat čez noč mi ne uspe razločiti kazalčkov na uri. Noč ni zato seveda nič krajša niti nič daljša. Je pač le strašansko dolga. Tule je manj zatišja in po strugi vleče dosti močnejši veter kot v prejšnjem prebivališču. Trepetam in šklepetam.

Kje so sedaj moji najdražji? Je Mirjam že obupala? So imeli že zadušnico? Ali je otroka celo že odpeljala domov v Slovenijo? To bom jutri razočaran, če ju ne bom mogel objeti. Kaj pa moja uboga mama doma? Ji ni odpovedalo srce, ko so ji povedali, da me ne bo več videla? In prijatelji v mojem podjetju? Ali še mislijo, da se bom rešil? Je obveščena tudi javnost? Jim bom pa res zagodel, če se jutri pojavim v Nisbetu!

Spal tako nisem, pa sem si iz čistega užitka izdelal scenarij za jutrišnji dan. Najprej bom prišel ven iz te džungle. S tem delom se mi ni dalo kaj dosti ukvarjati. Potem ... Potem bo verjetno takole: prišel bom do hišice na robu gozda in potrkal. Malo se me bodo ustrašili, ker sem tako umazan in okrvavljen, ampak jaz jim bom takoj pojasnil: »Excuse me please, this is an emergency. I have spent 5 days in the jungle. May I have some water?« (»Oprostite, prosim, nujna zadeva. V džungli sem prebil pet dni. Lahko dobim malo vode?«) Dali mi jo bodo in jaz bom pil, pil, pil ... Potem bom vprašal, ali lahko telefoniram v Nisbet. Receptorka bo morda že vedela, da sem pogrešan, in mi bo hitro dala Mirjam. Ali pa bom morda rajši poklical taksi in se kar odpeljal v Nisbet? Da, tako bo še bolje: kar prikorakal bom v recepcijo in se potem odpravil k naši hišici. To se bomo objeli! Potem bom spet pil, tokrat veliko čašo piva. In potem se bom okopal v morju. Ali pa bi se rajši v bazenu? Ne, preveč bi me peklo, ker je v vodi nekaj klora. Morda bom moral obiskati celo zdravnika? Ali pa celo iti v bolnišnico? Kaj pa če bi šel za vsak primer najprej na pregled k zdravniku oziroma v bolnišnico, da me malo uredijo?

Nisem in nisem se mogel odločiti, ali bi šel najprej v hotelsko naselje ali k zdravniku. Niti malo pa nisem dvomil, da bi mi potem zdravnik dovolil, da se vrnem in prespim pri svoji družini. Upam, da se bom jutri rešil dovolj zgodaj, da mi bo vse to uspelo izpeljati še pred večerom, tako da se bom morda lahko z družinico udeležil večerje. Jasno, veliko še ne bom mogel jesti, malo pa že ...

Odločil sem se tudi že, da bomo skušali za nekaj dni preložiti naš polet domov, saj sem vedel, da bom potreboval temeljit počitek. Ampak bom pa užival! Sedel bom ob bazenu, pazil na otroka, žena pa mi bo preskrbela razne prijetne pijače ... najprej vodo in sokove, kasneje pa tudi že kakšno pivo ali koktajl ... Kaj je lahko lepšega na svetu?

Je že polnoč? Tule in sedaj je to res dobesedno pol-noč: šest ur muk za mano in šest ur pred mano.

Nočni glasovi v tem delu džungle so nekoliko drugačni kot pri tisti moji luknji, in med njimi je zelo opazno nekakšno neprekinjeno skovikanje, kot bi me nekaj opozarjalo na mojo bližnjo smrt. Tudi to je povsem realna možnost, hvaležen pa sem Bogu, da mi je dal pred tem še toliko časa za premišljevanje.

Ali sem svoje polstoletno življenje dobro izkoristil? Mislim, da ravno prav! Nisem sicer izkusil kakšnih ekstremno mejnih situacij in doživetij, za kar pa mi niti ni žal. Resda nisem preizkusil kakšnih mamil, ki nedvomno omogočajo izjemno močne občutke, toda zato so mi bile tudi prihranjene negativne posledice drog. Nisem imel veliko različnih žensk, zato pa imam dober občutek, da nisem prevaral ne prve ne sedanje žene. Kar precej sem potoval, in čeprav še nisem bil v daljni Aziji, Južni Ameriki in Avstraliji, sem o teh lepih krajih videl toliko filmov in reportaž, da si prav lahko predstavljam, kako je tam. Nisem se ukvarjal z glasbo, zato pa sem bil v nekem obdobju kar navdušen slikar. Nisem še napisal knjige, zato pa sem zasadil drevo in zaplodil sina (kot so imeli ta tri dejanja za merilo uspeha stari Kitajci). Ni se mi izpolnila mladostna želja, da bi postal režiser, zato pa sem uspel napisati scenarij za celovečerni film, ki ga je pokojni Štih že spravil skozi nekaj faz dramaturške obdelave na Vibi, določil režiserja Jožeta Pogačnika in mi kot pisca dialogov predstavil Marjana Rožanca, a je potem v tistem obdobju zmanjkalo denarja in film (še?) ni bil posnet ...

Ali sem se ravnal po pravih vrednotah? Mislim, da, in samo upam, da bosta moja otroka skušala te moje vrednote čim bolj prevzeti, kot sem jih tudi sam skušal od svojih prednikov. Vrednote so namreč tako rekoč večne in se ne spreminjajo, kot se spreminja človekovo vedenje o naravi in sposobnost njegovega obvladovanja naravnih zakonitosti. Tehnični razvoj je res na neprimerno višji ravni od tistega pred tisočletji, osnovna pravila o tem, kaj je dobro in kaj slabo ter kakšni naj bi bili osnovni odnosi med ljudmi, pa so še povsem ista. Kdor ne verjame, naj si prebere kakšne starogrške drame. V bistvu gre za enake dileme o razmerjih med ljudmi, med dobrim in zlim, med človekom in naravo, med sedanjostjo in večnostjo, med tostranstvom in onstranstvom, med življenjem in smrtjo.

Še vedno sem prepričan, da smo slovenski narodni demokrati za svoje predvolilno nastopanje izbrali zelo dobro geslo: »Stare vrednote, nove ideje!« (Čeprav tega niso spoznali tudi volivci in so nas gladko pometli s slovenske politične scene.) Ohranjevanje (konzerviranje, konzervativizem) dobrih starih vrednot se v ničemer ne izključuje s sodobnim (tehnološko inovativnim) pojmovanjem sveta in z najnovejšimi informacijskimi tehnologijami in trendi. Nasprotno – to mora biti podlaga za kvalitetno človekovo odločanje, ki ne bo koristno le zanj, temveč bo prispevalo tudi k dobrobiti družbe. Sicer bo hiter tehnološki napredek lahko privedel do človeku povsem neustreznih in že kar grozljivih rešitev (ekološki problemi, bioinženiring, hormonske prehranjevalne verige in z njimi povezane nove bolezni). Kako grozljive iznajdbe se bodo v naslednjih desetletjih lahko uresničile, če znanstveniki ne bodo upoštevali v sebi omejevalnih etičnih načel!

Sam sem se že pred četrto stoletje zatreskal v računalništvo in sem (v Sloveniji) med prvimi za slutil neverjetno genialnost, uporabnost in perspektivnost svetovnega spleta – interneta – kot novega medija za dotlej še nesluteno možnost komuniciranja med ljudmi, pa pri tem nisem odkril niti najmanjših nasprotij z obstoječimi vrednotami, kot so nam jih izročile naše več stoletij dolge generacije starih očetov in starih mater.

Za nas kristjane je bil sistem vrednot dokončno zakoličen že z desetimi božjimi zapovedmi, v precejšnji meri pa so te vplivale tudi na vse druge.

Nekatere glavne zapovedi, kot sta »Ne ubijaj!«, »Ne kradi!«, so sploh že kar nekam same po sebi logične in za normalne ljudi (da, glede tega si kar upam uporabljati ta izraz!) same po sebi umevne, manj precizne pa terjajo (omogočajo) samorazlago.

Tako doma kot v cerkvi so me vedno učili: »Bodi dober človek!« Ali pa sem se za to dovolj trudil? Sem poskušal biti dober na pravi način? Sem imel prave kriterije?

Še najboljše se mi zdi tisto vodilo: »Ne stori drugemu, kar ne želiš, da bi drugi tebi storili!« Ponavadi sem k temu dodal še eno pravilo in se ga tudi skušal držati: »Ko v družbi govoriš o (tretjem) človeku, si predstavljaljaj, da bo on to enkrat slišal kot posnetek.« Tudi če o nekom poveš kaj slabega, je zelo pomembno, na kakšen način to storiš. Lahko rečeš: »Polde ga je zelo polomil, ko je vinjen povzročil prometno nesrečo,« lahko pa tudi: »Polde je en velik pijanec in kot tak je nevaren za druge ljudi.« V prvem primeru si se omejil na dejstva in Poldetu dal možnost, da se poboljša, v drugem pa si (morda le eno) njegovo nesrečo posplošil in mu podtaknil še slabe namene.

Zapoved »Ne pričaj po krivem!« bi se lahko v sodobni jezik prevedlo kot »Ne laži!« – ali pa tudi ne? Morda je poudarek na besedi »pričanje«, ki vključuje bolj resne in formalne izjave pred avtoritarnimi subjekti (oče, mati, uradnik, duhovnik)? Če pa te brat vpraša, kaj si delal, ko se vračaš s paše ovac, in mu rečeš, da si pasel osličke – ali je to nedovoljeno? Ali pa če te žena vpraša, kje si bil, in namesto gostilne omeniš kino – je to greh? Si se ji zlagal, ali si ji le prihranil kakšen nepotreben slab občutek?

Jasno – najbolj nam ustrezajo razlage, ki nas ne obremenjujejo. Ampak pri tem je važno, kako strogi smo sami do sebe. V tem je tudi pri meni lahko velika razlika, ko se sprašujem po obsegu svojih grehov.

Ali pa tista o nečistovanju? Jasno, najbolj enostavno je, če si določiš zelo ohlapna merila in kot nečistovanje definiraš kaj takega, kar ti ustreza in vodi do čim boljšega rezultata. Če predpostavljaš, da je nečistovanje le spolno občevanje z otroki, osebami istega spola in živalmi, lahko kaj hitro zadovoljno ugotoviš, da v življenju pač nisi niti enkrat nečistoval. V redu, gremo naprej ...

In prav tule nas kristjane nekaj ustavi ... Ne gre tako zlahka ... Kaj pa če je naš Bog z nečistovanjem mislil kaj drugega, ko je določal postave? Na primer tisto, kar so nas učili duhovniki pri verouku? Ja, potem sem pa tudi jaz nečistoval ...

Pa imajo duhovniki in njihova cerkev pravico in sposobnost, da določajo, kaj je dovoljeno in kaj ne, posebno še na področju, ki se ga (v Katoliški cerkvi) izogibajo (celibat)? Neke smernice pač morajo dajati, saj verniki od njih to tudi pričakujejo, za otroško vzgojo pa tako ali tako ni druge možnosti kot praktično poenostavljanje. Modri duhovniki nato pri spovedi in v drugih stikih z odraslimi verniki po nepotrebem ne vrtajo vanje in jim skušajo le pomagati pri samospraševanju in postavljanju kriterijev za spraševanje vesti.

Da – vest, to je tisto, kar nam ljudem, ne samo vernikom, pomaga ločevati med dobrim in slabim. Imamo jo že prirojeno in vendar jo nenehno tudi oblikujemo in z izkušnjami zdaj bolj, zdaj manj izpostavljam, poudarjamo, upoštevamo, zanemarjamo, zatajimo ...

Težko si predstavljam človeka, ki ne bi imel prav nobene vesti, niti najbolj zakrknjenega zločinca ne. Tudi če bi navzven dosledno izjavljal, da ga vest prav nič ne peče, bi se nekje globoko v njem (če ne takoj, pa kdaj kasneje) gotovo pojavila senca dvoma: »Morda pa tole le ni prav?« In to je že vest.

So pa seveda v tem sodobnem času (klasične) vrednote zelo ogrožene. Prav moderno je zagovarjati stališče, da gre pri moralnih pomislekih za nekaj preživelega in da mora biti sedaj vse drugače, veliko bolj sproščeno in vse (več) dovoljeno. Iz praktičnih koristi takšno miselnost (lahkomiselno, po liniji najmanjšega odpora) podpirajo tudi marsikateri politične stranke in gospodarski lobiji. Tiste politične sile, v nekaterih državah pa tudi cerkvene organizacije, ki se upirajo prehitrim in nepremišljenim spremembam v človeškem vrednotenju, sprejemajo nase zelo nevhvaležno vlogo in so kaj hitro tarča posmehljivosti medijev in tudi velikega dela javnosti.

Na primer odnos do homoseksualnosti. V sodobnem svetu demokracije in vse večjega pomena človekovih pravic bi morali (odrasli) posamezniki gotovo imeti vse pravice, da živijo tako, kot njim ustreza, in se družijo (ljubijo, zabavajo) z ljudmi po svojem okusu in s podobnimi interesi.

To pa ne pomeni, da je treba to vrsto medčloveških odnosov na vsak način postavljati na enak nivo kot običajne odnose med različnima spoloma in pričakovati, da bo širša družba (država) nudila temu enako družbeno pomoč in spodbudo kot, na primer, klasični družini. Pravice homoseksualcev kot posameznikov je treba maksimalno zaščititi, ni pa potrebno podpirati promotivne dejavnosti, posebno še, če je namenjena oziroma široko dostopna otrokom. Naj imajo otroci v prvi vrsti možnost, da se razvijejo v osebnosti z nasprotno spolno usmeritvijo.

Podobno konzervativno stališče (moji politični nasprotniki v Sloveniji bi rekli nazadnjaško) imam tudi glede odločanja o življenju zarodka, ki je že človeško bitje. Splav je nekaj slabega, pa če ga gledamo s katerega koli stališča, in nesmiselno ga je postavljati na neki nov, samostojen piedestal kot vrednoto. Nikakor nisem za kakšno absolutno prepoved splava, saj je jasno, da so določene življenjske situacije, ko je zaradi socialnih in še bolj medicinskih razlogov dopusten, toda to naj se ureja in razume v zelo restriktivnem pomenu, družba pa naj si na vse mogoče načine prizadeva, da bo nasilnih odvzemov življenja čim manj. Ubogo nemočno bitje naj bo čim bolj zaščiteno, tudi pred nezrelo in nepremišljeno odločitvijo matere, ki ji bo enkrat kasneje za tako dejanje še zelo žal. Nosečnica ne bi smela biti pri odločanju o rojstvu ali prekinitvi nosečnosti POPOLNOMA svobodna. Poleg svojih občutkov in okoliščin bi morala upoštevati tudi željo in nagon otroka po življenju! Država ne bi smela z dvigovanjem na nivo vrednote pospeševati možnosti, da se ženska odloči za splav! To se lahko uredi z dobro premišljenimi in s strokovno podprtimi predpisi na vladnem nivoju, predvsem pa je treba razviti ustrezne medicinske in socialne inštitucije ter službe, ki se bodo trudile zmanjšati na najmanjši možen obseg število prekinitev nosečnosti (kontracepcija, izobraževanje, pogovori), tiste splave, ki so utemeljeni, pa izvesti na najvarneši in najprimernejši način.

Zato sem bil zelo razočaran, ko je v slovensko ustavo prišla (vsaj pomanjkljiva) določba: »Odločanje o rojstvih svojih otrok je svobodno.« Ne pristajam na to, da se tako delikatna in občutljiva zadeva postavlja na nivo enostavne (enostranske) vrednote (kot nekaj pozitivnega) in je kot taka predvsem predmet političnih manipulacij, triumfalizma, strankarskih kompromisov in dobrikanja volivcem. Kot poslanec sem se tedaj celo izmuznil pred glasovanjem, saj nisem mogel pritisniti na tipko »Za«, čeprav je šlo za tako pomemben in tako trdo prigarano državotvorni akt mlade slovenske države – Ustavo Republike Slovenije, nisem pa tudi želel glasovati proti, ker bi si kdo mislil, da sem se opredelil tudi proti kakšnim drugim delom ustave (praktičnega pomena pa moje glasovanje tako ali tako ni imelo, saj je bila že vnaprej po dolgoletnih pogajanjih in strankarskih dogovorih zagotovljena potrebna večina).

Kar groza me je, če pomislim, koliko majcenih telesc se po vsem svetu prav sedajle stiska pred mehničnimi predmeti in zviija pred objemom smrti.

* * *

Nastopal je že nov teden, vendar Mirjam še ni prav nič izgubila občutka, da Tone ni izgubljen, vedela je, da ga je treba iskati in da ga bodo tudi našli. Sama pri sebi je celo sklenila, da ne bo odšla z otoka, dokler ga na najdejo. Če bi jo kdo racionalno povprašal, kaj bo pa potem z otrokoma, saj ne moreta za vedno ostati na tujem otoku, mu sicer še ne bi vedela kaj točnega odgovoriti, toda odločena je bila, da brez Toneta Nevisa ne bo zapustila.

Zjutraj ji je Zlata povedala, da so mediji v Sloveniji prejšnji večer že objavili novico o Toneovem izginotju in da je na tak način za nesrečo zvedela tudi Tonetova mama. Mirjam je imela slabo vest, da je novica na tak način dosegla moževo mamo, po drugi strani pa se je na neki način oddahnila. Nastopilo je pač novo obdobje: nobenega skrivanja informacij, nobenega prikrivanja dejstev, samo še intenzivno iskanje in nadaljnji napor, da njenega moža najdejo. Žal je pri stikih z nekaterimi ljudmi že dobivala občutek, da iskreno ne verjamejo, da je ponesrečenec še živ, in da nekateri iščejo le še njegove ostanke ...

Zelo pa je bila vesela Zlatine informacije, da bosta ta ali najkasneje naslednji dan k njej pripotovala Niko in Dejan. Res da je imela okrog sebe same prijazne, uslužne in razumevajoče ljudi, vendar domači so le domači, in komaj je čakala na obisk iz Slovenije.

Zlata ji je povedala, da sta bila z Dejanom zjutraj na obisku pri državnem sekretarju Andreju Šteru na Ministrstvu za zunanje zadeve. Na začetku je bilo tam malo težko določiti pristojno osebo, kakor hitro pa se je kot tak pojavil Šter, so stvari hitro stekle. Andrej je Toneta tudi osebno poznal, še iz časov, ko sta bila oba zelo aktivna pri Demosu in potem izvoljena v prvi slovenski svobodni parlament. Politično in prijateljsko sta si bila zelo blizu, saj sta bila v nekem obdobju oba (edina) podpredsednika stranke Narodnih demokratov.

Andrej je Zlato takoj potolažil: »Tone je vsega sposoben. Kot ga poznam, se bo tudi iz tega izvlekel!« Takšno oceno je kasneje še nekajkrat ponovil tudi za javnost in ta del njegovega intervjuja je bil tudi objavljen v osrednji informativni oddaji na nacionalni televiziji. Takšen optimističen odnos je v tovrstnih situacijah zelo primeren in spodbuden ter zato tudi produktiven za doseganje hitrejših rezultatov.

Andrej in Zlata sta se dogovorila, da si bosta direktno izmenjevala vsakršno novo informacijo in jih tudi usklajeno posredovala medijem, ki so se za zadevo vse boljanimali. Že med sa-

mim pogovorom z Zlato in Dejanom se je moral Šter vsaj kakšnih petkrat pogovarjati z novinarji ter potrjevati ali zanikati njihova ugibanja.

Bistveni del dogovora je bil, da bodo prek slovenskih diplomatskih poti v Združenih državah Amerike skušali dobiti avion, ki je opremljen za iskanje z infrardečimi žarki. Zlata se je ob tako pozitivnem odzivu na idejo, ki so jo izoblikovale tri ženske – Marija, Mirjam in ona –, kar čudila, da se ni kdo tega spomnil že na samem začetku reševalne akcije.

Ministrstvo je bilo odslej tudi v stalnih stikih z veleposlaništvoma v Londonu in Washingtonu. V Londonu zato, ker ima Velika Britanija svoje predstavništvo na otoku, ki je bil nekoč britanska kolonija, v Washingtonu pa zato, ker je to veleposlaništvo geografsko najbližje karibskim otokom. Kot uradni predstavnik ministrstva je Šter takoj in kasneje še večkrat za medije dajal zelo optimistične izjave: »Javnost bomo sproti obveščali o razpletu dogodkov, upam pa, da bo naša naslednja novica pozitivna, da bodo torej Antona Tomažiča našli.«

Slovensko veleposlaništvo v Washingtonu je navezalo tudi direktne stike z oblastmi na Nevisu. Tiskovni predstavnik veleposlaništva Jurij Rifelj je ob tem sicer pojasnil, da nimajo ustreznega osebja, ki bi se pridružilo iskanju na otoku, vendar bodo pomagali na vse druge možne načine. Izrazil je tudi zadovoljstvo z dosedanjim delovanjem oblasti na Nevisu in izrazil upanje, da bo reševalna akcija pripeljala do uspešnega zaključka. Na novinarska vprašanja in namigovanja je Rifelj odgovoril, da izginotje Tomažiča gotovo ni v nikakršni povezavi s kakršnimi koli političnimi vprašanji in dogajanjem v Sloveniji. Čeprav je bil pred desetletjem Tomažič močno vpet v politiko, posebej s svojim zavzemanjem za samostojno Slovenijo, pa je politiko zapustil že pred sedmimi leti in se od tlej ukvarja le še s podjetništvom. Dodal je še svoj komentar: »Nekaj se mu je zgodilo. Nikoli ne več – ljudje so lahko videti povsem zdravi, pa nenadoma doživijo srčni napad.«

Naslednji telefonski klic je bil za Mirjam dosti težji: čas je že bil, da pokliče Tonetovo mamo. Njena tašča je znala biti včasih tudi zelo samosvoja in nepredvidljive (dobre ali slabe) volje, zato je bila ob prvem kontaktu Mirjam pripravljena na vse. Začuda pa se je mama medtem že toliko umirila, da sta se lahko normalno pogovarjali. Seveda je kar požirala optimistično tolažilne besede svoje snahe, saj bi jim rada tudi verjela. Mirjam ni bilo težko govoriti tega, v kar je tudi sama verjela: »Tone mora nekje biti! Čutim, da je še živ! Saj na tem otoku ni mraza, da bi zmrznil, ni divjih zveri, ni strupenih kač ... Gotovo ga bomo našli. Tukaj ga vsi iščejo. Saj bo, mama, saj bo ...« Govorila je še z Jeleno in dobila zagotovilo, da za mamo vsi lepo skrbijo in da je najhujše že za njo.

To je še isti dan ugotovil tudi Niko, ki je mamo na Viru osebno obiskal. Čeprav je jokala, pa je bila že čisto pri sebi in se je dalo z njo normalno pogovarjati. Imela je že tudi svojo razlago oziroma ugibanje: Tone je tam okrog hodil s tistim svojim fotoaparatom in morda je ta koga zamikal, pa ga je na skrivaj pričakal in oropal. Seveda se je iz takšne razlage dalo sklepati tudi to, da Tone ni več živ, in mama je v svoji žalosti to tudi sprejela, čeprav je še naprej goreče molila – večino dneva in večino noči.

Ta dan je Kathie Mirjam spet nekoga predstavila. Obiskala jo je Kathiejina prijateljica (tudi Američanka) Caroline Fowler. Z možem je živela v njihovi hiši na Nevisu. Prijetna ženska je prišla k Mirjam že dopoldne, potem pa sta se pogovarjali o različnih stvareh, o družini, Ameriki in življenju na Nevisu. Caroline je imela tudi že vnuka, velika kot Toni in Marjanca, ki ju je seveda oboževala. Prav ta dan je izvedela, da je v njeni domovini zapadlo ogromno snega.

Pri skupnem kosilu je Caroline omenila, da ima na Nevisu še eno dobro prijateljico, ki bi tudi rada obiskala Mirjam in otroka.

Simpatična prijateljica je bila svetovljanska Nikka von Liemandt, gospa v zrelih letih, svetlih las in iskrivih oči, s svojo 81-letno vitalno mamo plemenitega angleškega rodu in precej mlajšim podjetnim ruskim možem Sašem. V kombinaciji podedovanega premoženja s Škotske in podjetnega poslovanja v novi Rusiji so si na Nevisu zgradili krasno hišo na visokem bregu, z enkratnim pogledom na sosednji otok, kjer preživljajo predvsem zimske sezone (vroča poletja pa na Škotskem).

Nikka je natančno razumela položaj, v katerem je bila Mirjam: veliko negotovost, ki je z vsakim dnem neuspešnega iskanja postajala vse bližje stvarnosti – da mogoče Toneta ne bodo našli živega. Nikka je tudi sama izkusila, kaj pomeni izgubiti svojega najdražjega, saj je svojega prvega moža izgubila, ko je star 35 let umrl za rakom. Takrat je tudi ona upala, da ni res zbolel za to boleznijo oziroma da bo mogoče ozdravel, na koncu pa je bilo njeno upanje zaman. Zato je Mirjam vprašala: »Vem, da je težko govoriti o tem, vendar če sem realna – kaj boste storili, če vašega moža ne bodo našli v doglednem času?« Mirjam ji je odgovorila: »Vem samo to, da tega otoka v nobenem primeru ne bom zapustila brez Toneta!« »Da, prav to sem mislila,« ji je svetovala praktična Nikka, »v tem dragem hotelu ne boste mogli biti prav dolgo, zato sem vam pripravljena poiskati drugo, cenejše bivališče.« »Hvala, Nikka, za vašo pomoč!«

Vsi takšni pogovori, čeprav kruto realni, so Mirjam pomagali prebroditi trenutke brezupa. Dajali so ji nekakšno moč za naprej. Prav to moč pa je sedaj potrebovala bolj od vsega. To ji je tudi pomagalo, da je lahko kar najboljše skrbela za otoka in se jima tako posvečala, da sta čim manj čutila nesrečno usodo, v kateri se je znašla njihova družina. Če je prav premislila, pa sta bila po drugi strani prav otroka tisti dve svetli lučki, ki sta ji dajali energijo in moč, da je upala in hotela upati, da se bo Tone rešil.

Kathie pa je ta dan že tretjič govorila z bajaličarko Ginette in ji takoj na začetku povedala, da so Antona že prvi dan videli v Westburyju, in pripomnila, da se to ne ujema z njeno informacijo, da naj bi bil v jami visoko na gori. Ginette je bila odločna, da ti ljudje ne govorijo resnice, čeprav se morda motijo in nimajo slabega namena. Videli so le sliko pogrešanega turista in sedaj MISLIJO, da so ga videli v resnici. Vztrajala je, da je pogrešanec na območju Barnes Ghauta, v nekakšni luknji. Sedaj je videla temo, kar pomeni, da je ponesrečenec že v zelo slabem stanju, morda celo že v komi. Videla je tudi belega psa in napovedala dve možnosti razpleta: če ga bodo našli, bodo pri tem pomembno vlogo igrali trije moški, sicer pa bodo njegove ostanke našli sredi avgusta. Kathie je takšne novice prenašala Mirjam, vendar z manjšimi korekcijami. Tako ni omenjala druge alternative, ki naj bi se zaključila šele avgusta.

Kot vsak večer je Kathie svoji sedaj že prijateljici pripovedovala eno in isto zgodbo – o tem, da ji je Sally Meguid iz hotela Mount Nevis povedala, da naj bi bil nekoč v preteklosti na gori pogrešan starejši možak in da je v divjini preživel kar osem dni. Seveda pa sta se v njej vse bolj povečevali tesnoba in zadrega, kaj bo, ko bo preteklo že več kot osem dni ...

Sedmi dan

Kako drugačen je občutek, ko se »zbudim« na svobodi. Lahko grem naprej in z vsakim korakom se mi približuje rešitev! Pravzaprav se bom najprej odpravil – nazaj, saj so stranske stene tako strme in gosto poraščene, da nima nobenega smisla, da bi rinil vanje. Čeprav je to zelo visoko, se bom povzpел do tistega sedla in se potem vračal po drugi strani, morda kar tam, kjer sem se na goro povzpел (pred tistimi dawnimi dnevi). Še dobro, da imam copate!

Brez posebne nostalgije se poslovim od tega začasnega apartmaja in se odpravim navzgor po strugi. Že po prvih korakih ugotovim, da sem že zelo izčrpan in da bo šlo zelo počasi. Še dobro, da je pred mano ves dan – 12 ur. Po petih minutah moram že počivati. Noge se mi kar tresejo. Tamle vidim »domžalčanko«, kaj če bi se je lotil? Seveda, saj tako potrebujem nekaj dodatne vlage. Odtrgam jo in se udobno namestim ter jo začnem žvečiti. To mi vzame vsaj 15 minut. Težko vstanem in grem naprej ...

Pot je vse bolj strma, moje noge pa svinčene. Že me spet zamika »domžalčanka« ... Ne vem, ali bolj zaradi vsebine ali zaradi izgovora, da počivam ... Tako ne bom daleč prišel ... Začnem se opominjati in podaljševati obdobja hoje s 5 na 10 minut ter skrajševati pogoste počitke ...

Teren v strugi je zelo raznolik in divji. Voda je sem navalila tudi velike skale in izravana debela. Ugotovim, da je koristno, če se čim več prijemam z rokami, da vsaj nekoliko razbremenim noge. Tole bo res velika muka. Vsak korak predstavlja velik napor in sapa me daje, da se moram kar naprej ustavljati ... Skušam ugotoviti, kakšen je vpliv mojih počitkov na »učinkovitost« hoje. Ali se mi sploh splača, da se vsakič uležem? Ali ne bi bilo bolje, da bi se oddahnil le stoje?

Kako zbrati moč za strmo vzpenjanje? Pomislim na svoja dva otroka in na možnost, da ju vidim že danes. To pomaga! Moram do svoje družine! Kakšna nebesa me čakajo v hotelskem naselju Nisbet! Prijetna hišica z dobro založenim hladilnikom ... Zunaj ležalnik v senčici pod razkošno palmo ... Prav blizu čudovita peščena plaža, kamor hotelsko osebje gostom prinaša osvežujoče napitke ... lep bazen s kristalno čisto in hladno vodo ...

Števec v moji glavi sedaj dela že čisto avtomatično. Poleg zavestnega nivoja čutim tudi nekega vzporednega, kot nekakšne blodnje. Vsak korak je ena točka, ena točka sta dve sekundi ... Delamo, delamo ... Prav ta občutek sem imel ves čas, da nekaj delam, nekaj zelo pomembnega, in da se vse to nenehno meri z nekakšnim števcem v moji glavi ...

Odločim se za daljši počitek, hkrati pa z grozo ugotavljam, da je ura že enajst ... Sonce že močno pripeka, sedaj spet ni več moj zaveznik ... Teh pet dni sem ga sicer na svojih licih začutil le za vzorec, tule pa me prav žge ... Ko takole ležim z vsemi štirimi od sebe, bi pa kar zakinkal ... Dobrega spanja nisem imel že ves teden več kot po kakšne pol ure ... Sedaj pač ni čas za spanje. Prisilim se, da vstanem in se odmajem naprej.

Zadnji del je najbolj strm in tudi vse bolj zaraščen, saj se rečno korito spreminja v navadno dolinico. Spet dobivam nove in nove praske, tudi čez tiste iz prvega dne, ki so se že skoraj zacelile. Med enim od počivanj skušam prešteti oziroma oceniti, koliko ran in ranic imam, in ugotovim, da jih je po rokah, nogah in (veliko manj) trebuhu kar krepko več kot petsto. Hvala Bogu, da imam očitno kar dobro kri in se mi rane hitro zacelijo, predvsem pa se ne gnojijo.

Ko se končno privlečem do sedla, se mi spet odpre malo boljši pogled na otok, čeprav so okrog mene še vedno velika drevesa in le med njimi lahko opazujem oddaljeno obalo in naselja ter sosednji otok. Mene bolj zanimajo bližnji pogledi. Rad bi prišel do kakšne ugodne poti v dolino.

Nenadoma presekam kar izrazito sled, kjer je moral nekdo pred kratkim hoditi. Morda so bili to reševalci, saj so me gotovo iskali tudi peš. Ocenim, da sta morala biti vsaj dva, saj je trava kar dobro poteptana (zelo na sveže!) in razno grmičevje kar dobro potrgano. Kakor koli: ta človek ali ti ljudje so morali priti iz doline in se vanjo tudi vrniti, torej moram preprosto slediti njegovim (njihovi) sledi! Bil sem navdušen, da sem po šestih dneh končno prišel v stik s civilizacijo in da se mi bo hoja olajšala, hkrati pa še dobila svoj smisel.

Je pa tale sled prišla kar ob pravem času, kajti temu delu gore se je že približal oblak in mi zakril pogled na dolino, da bi se lahko vsaj približno orientiral. Toda ali naj grem po sledi levo ali desno? Levo gre navzgor, desno navzdol. Po mojem občutku, kot sem ga lahko dobil malo prej, ko sem imel še razgled, bi moral iti v levo, čeprav me tako ne mika, saj se ta sled dviga. Morda pa se dviga le začasno, potem pa se bo začela spuščati?

Odločim se za levo smer. Ker je džungla tukaj spet gosta, mi poti ni težko slediti, saj je moral tisti, ki je tu hodil, vložiti kar precej naporov, da si je utrl pot. Mi je pa s tem tudi prihranil veliko energije! Moja morala se je zelo dvignila. Aja, pozabil sem se Bogu zahvaliti za to pomoč. Zbrano zmolim svoje tri molitvice in se odločno odpravim po zamegljenem pobočju, seveda ves čas pazeč, da ne izgubim sledi. Vmes občasno tudi kričim na pomoč, čeprav mi to jemlje veliko energije, vendar sedaj že obstaja možnost, da koga le prikličem.

Ker pa je strmina spet vse hujša, se mi začne porajati dvom, ali je pametno, da sem se odpravil navzgor – v levo smer. Zakaj bi se sedaj še tako mučil s strmino, če pa bi se sicer lahko morda ves čas le spuščal? Le zakaj nisem rajši zavil na desno? Bi se sploh lahko izgubil? Verjetno ne, saj se je moral tudi tisti, ki je naredil sled, na vsak način spustiti v dolino (ali pa priti iz nje). Še je čas, da se premislim. Da, obrnil se bom, se napotil navzdol in se držal sledi, kamor koli bo že šla.

Navzdol gre seveda laže in kar hitro sem mimo mesta, kjer sem odkril sled, vendar se kaj dosti več ne ustavljam: le navzdol, navzdol. Čeprav sem zadihan, obnovim staro prakso in še malo zavpijem na pomoč. Sedaj je tudi moj glas že dosti bolj šibak, kot je bil na začetku. Razen mojega odmeva seveda ni nobenih odzivov ... Kako mirno in tiho je tule, čeprav se v daljavi občasno zasliši zvok aviona in sedaj tudi že ladje ...

Brez počitka pa vendar ne gre. Najti moram kakšno »domžalčanko«. Glej, glej, tule ob poti so prežvečeni ostanki te rastline. Očitno sem izbral kar pravo, saj jo uporabljajo tudi drugi ... Bog jim požegnaj, saj so bili gotovo tudi žejni, ker so morali garati prav tako kot jaz. Zaprem oči, zamegli se mi in kar za nekaj časa me zmanjka. Morda pa si to že lahko privoščim, tudi če se moja vrnitev zavleče v večer?

Prav sem naredil, da sem se vrnil, saj se je tale pot že odcepila od sedla in se odločno spušča v dolino, v eno od stranskih zajed te mogočne gore. Tudi ti moji predhodniki so si za spust izbrali rečno korito. Nekje najdem čvrsto palico in se nanjo opiram, ko hodim po razbrazdanem rečnem dnu. Nekajkrat mi noga nevarno spodrsne in prav ustrašim se, da bi si jo sedajle zvil ali celo zlomil.

Čeprav nerad, moram narediti še nekaj daljših počitkov. Ves sem zadihan in prepoten in v vratu čutim utripanje srca. Neverjetno, koliko lahko vzdrži človeško telo!

Tudi ta dolina se začne vse bolj ožiti in postaja vse bolj kanjonasta. Ampak tukaj se mi ni treba bati, saj sem še vedno na sledi, verjetno reševalcev, in če so se oni lahko v dolino vrnili po tej poti, se bom lahko tudi jaz ...

Pozno popoldne je že, jaz pa se ne oziram kaj dosti naokrog, saj moram gledati predvsem na vsak korak, da ne padem in si ne polomim nog sedaj, ko sem že tako daleč.

Kaj pa je to? Tudi tule moram vse bolj uporabljati roke, da se spuščam po skalah, kjer ob deževnem obdobju tečejo slapovi. Če sem že toliko preplezal, bom pa še malo ...

Tole me začenja pa že skrbeti ... Tudi tule bi lahko padel ... Bom pač pazil, tako kot so oni pred mano ...

Tedaj pa – saj to ne more biti res!!!

Znajdem se na robu kanjonaste luknje, v njej pa zagledam svoj nahrbtnik, razobešene cunje, svoje gnezdo ...

Takoj se zavem, da sem ves dan hodil po svojih lastnih sledih in se zato spet vrnil tja, kjer sem začel ... Pa koliko energije sem medtem porabil, da sem se dvignil visoko na sedlo!

Umaknem se, da ne bi še enkrat padel tam, kjer sem prvič ... in se zgrudim, od fizične in psihične izčrpanosti ...

O, ljubi Bog, zakaj se tako mučim? Ali mi res ni dano, da bi se rešil?

Zmolim, in to me umiri.

Za danes je dovolj. Jutri bomo videli, kako in kaj ... Dvomim, da bi se lahko še enkrat povzpел po isti poti kot danes ...

Poiskati si moram prenočišče. Toda ne bi bil rad tule, v bližini te moje pasti ... Izkoristil bom svobodo gibanja in si poiskal kaj prijetnejšega ...

Odločim se, da jutri sploh ne bom več poskušal priti nazaj, tako kot danes, ampak bom nevarni del te doline (kanjona) skušal nekako obiti in se potem spet približati rečnemu koritu tam, kjer bo že bolj položno. V tem smislu se bom nocoj skušal vrniti po koritu samo toliko nazaj, da se bo ena ali druga stranska stena toliko odprla, da se bom lahko vanjo povzpel. Jutri se bom skušal spuščati vzporedno nekaj sto metrov, tako da obidem nevarna mesta, in se nato spet približati rečnemu koritu. Vem, da bo to zelo nevarno početje, vendar mi sedaj ne preostane drugega kot izrazito tveganje.

Da ne bi izgubljal časa in bi ujel še kaj mraka, se res odpravim nazaj in na desni strani najdem mesto, kjer je mogoče zaplezati v steno. Ker vem, da bom potem celo noč počival, dam vse od sebe in se kar vržem v goščavje ter po njem plezam strmo navzgor. Spremlja me luna, ki mi tudi sveti, zato si lahko privoščim nekaj višji vzpon. Rastlinje je tako goste, da z nogami niti ne pridem do tal, ampak kar nekako plavam po travi, praprotnju, grmičevju, koreninah, ovijalkah ...

Na koncu me le preseneti nekaj lepega. V daljavi zagledam čudovit prizor. Morska obala, zaliv, osvetljeni Charlestown (glavno mesto Nevisa), zasidrana velika potniška ladja (križarka), majhna ladjica za izkrcavanje potnikov, še nekaj drugih osvetljenih plovil, pristaniški zvočki ... Kako blizu je ta lepa civilizacija in kako težko mi je dosegljiva! Na tistile luksuzni ladji se sedajle lepo oblečeni ljudje zbirajo k večerji, nazdravljajo s hladnimi koktajli ...

Jaz pa se pripravljam na neprijetno operacijo »menjave tekočine« ... Odkar sem skupaj z nahrbtnikom v jami pustil tudi plastično stekleničko, je to opravilo dosti težje kot prej. Urin si do ust lahko prenesem le z roko, vendar bi ga lahko veliko izgubil, če bi mi med pitjem odtekal ... Zato si moram »pipico« z drugo roko zapirati, kar je zelo boleče. Tekočina je sedaj že povsem rjava in zelo pekoča za odprte rane na roki in ustnicah. Telo se z izločenim urinom gotovo želi znebiti določenih nekoristnih ali celo strupenih snovi (bakterij), jaz pa jih sedaj že šesti dan vračam nazaj v želodec. Dodajam sicer nekaj sveže tekočine iz tistih debel (»domžalčank«), vendar se tudi zelo potim. Čudim se, da nimam nobenih bolečin v ledvicah in jetrih.

Verjetno bom pa le moral na pregled v bolnišnico, če (ko) se bom jutri rešil ...

Ležišče je tokrat sicer nekoliko mehkejše, vendar se ne smem kaj dosti premikati, sicer bi se lahko zvrnil po strmem pobočju. Še večkrat ponoči opazujem lep prizor oddaljenega pristanišča in močan odsev polne lune v morju. Opazim pa, da mi je vid precej opešal in da tudi z očali detajlov ne razločim kaj dosti.

Kako lepa noč je! Čudovit romantičen pogled na lunino svetlobo, ki se kopa tam doli v morju!

Odločim se, da v teh naslednjih dolgih urah ne bom (spet) premišljeval o smrti in drugih žalostnih vprašanjih, temveč bom skušal misliti na kaj lepega. Če se mi bo jutri uspelo končno rešiti, se lahko začnem veseliti že sedaj. Če pa se mi bliža zadnja ura, prav tako ni razloga, da moram ta lepi svet zapustiti ves namrščen in zagrenjen.

Pomislim na ljubezensko zgodbo med angleškim narodnim junakom lordom Nelsonom in lepo (belo) Nevižanko Fanny Nisbet, po kateri je gotovo dobilo ime tudi »moje« hotelsko naselje. Njuna poroka se je odvijala prav tamle doli proti Charlestownu, na prostem pod krošnjami dreves naselja Montpellier – nekaj kilometrov od tod in mladoporočenca sta imela zvečer prav

podoben pogled na obalo in sosednji otok, kot ga imam sedajle jaz. In če se ne motim, je bilo to tudi zelo zgodaj spomladi ...

Okrog leta 1780 je bil mladi angleški kapitan Horatio Nelson še na začetku svoje kariere. Ko se je med dvema vojaškima nalogama izkrcal na Nevisu, je spoznal mlado in lepo Fanny, ki ji je nekaj pred tem umrl starejši mož in je ostala sama s svojim sinkom (starša sta ji umrla že v mladosti in odtlej je imela za zaščitnika le še svojega strica). Fanny je bila za hčer plantažnika na oddaljenem otoku presenetljivo dobro izobražena, bila je glasbenica in lingvistka.

Med njo in Nelsonom se je takoj (na prvi pogled) vnela silno romantična ljubezen, ki je bila zaradi kapitanovih potovanj tudi zelo bogato dokumentirana v obliki lepih pisem, ki še do današnjih dni vznemirjajo (predvsem angleško) publiko v številnih ponatisnjenih knjigah.

Dobro izobražena in tudi malce literarno navdahnjena mlada Angleža sta si na papirju res dala duška, saj v njunih pismih kar mrgoli stavkov, kot: »Brez tebe mi ni živeti, saj mi pomeniš vse na svetu,« ali pa: »Še nikoli na svetu ni bil noben človek tako razočaran, kot sem bil jaz včeraj, ko nisem dobil Tvojega pisma.« Videti pa je, da je bilo razmerje bolj platonično kot strastno. Nelson je Fanny tudi opozarjal na slabe strani zakona z mornarjem, ki je od žene več časa odsoten, kot pa je skupaj z njo.

Po lepi in družbeno (tako v Angliji kot na Nevisu) zelo odmevni poroki so mlademu častniku nekateri napovedovali konec mornariške kariere, vendar se je ta tedaj šele dobro začela in ga pripeljala na sam vrh najmočnejše mornariške sile na svetu.

Zakon je imel kar dober začetek, saj je Nelson kmalu po poroki prijatelju pisal, da doslej sploh ni vedel, kaj je sreča, in da je prepričan, da ga bo Fanny osrečevala do konca njegovega življenja. Toda zdi se, kot da je bila njuna sreča vezana le na Nevis. Ko se je mladi par preselil v Anglijo, je imel Nelson v Londonu toliko dela, da je v glavnem prebival kar na ladji. Fanny je imela zdravstvene probleme zaradi mrzlega in meglenega londonskega zraka.

Ko se je začela vojna s Francijo, je Nelson zablestel. Strmo se je vzpenjal po lestvici vojaške hierarhije in postajal vse popularnejši tudi v javnosti. Fannyjinega sina je vzel za svojega in ga že kot trinajstletnega fanta vzel na svojo vojaško ladjo. Skupnih otrok s Fanny nista imela in morda je bil prav to eden od razlogov, da se nista še naprej zblíževala. Zdelo se je celo, da se je Nelson Fanny naveličal.

Ko je v bitki pri Tenerifah izgubil desno roko, ga je še vedno skrbno negovala žena Fanny. Pozneje, ko je nesrečo prebolel in se je začel vse pogosteje gibati v visoki družbi, ga je omrežila veliko strastnejša in živahnejša lady Hamilton (sicer poročena s starejšim možem), ki mu je kasneje tudi rodila dve hčerki (in se je Nelson k njej tudi preselil). Lahko si je predstavljati, kako hvaležna tema je bila usoda velike ljubezni, ko so njihova razmerja začeli glodati senzacij in škandalov (že tedaj) željni Angleži.

Zgodbo je seveda zaključil francoski ostrostrelec, ki je poveljujočega in zmagovitega Nelsona smrtno zadel ob koncu bitke pri Trafalgarju, ki je sicer Anglijo utrdila kot svetovno pomorsko velesilo in odvrnila kakršno koli nevarnost invazije na ta otok tja do druge svetovne vojne.

Zgodba, ki je lahko dobro izhodišče za premišljevanje o ljubezni!

Človek je najprej deležen in se je tudi nauči v svoji družini. Zato je tudi družina tako pomembna in bi jo morala vsaka družba tudi čim bolj ceniti in varovati. Ljubezen je največ, kar lahko damo starši svojim otrokom, celo več kot to, da jim omogočimo visoko šolsko izobrazbo. Seveda otroku s tem, ko ga dobro usposobimo za neusmiljeno tekmovanje, veliko pomagamo, vendar to še zdaleč ni dovolj za njegovo srečo. Več je vredno, če ga izoblikujemo kot celovito osebnost, z uravnovešenimi čustvi in družbeno prilagodljivostjo, kot pa v genija le na enem področju, saj je možno, da smo mu s tem odvzeli možnost kasnejšega doživljanja prave in običajne človeške (družinske) sreče. Ta sreča je namreč najboljša popotnica za lepo in trajno obliko ljubezni med moškim in žensko.

Te ljubezni namreč ni mogoče ustvariti niti vzdrževati na enostaven način. Moški in ženska si morata predvsem zaupati in se drug drugemu predajati (kar ni vedno lahko). Truditi se morata, da (se) iskreno dajeta in z veseljem sprejemata. Da drug drugega vzgajata in dopolnjujeta, a se vendar jemljeta takšna, kot sta, vključno z zunanjimi in notranjimi pomanjkljivostmi. Sprejeti morata tudi vsak svojo (različno) vlogo, kot ta izhaja iz posebnosti njunega spola. Če so ta njuna prizadevanja iskrena, se njuno razmerje lahko razvije v nekaj čudovitega, enkratnega in neponovljivega ter ju spremlja do konca življenja. Če imata še normalni zdravi telesi in če obstajajo minimalno ugodne zunanje okoliščine (lastno stanovanje ter osnovna preskrbljenost), potem imata lahko tudi zelo lepo spolnost, kot nekakšno nagrado za njuno odrekavanje, predanost in zvestobo. Kako pravično je Bog lepo spolnost razdelil med vse ljudi in ni glede tega prav nič zanemarljivo niti najrevnejših ter sicer za marsikaj prikrajšanih ljudi!

Na začetku je seveda lepa tudi zaljubljenost, ki je lahko lep začetek, predvsem za mlade ljudi, lahko pa je tudi začasna utvara, ki pripelje do nesrečnega zakona. Starejši vemo, da je lahko zaljubljenost tudi »slepa« in minljiva, toda mladim tega ne bomo nikdar dopovedali ...

Spomnim se zame zelo poučne oddaje na televiziji, ki je prikazovala razmerja med moškimi in ženskami v različnih kulturah. Videli smo tudi opise in izjave zakoncev iz neke vzhodne države, mislim, da je bila to Indija. Pri njih se za zakonske zveze ne odločijo mladi sami, ampak jim neveste oziroma ženine izberejo starši, s pomočjo posebnih (tudi poklicnih) zakonskih svetovalcev. Slednji skušajo čim bolj spoznati veliko mladih ljudi in nato na podlagi njihovih značajev in temperamentov izbrati najboljše kombinacije (pare). Ko o tem prepričajo starše in se ti za ženina ali nevesto odločijo, se šele organizira v okviru družine spoznavni sestanek med bodočima zakoncema, in to neposredno pred poroko. Iz razumljivih razlogov vlada pred takimi obiski pri mladih dveh velika radovednost in nestrpnost, saj bosta prvič videla človeka, s katerim bosta potem (intimno) prebila večino svojega življenja.

Na prvi pogled, posebno za nas zahodnjake, je to prav grozljiva ureditev – da ti drugi izberejo življenjskega partnerja. (Seveda te s tem tudi prikrajšajo za fazo zaljubljenosti.)

Zelo pa me je presenetilo nadaljevanje oddaje, ko je bilo prikazano (podprto s številnimi iskrenimi intervjuji), da med takimi zakoni ni prav nič manj srečnih parov kot med tistimi, ko se mladi najdejo sami med seboj. Videli smo srečne velike družine ter smejoče pripovedi o prvih (tudi zelo negativnih) vtisih mož in žena ter o kasnejšem spoznavanju, zbliževanju in tudi ljubezni dveh takšnih ljudi. Logično: saj tudi pri nas mnogi mladi, ki so nesmrtno zaljubljeni, v tem svojem obdobju sploh ne kažejo partnerju svoje prave iskrene podobe, temveč se prikazujejo boljši, kot so v resnici, hkrati pa v svoji strastni zaljubljenosti niti ne vidijo očitnih napak ter pomembnih vrednostnih ali karakternih razlik svojega bodočega življenjskega sopotni-

ka. Ko se kasneje velika »ljubezen« ohladi, je po navadi že prepozno. Nekateri se za vedno sprijaznijo z nezadovoljstvom, drugi pa se na hitro ločijo.

Tudi v Indiji je sicer na začetku veliko razočaranj, toda če so bili na delu izkušeni in modri svetovalci, je veliko možnosti, da so izbrali bolj posrečene kombinacije, kot bi jih slepo zaljubljeni mladi sami. Za zaljubljenost (sicer kar dolgotrajno) je šlo očitno tudi pri Nelsonu in Fanny, sicer se njuno razmerje ne bi končalo na tako žalosten način.

Seveda ne mislim, da bi takšno prakso, kot je v veljavi ponekod v Indiji, prenesli tudi v naše razmere, vendar tudi ni razloga, da bi se nad takšnimi navadami v drugih okoljih kakor koli vzvišeno zgražali, ne da bi upoštevali posebno kulturnozgodovinsko ozadje. Meni ta indijska navada pove še nekaj, s čimer se ne bi strinjal marsikateri moj rojak, namreč da tudi pomanjkanje spolnosti v predzakonski dobi (kot se v teh deželah očitno dogaja izbranim parom) ni nobena bistvena ovira za dober zakon (in dobro spolnost). Lepo spolnost bosta zdrava zakonca v sebi in svojem partnerju gotovo našla, če se bosta uspela res zblížati na duhovnem nivoju.

Zahodna civilizacija je danes preveč preplavljena z izkrivljeno podobo in vlogo spolnosti, kar še posebno bega mlade ljudi. Prava škoda je, da že mnogim otrokom podivjani mediji ovijejo lepo in zdravo spolnost v umazan ovoj pornografije.

Kot normalen moški tudi sam rad vržem oko na razgaljeno lepo žensko telo in ne nasprotujem pornografiji, dokler je ta strogo omejena na odrasle osebe, ki se same zanimajo za takšno obliko sprostitve. Sem pa – že dolgo – alergičen na to, če se z neprimernimi slikami, filmi in besedami kvarijo nedolžne otroške duše.

Tako sem že leta 1989, v tedaj še socialistični Jugoslaviji, napisal javno pismo z naslovom Proti pornografiji na ulici, ki so mi ga tudi objavili v največjem slovenskem dnevniku *Delo*. Obregnil sem se ob tedaj zelo razširjeno prakso reklamiranja pornografskih filmov kar na povsem javnih površinah, na ulicah, predvsem v posebnih omaricah v lasti kinematografov. Ker se (še) nihče ni oglasil proti (in tvegaj svojega osmešenja v očeh »napredne« javnosti), so brezsravno objavljali že kar povsem necenzurirane slike iz trdo pornografskih filmov, vključno z razgaljenimi in združenimi spolnimi organi.

Ker je bilo to tudi v bližini železniške postaje, sem včasih videl skupine osnovnošolcev, ki so prišli na ekskurzijo v glavno mesto, kako se zbirajo ob takšnih omaricah in kako nerodno je nekaterim (da so kar zardevali), ko so prvič opazovali takšne slike. Zakaj tem nedolžnim otrokom vcepiti zavest, da morajo biti med moškim in žensko le neki nenavadni položaji, po možnosti v skupini, in da so pri ljubljenju nujni neki divji spačeni izrazi, v rokah pa bič ali palica? Zakaj nimata dva mlada pravice, da spolnost odkrijeta sama, z vsemi počasnimi vmesnimi stopnjami ter majhnimi skrivnostmi in nežnostmi in nerodnostmi? Zakaj dekletom vcepiti občutek, da bo fant že na prvem sestanku od nje pričakoval zapletene akrobatske položaje? Zakaj fantom vcepiti kompleks, da bodo s svojimi dimenzijami razočarali dekleta, ki pričakujejo le takšne stvari, kot jih vidijo v filmu? Že tedaj sem opozoril in tako mislim tudi še danes, da (pa naj se sliši še tako nemoderno) obstaja nekaj, kar se imenuje »pohujšanje« (otrok), in da do tega nima nihče pravice, posebno še, če se starši odločijo za bolj striktno obliko vzgoje. Danes bi takšno vsiljevanje pomenil, na primer, televizijski kanal, ki bi podnevi predvajal pornografske filme. Ali zato, da pred takšno vsebino zaščitim svoje otroke, ne smem imeti možnosti, da jim dam daljinski upravljavnik? Ne – tisti, ki se s tem ukvarjajo, so dolžni poskrbeti, da otrokom pornografija ne bo dostopna na javnih mestih (kanalih).

Svoje pismo sem kot pravnik začinil z javnim vprašanjem, kje so javni tožilci in drugi organi pregona, ki bi morali po zakonu pornografijo preganjati, saj je bilo tovrstno razpečavanje že tedaj sankcionirano v kazenskem zakoniku.

Začuda je moja pobuda naletela le na pozitivne reakcije, predvsem pa ne na nobeno negativno. Oglasilo se je še več pisem podpore, med njimi v *Delu* tudi pismo podpore s kar 116 podpisniki. Resnici na ljubo je bilo nekaj državljanske pobude tudi tedaj že mogoče. Sumim, da so morali javni tožilci, ki sem jih predramil, kinematografe tudi na kakšen neformalen način opozoriti, saj so te slike iz omaric izginile in se takšne vrste oglaševanje v Ljubljani do današnjih dni ni več pojavljalo.

Prepričan sem, da pred moralnim onesnaževanjem ne moremo kar dvigniti rok in da tudi pornografska industrija sama ne bo zmogla dovolj samocenzure (za zaščito otrok). Tukaj bo ime la družba – država – še dolgo pomembno vlogo, saj bo morala postaviti pravila in določiti kazni za kršenje teh pravil. Nič manj kot to!

Pomislim na Mirjam! Kako rad bi se sedajle znašel pri njej v postelji! Saj ne da bi si moje izčrpano telo te dni in noči kakor koli zaželelo spolnosti (za to so dosti primernejše druge, prijaznejše okoliščine), pač pa bi mi zelo prav prišla njena toplota!

Me bo še kdaj pogrela?

* * *

Dejan in Niko sta že na poti, je najprej pomislila Mirjam, ko se je ta dan zbudila. Morda bodo skupaj z njima prišle kakšne nove ideje in aktivnosti, tako kot avion z infrardečimi senzorji?

Opoldan je prišla Nikka, tako kot je prejšnji dan obljubila, tokrat v spremstvu svoje mame. Skupaj so imeli kosilo in Nikka je predlagala, da bi Mirjam popeljala po otoku, ki ga tako kot njegove prebivalce že zelo dobro pozna. »Da, pojdite z Nikko!« je svetovala tudi mama. »Otroka pa bo medtem lahko varoval naš Saša.« »Prav rada, pojdimo kar takoj,« se je takoj strinjala Mirjam.

Avto, s katerim sta njo in otroka peljali Nikka in njena mama, ni bil prav nič v slogu njunega lepega prebivališča in uglednega porekla. Tako je stokal in škripal po strmem hribu, da se je Toni prav zabaval, vendar so poletno rezidenco von Liemandtovih le dosegli. Sprejel jih je živahni Saša, ki je bil naslednja dva dneva idealna varuška za že kar malo razvajena otroka.

Najprivlačnejši rekvizit v hiši je bila ogromna televizija, saj s temi hišice v Nisbetu niso opremljene, globalni Cartoon Network pa je vedno dežurni za otroke po vsem svetu. Da bi bilo Toniju in Marjanci kar najudobneje, sta si izbrala televizijo v kolonialno lepi spalnici, in to z dovoljenjem, da sta sezuta lahko ležala in skakala po postelji. Lačna nista bila, pa še dober sladoled jima je Saša občasno prinesel.

Mirjam in Nikka pa sta se kar takoj pridružili sedaj že manj številnim iskalcem pogrešanega Toneta. Začeli sta v naselju Fountain Village, zaključili pa v Barnes Ghautu. Na osamljenih delih sta klicali »Tone!« (Mirjam) oziroma »Anton!« (Nikka), v naseljenih pa spraševali ljudi in jih prosili, naj se še bolj potrudijo. Za pogrešanega je sedaj že vsakdo vedel, imeli so naj-

različnejše komentarje, kaj dosti več pa tudi ne. Marsikoga je Nikka tudi osebno poznala, tako tudi mladeniča z dolgimi lasmi, spletenimi v kite – Junior Jacka iz Barnes Ghauta. Vsakomur je razložila, da je njena sopotnica žena pogrešanega turista. Dali sta jim še zadnje letake s Tonetovo sliko.

Tako kot vsi udeleženci iskalne operacije sta tudi Mirjam in Nikka izhajali iz domneve, da so Toneta nazadnje videli v sredo popoldne v naselju Westbury, zato sta se seveda odpravili tudi tja. Policista Wigleyja sicer nista našli doma, je pa njegov približno 60-letni oče potrdil, da je Wigley Toneta res videl, kako se je ob 16. uri vračal z gore. Za Mirjam je bilo novo le to, da naj bi neznanec v rokah nosil temen zavitek, ki bi bil lahko torbica fotoaparata. Govoril pa naj s policistom ne bi, pač pa je ta videl, da se je pogovarjal s sosedo Winnefred Herbert.

Potrkali sta pri sosednji hiši in odprla jima je okrogla gospa srednjih let. Winnie je Mirjam nagovorila tako kot vsi drugi: »Ja, kakšna nesreča! Bog vam pomaga, da ga najdete živega!« Kot že tolikokrat jima je do potankosti opisala srečanje in pogovor z osebo, za katero so bili vsi prepričani, da je bil lahko le turist Tomazic. Mirjam je Winnie postavila še nekaj vprašanj, nazadnje še o tem, kam naj bi Tone potem odšel. »Naravnost navzdol po cesti, proti obali.« Medtem se je kar nenadoma stemnilo. Ta dan je res hitro minil. Mirjam se je spomnila, da je za zvečer zmenjena še z novinarko dnevnika *The Daily Herald* in dopisnico Reutersa Suzanne Gordon, zato sta z Nikko pohiteli po otroka, tam spili nekaj osvežilnega in se odpravili v Nisbet.

V Veliki restavraciji so tokrat imeli res pozno večerjo, posebno za otroka. Mirjam je takoj ob prihodu zagledala Suzanne, ki pa je bila tako razumevajoča, da se je intervjuju za ta večer odpovedala in sta se zmenili za naslednji dan. Ta večer je Mirjam želela osebno pričakati brata in prijatelja, ki naj bi s sosednjega St. Kittsa ne prišla na običajen način, z avionom, temveč s čolnom.

Dejan in Niko sta ta dan imela za sabo res dolgo in naporno potovanje. Začela sta na Brniku ob osmi uri zjutraj in najprej odletela v Frankfurt. Že na avionu sta dobila v roke najnovejše časopise, ki so vsi objavljali vesti in slike o pogrešanem Tonetu, tako da sta se morala o svoji misiji pogovarjati tudi s sopotniki. Prestop v Frankfurtu je minil kar tekoče, po deveturni vožnji pa sta imela dve uri postanka v Miamiju. Tam sta takoj ugotovila, da njuni prenosniki v tem mestu ne funkcionirajo brez dodatne opreme. Dejan je bil pri nakupovanju telefonskih kartic tako natančen in počasen, da bi skoraj zamudila polet za Portoriko. Nazadnje sta morala dirkati mimo vrst in prositi za izjemne prehode. V avion sta prišla dobesedno zadnjo minuto pred poletom.

Na St. Kittsu, kjer so pristali ob 23. uri, pa je Dejana čakalo neprijetno presenečenje. Vsa njegova prtljaga je ostala na enem od prejšnjih letališč in se je tako naprej napotil le z ročno torbico. Pri izhodu z letališča ju je nekdo že čakal z napisom »Dejan, Niko« in ju popeljal naravnost v pristanišče, saj je bilo letališče na Nevisu ob tako pozni uri že zaprto.

Za tehnično in športno navdahnjena možaka je bil čoln prava poslastica. Gliser z dvema Johnsonoma s po 150 KM ju je s 35 vozli v lepi nočni vožnji prav hitro pripeljal na Nevis. Točno ob polnoči je pristal na obali Oualie Beach, kjer sta ju kljub pozni uri poleg Mirjam čakala tudi otroka. To je bilo veselja, ko sta se obešala na priljubljenega strica in tudi na Sabinega očka Dejana!

Zaspala nista niti na povratni vožnji v hotel, ko sta v džipu kar tekmovala, kateri bo imel več za povedati. Toni je razlagal vse okrog kokosovih orehov, Marjanca pa je Niku kazala svojo novo rumeno trenirko. Odrasli so si ob tem izmenjali veliko resnejše podatke, saj so vedeli, da čas neusmiljeno teče. Jutri bodo skušali vsak po svojih močeh pomagati, da otroka ne bi postala siroti ...

V Nisbetu je bilo kot običajno tudi za prihod novih dveh gostov vse brezhibno pripravljeno. Ponudili so jima kar dva kompleta ključev, vendar se jima je zdelo kar preveč potratno, da bi imela vsak svojo hišico, zato sta skupaj izbrala apartma z nazivom White Hall. Lep je bil tudi pogled ob vstopu, saj ju je na mizi čakala slastna večerja, predvsem z raznimi sendviči, sadjem in veliko ledeno mrzle pijače.

Dan, ki je že nekaj ur prej minil v domovini, je zaznamovala velika medijska odmevnost, žal tudi že povsem izkrivljene zgodbe o tuji nesreči.

Kathie je tudi ta dan poklicala bajaličarko Ginette. Pozno popoldne ji je ta dejala, da si je Anton poškodoval levi del hrbta in da tak na gori leži, ne da bi se mogel premikati. Še vedno je vztrajala, da se je nesreča zgodila na območju Barnes Ghauta.

Osmi dan

Ponoči so se zvoki iz oddaljenega pristanišča umirili, zjutraj pa sem zaznal celo zvoke glasnejših cestnih vozil. Čeprav sem bil že na pragu civilizacije, mi je bila ta še vedno nedosegljiva. Mi bo danes uspelo? Kar tremo imam. Kaj če tiste stene niže doli ne bodo postale položnejše? Kaj če se zaplezam ali celo padem v kanjon? Bi se kljub temu vračal po včerajšnji poti? Nemogoče! Povsem sem že izčrpan in s skrajnimi napori se lahko le še spuščam, nikakor pa ne bi zmožel še enega vzpona skoraj do vrha gore.

Najbolje, da kar začnem, takoj ko se za silo zdani, saj me bo kasneje kmalu našlo tudi sonce, in ko se bo uprlo vame, bo spet neznosno vroče. In se kar odpravim – saj tako nimam kaj pospravljati ali shranjevati. V žepu imam še vedno zavitek s tistimi spominskimi karticami (slike in zvok) ter nekaj malega denarja, kar mi bo prav prišlo za taksista do Nisbeta. Če dobro pomislim, bi morda le najprej zavil v bolnišnico?

Sedaj sem moral napredovati postrani po zelo strmem pobočju, da bi obšel nevarni del kanjona, vključno s tisto mojo kotanjo, in vsaj še naslednji, še globlji prepad. Običajnemu rastlinju se je tu pridružila še nova vrsta zelo zoprne trave. Ne samo, da se oprime vsakega predmeta (tudi rok in nog!), ampak je tudi zelo ostra in čvrsta. Povzročala mi ni samo običajnih prask (kaj pa je še nekaj dodatnih k tistim petstotim?), ampak prave ureznine do krvi. Moral sem zelo paziti, da sem se oprijemov te nevarne trave na čim lažji način znebil in da nisem delal prehitrih korakov, ker bi se sicer lahko zelo porezal. V primerjavi s to travo se mi je celo neka suha vrsta kaktusa zdela manj nevarna, čeprav je imel prav ostre bodice.

Kot sem predvideval, sem napredoval zelo počasi, sonce pa je čedalje bolj pripekalo. Ker je bilo zaradi strmine tudi teže piti lasten urin, pa tudi izkoristek je bil zaradi pomanjkanja stekleničke manjši, me je začelo skrbeti, da mi bo končno tekočine povsem zmanjkalo. Začutil sem, da bi se lahko spet začeli kazati znaki dehidracije. Rutinsko sem zmazal še nekaj »domžalčank«, pri čemer sem se že bal, da bi si zaradi surovega žvečenja ne izpulil še kak zob.

Počasi so se začele uresničevati tudi moje bojazni, da bo stena prestrma za napredovanje. Sedaj sem ocenjeval, da ima že 80-odstotni naklon, kar je v slovenskih gorah že povsem neprehodno brez dodatne varovalne opreme. Tule je bilo pobočje k sreči tako gosto poraščeno, da si se ga lahko držal in so te varovale njegove žive sestavine. Noge sem imel zapletene v travo in razne korenine, z rokami pa sem se lahko držal debela kakšnega manjšega drevesa ali pa kar šopa praproti. Nekajkrat sem si pomagal celo z zobmi. Ko se mi je kaj utrgalo, mi je sicer spodrsnilo, a sem se kmalu spet zapletel v kakšen kaktus ali ovijalke. Le naprej, vsaj nekaj sto metrov, da pridem mimo kraja tiste moje nesreče!

Na mojo veliko žalost in vse večji strah pa je strmina postajala vse hujša. Jasno: če sta bili steni tako strmi v moji kotanji, sta lahko tudi še nižje, v novih kotanjah. Ali naj se dvigam in tvegam, da zaidem v še večje strmine? Ali naj nadaljujem z vzporednim prečenjem? Ali pa naj se skušam čim prej spustiti in tako zmanjšati možnost usodnega padca? Naj se vrnem in se znajdem tam, kjer sem bil tako razočaran že sinoči? Za daljše molitve tule ni časa, zato se le na kratko priporočim Bogu, da bi me (spet) rešil.

Strmina, v katero sem se zaplezal, je že tako huda, skoraj 90-odstotna, da sploh ne morem več taktizirati in se odločiti. Lahko se samo še rešujem pred padcem. Kako visoko nad kanjonom sem? Rajši ne pomislim, bojim se, da še zelo visoko ... Bi se le vrnil? Prepozno. Tamle levo spodaj vidim samo še zrak ... Nič več – naprej, nazaj? Samo še iskanje oprimka, ki bi me še držal ... Tale korenina? Preperela ... Tistole stebelce? Se takoj izpuli ... Ali še dobro stojim? Bojim se, da travnata ruša popušča ... Treba bo najti boljšo stopinjo ... Tale kaktus za nekaj časa reši moje težave ... Ali se mi končno res bliža smrt? Še enkrat hvala Bogu in svet' bo`ji križ ... Toni, Marjanca, Mirjam, mama ...

Z obrazom sem seveda prislonjen na vlažno travo. Strmina je tako huda, da moram glavo odmakniti, če jo želim obrniti na drugo stran. V nos me zbadajo ostre bilke. Mimo prileti metuljček – najobičajnejši dan, toplo sonce, pisane cvetlice ... Ptički lepo pojejo, jaz pa se tule dobesedno pulim za življenje ...

Kaktus še drži, moje noge se začnejo tresti ... Z rokami se seveda tudi ne bom obdržal, kaj šele izvlekel na varno. Kaže, da bo padec neizogiben, to mi je že jasno! Morda ga bom preživel, toda izogniti se mu ne bom mogel! Ko z eno nogo potipam naprej navzdol, ne dosežem ničesar ... Z drugo tudi ne ... Pod mano je prepad ...

Trava, za katero se držim, popušča, se trga in puli iz skalne razpoke. Začutim, da se je začelo: popuščajo vse štiri oporne točke. Ko popusti kaktus pod eno nogo, se takoj poveča pritisk na drugo nogo, kar povzroči zdrs in moja celotna teža se obesi na roki. Vidim, kako se iztrgajo zadnji šopi trave, in že z velikim truščem padam v globino ...

Kako sem padal, seveda ne vem, spomnim pa se, da je trajalo kar nekaj sekund. Vmes sem (k sreči) še malo opletal po skalah in dobil še marsikateri udarec in prasko, vendar mi je nekako uspelo obdržati telo v pokončnem položaju. Tako kot smo se učili padati po plazišču, sem namenoma izpostavil roke, da so zavirale padec in s tem preprečevale, da bi se obrnil z glavo navzdol. Ob meni je letelo še marsikaj, predvsem razno kamenje in suha zemlja.

Priletel sem v podobno kotanjo kot prvič, toda k sreči na noge. Hkrati me je vrglo nazaj in s hrbtom sem omahnil na veliko okroglo skalo. Začutil sem močno bolečino v hrbtenici. Tole bo pa usodno, sem pomislil. Še isti trenutek, ko sem se znašel na tleh, sem skočil pokonci, kot bi hotel premagati dejstvo, da sem si polomil hrbtenico. Bil sem spet v popolnem šoku, vendar sem stal, še več – takoj sem naredil nekaj korakov. Pravzaprav sem se nekako opotekal in končno spet zgrudil.

Še sem živ! Hrbtenico sem si očitno poškodoval, vendar ne usodno. Bušk in manjših ran pa tako ne štejem več. Pogledam nazaj gor in vidim, da sem padel kakšnih osem metrov globoko. Spet sreča? Prepričan sem: božja volja. Hvala, moj dobri Bog! Skozi hude preizkušnje me vodiš in vedno Ti bom hvaležen, da si mi naklonjen.

Ne vem več, koliko časa sem počival niti kdaj sem se odločil za nadaljevanje. Nekaj prvih minut po tem drugem padcu je v mojem spominu zavitih v meglo.

Zato niti ne vem, ali sem copate izgubil ob padcu ali sem jih potem sezul ... Dejstvo je, da sem nadaljeval pot po rečnem koritu bos, kar je bilo zelo neprimerno glede na grobo kamnito sestavo struge.

Ko sem se tega zavedel, je bilo že prepozno, da bi se vračal. Bil sem še ves omotičen. Samo tisti števec v moji glavi je neprestano deloval, tako kot prej: korak, dve sekundi, korak, dve sekundi ...

Mimogrede sem odkril, da sem pri padcu iz žepa verjetno izgubil tudi svoj zavitek s slikami in denarjem, vendar se zaradi tega ne bi vračal niti za pet metrov nazaj ...

Ob vse pogostejših počitkih sem pogrešal »domžalčanke«, vendar jih v tem delu struge ni bilo več najti. Skrbelo me je, ali bom naletel še na kakšno prepadno kotanjo.

In res – prav kmalu sem naletel na povsem neprehodno mesto. Vedel sem, da se mi ne piše prav nič dobrega ...

V obeh prejšnjih primerih je moč padca deloma omililo opletanje po steni, tokrat to ne bi bilo mogoče. Pred mano je bila popolnoma navpična stena (osušeni slap), spodaj pa nekaj raztresenih (metrskih) okroglih skal.

Čutil sem, da v sebi nimam več moči za kakršen koli vzpon, za povratek. Nazaj v goro zame ni več poti. Premikam se lahko samo še navzdol. Odločil sem se, da bom enostavno skočil, čeprav sem bil sedaj že bos. Vedel sem, da si bom v najboljšem primeru polomil (le) noge, pa morda vsaj ostal živ.

Prišlo je že tako daleč, da sem stal na samem robu prepada in mahal z rokama (tako kot delamo, ko se pripravljamo za skok v bazen). Odločal sem se namreč o tem, kako daleč moram skočiti, da bodo poškodbe čim manjše glede na razporeditev skal. V tistem pa sem spoznal, da morda delam samomor. Na to doslej nisem nikoli niti pomislil. Do tega pač nimam pravice! Ljubi Bog mi je dal življenje in le on mi ga lahko vzame. Kaj pa me je doslej že nekajkrat rešilo? Plezanje, ki sem se ga naučil v mladosti! Tedaj sem opazil veliko okroglo skalo, ki je bila zagozdena med obe steni kanjona (poldrugi meter premera). Ker je bila povsem gladka (zlizana), sem se odločil za poskus, ki ga doslej nisem še nikoli izvedel, videl pa sem ga na televiziji ob posnetkih prostega plezanja v Ospu. Desno roko sem stisnil v pest, jo zagozdil med steno in skalo ter se nanjo povsem obesil (na eni roki). Kaj človek v stiski vse zmore! Zanihal sem na eni roki ter se z levo nogo dotaknil nasprotne stene, nato pa takoj z desno nogo še druge stene ter tako dosegel kontra pritisk. Ko sem osvobodil roko, sem počasi sestopal navzdol, opirajoč se z obema nogama na obe nasprotni steni hkrati. Zmolil sem kratko zahvalno molitev, ker nisem skočil.

Občutek za čas sem že popolnoma izgubil. Zaznaval sem samo še sekunde svojega internega števca ter jutro in večer. In večer se je kar kmalu spet približal. K sreči pa se je struga končno le spremenila, postala položnejša in brez nevarnih ozkih prehodov. Torej danes še ne bo rešitve.

Sedaj me to že niti ni več prizadelo. Ni šlo več za to, KDAJ se bom rešil, ampak samo še za to, da se BOM rešil. Če ne jutri, pa pojutrišnjem ...

Zato se tokrat nisem trudil, da bi hodil povsem do noči. Sklenil sem se pošteno odpočiti, da bom lahko jutri nadaljeval.

Spotoma sem videl veliko primernih koticov za spanje, ko pa sem jih potreboval in iskal, jih nisem našel. In tako sem prehodil še več poti, kot sem sprva nameraval. Ker pa je bil gozd ob rečnem koritu tukaj že zelo gost, z velikimi drevesi, se je kar kmalu stemnilo in odločil sem se za zasilno ležišče, na žalost na dokaj trdem in neudobnem terenu. Našel pa sem veliko praproti, tako da sem se lahko dobro pokrill.

Spal seveda spet nisem, bolj kot za premišljevanje pa sem bil sposoben že za blodnje. Res, pred mano je bila še ena neskončno dolga noč. Jutri pa naprej ...

To noč se ne morem izogniti misli o smrti. Ne uspe mi trik z Epikurjevo domislico: smrt nam ni mar – dokler živimo, je ni, ko pa bo prišla, nas ne bo več.

Danes sem še človek. Če me bo jutri ugonobil kak hujši padec, bo tule obležalo le truplo, kosti, meso, drobovje, koža, lasje ... Takoj bodo prišle mravlje, glodavci in drugi naravni smetarji. V nekaj dneh ali tednih bo pospravljeno vse, razen kosti. Če bom obležal v rečni strugi, bodo jeseni pridrvele divje vode in raznesle še zadnje ostanke na stotine mest, dokler ne bodo strohneli ali jih za dolga leta ne bo prekrila zemlja.

Bi se kar strinjal z Descartesom, da je med telesom in dušo prav ostra meja. To se manifestira prav v trenutku smrti. Ta ne poteka prav dolgo, ampak se zgodi v trenutku. Takrat se neumrljiva duša – kako ustrezno besedo imamo za to v slovenščini, saj spominja na duh, dih, sapa – utrga od materije in ostane sama v svoji dimenziji. Ne mislim, da bi se kam dvignila, v fizikalnem pomenu, temveč ugibam, ali se znebi časovnega in prostorskega okvira ter fizikalnih zakonov in zasije v onstranstvu, bolj ali manj v milosti Njega, ki si je vse to zamislil in ustvaril. Tako sklepam iz svetega pisma.

Smrt je ena redkih stvari, ki ji nihče ne uide. Je zadnji pravični skupni imenovalc vseh ljudi, od sužnjev do vladarjev.

Nenehno jo nosimo v sebi, prav blizu nam je (nekaj sekund). V tem se ne razlikujem kaj dosti niti jaz sedajle v tejle goščavi od svojih prijateljev v Ljubljani.

Ko gremo po ulici, nas lahko vsak trenutek povozi kamion, ki se mu je pokvaril volan. Lahko nam pade strešnik na glavo. Lahko doživimo potres in nas v nekaj sekundah zasuje. Lahko nas nenadoma zadene kap. Kadar koli in kjer koli!

Tu ni izjeme. Bogataši in oblastniki se lahko dobro zavarujejo z najdebelejšimi blindiranimi stekli in varnostniki, a se lahko prav med slednjimi najde izdajalec, in atentat je zanje še dosti verjetnejši kot za običajne ljudi.

Kaj se slepim? V tejle situaciji je smrt zame veliko verjetnejša kot za večino mojih prijateljev, ki ta trenutek varno spijo v domači postelji. Da, a gre le za kvantitativno, statistično razliko. Če je zanje verjetnost smrti za jutrišnji dan le nekaj desetink promila, je zame morda že 50-odstotna. In zato jo tudi bolj čutim, več o njej premišlujem.

Podobno se odstotek možnosti za smrt zelo dviguje pri bolnikih, pri tistih z neozdravljivimi boleznimi celo neustavljivo in nepovratno visoko. In zato tudi ljudje po bolnišnicah premišlujejo podobno kot sedajle jaz, delajo račune s svojo preteklostjo in nostalgичno razmišljajo, kako (lepo) bi lahko še bilo, če bi ne bilo tako, kot grozi, da bo.

Vprašanje je, ali je bolje umreti na hitro, morda celo hipoma, tako da je človeku prihranjeno veliko strahu in bolečin, ali pa počasi, ko je dovolj časa ne samo za psihično pripravo, temveč tudi za stisko in grozo. To je le navidezna dilema, kajti ljudje (in živali) imamo praviloma vgrajen instinkt za preživetje in se po navadi borimo za vsako sekundo življenja, tudi če strahotno trpimo.

Seveda se pri posameznikih lahko pojavi tudi samomorilsko nagnjenje, in to ne le v primeru hudih fizičnih bolečin, temveč celo kadar so povsem brez njih, morda zaradi apatije in mrtvila, ki ju doživljajo.

Meni je misel na samomor povsem tuja, tako iz načelnih razlogov (ker so me v cerkvi vedno učili, da je to greh) kot tudi iz povsem preproste želje po življenju in možnosti, da še kdaj uživam njegove lepote in dobrote. Vsakdo, kdor pomisli na samomor, bi se moral spomniti kakšnega lepega trenutka iz svojega življenja in pomisliti, da ga lahko kaj lepega tudi še čaka.

Če bi sedajle imel ob sebi tabletko z nepekočim smrtnim strupom, ne bi niti pomislil, da bi jo vzela, kot tudi nisem doslej še nikoli v življenju. Saj so vsi samomorilci v tako strahotni zmoti! Saj ne vedo, da se okoliščine lahko še bistveno spremenijo in se njihovo življenje lahko še izboljša. Še posebno je tragično, če si vzamejo življenje mladi ljudje! Tiste njihove težave ali celo le čustva so trenutne narave, pred njimi pa so lahko še desetletja življenja, na stotine lepih sončnih dni, toplih človeških pogledov, lepih melodij, sladkih vonjav, dnevov poležavanja, slastnih sladoledov, svežih časopisov, presenečenj vseh vrst. Vsak bolnik ali kdo drug, ki je zares pred pragom smrti, bi z največjim veseljem odživel preostanek življenja, ki ga zametuje trenutno zmeden in razočaran mlad človek.

Jaz sem se tule na neki način sicer s smrtjo že sprijaznil. Naredil bom vse, da bi se rešil ali umrl čim kasneje, vendar kakšne do neba vpijoče groze vendarle ne občutim. Žalosten sem, ker bom morda zamudil še toliko lepega in zanimivega, kar se ponuja tam zunaj v življenju, vendar me ni strah pred onstranstvom. Nasprotno – tam pričakujem le veliko lepega!

Prepričan sem, da je smrt lažje doživljati pri sebi kot pri drugih, posebno še, če gre za najbližje. Kar ne morem si predstavljati, da bi bili tule pri meni v enaki smrtni nevarnosti, kot sem jaz, tudi moja otroka in žena. In da bi jih videl umirati! To bi bila res do neba vpijoča groza!

Hvala Bogu, da so tam zunaj gotovo na varnem! Rad bi dolgo živel, toda upam, da bom umrl pred otrokoma. Samo to je naravno, da otroci preživijo starše. Nelogično je, da bi mladi umrli prej kot stari.

Morda je najhujša možna nesreča, ki si jo lahko predstavljam, prav tista, ki jo doživijo starši, ko izgubijo svojega otroka?

Uboga moja mama!

Zakaj mi ob takih mislih stopijo solze v oči? (Škoda vsake kapljice tekočine, ki jo izgubim ...)

Jok je spremljevalec najhujših in najlepših trenutkov v človeškem življenju. Ni pa vedno v obliki solz. Nekateri ljudje so bolj nagnjeni k solzenju, nekateri manj. To je morda še najopaznejše pri raznih pogrebi. Videl sem že matere, ki so v sebi jokale do nebes, pa ni bilo na njihovem obrazu niti ene same solze, pa tudi nekaj žalovalk, od katerih je kar teklo, a le toliko časa, kolikor je v takšnih okoliščinah to običajno, čez nekaj minut pa so bile povsem zbrane za nadaljnje proceduralne formalnosti.

Kakor je smrt skupna prav vsem ljudem na tem planetu, pa obstajajo velike razlike v pojmovanju, vrednotah in običajih, povezanih s pogrebi, grobovi in žalovanjem. Celo v Sloveniji so razlike od pokrajine do pokrajine. V mojem rodnom kraju je v navadi običaj, ki mi ni prav pri srcu, čeprav se ga moram iz vljudnosti od časa do časa udeležiti. Navada je, da po opravljenem pogrebu celotno širše sorodstvo (in še kdo) odide na krepko pojedino. Če še razumem, da so se včasih zbrali v domači kmečki hiši, pomolili in se dosti takšnega pogovorili, za kar sicer ni bilo časa in možnosti, pa mi je povsem nesimpatičen sedanji surogat tega dogodka, ko gredo pogrebci v gostilno, kjer jih čakajo bogato obložene mize in alkoholna pijača, ki kmalu razvozla jezike in na koncu ustvari sumljivo hrupno vzdušje. Prav nobene škode ne bo, če se ta razvada počasi kar opusti. Bistvo pogreba je na pokopališču in v cerkvi.

Saj res: ali jaz potemtakem ne bom imel pogreba? Nikoli nisem posvečal kaj dosti pozornosti formalnemu delu tega obreda in ženi sem za vsak primer omenil le to, da sploh ni pomembno, kako bo z mojim pogrebom. Vseeno mi je, ali me pokopljejo (kar je bilo v naših krajih tradicionalno) ali upepelijo. Če me že vprašate, želim le, da se po možnosti še izkoristi kak del mojega telesa za to, da se komu pomaga, za kakšno presaditev ali kaj podobnega.

Če se bo moje življenje končalo tule, potem to seveda ne bo prišlo v poštev. Gotovo pa bodo sorodniki, prijatelji in znanci imeli kakšno drugo simbolično formalnost, nekakšno zadušnico. Pomislim celo na možnost, da so jo morda že imeli. Če so jo imeli, so jo pač imeli. Ne vem, kakšno je stanje tam zunaj in kakšne informacije imajo glede mojega izginotja.

Upam, da moja družina še ni odpotovala v Slovenijo, tako da jih bom lahko čim prej videl, če se (morda že jutri) rešim. Če pa so odpotovali, jih tudi povsem razumem, saj je Mirjam to gotovo naredila le zaradi otrok, ki morata biti sedaj v prvem planu.

Kako rad bi ju videl sedajle, ko se odpravljata na večerjo, verjetno tam v hotelski hišici, ali pa morda že doma na Viru! Morda sanjata tudi o pogrešanem atiju? Morda se jima zdi, da ...

Ne, te misli rajši odženem ... Škoda je vsake kapljice, ki izpuhti iz mojega telesa ...

Že ob 20. uri me prijetno preseneti luna. Tako svetla je, da jasno osvetljuje veliko in malo kamenje. Medtem sem se že malo spočil in zdaj se odločim: kaj če bi namesto celonočnega trenjenja in čakanja rajši kar »delal«? Čeprav bom morda ponoči napredoval zelo počasi, mi bo jutri vsak pridelani meter prišel prav. Pa še zeblo me ne bo ...

Prav zadovoljen sem s svojo odločitvijo in zame se je že začel odrešilni deveti dan ...

* * *

Ko sta se zjutraj Dejan in Niko zbudila in sta ju otroka popeljala do zajtrkovalnice na obali, sta šele videla, kako lepo je urejen Nisbet. »Pravi paradíž!« je dejal Dejan. »Škoda le, da ga spoznavamo v tako nesrečnih okoliščinah ...«

Čeprav sta bila od potovanja precej utrujena, sta se slovenska obiskovalca želela kar najhitreje vključiti v reševalne aktivnosti, zato ju je Mirjam takoj predstavila Nolanu. Ta jima je opisal vse dosedanje aktivnosti in jima na zemljevidu pokazal, kje vse so doslej že iskali. Dejanu se je ob tem porodil občutek, da je bilo vloženih zelo veliko naporov, da pa stvar ni bila zastavljena tako, kot bi jo gotovo izpeljala kakšna bolj strokovna organizacija. Pričakoval bi, na primer, sistematičnejše skeniranje terena s povsem natančnimi označbami, kje vse je teren že bil preverjen in kje še ne, predvsem pa tudi več iskanja po belih lisah v visoko ležečih delih gore. Resnici na ljubo se je začudil, da pri nobenem reševalcu ni videl vsaj kakšne vrvi ali druge opreme, namenjene reševanju iz globin ali sten. Seveda se niti opremljenost niti izkušnost tukajšnjih služb ne moreta primerjati s kakšno slovensko gorsko reševalno službo.

Dejan si je vse relevantne informacije zapisoval in takoj začel označevati svoj lastni zemljevid Nevisa. Dobra novica tega dneva je bila, da se je reševanju pridružila tudi posadka kanadske vojne ladje, ki je bila sicer na obisku v Basterru, vendar je na pobudo slovenske diplomacije iz Washingtona priplula na Nevis in se zasidrala pri Charlestownu.

Ker je bila ena od funkcij Dejanovega in Nikovega obiska tudi finančna pomoč za Mirjam in za reševalno akcijo, se je Dejan že takoj pogovoril s hotelskim upravnikom Donom Johnsonom tudi o tej plati vse zadeve. Stroški družine Tomažič so se doslej pač seštevili na hotelskem računu, druge potrebne stroške pa je hotel zalagal na dobro besedo. Dejan je imel s seboj dovolj potovalnih čekov, ki jih je za Toneta založila družba IUS SOFTWARE in ki so bili tej kasneje tudi vrnjeni. Med večjimi izdatki, ki so že nastali ali so se še obetali, je bilo plačilo helikopterja z Antigve ter obljubljen nagrada, za katero so vsi želeli, da bi jo res lahko tudi izplačali. Dejan in hotelski upravnik pa sta se pogovarjala tudi že o tem, katere najvztrajnejše reševalce bo treba nagraditi in v kakšni višini oziroma obliki. Tako je Dejan prostovoljce iz Austinove skupine za boj proti prekupčevalcem in tihotapcem mamil pozneje nagradil tako, da jim je kupil videokamero za njihove nadaljnje aktivnosti.

Po teh nujnih administrativnih pogovorih sta se Niko in Dejan že pridružila iskalnim akcijam. Skupaj s še nekaj policisti, prostovoljci in uslužbenci Nisbeta so se v dveh skupinah z džipi odpeljali na izhodišče, in sicer v bližino naselja Fountain Village. Tam jima je Don Johnson pokazal ostanke nekih starih markacij, ki pa so bile že zaraščene in so vodile na levo v hribovje Nevis Peaka. To so bile nekakšne preperete vrvice, pred leti privezane na razne veje in ovi-jalke.

Niso pa sledili tem markacijam, temveč so se podali desno, navzdol v smer Westburyja, saj so tudi oni sklepali, da se po popoldanskem povratku z gore in po pogovoru z Winney Tone gotovo ni več vračal v strmine ... Popoldne so iskali možne bližnjice od Westburyja navzdol proti obali, predvsem čez območje Round Hilla in v smeri Nisbeta. Nehote se jim je porajal občutek, da išče-jo iglo v kopicu sena.

Ugotovili pa so, da so del tega terena že prečesavali pravkar prispeli kanadski vojaki. Dejan je cenil njihovo pomoč, vendar je hkrati tudi ugotovil, da kot mornarji niso kaj prida usposobljeni in opremljeni za kopensko reševanje, sploh ne, če bi se morali gibati po hribovitem terenu. Reševalci iz Nisbeta so se zato zapeljali navzdol prav do obale in prečesavali gosto nabrežje vzporedno z morsko obalo. Razkropili so se in na glas klicali: »Mr. Tomazic!« ali pa kar: »Anton!« Niko se je zgrozil, ko je pomislil, da je Tone izginil že pred tednom dni in da je prav malo možnosti, da bi preživel v tej vročini. Ali iščejo le še njegovo truplo?

Vračali so se navzgor po težko prehodnih grapah, kar jih je zelo utrudilo. Zvečer so imeli še en sestanek, na katerem so bili prisotni predvsem tudi uslužbenci Nisbeta ter Dejan in Niko. Obupana Austin in Leon sta predlagala, da bi šli naslednji dan iskat spet vse od začetka, po poti, kot jo je verjetno ubral pogrešani izletnik, torej pri naselju Fountain Village tudi levo v strmino, pa tudi v okolico Barnes Ghauta.

Čeprav ali pa prav zato, ker sta se obseg in intenzivnost iskanja na Nevisu že začela zmanjševati, pa je tudi Mirjam ob pomoči svoje nove prijateljice Nikke vse več časa posvečala iskanju in klicanju svojega moža. Preden pa je lahko oddala otroka v varstvo zanesljivemu Saši in se z Nikko odpravila na teren, sta morali še počakati na sestanek, ki je bil eden bolj obiskanih in na katerega se je Mirjam kot po navadi odpravila s strahom, da bo zvedela kakšno slabo novice ali da bo sprejet sklep o ustavitvi iskanja.

O sestanku, ki je bil v Veliki hiši ob 14. uri, je Mirjam obvestila Kathie in jo prosila, ali je lahko prisotna. Za varstvo otrok je poskrbela prijazna natakara Violeta. Mirjam je s strahom pričakovala, kaj bo zvedela na sestanku, saj je imela občutek, da bo šlo tokrat za pomembne odločitve.

Ko je prišla na parkirišče pred restavracijo, je imela občutek, da iskalne akcije še vedno potekajo v velikem obsegu. Postrojeni kanadski vojaki so poslušali navodila za odhod na naslednjo akcijo. V ozadju je videla vojake v maskirnih uniformah, ki so počivali v senci. Ravno kar so prihajali džipi z ljudmi, ki so se vračali z dopoldanskega iskanja. Iz enega od njih je skočil Dejan, Niko se je pripeljal z zadnjim vozilom, vsi po vrsti pa so bili videti zelo izčrpani od naporov v soparni vročini.

Nato so se začeli zbirati v Veliki hiši k napovedanemu sestanku. Poleg vseh že znanih obrazov sta bila prisotna tudi dva nova uniformirana policista, od katerih je bil eden generalni direktor policije za državo St. Kitts in Nevis. Sestanek je vodil koordinator Newton. Ugotavljali so, kaj je bilo že storjenega in kakšne so nadaljnje možnosti za iskanje. Kathie je predlagala, da bi ponovili iskanje s slednimi psi, česar pa visoki policijski uradnik ni sprejel. Kathie je bila ob tem vidno razočarana, vendar ni hotela odnehati. Kasneje je Mirjam zaupala, da bo pse skušala zagotoviti sama, direktno iz velikega letovišča Four Seasons. Nove ideje in predloge za iskanje sta na sestanku dajala tudi Steve in Leon.

Po preučevanju vseh predlogov se je direktor policije obrnil k Mirjam: »Gospa, dovolite, da vas vprašam nekaj zelo osebne. Mislim, da je pomembno za nadaljnji potek reševanja.« Seveda je Mirjam takoj izrazila svojo pripravljenost za sodelovanje. Vsi so z zanimanjem čakali na vprašanje, ki je sledilo: »Ali mi lahko poveste, ali obstaja možnost, da bi vaš mož imel tudi druge ženske? Ukvarjamo se namreč tudi z možnostjo, da bi vaš mož uprizoril navidezno izginotje, da bi morda odšel z drugo žensko ...« Mirjam se je vprašanje zdelo nesmiselno, vendar je re-

sno odgovorila, da takšna možnost gotovo ne obstaja.

Po sestanku jih je k Nikki peljal oče George, ki je dotlej potrpežljivo čakal ter mu je Mirjam celo pozabila ponuditi osvežilno pijačo. To napako je popravila Nikka.

Zdaj sta z Mirjam začeli iskati kar na plaži Cades Bay. Tam jima je neki domačin povedal, da je bilo prejšnjo sredo morje izjemno valovito, in ta podatek je spet obudil razmišljanja o morebitni nesreči Toneta na plaži. Ko se je utrujen in razgret vrnil z gore, bi lahko na hitro skočil v vodo in bi ga zaradi temperaturne spremembe lahko zadela kap. Domačin je povedal, da bi morebitno truplo gotovo naplavilo na obalo, kjer bi ga v preteklem tednu gotovo tudi našli.

Kljub temu sta Mirjam in Nikka dolgo blodili ob plaži in pretikali grmičevje na obali. Bilo je zelo vroče, več kot 30 stopinj. Ko sta prišli do nekakšnega poldivjega odlagališča smeti, je tam sicer zelo smrdelo, vendar si Mirjam ni mogla kaj, da ne bi odpirala zarjavelih kontejnerjev. Bolj ko je smrdelo, bolj se je morala premagovati, da bi pogledala. Če bi Toneta kdo res oropal, bi se ga morda znebil prav tule? Ob tem se je nenadoma zavedla, da tudi ona pravzaprav že išče Tonetove ostanke.

Nazaj grede ju je spet nekaj potegnilo k Winnie, saj je bila to verjetna zadnja sled za pogrešanim. Pogovarjali so se pred hišo, kjer je sedela tudi Winniejina hči. Mirjam se je zdelo nje-no obnašanje nekam čudno. Napol zamaknjeno je mrmrala nekaj o tem, da Toneta ni več na Nevisu, saj je s tega otoka odšel ...

Tudi ta dan so se v Nisbet vrnili tako pozno, da je morala novinarka Suzanne ponovno odložiti intervju z Mirjam. Vzdušje pri večerji je bilo prav moreče. Kathie je Mirjam povedala, da je tudi ta dan poklicala Ginette v New York in da ji je vedeževalka tokrat dejala, da Anton hodi, in to v krogih po gramoznem terenu. Vsi so bili zelo utrujeni, Dejan in Niko pa tudi še zaspala zaradi časovne razlike.

Prvi se je poslovil Niko, odtaval do svojega bivališča in se kar oblečen zvalil na posteljo ter v hipu zaspal. Ko se je nekaj kasneje v njuno hišico vrnil tudi Dejan, je imel kar resne težave, da ga je sploh zbudil. Niko mu je moral namreč odkleniti, saj se vrata brez ključa od zunaj niso mogla odpreti.

V Sloveniji se je medtem novica o izginotju Tomažiča že zelo razširila. Nekateri novinarji so v pomanjkanju informacij o tem pisali na kratko in v okviru uradnih izjav, drugi pa so dodali svoje bolj ali manj neutemeljene komentarje in ugibanja. Nekaterim je »šlo v nos« že samo dejstvo, da je bil za zadevo na zunanjem ministrstvu zadolžen Andrej Šter, Tomažičev dober znanec in včasih strankarski kolega.

Na POP TV so Šteru celo skušali pripraviti »zasedo«. Obiskal ga je novinar in ga zaprosil za sodelovanje v kontaktni oddaji, v kateri bodo obravnavali problematiko pomoči slovenskim državljanom, ki se v tujini znajdejo v težavah. Povedal je, da so že dogovorjeni za sodelovanje tudi z vodjo konzularnega oddelka avstrijske ambasade v Sloveniji. Previdni Šter je avstrijsko diplomatko poklical in takoj odkril, da z njo niso še prav nič dogovorjeni, da pa so tudi njej zagotovili nekaj podobnega, da so namreč že dogovorjeni s Šterom. Ko ji je povedal, da se oddaje ne bo udeležil, ker se mu zdi v trenutni situaciji nepotrebna, se je enako odločila

tudi ona, in oddaje ni bilo. Šter je vedel, da bi se razprava neizbežno dotaknila konkretnega primera, s katerim se je ukvarjal, in da bi bila takšna subjektivno zaznamovana razprava vse prej kot konstruktivna.

Da bi razčistil kakršne koli nepotrebne pomisleke in očitke, je tudi obvestil svojega šefa ministra Rupla o namigovanjih nekaterih medijev na morebitno »neprimernost« njega kot nekdanjega Tomažičevega kolega za sodelovanje v reševalni akciji. Rupel je takšne pomisleke odločno zavrnil in pri tem spomnil na dejstvo, da so bili svoje čase vsi trije, vključno z njim, »partijski kolegi« (funkcionarji nekdanje Slovenske demokratične zveze) in da je to v urgentni situaciji povsem brezpredmetno.

Logično je, da so bili en teden po izginotju Tomažiča njegovi znanci, sodelavci in prijatelji pripravljani tudi že na najhujše. Zato je razumljivo, da so se na ministrstvu zanimali tudi že za to, »ali in kdo lahko nudi pomoč pri postopkih vračanja posmrtnih ostankov ali pri urejanju potrebnih dokumentov v primeru ugotovitve smrti«, in da si je kdo tudi že nabavil črno obleko.

Deveti dan

Niti za trenutek mi ni bilo žal, da sem se že zvečer odločil, da bom namesto ležanja in čakanja rajši skušal celo noč napredovati, pa čeprav zelo počasi in z velikimi napori. Tako sem imel ves čas vsaj občutek, da sem vedno bliže rešitvi, pa še zeblo me ni.

Rečna struga je sedaj postajala že dosti položnejša, bila pa je zelo divja in raznolika. Med običajnim kamenjem so bile nagrmadene tudi skale z nekaj metri premera ter ogromna nanesena debla. Luna mi je omogočala, da sem videl le glavne obrise, ne pa tudi detajlov, predvsem pa ne sestave tal. Tako sem moral za vsako stopinjo posebej iskati podlago, sicer bi kaj hitro padel in se poškodoval. Še najlaže je bilo, če sem lahko stopil na večjo zlizano skalo in po njej naredil nekaj korakov. Toda najprej sem se je moral prijeti in se nanjo povzpeti, pri čemer mi je prišlo kar prav, da sem del napora prenesel tudi na roke.

Sedaj sem bil namreč že povsem izčrpan. Več kot teden dni brez hrane in le z minimalnim nadomeščanjem tekočine. Mislil sem, da čutim (boleče) prav vse mišice in vse kosti v telesu. Za vsak dvig sem moral napeti vse moči in na vsakih nekaj korakov sem moral počivati. Tako sem lahko napredoval le po kakšnih sto metrov na uro. Imel pa sem še kar srečo, da se nisem kaj bistveno porezal po bosih nogah.

Ko se nekajkrat kar nisem več mogel dvigniti, sem na glas izgovoril: »Marjanca!« Misel na mojo punčko mi je pomagala, da sem zbral vse moči in se spet postavil na noge in se odmajal nekaj korakov naprej.

Zanimivo je, da me je luna kar lepo spremljala, kljub temu da je bil okrog rečnega korita zelo porasel gozd.

Zelo sem bil vesel, ko sem nenadoma pred seboj zagledal prvi znak človekove prisotnosti – majhen osušen jez ter plastične in kovinske vodovodne cevi. Svojo funkcijo so te očitno izpolnjevale med deževnim obdobjem, ko je bilo treba napolniti vodne zbiralnike Nevisa, sedaj pa so bile prazne. Kljub temu sem upal, da vodijo do kakšne zbiralne postaje, kjer so morda tudi ljudje. Vzel sem kamen in po njih tolkel, seveda ne toliko, da bi jih poškodoval. Skušal sem zvočno izraziti SOS. – tri kratke, tri dolge znake. Upal sem, da bo v nočni tišini kak dežurni v vodovodni postaji slišal trkanje in da mi bodo naproti poslali pomoč, saj nisem bil več prepričan, da bom sam prišel še kam daleč.

Toda mojega trkanja pač ni mogel nihče slišati, saj sem kasneje ugotovil, da so bile cevi opuščene in v bližini postavljene druge...

Zelo se mi je vlekla tudi ta noč, čeprav me ni zeblo ... Vlekla se mi je pač na drugačen način ... Nekajkrat sem si privoščil malo daljši počitek, žal brez »domžalčank« ... Se je pa ponovil tisti občutek, ki ga izkušeni planinci dobro poznajo: dlje ko počivaš, teže je spet vstati in nadaljevati pot.

Tokrat sem ob molitvi prošnji dodal tudi že zahvalo, saj sem kljub vsemu postajal vse bolj optimističen ...

Čutim, da obstaja vse več možnosti, da se rešim. Teh devet dni (predvsem pa noči!) se mi je vleklo kot devet mesecev, in če se bo tole vmesno obdobje nosečnosti med obema mojima življenjema deveti dan končalo z novim rojstvom, bom še DANES občutil pravo srečo. Morda se bo tale moja grozna situacija v trenutku spremenila v čudovit dogodek novega začetka, ki je dan le malo ljudem?

Ali bom znal to srečo izkoristiti in si jo kar najbolje porazdeliti na vse preostale dni mojega življenja? Saj po navadi s srečo ravnamo prav mačehovsko. Ko nam ni dana, si jo želimo bolj kot vsega na svetu, ko pa jo držimo v roki, nanjo nekako kar pozabimo ali jo celo zavržemo.

Ali lahko ljudje vplivamo na svojo srečo? Ali si jo lahko ustvarimo? Ali jo lahko poudarimo? Ali si lahko podaljšamo obdobja sreče?

Lahko sicer ustvarimo okoliščine, v katerih je več možnosti, da bomo srečni, ne moremo pa si je zagotoviti! V enakih zunanjih okoliščinah si en človek lahko ustvari (izbere) srečo, drugemu pa to ne uspe.

To pa ne pomeni, da ljudje ne moremo VPLIVATI na lastno srečo. Nasprotno! Če si ne moremo sreče ZAGOTOVITI, si jo pa zagotovo lahko ONEMOGOČIMO!

Ko za nekoga obstajajo vse zunanje okoliščine, ki bi mu lahko omogočale srečo (celo po njegovih lastnih izbranih kriterijih), ima še vedno vse možnosti (po krščansko: prosto voljo), da ni srečen!

Zunanje okoliščine za (ne)srečo so lahko seveda zelo različne in tudi sam sem jih v življenju že veliko spoznal in izkusil. Dokaz, da pri tem nikakor ne gre nujno za kakršne koli materialne zadeve, je spomin na moj (doslej) najsrečnejši dan v življenju. Bilo je to daljnega leta 1957, ko sem prejel prvo sveto obhajilo. V svoji otroški preproščini sem bil tako srečen, ker sem lahko prvič prejel Jezusa v svoje srce, da sem se počutil, kot da plavam v oblakih. Naslednji res srečni dogodek, na katerega se takoj spomnim, pa je moja prisotnost pri rojstvu Tonija ... Se mi nov srečen dan obljublja prav danes?

Za pridnega dijaka ali študenta je ovira do sreče zadnji izpit, ki mu bo odprl pot do lepih počitnic. Za mlad par je most do sreče lastno stanovanje, v katerem si bosta ustvarila svoj dom. Brezposelnemu bi bilo dovolj, da dobi zaposlitev. Kakšen starček v hiralnici pa si želi le še to, da bi ga domači vzeli k sebi domov, kjer bi rad prebil zadnje dni.

In ko ljudje naredijo izpit, dobijo stanovanje, se zaposlijo ali pridejo domov, so lahko vsaj za nekaj časa srečni. Lahko pa dopustijo, da jih ob tem spet nekaj zamoti (morda tudi kakšna ma-

lenkost), in sreča že splava po vodi. Študent se lahko nesrečno zaljubi, mlad par se skrega zaradi tašče, zaposlenega zamori šef, starčka pa neizmerno moti bučna glasba pri sosedih ...

Kdor sreče ne zagradi (občuti) takoj, ko ga obiše, je morda nikoli ne bo občutil.

Kdor hrepeni po VELIKI sreči, morda ne bo nikoli doživel niti male.

Jaz si skušam vsaj nekaj sreče omogočiti tudi tule, med kratkim počitkom, medtem ko se namlam na veliko skalo ter lovim sapo. Predvsem sem še vedno živ! Odkar sem se rešil iz tiste moje luknje (kako neizmerno boljši občutek imam, kot če bi bil še tam notri!), se lahko gibam. Obstaja možnost, da bom še videl svoje najdražje! Nimam kakšne hujše bolezni! Nimam kaj slabega na vesti. Bog mi je milosten. Teren je vse manj strm. Rane so se mi zacelile. Ptiki prav lepo pojejo. Luna mi sveti. Ne zebe me! (Zgornjo majico celo slečem in odvržem, saj mi spodnja zadošča.) Tam zunaj me ima marsikdo rad. Ljudje celo molijo zame. Slovenija je samostojna. Nevižani so svobodni. Oddahnil sem si, lahko spet laže diham ... Lahko bi bilo še VELIKO slabše!

Tipam za novimi stopinjami, iščem nove oprimke.

Kaj bom povedal ljudem, če me bodo povprašali po mojih izkušnjah?

Naj pogledajo okrog sebe in skušajo biti srečni, vsaj za kratek čas, s tistim, kar pač vidijo okrog sebe. Naj ločijo bistvene probleme od povsem nebistvenih! Naj ne dovolijo, da jim malenkosti branijo pot do sreče! Naj se odprejo Njemu, če potrebujejo ljubezen!

Dijak, ki naredi izpit, naj se tega iskreno veseli, ne da bi se že bal fakultete. Mlada zakonca, ki sta dobila lastno stanovanje, naj se vanj zakleneta in tri dni uživata svojo zasebnost. Kdor je bolan, naj premišljuje o tem, kako bo ozdravel. Kdor je osamljen, naj pomisli na tiste zapornike, ki so proti svoji volji več let med sojetniki, in si zamisli, kako bi si oni želeli, da bi bili svobodni. Kdor je povsem brezvoljen in nesrečen, naj pomisli na lačne in žejne brezdomce ter svojo nesrečo primerja z njihovo. Kdor je zdrav, naj pomisli na bolne. Lahko bi bilo še VELIKO slabše.

Ali bom s temi svojimi spoznanji v svojem nadaljnjem življenju potem nenehno srečen? Niti slučajno! Tako kot vse druge ljudi me čaka negotova prihodnost, dobre in slabe stvari, morda tudi kakšna večja nesreča, mene ali mojih bližnjih, vse pogostejše bolezni, zoboboli, finančne skrbi, vzgojni problemi in še na tisoče drugih težav.

Ampak v teh prihodnjih težavah se bom vedno skušal (po)tolažiti, predvsem tako, da bom poiskal tiste pozitivne okoliščine, ki mi bodo pokazale, da bi bilo lahko še VELIKO slabše in da me morda v življenju čaka tudi še na tisoče drobnih užitkov in prebliskov sreče.

Morda pa sem moral priti v tole oddaljeno džunglo in vse to doživeti prav zato, da sem spoznal, da je sreča že to, da ni nesreče?

S prvim jutranjim svitom so se bliže zaslišali tudi že zvoki naselja, delno iz pristanišča, delno s cest ... Posebno vesel sem bil prvih petelinjih glasov, ki so naznanjali mojo odrešitev.

Če ne prej, sem tedaj sklenil, da še posebno nagradim prvega, ki mi bo dal piti ... Ker sem skupaj s spominskimi karticami izgubil tudi preostali denar, sem se odločil, da bom dobrotni-

ku dal edino stvar, ki sem jo še imel – svojo ročno uro. Ker se je medtem že zdanilo, sem si jo še enkrat snel in se prepričal, da je na njej tudi posvetilo moje žene: »Tonetu za 50 let«, saj mi jo je podarila preteklo leto, ko sem srečal Abrahama. Ampak vedel sem, da Mirjam ne bi ime-la nič proti, da uro podarim tistemu, ki mi bo prvi pomagal.

Sedaj je bil že dan – četrtek –, na izlet pa sem odšel prejšnjo sredo. Rečno korito je bilo že či-sto položno. Za vsakim ovinkom sem pričakoval pogled na naselje. In res – najprej sem videl kakšno drevo, ki ga je verjetno zasadil človek. Pred mano se je pojavil celo limonovec, z ze-le-nim sadežem. Najprej sem mislil, kako mi bo limona teknila, toda odkril sem, da je zelo trda in pekoča. Zavedel sem se, da imam razpokane ustnice in jezik.

Moral sem bil videti kot prava prikazen: shujšan, umazan, ves popraskan ...

Skušal sem še kaj zavpiti, pa nisem zbral kaj dosti moči ... Bolje, da se še toliko potrudim, da pridem do kakšne hiše! Vedel sem za psihološko zvijačo: do tja se še nekako lahko opotekam – ko pa se bom znašel tam, ne bom mogel narediti niti koraka več ...

Če bi bil od naselja oddaljen še več kilometrov in bi ne bilo druge možnosti, bi pač še hodil in hodil in hodil in nekako hodil ... Če se ne bi rešil še danes, bi moral prespati še enkrat ali še dvakrat in verjetno bi (pre)živel še nekaj dni ... Toda če se znajdeš na robu rešitve, ti vse po-pusti in v noge se zlije svinec ...

In res, ko sem za zadnjim ovinkom zagledal nekakšno makadamsko cesto, sem vedel, da sem v civilizaciji, zato sem se le še opotekel do trave ob cesti (da me ne bi kdo še povozil) in se zgrudil na tla ... Tu me bodo že našli ... Bolje tako, kot da se mučim še sto metrov in iščem prvo hišo ... Ni vredno, tako izčrpan sem ...

Vrti se mi že, vse vidim le megleno in morda bom kar zaspal ... Sklenem, da vsake toliko ča-sa zavpijem na pomoč ... Pa vidim, da to pač ne bodo več klici, ampak kvečjemu hropenje: »Help!« (ker je krajše kot »Na pomoč!«) ...

Slišim peteline in druge domače zvoke ... Nenadoma zaslišim nekaj blizu sebe ... So to kora-ki? Odprem oči in tik pred obrazom zagledam ponošene škornje, nato mačeto, ki visi ob njih ... Obrnem se in zahropem: »Good man, water ...« (»Dobri človek, vode ...«) Nekoliko se še obrnem in zagledam starejšega domačina, ki se odpravlja na delo. Začudeno me gleda, vendar mu je kmalu jasno: »A vi ste tisti, ki ga vsi iščejo že ves teden?« Iz svoje cule vzame plastično steklenico, polno VODE ... Očitno jo je vzel s seboj, da bi jo imel za ves dan.

To je namreč 71-letni George Smithen, samski in brez otrok, ki že 30 let vsak dan zjutraj od-haja na delo, da bi skrbel za živino na posestvu Tower Hill Estate.

Toliko se dvignem, da lahko pijem ... Pijem! Kako dobra je tista hladna voda! Popijem kakšna dva decilitra in si oddahnem. Takoj si snamem uro in mu jo ponudim. Malo okleva, a jo vzame, saj vidi, da bi me sicer zelo razočaral. Bog naj mu jo požegna!

Prosim ga, ali mi lahko preskrbi prevoz – v bolnišnico. Sedaj že sam vidim, da takle pač ne morem v hotelsko naselje Nisbet, preden me malo ne obdelajo ... Pravi, da bo šel po svojega prijatelja Junior Jacka. Zame je bistveno to, da mi pusti steklenico! Sedaj lahko čakam ure in ure – samo da imam ob sebi to dragocenost.

Ko odide, si privoščim še nekaj požirkov in potem si dam steklenico previdno h glavi, jo ljubkujuče naslonim na vrat in držim (objemam) z obema rokama. Hvala ti, dobri Bog – očitno si mi le na-

klonil rešitev! Zmolim svoje tri molitvice (očenaš, zdravamarijo, svetega angela) v zahvalo in se zavem, da moja vera še nikdar ni bila tako trdna kot ta trenutek.

Za mano so najhujši trenutki (dnevi) mojega življenja, začenjajo se najlepši trenutki (dnevi) ...

Počutim se, kot da sem še v maternici, tik pred rojstvom ... To je moje drugo rojstvo ... Nevis je moj drugi rojstni kraj!

Ob tisti vse bolj prazni steklenici, mi pač ni bilo težko počakati ...

Nato zaslišim avto. Pred mano na travi se ustavi džip in iz njega skoči mladenič z dolgimi kitkami v laseh ... To je živahni Junior Jack. Očitno dobro ve, za kaj gre, in njegova vnema, da me čim prej spravi v bolnišnico, je kar prevelika ... »Tukaj si, moj prijatelj. Takoj te bom rešil.« Močan kot je, me kar zagradi okrog prsi, dvigne in nese proti avtu, tako da kar teče ... Auuu, počasi! Mene namreč vse boli. Saj me boš zmečkal! Toliko ga še ustavim, da se lahko vsaj sam uležem na zadnje sedeže avta, in že sva na poti v bolnišnico. Od Barnes Ghauta je do tja nekaj kilometrov, vendar po tipično neviških poteh (luknje na cesti), tako da ga moram ves čas prositi, naj vozi počasneje. Nikamor se nama ne mudi! Saj ne krvavim. Za mano je dober teden, zato so tele minute čisto nepomembne. Njegova vnema je tolikšna, da ga komaj krotim ... Na križišču, kjer se avto ustavi, me že kaže znancem in takoj sklepam, da za mojo nesrečo vedo prav vsi, saj ni treba nič kaj dosti pojasnjevati. Dovolj je stavek: »Tistega smo našli.« Radovedneži me skozi okno pogledajo, kako ležim na hrbtu, in že odbrziva ...

Spotoma mi še pove, da je bila na otoku razpisana nagrada za tistega, ki bi me prvi našel ali posredoval kakšno informacijo, in moj komentar je, da bi si to morala deliti Smithen in Junior. Očitno sta se tudi sama že tako domenila, saj je tako tudi logično.

Ko zavijeva na dvorišče bolnišnice Alexandra Hospital, naju že čakajo, saj so jih očitno o tem že obvestili po telefonu. Ko s pomočjo Juniorja počasi zlezem iz avtomobila in me z obeh strani podpirajo, se znajdem pred več osebami – nekateri so uniformirani, nekateri pa v civilu. Zelo profesionalno me najprej uradno povprašajo: »Kako se imenujete? Kje ste nastanjeni? Katere narodnosti ste?« Kot da bi se radi res prepričali in izognili kakšnemu nesporazumu ... Da ne bi koga prekmalu razveselili ...

Ko vidijo, da sem pravi, mi pomagajo, da lahko pridem do vozička, s katerim me odpeljejo v sobo za urgenco, kjer je že pripravljena postelja (prav za ta primer, kot so mi kasneje povedali). Z veseljem se takoj znebim tistih dveh umazanih cunj, ki jih imam še na sebi (ki pa jih vestno shranijo v polivinilasto vrečko in kasneje dajo ženi, tako da jih imam še vedno za spomin – neoprane), in se jim prepustim, da me nadvse vestno in strokovno začnejo obdelovati. Vesel sem, da mi takoj dajo piti dovolj vode. Kasneje izvem, da obstaja tudi druga teorija (zame bi bila zelo mučna), po kateri bi mi dajali vode le malo in postopoma odmerjeno, vidim pa tudi, da je ta prijetnejša tudi povsem ustrezna.

Od izvežbanih bolniških sester takoj dobim tudi infuzijo (ki se je ne bom znebil še pet dni), nato pa sledijo razne najnujnejše meritve. Kmalu me pregleda tudi zdravnik dr. Singh, ki takoj loči bistvene probleme od nebistvenih. Nikakor se ne ukvarja z mojimi površinskimi ranami, toliko bolj pa z vprašanjem ledvic in drugih notranjih organov. Previden je tudi ob mojih opozorilih na bolečino v hrbtenici.

Ko si malo opomorem in se napijem vode, me na vozičku odpeljejo še na rentgensko slikanje. Hvala Bogu tam ne odkrijejo nobenih poškodb kosti, niti na (še vedno boleči) nogi niti na hrbtenici.

Ko se vrnem v sobo za urgentne primere in se nekoliko umirim, nastopi naslednje obdobje – obiskov in publicitete. Med prvimi, kot da sanjam, ob sebi zagledam glavo prijatelja in sodelavca Dejana Stančiča. Ne morem verjeti, kako da je on na Nevisu, tako daleč od doma. Pove, da sta prišla skupaj z bratom moje žene Nikom Kranjcem, ki je tudi že ne poti v bolnišnico.

Predvsem pa mi zagotovi, da prihaja tudi že moja žena Mirjam z otrokoma. Komaj čakam, da jih vidim!

Medtem se pojavijo že novinarji – in to ne malo. Bolj zaslutim, kot vidim jih v ozadju. Prednost imajo še uradne osebe. Predstavi se mi markantni koordinator Mr. Newton in potem dam nekaj osnovnih podatkov dvema policijskima uradnikoma v civilu. Povem vse tako, kot je bilo, iz njihovih vprašanj pa zaslutim, da so v preteklem tednu potekale obsežne reševalne aktivnosti, kljub temu da sem jih jaz opazil le za nekaj trenutkov, ko me je tretji dan preletel helikopter.

Vsi številni ljudje okoli mene, tako bolnišnični uslužbenci kot tudi drugi, pa so zelo uvidevni in prekinejo vse aktivnosti ter dajo prednost moji družini, ko se pojavi. Vidim, da sta prišla Mirjam in Toni.

Kako sem srečen, ko ju objamem. Vidim tudi, da Mirjam kar žari od veselja. Seveda tudi Toni, čeprav je hkrati tudi zmeden. Vsa ta publiciteta. Ati je pa tudi čisto drugačen, kot je bil prej. Gotovo sem tedaj še smrdel, od umazanije in nenehne pitja urina, imel sem vsa razpokana usta, rumene zobe ... Revček se je sicer stisnil k meni, a se je potem tudi diskretno umaknil ...

Novinarji prosijo, ali nas lahko skupaj slikajo. Zakaj pa ne?

Potem pa še kakšna izjava? Lahko. Ko na kratko opišem, kaj se mi je dogajalo, me spremlja vsaj kakšnih deset objektivov in mikrofonov. Zvečer vse to predvajajo na televiziji, na tem in na sosednjih otokih.

Čas kar hitro teče. Vsakih petnajst minut mi morajo zamenjati kozarček z vodo. Čas bo za malo počitka.

Žena mi obljubi, da me bodo popoldne spet obiskali in pripeljali tudi Marjanco. Odpeljejo me v najboljšo sobo bolnišnice, kjer se lahko tudi vsaj za silo umijem. Za kakšno prhanje še ni čas, saj imam v žili cevke, pa tudi okrepčal se še nisem zadosti.

Imam res lepo in prijetno sobo, na vogalu v prvem nadstropju. Kot je tu običaj, so v oknih namesto stekel nameščene mreže proti komarjem in prijetne zavese. Imam tudi televizijo ter posebno kopalnico.

Prijazne sestre me povprašajo, ali sem lačen. Povem, da se nič kaj ne mudi s hrano, morda proti večeru. In kaj si želim? Za začetek bi najraje kakšno juho. Takoj mi jo obljubijo.

Ko me ponovno obišče zdravnik, mi razloži, da bo predvsem treba zagotoviti normalno funkcioniranje ledvic. Te so bile namreč v preteklih osmih dneh najbolj obremenjene, saj sem z nenehnim pitjem urina vračal v organizem tudi vse takšne snovi, predvsem bakterije, ki bi morale biti izločene. Sedaj obstaja tudi nevarnost, da mi ledvice ne bi več normalno delovale. V naslednjih dneh bom moral uživati velike količine tekočine (prav z veseljem!) in veliko urinirati, da se mi počasi izločijo nakopičene strupene snovi.

Takoj vidim, da na tako zaželeni Nisbet za nekaj dni lahko še kar pozabim. Me bodo pa domači pridno obiskovali, mi nosili dodatne sokove, sadje in druge dobrrote.

Dolgčas mi tule pač ne bo. Ko osebju bolnišnice zagotovim, da se že bolje počutim, sta takoj na vrsti dve obsežnejši izjavi, ena bolj in druga manj uradna. Najprej me ponovno obiščeta tista dva policijska uradnika, da jima narekujem drugi del svojega opisa, potem pa vse to še obširneje opišem novinarki Suzanne Gordon, ki je tudi dopisnica Reutersa, kar pomeni, da bodo prek nje prišle novice tudi v Slovenijo. Z veseljem se z njo pogovarjam, saj takoj zaslutim, da je res dobra novinarka, kar naslednje dni ugotovim tudi po njenih člankih.

Ko mi že popoldne prinesejo juho, me njen vonj prav razveseli. To ni le juha, ampak prav krepka obara, s koščki okusne jagnjetine in veliko zelenjave. Lotim se je prav počasi in z užitkom, najprej bolj tekočega dela, potem pa tudi že kaj čvrstega. Želodec se je hrane že kar odvadil, zato se opravičim, da pustim kar precej dobrot ...

Proti večeru končno dočakam težko pričakovani obisk in tako lahko objamem še petletno Marjanco. Kakšno moč si mi dajala! Vsi smo zelo dobre volje. Izmenično si pripovedujemo podrobnosti, jaz o svojih mukah, oni o reševanju ter o domačih in drugih zaskrbljenih v Sloveniji.

Vidijo, da mi veke padajo na oči ... Jutri se vidimo že dopoldne ...

Ko odidejo, sem hvaležen dobri sestri, da mi pomaga do kopalnice, kjer se prvič malo temeljiteje umijem po vsem telesu ...

Kako lepo je ležati na varnem v mehki postelji ... Zaspim, vendar največ za kakšne pol ure in tako bo še nekaj mesecev ...

Ampak se prav nič ne pritožujem ...

Lepo je ...

* * *

Potem ko sta se slovenska udeleženca v iskalni operaciji seznanila z dotedanjimi akcijami in tudi sama videla in začutila teren, je imel Dejan za ta dan pripravljenih že nekaj novih idej,

kako nadaljevati. Predvsem je mislil predlagati, da bi na zemljevidu točno označili preiskana območja in se takoj lotili preostalih belih lis.

Ker pa je imel dotlej že kar veliko izdatkov, se je zjutraj takoj namenil v glavno mesto Charlestown, kjer je nameraval v banki unovčiti večjo količino potovalnih čekov. Ko je zvedel, da Don Johnson ravno odhaja v isti kraj, je sklenil, da bo celo opustil zajtrk, da bi izkoristil možnost takojšnjega prevoza.

Mirjam in otrokoma je tako pri jutranjem obedu delal družbo le stric Niko.

Ko je natakar nenadoma med zajtrkom poklical Mirjam k telefonu, se je ta kot po navadi usttrašila, gostje pri sosednjih mizah pa so s pogledi uvidevno, a radovedno sledili ženski, ki je bila sedaj morda že vdova.

Oglasila se je Kathie z besedami, ki jih Mirjam ne bo nikoli pozabila: »Mirjam! Your husband has been found!« (»Mirjam, tvojega moža so našli!«) Samo pol sekunde strahotne tišine in nato: »And he is alive!« (»In živ je!«) Kot da bi se pred njo odprl in zasijal ves svet!

Gostom in osebju ni bilo treba niti razlagati, kaj je Mirjam izvedela po telefonu. Z njenega obraza so videli – DA JE ŽIV!! Vsi do zadnjega so zaploskali, se objemali, vzklikali, jokali od sreče. »Very good news!« (Zelo dobra novica!«) Gostje in hotelsko osebje so se med seboj začeli objemati in veseliti.

Otroka pa sta kar skakala in vzklikala: »Ati! Atija so našli, našli so ga!«

Mirjam so v ušesih še odzvanjale zadnje besede Kathie, da prihaja ponjo z džipom, in namignila je bratu, naj skrbi za otroka, ter se kar takoj odpravila v smer parkirišča ob plaži.

Toni, ki si je k mizi ravnokar prinesel cel krožnik svežih jagod, pa je še malo okleval, pogledal zdaj na krožnik, zdaj za mamico, potem pa se hitro odločil in se zapodil za njo, ne da bi koga vprašal.

Kathie je z džipom že pripeljala po travi navzdol, in da ne bi izgubljali časa, je Mirjam hitro vzela v avto še (lačnega) Tonija in že so odbrzeli. Kathie je bila šele napol urejena in so se ji v laseh še videli ostanki šampona, saj jo je vesela novica zatekla pri jutranjem prhanju.

Med vožnjo so opravili še nekaj telefonskih klicev in videli, da se je novica po otoku razširjala precej hitreje, kot so oni vozili. V bolnišnici jih bo prehitel Dejan, ki je bil že na poti z Donom in sta seveda takoj spremenila smer.

Marjanca bo zaenkrat ostala z Nikom, ki bo skrbel zanjo, dokler se ne vrne mamica. Stricu je prav racionalno povedala, da »bodo v bolnišnici atija najprej malo zrihtali«, potem pa bo že prišel k njim v Nisbet. Otroška glavica je vedela, da če je lahko čakala že ves teden, bo pa še en dan ...

Koordinatorju Newtonu, ki je imel že nekaj zadnjih dni veliko dela z novinarji, tokrat niti vsi trije običajni prenosni telefoni niso zadoščali. Preden pa se je posvetil novinarjem, je moral opraviti še eno nujno zadevo. Ker je bil zgodaj zjutraj obveščen, da je z letališča v New Yorku že vzletel avion, opremljen z odzivniki na toplotno sevanje, je na ustrezen naslov nemudoma

poslal faks, da je reševalna akcija končana, in ameriški avion je v zraku obrnil. Ob tem je Newton izrazil ne samo zahvalo ameriškim oblastem, da so odobrile uporabo specialne opreme, temveč tudi slovenski diplomaciji, na čelu z generalnim konzulom v New Yorku Andrejem Podvršičem, ker so v manj kot dveh dneh takšno pomoč v ZDA prek agencije FBI tudi dobili.

Naslednji dan

Se mi je le sanjalo, ali pa sem res rešen? Bom pred sabo zagledal zeleni džungelski obok, ali prijazni obraz lepo urejene bolniške sestre? Hvala bogu, da to slednje ...

Kako lepo skrbijo zame! Vsi so tako prijazni. Glavni zdravnik dr. Singh mi razloži, da bom moral v bolnišnici ostati kar nekaj dni, vse dokler se mi zadosti ne zniža nivo škodljivih snovi v urinu in dokler mi ledvice ne bodo povsem normalno funkcionirale. Malo sem razočaran, ker si tako želim v čudovito okolje Nisbet Plantation Beach Cluba k svoji družinici, vendar se hitro sprijaznim.

To je sploh lastnost na novo rojenega človeka – ker prav tako se počutim –, da ločuje bistvene probleme od nebitvenih. In zakaj bi si zaradi slednjih belil glavo? Hudo je, če si izgubljen, v smrtni nevarnosti, imaš neozdravljivo bolezen, izgubiš najbližjega, ostaneš brez zaposlitve ali sredstev za preživljanje ... nikakor pa ne, če moraš v zdravniški čakalnici kakšno uro počakati, če se avtomobilska kolona po polžje premika, če zamudiš avtobus, če na letališču izgubiš kos prtljage ali če te v restavraciji slabo postrežejo ...

Sestre prihajajo v mojo sobo, me prijazno pozdravijo, malo poklepetajo in opravijo, kar je njihova dolžnost: zamenjajo vrečko z infuzijsko tekočino, mi dajo tabletko, izmerijo temperaturo, vzamejo kri, dajo injekcijo, postrežejo z zajtrkom, nalijejo sok, izmerijo količino izločenega urina, pospravijo posteljo, namažejo rane, me prevežejo, mi prižgejo televizor, odprejo okno ...

Vmes pa (največ prvi in drugi dan) mi je dovoljeno sprejemati obiske, tistih, ki jih poznam in pričakujem, in še veliko več tistih, ki jih vidim prvič. Nekateri se bojijo, da mi je to odveč ali da me utruja, toda resnica je ravno obratna: vsakega obiskovalca sem vesel, z vsakim rad izmenjam nekaj besed.

Rdeča nit njihovih komentarjev je naslednja: »Sam Bog vas je rešil!« »Vsi smo molili za vas in sedaj se zahvaljujemo dobremu Bogu.« »Hvalite Boga in se do smrti spominjajte, da vas je On rešil!« Ugotavljam, kako veliko pozornost je moja nesreča povzročila na Nevisu in kako globoko vernih je večina njegovih prebivalcev. V Sloveniji in v Evropi nasploh ne bi tolikokrat slišal besede Bog. Kaže, da se na takšnem oddaljenem otoku, kjer obstaja tudi več vrst nevarnosti, ljudje pogosteje spomnijo na svojega Stvarnika, z molitvami prošnje in besedami zahvale.

Sploh sem se s tem otokom (na neki protisloven način) in njegovimi prebivalci (na zelo iskren način) doslej že zelo zblížal. Če je le mogoče, po svetu rad potujem brez agencij, ki turistom sicer omogočijo veliko udobja, vendar jim tudi onemogočijo pristen kontakt s tujo deželo in njenimi prebivalci. Tako je bilo tudi že z mojim lanskim obiskom na Nevisu. Po otoku sem hodil sam, govoril z veliko domačini in tudi prebral nekaj (predvsem zgodovinskih) knjig o karibskem otočju. Vsak turist, ki želi neko deželo zares spoznati, bi moral prebrati tudi nekaj iz njene zgodovine.

Močno sem se zamislil v preteklost in sedanost tega zanimivega otoka in zato mi je tudi tako prirasel k srcu. Koliko so morali trpeti ubogi sužnji, ki so bili prikrajšani za vse najosnovnejše človekove (naravne) pravice! Lahko so jih pretepali, lahko so jim vzeli otroke ali žene, pogosto tudi življenje.

Po ukinitvi suženjstva je bilo za večino prebivalstva precej bolje, a še vedno so bili manjšinski belci večvredni in gospodovalni. Med večinskim črnkim prebivalstvom se je gotovo zaradi tega nakopičilo veliko prikritega sovraštva do belcev, ki se je mešalo s privzgojeno spoštljivostjo do vsega, kar je imperialno.

Ko so se vsi ti karibski otoki osamosvajali in dobivali svoje lastne države, je oblast prešla v roke večinskega temnopoltega prebivalstva, večina belcev pa je odšla. Po začetni evforiji ob osamosvojitvah pa so se strasti umirile in življenje je šlo svojo pot. Nekatere stvari so se izboljšale, nekatere tudi poslabšale. Nekateri otoki so demokracijo osvojili hitreje, drugi počasneje. Nekateri so imeli z lastno oblastjo več sreče (hitrejši razvoj), drugi manj (nova korumpirana elita). Ljudje so spoznali, da ni vse slabo, kar so v preteklosti prinesli kolonialni gospodarji, in da tudi ni vse dobro, kar je prinesla neodvisnost.

V zadnjih nekaj desetletjih so se na otoke spet začeli vračati posamezni belci in tudi številni podjetneži iz Azije. Domačini so videli, da je za njihove otoke koristno predvsem vse, kar pospešuje gospodarski razvoj. Zato so dobrodošli vsi, ki prinašajo kapital in nove gospodarske pobude. Tudi če je v ljudeh še ostalo kaj rasnih predsodkov, jih raje ne kažejo, saj bi s tem lahko zelo škodovali glavni gospodarski veji – turizmu.

Verjamem, da tudi na Nevisu obstaja veliko notranjih (političnih) problemov (kot povsod), vendar jih zunanji obiskovalec zlepa ne občuti. Predvsem pa, na primer, kot belec nisem opazil nobene rasne nestrpnosti niti začutil kakršnega koli (niti prikritega) nezadovoljstva, povezanega z različnim ekonomskim položajem gostov in gostiteljev. Kot da so Nevižani to že zdavnaj preboleli, spoznali, da smo ljudje pač ljudje, dobri in slabi, sposobni in nesposobni, bogati in revni, prijazni in neprijazni, verni in neverni, ne glede na izvor in barvo kože.

Tako so sprejemali tudi mene in mojo nesrečo. Vem, da bi enako skrbeli in molili tudi za usodo svojega rojaka, ki bi bil več kot teden dni izgubljen v džungli, ali pa za Angleža ali Američana.

Ker vem, da marsikje po svetu še ni takšnega vzdušja, zelo cenim takšno odprtost in sproščenost ljudi na tem čudovitem otoku. Ker je zaenkrat turizma še manj, kot bi ga bilo lahko (in kot bi si ga domačini želeli), bom zato vsakomur odslej iskreno priporočal obisk te »kraljice Karibov«.

Moja začasna »rezidenca« pa bo danes zelo oblegana in za kakšna poglobljena premišljevanja ne bom imel časa ...

Med prvimi obiskovalci je tudi celotna slovenska delegacija: Mirjam, Toni, Marjanca, Dejan in Niko. Marjanca, končno te lahko objamem! Hvala, ker mi je misel nate pomagala, da sem zbral vse moči in vstal, ko sem že mislil, da ne morem več!

Prinesejo tudi jutranje časopise, ki imajo vsi na prvi strani novice o moji rešitvi ter slike, posnete v sosednji sobi. Ko jih na hitro preletim, takoj ugotovim, da je način poročanja zelo korekten in na višji ravni, kot bi bil v večini slovenskih medijev. Nobenih netočnosti, neutemeljenih namigovanj, nepotrebnih očitkov.

Ko se z največjim veseljem po telefonu pogovorim s poslovno partnerico in direktorico družbe IUS SOFTWARE, Zlato Tavčar, si ta na koncu ne more kaj, da mi ne bi (v zmernih količinah) omenila nesramnih in v celoti izmišljenih namigovanj, ki so jih ob mojem izginotju objavili nekateri slovenski mediji. *Slovenske novice* so namigovale, da sem šel na Karibe iz kriminalnih nagibov, na POP TV pa so ob informacijah v ozadju kazali tiskanje denarja, kot da bi bil namen mojega obiska na Nevisu pranje denarja ... Dogovoriva se, da temu ne bomo posvečali nobene pozornosti (razen uradne izjave za javnost) in da bo čas že pokazal, kakšna je resnica, kar se je kasneje res tudi zgodilo.

Ko mi svojci malo več povedo o tem, kaj se je dogajalo med mojo odsotnostjo, hkrati tudi opozorijo na ljudi, ki so se najbolj trudili z mojim iskanjem ali s pomočjo otrokom in ženi oziroma so imeli kakšno drugo pomembno vlogo. To mi tudi pomaga, da kasneje ta in naslednji dan spoznam in posebej pozdravim posamezne obiskovalce ter se jim zahvalim.

Ko moji odidejo, se že vrstijo številni drugi obiskovalci – od najmlajših do najstarejših. Prvi so morda izprosili starše, da jim pokažejo tistega strica, ki je bil tako dolgo sam v džungli. Tisti, ki že hodijo v šolo, obljubijo, da bodo mojo zgodbo tam opisali ali narisali.

Poglavje zase so zaposleni v hotelskem naselju Nisbet. Nekaterih se takoj spomnim, ker sem jih spoznal že sam, drugi pa so se nam približali predvsem v času moje odsotnosti, predvsem otrokoma. O Roslyn sta mi Toni in Marjanca pripovedovala tako, kot da je njuna varuška že celo leto ... Nekateri se oglasijo napol uradno, ker so na primer na nakupovanju za njihovo kuhinjo. Drugi pridejo povsem v svojem prostem času, samo da bi me pozdravili in z menoj spregovorili kakšno spodbudno besedo.

Poleg očeta Georgea prideta še dva duhovnika – metodistični in anglikanski – in vsi trije so enako prijazni in razumevajoči. Očitno so njihovi medsebojni odnosi že tako dobri, nesreča pa ljudi očitno še posebej zblizuje tudi v veri.

Dobim tudi marsikakšen uradni obisk, med drugim celo ministrskega predsednika Nevisa. Zagledam ga ob postelji po enem od mojih krajših »kinkanj«. Sestra me rahlo strese, češ glej, kakšna čast. Seveda se predsedniku še posebej zahvalim – za vse, kar so oblasti in prebivalci Nevisa storili zame.

S posebnim zanimanjem pa pričakujem obisk ženske, ki naj bi po pripovedovanju vseh udeležencev reševalne akcije bistveno vplivala na njeno (zgrešeno) smer. Trdi namreč, da je človeka, ki povsem ustreza mojemu opisu, srečala že prvi dan, tisto usodno sredo, ob pol petih popoldne. Danes se bova soočila in pričakujem, da bo priznala, da MENE ni videla (morda koga, ki mi je bil podoben). Resda sem precej shujšan in izčrpan, vendar toliko pa se spet nisem spremenil, da me ne bi mogla spoznati, če je z mano govorila ...

Ta, taaa! Pripeljejo smejočo se temnopolto damo srednjih let in mi jo predstavijo: Winnefred Herbert. Pristopi in me pozdravi kot starega prijatelja! (?) Po uvodnih, tukaj že običajnih zahvalnih besedah, ker me je rešil Bog, me prijazno in prisrčno vpraša, ali se spominjam, kako sva tistega popoldneva lepo klepetala! Ljubi Bog, takrat, ko sem že zgrmel v tisto nesrečno luknjo! Prijazno zanikam in ona spet prijazno potrди in postreže s »podrobnostmi« najinega srečanja. Gledava se od blizu in v oči, drugi prisotni naju radovedno opazujejo.

Vidim, da se Winnie ne pretvarja. Ona resnično MISLI, da sva se srečala. Kar za roke se drži, va, ko si prisrčno dopoveduje vsak svojo zgodbo. Tako kot se jaz občasno ozrem na prisotne, tako se tudi ona vsake toliko časa obrne nanje s pomenljivim pogledom in namigom, češ no, saj vidite, ni še čisto prišel k sebi ... Saj veste, je pač še bolnik ... Kmalu vidim, da je vsaka racionalna debata odveč. K sreči tudi ona obupa nad človekom, ki se mu je tako omračil razum, da se ne spomni dogodkov izpred enega tedna ... Prijazno se posloviva in tisti, ki so jo pripeljali, jo tudi pospremijo ven, jaz pa se zamislim ...

Nisem psiholog in še manj psihiater, vendar tudi povsem laično dopuščam, da si je ženska avtosugestivno zamislila, da sva se srečala, in ko so se v zvezi s tem pojavili najmanjši dvomi, jih je odpravila s še vztrajnejšim zatrjevanjem. Ko pa je enkrat to povedala ljudem, se tudi ni več mogla premisliti. In ko so jo potem še in še obiskovali, od uradnih oseb do nesrečne Mirjam, je verjetno izhajala že iz svojih prvih izjav in jih vztrajno potrjevala. In kje je lahko prišla do tako natančnega opisa moje zunanosti. Možnosti je več. Lahko me je že prej videla, na primer, ko sem se sprehajal v sosednjem mestu. Otok je majhen in opazil sem, da sem marsikoga večkrat srečal, že v tistih nekaj dneh, ki sem jih lansko leto in letos namenil za turistično razgledovanje.

Lahko pa je Winnie dobila moj opis od koga, ki me je poznal, na primer od kakšnega hotelskega uslužbenca ali pa od soseda policista oziroma njegovega očeta, saj je gospod Nolan sprožil alarm že prvi večer in so imeli naslednji dan moj opis že vsi policisti, pa tudi številni drugi. Toda prepričan sem, da je bila dezinformacija, ki je verjetno povzročila, da me niso našli, ob tem ko sem bil manj kot štiri kilometre oddaljen od hotela in manj kot dva kilometra od najbližjega naselja, nenamerna in nikakor motivirana z razpisano nagrado, saj je bila ta objavljena kasneje, kot se je oglasila Winnie. Prav nič ji ne zamerim in je ne krivim za vse tiste odvečne dni trpljenja, samo da sem sedaj tule na varnem, živ in (v glavnem) zdrav. Bog te živi, tudi tebe, Winnie, in naj ti da še mnoga leta!

Vmes med številnimi – meni tako prijetnimi – družabnimi stiki se vse raje posvečam tudi hrani. Kakšne dobrote imajo v tej bolnišnici – Alexandra Hospital! Seveda ne pretiravam, tako kot na primer s tekočinami. Sedaj pijem predvsem veliko vode, pa tudi že sokove in mleko. Najprej vse to zapisujejo sestre, potem pa se ponudim, da to administracijo vodim kar sam, posebno še, ker sem laže natančen tudi pri drugem: outputu. Zdravnik mora namreč imeti točne podatke za primerjavo popite in izločene tekočine. Nič hudega, če moram zato tudi ponoči najmanj na vsako uro vstajati, saj skupaj tako ali tako ne morem spati več kot toliko.

Škoda, da me niso stehali takoj, ko sem prišel v bolnišnico, da bi lahko točno ugotovil, koliko sem shujšal. Ko sem se podal na pot, sem imel 78 kg, včeraj zvečer, ko so me stehali, pa nekaj manj kot 70, vendar potem ko sem popil že nekaj litrov vode. No, kilograme sem potem kar lepo počasi dobival nazaj in se približal prvotnemu stanju.

Opazil sem tudi, da se mi je tudi precej poslabšal vid, vendar se je začel tudi kar takoj izboljševati. Prve dni namreč na televiziji sploh nisem mogel brati podnapisov, po nekaj dneh pa sem jih že lahko. Saj ne da bi imel kaj dosti časa za televizijo, toda CNN sem z zanimanjem prisluhnil, saj sem zamudil cel teden informacij, kar pri meni sicer ni običajno.

Zvečer sem doživel še eno prijetno presenečenje. Ko ni bilo več obiskov, ko smo s sestrami uredili zdravstvene zadeve in sem se spravil počivat, sem od nekje zaslišal pridušeno, vendar zelo lepo petje. Po nekaj pesmih sem vprašal sestro, ki mi je v sobo nekaj prinesla, od kod to petje prihaja. Rekla je, da so zunaj pred bolnišnico neke stare ženice, ki pojejo zame. Bil sem zelo presenečen in sem jo prosil, naj jih potem povabi k meni v sobo. In res jih je kmalu pripeljala, čeprav so se še nekoliko obotavljale. Segli smo si v roko in slišal sem znani: »Sam Bog vas je rešil. Bog ima z vami še načrte! Prisluhnite mu!« Seveda, drage moje ženice, seveda mu bom prisluhnil. Širil bom vest o njegovi dobroti. Vsakomur bom povedal, da sem se rešil le po Njegovi milosti.

Solze so mi tekale, ko so se potem usedle k moji postelji in so mi potem pele še dolgo, dolgo v noč ... Za roke smo se držali, one pa so mi pele tako primerno izbrane otožne črnske duhovne pesmi ... Bilo nam je zelo lepo ...

Prvič smo se videli. Pa smo si bili bliže, kot so si včasih ljudje po desetletjih skupnega življenja. Zbliževal nas je On.

Za mano je bil prvi dan mojega novega življenja ...

Drugi kraj rojstva: Nevis

NOLANOVI ZAPISKI

Hvaležni in ponosni

(Članek je bil objavljen v lokalnem časopisu The Leeward Times)

Nevižani so hvaležni in ponosni. Hvaležni, da so imeli zadnji dogodki srečen konec, in ponosni, da je Nisbet Plantation Beach Club daleč presegel svojo dolžnost, da bi zagotovil takšen uspeh ter prikazal pravi duh Nevisa.

Ko je žena gospoda Antona Tomažiča, po rodu iz Slovenije, sporočila, da moža pogreša, je uprava hotela naredila prav vse, kar je mogoče, da bi ga našli.

Gospod Tomažič, njegova žena in dva otroka so prispeli na Nevis v četrtek, 22. februarja 2001, na dvotedenski dopust. Otok je Tomažič prvič poslovno obiskal že pred letom dni in se tako kot že marsikdo vanj zaljubil. Da bi lepote otoka uživali skupaj, je letos s seboj pripeljal še vso svojo družino. Veselili so se, da bodo obiskali veliko zanimivosti in se lepo imeli.

Gospod Tomažič, ki je v svoji domovini usposobljen za planinarjenje, se je želel povzpeti še na Nevis Peak. Na pot je odšel ob šesti uri zjutraj 28. februarja in načrtoval, da bo izlet trajal le en dan. Niti sanjalo se mu ni, kaj vse bo v naslednjih dneh doživel.

Žena je gospoda Tomažiča opisala kot natančno osebo, in ko se ta dan ni vrnil ob napovedani šesti uri zvečer, je postajala zelo zaskrbljena in je o tem nemudoma obvestila hotelsko osebje. Uprava je takoj stopila v akcijo in z iskanjem ni odnehala, dokler ni bil pogrešani rešen. Takoj so se obrnili na vodnika Jima Johnsona, za katerega so vedeli, da zelo dobro pozna gorsko območje. Gospod Johnson in eden od uslužbencev sta odšla iskat gospoda Tomažiča že tisti večer, več kot pol poti do vrha. Iskanje ni bilo uspešno. O Tomažičevem izginotju sta bila obveščena policija in koordinator za nesrečne dogodke, gospod Llewellyn Newton.

Naslednje dni je bila uprava hotela na čelu prizadevanj, da bi Tomažiča odkrili. Usklajevali so sestanke in iskanje, organizirali in financirali prehrano iskalcev in tudi najeli helikopter z Antigve. Hotelski uslužbenci so to in še marsikaj drugega delali brez najmanjših pomislekov. Skrb, prizadevnost in profesionalnost, ki so jih pri tem pokazali, je družini in drugim gostom dajala oporo in upanje. Tudi ko so se v javnosti pojavila nekatera ugibanja o morebitnem odhodu gospoda Tomažiča z otoka, hotelsko osebje ni niti malo omahovalo z iskanjem. Razpisali so tudi nagrado 10 000 dolarjev za njegovo varno vrnitev.

V četrtek, 1. marca, je iskanje na terenu vodil inšpektor Austin Lescott. Skupaj s številnimi policisti, uslužbenci Nisbet Plantation Beach Cluba in drugimi prostovoljci je preiskal Hog Valley, Spring Hill in območje Green Ghauta. Policija iz Gingerlanda je skupaj z drugimi hotelskimi uslužbenci in člani jetnišnice Prison Farm preiskala območje Golden Rocka. Ta dan niso imeli sreče.

V petek, 2. marca, je bilo izvedeno novo iskanje na gori Round Hill, Green Ghaut, Hog Valley in na območju Westburyja. Helikopter, ki ga je hotel najel z Antigve, je pri tem iskanju pomagal. Medtem je upravnica hotela, gospa Kathie Johnson, pomagala družini prebroditi čustveni šok zaradi težkih trenutkov. Naprosila je zasebno psihologinjo in katoliškega župnika očeta

Georgea, da sta jih pogosto obiskovala. Vsi v hotelu so se trudili, da bi jim čim bolj pomagali in bili z njimi prijazni.

Sobota in nedelja sta prinesli najobsežnejša iskanja. Iskanju so se pridružili tudi vojaki; to pomoč je organiziral gospod Llewellyn Newton, koordinator za nesreče. Skupina nekaj več kot tridesetih policistov je preiskovala številne lokacije na gori in v nižinskih predelih. Hotel je reševalcem ponovno zagotavljal hrano in možnost prhanja. Na žalost pa tudi ta iskanja niso bila uspešna.

Čez čas so se pojavile tudi razne govorice in nekatere so celo namigovala, da naj bi gospod Tomažič otok zapustil. Nihče v Nisbet Plantation Beach Clubu ni tem poročilom pripisoval nobene teže. Napori, da bi pogrešanega našli, so se nadaljevali z nezmanjšano vnemo. Informacija, ki so jo dobili reševalci hotela, pa je preusmerila iskanje v ponedeljek, 5. marca, na območje Eden Browna. Vendar tudi tokrat pri tem ni bilo sreče.

Pošteno bi bilo priznati, da so v torek nekateri reševalci že mislili, da Tomažiča ne bodo več našli živega. Toda hotel je s pomočjo brata gospe Tomažič in moža njegove poslovne partnerice še naprej vzdrževal vzdušje upanja. Oba možakarja sta pripotovala na Nevis, da bi se pridružila iskanju in zagotovila dodatno čustveno podporo družini.

V sredo, 7. marca, se je iskanju pridružilo še petnajst članov kanadskih oboroženih sil z ladje, ki je bila na obisku v Basseterre. Iskanja so se ta dan skoncentrirala na Westbury, Tower Hill in območje Jones Estate. Čeprav neradi, so si tedaj mnogi že priznali, da je to bolj kot reševanje preživelega že iskanje njegovih ostankov. Pa vendar so iskali dalje.

Četrtek, 8. marca, je dan, ki ga ne bom nikoli pozabil. Stopil sem v hotelsko recepcijo in ena od receptork mi je dejala, da so gospoda Tomažiča našli. Moje prvo vprašanje je bilo: »Ali je mrtev?« Pošteno moram priznati, da sem se tega že začel bati, pa čeprav sem ves čas deloval zelo optimistično, ko sem spodbujal gospo Tomažič. Minil je že cel teden. Ko sem slišal, da je živ, me je prevzelo veliko veselje. Ta občutek sem v sebi nosil ves dan. Vem, da so si takšna čustva delili vsi Nevižani. Po celotnem hotelu so vsi kar žareli. Prisiljene poglede so zamenjali iskreni in široki nasmehi. Vsi so ves dan govorili le o tem. Skupen zaključek je bil vedno: »Hvala Bogu!«

Gospoda Tomažiča je našel kmet, gospod George »Stomach« Smithen, ki je bil na poti na delo na njegovi zemlji pri posestvu Tower Hill. Čeprav Tomažičeva rešitev ni bila direktni rezultat številnih iskanj, pa je njihova publiciteta in nujnost povzročila, da je o tem že vsakdo vedel. Gospod Smithen je bil izbran za angela rešitelja in vsakdo mu bo za to vedno hvaležen. Nihče pa bolj kot Tomažičeva družina in Nisbet Plantation Beach Club.

Gospod Tomažič je naslednji teden preživel v bolnišnici Alexandra Hospital, kjer so zanj odlično poskrbeli. Med tem časom ga je obiskalo veliko ljudi iz hotela, samo da ga pozdravijo in mu povedo, kako so veseli njegove rešitve in da bo kmalu ozdravel. V hotelu pa so bili sedaj vsi zaposleni s pripravami na praznovanje ob Tomažičevi vrnitvi ter sprejemanjem čestitk in zahvalnih telefonskih klicev. Ko se je Tomažič v sredo vrnil v hotel, je bila pri Veliki hiši zbrana prava množica, da ga toplo pozdravi. Pozdravni vzkliki so bili glasni in prisrčni. Njegova hišica je bila lepo okrašena z baloni in tam ga je pozdravil tudi velik napis: »Dobrodošel nazaj, Anton!«

Tako kot mnogi Nevižani sem tudi jaz vesel, da je ta nesrečni dogodek za nami in da se je srečno končal. Vendar pa se lahko iz vsega veliko naučimo in sedaj, ko je praznovanje za nami, si lahko vzamemo čas, da ugotovimo, katere stvari bi lahko izboljšali. Tragedija bo, če se otok in ljudje na njem nič ne naučimo od tega pomembnega in edinstvenega dogodka.

Številni ljudje zaslužijo pohvalo in priznanje za njihov prispevek k uspešnemu zaključku reševanja. Nevižani na splošno bi morali biti pohvaljeni za skrb in sočutje, ki so ju izkazali v tem težkem obdobju. Mnogi so spoznali, da bodo imeli ti dnevi ne glede na to, kakšen bo izid, močan vpliv na našo državo, tako ali drugače.

Največjo zahvalo po mojem mnenju zasluži uprava Nisbet Plantation Beach Cluba. Bili so nepopustljivi v svojih naporih, da najdejo gospoda Tomažiča, in so enako vztrajno odločnost pokazali tudi pri ohranjanju upanja za čakajočo družino. Daleč so presegli to, kar bi se od njih pričakovalo po dolžnosti. Nevižani so hvaležni ustanovi, ki so ji skrbi in zavzetost pomembnejše od finančnih preudarkov. Vemo, da so bili tudi drugi gostje, ki so spremljali te napore, zadovoljni in se bodo vrnili v svojo domovino s pozitivno sliko naše države.

V pogovoru, ki sem ga imel z gospodom Tomažičem pred njegovim odhodom v soboto, 17. marca, je dejal, da bo storil vse za promocijo Nevisa v svoji domovini. Pred njegovim poslovnim obiskom leta 2000 za Nevis sploh še ni slišal. Odslej, pravi, pa bo naredil vse, kar bo mogel, da bodo mnogi Slovenci zvedeli za njegov drugi dom.

Iz teme prihaja svetloba. Osem dni nas je obdajala tema, vendar smo bili blagoslovljeni s čudežem. Sedaj spet sije sonce. Hvaležni smo in ponosni.

Z avtorjem lahko stopite v stik
po elektronski pošti:

tone.tomazic@siol.net

ali na spletni strani

<http://tomazic.info/>

ZAHVALA

*V nesreči človek spozna prijatelje. Ugotovil sem, da jih imam ogromno. Vsem iskrena hvala! Posebno moji odločni ženi Mirjam Tomažič, ki je zbornala skupaj vse, kar je mogla, mojemu sodelavcu Dejanu Stančiču in svaku Niku Kranjcu, ki sta v Sloveniji pustila vse službene in družinske obveznosti in se s prvim možnim avionom odpravila na drug konec sveta, vsem zaposlenim v družbi IUS SOFTWARE, na čelu z direktorico Zlato Tavčar, ki so tako uspešno vodili logistične operacije, uslužbencem slovenskega zunanjega ministrstva, predvsem Andreju Šteru, Marku Podvršiču in Andreji Purkart za učinkovito mednarodno posredovanje, Mariji Keilhauer za idejo o iskanju z infrardečimi žarki, ameriški vladi za takojšnjo pomoč, številnim uslužbencem in prostovoljnimi reševalcem službe za katastrofalne situacije na Nevisu, na čelu s koordinatorjem Llewellynom F. A. Newtonom, vojakom s sosednjega otoka St. Kitts, policiji z Nevisa, posadki kanadske bojne ladje, ki je bila na obisku na Nevisu in se je vključila v iskanje, **pilotu Stevu Grayu in posadki Caribbean Helicopters iz Antigue**, celotnemu osebju hotela **Nisbet Plantation Beach Resort**, na čelu z upraviteljema Kathie in Donom Johnsonom za resnično prizadevnost, iskanje in skrb za otroka, ter še posebej vodji varnostne službe g. Nolanu, pomočnikoma direktorja g. Leonu in g. Stevu, vodji službe za boj proti mamilom g. Austinu z ekipo, katoliškemu, metodističnemu in anglikanskemu duhovniku na Nevisu za opravljene maše in molitve ter blagoslov in tolažbo, čudovitemu osebju bolnišnice Alexandra Hospital v Charlestownu, na čelu z zdravnikom dr. Singhom, ki ni in ni ugodil mojim prošnjam po odpustitvi, ker ga je skrbelo, ali se bodo moje ledvice pozdravile, tako kot je treba ... Hvala bogu je bilo ves čas tudi maksimalno poskrbljeno za varnost in psihofizično zamotitev otrok, ki sta v tem času ne samo lepo ogorela, temveč se je Marjanca tudi naučila plavati, Toni pa potapljati. To sta mi tudi takoj ponosno povedala.*

Štiri mesece kasneje

Opisani dogodki so močno vplivali na moje življenje. Teh nekaj mesecev po vrnitvi v Slovenijo sem jih občutil fizično (bolečine v hrbtenici, na nogi in roki, slaba krvna slika) in psihično (nespečnost ponoči, zaspanost podnevi, vračanje spominov, mora). Obe vrsti posledic sta se zdravili približno enako hitro (počasi, a uspešno). Pri tem mi je spet najbolj pomagala žena Mirjam, saj je nekatere od psihičnih posledic čutila tudi sama. Terapevtsko je na oba delovalo tudi pisanje te knjige. Kar sva prenesla na papir, naju ni več toliko obremenjevalo v povnavljajočih se spominih.

Danes sem bogatejši za veliko trpljenja (da, trpljenje lahko tudi zelo bogati), izkušenj in spoznanj, lepih in slabih spominov, znancev in prijateljev, predvsem pa za utrjeno vero.

V zadnjih štirih mesecih sem srečal zelo veliko ljudi (gotovo na stotine), ki so tudi sodelovali v tej zgodbi, čeprav jih nikjer ne omenjam. To so tisti, s katerimi smo se že prej poznali, tisti, ki so mene poznali, jaz pa ne njih, in tudi taki, ki zame pred tem še nikoli niso slišali. Ko si sežemo v roke, mi povedo svojo malo zgodbico, kako so oni doživljali mojo usodo – kako so zvedeli za moje izginotje, kako so trepetali za mojo usodo in kako so se veselili moje rešitve. Neverjetno, koliko ljudi je zame skrbelo in molilo in na kakšne različne načine se je zgodba mojega življenja za nekaj trenutkov, ur ali kar za ves teden prepletala z njihovimi življenji, zgodbami, čustvovanji in verovanji. Ni jih bilo malo, ki so v tistih dneh negotovosti celo prižigali sveče, se zaobljubljali in seveda predvsem tudi molili. Kar pa me pri tem še najbolj veseli, je dejstvo, da mi jih je kar nekaj priznalo, da so ob izprošeni molitvi znova dobili vero v Boga, ki je v njih morda za dolga leta presahnila, in da so nekateri celo spet začeli hoditi v cerkev.

Hvala vam, vsi dobri ljudje, ki ste tiste dni skrbeli ali molili zame! Skupaj ste ustvarili zelo veliko pozitivno energijo, ki mi je pomagala, da sem se lahko drugič rodil.

Ne morem si kaj, da ne bi vaše dobrote in velike moči, ki iz nje izhaja, izkoristil za še en poziv, ki izvira iz mojega premišljevanja v eni od tistih grozno mrzlih noči na Nevisu. Skupaj iz srca zmolimo še za kakšno ogroženo rojstvo, še za kakšno življenje, ki je ta trenutek v nevarnosti! Na tisoče zaplojenih človeških bitij danes želi preživeti, ima veliko voljo do življenja in veliko možnosti v dolgem morebitnem življenju, preti pa jim še veliko večja nevarnost, kot je pretila meni na Nevisu. V nasprotju z menoj ta uboga bitja nimajo veliko možnosti za lastno delovanje, izražanje občutkov, ne morejo nam kaj dosti povedati, predvsem pa se ne morejo braniti. Pa vendar so to živa bitja – živijo – in imajo vso pravico, da še naprej živijo in da se – vsaj enkrat – rodijo!

Molimo vsi skupaj, da bi se marsikatera nosečnica v zadnjem trenutku premislila, da bi jo njen partner podprl, da bi se zdravniki z njo še enkrat pogovorili, da bi ji njeni sorodniki pomagali, da bi jo v pravem trenutku obiskala prijateljica, da bi prebrala kaj spodbudnega, da bi socialne službe kar najodgovorneje opravljale svoje poslanstvo, da bi zakonodajalci pred glasanjem globoko pogledali v svojo vest.

Rešimo še kakšno življenje!

Ta digitalna verzija knjige je objavljena z dovoljenjem založnika pismene izdaje:

Anton Tomažič
DRUGI KRAJ ROJSTVA: NEVIS

Urednik Aleksander Zorn

Opremil in grafično uredil Jure Jančič
Tehnično uredil Peter Miklič
Mladinska knjiga založba, d.d., Ljubljana
Glavni direktor Milan Matos
Direktor splošnega založništva Riko Rižnar